

**EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
PEDAGÓGIAI ÉS PSZICHOLÓGIAI KAR**

KÁNTOR ÁRPÁD

A külső és lelki otthontalanság együttes kutatása

Doktori (PhD) értekezés

Pszichológiai Doktori Iskola

Doktori iskola vezetője: Dr. Demetrovics Zsolt, egyetemi tanár

Szocializáció és társadalmi folyamatok

Megbízott programvezető: Dr. Kende Anna, habilitált egyetemi docens

Témavezető: Dr. Dúll Andrea, egyetemi tanár

A bírálóbizottság tagjai:

Elnök: Dr. Rácz József, egyetemi tanár, ELTE PPK PI

Belső bíráló: Dr. Szabó Mónika, egyetemi adjunktus, ELTE PPK IPPI

Külső bíráló: Dr. Szoboszlai Katalin, főiskolai docens, DE EK

Titkár: Dr. Kozékiné Hammer Zsuzsanna, egyetemi adjunktus, ELTE PPK PI

Tagok: Dr. Nguyen Luu Lan Anh, habilitált egyetemi docens, ELTE PPK IPPI

Dr. Udvarhelyi Éva Tessza, kulturális antropológus, ügyvezető, Közélet Iskola

Dr. Fehér Boróka, főiskolai docens, KRE TFK

Póttag: Dr. Győri Péter, BMSZKI szakmai igazgatóhelyettes

Budapest, 2019

TARTALOMJEGYZÉK

Köszönetnyilvánítás	6
Bevezetés	7
Elméleti háttér	9
1 A legfontosabb hajléktalanság-definíciók	9
1.1 Az európai kutatásokban leggyakrabban használt definíciók	9
1.2 A magyarországi kutatásokban leggyakrabban használt hajléktalanság definíciók	12
2 A kutatás nyelvezete: kulcsfogalmak	12
2.1 Miért otthontalanság, miért nem hajléktalanság?	12
2.2 Az otthontalanság „külső” és „lelki” oldala	14
3 A külső otthontalanság pszichológiája	14
3.1 A külső otthontalanság pszichológiai magyarázó modelljei	15
3.1.1 Az ökológiai modell	15
3.1.2 A kockázatonövelés modell	16
3.1.3 Traumamodell	16
3.1.4 A környezetpszichológia otthonnal kapcsolatos elméletei	17
3.1.5 A tanult tehetetlenség szerepe a külső otthontalanságban	18
3.1.6 Az otthontalanság kontinuum-megközelítése	19
3.2 A hajléktalan ember lelkiállapota	19
3.3 Pszichiátriai kórképek előfordulása a hajléktalan populációban	21
3.4 A külső otthontalan embereknél hangsúlyos pszichológiai jellemzők	24
4 A lelki otthontalanság	27
4.1 A lelki otthon és a lelki otthontalanság	27
4.2 Gyermekek és fiatal felnőttek lelki otthontalansága	28
4.3 A pszichiátriai betegek lelki otthontalansága	30
4.4 Hétköznapi külső és lelki otthontalan állapotaink	32
4.5 Helyvesztés esetén átélt lelki otthontalanság	33
4.6 Lelkileg otthontalanná válás családon belüli erőszak miatt	33
4.7 A hajléktalanság veszélyében élők lelki otthontalansága	34
4.8 A külső otthontalan emberek lelki otthontalansága	35
5 Az otthonosság dimenziói	36
6 KLOK: a Külső és lelki otthonosság – otthontalanság kontinuum elmélet	37
7 Módszertani megfontolások	39
8 A kutatásban érvényesülő etikai megfontolások	42
HAOT: A külső és lelki otthontalanság – otthonosság kutatása	43
1 A vizsgálat célja, kérdésfeltevés, hipotézisek	43

2	A mintavétel	46
3	Kérdőbiztosok toborzása és felkészítése	47
4	A vizsgált minta jellemzői és alapstatisztikák	49
4.1	Lakhatási formák és nemek	49
4.2	Életkor	50
4.3	Iskolai végzettség	51
5	Alkalmazott vizsgálati módszerek: A HAOT kérdőívcsomag	52
5.1	Konstruktumok és mérőeszközök kiválasztása	52
5.2	Háttér változók	55
5.3	A külső és a lelki otthontalanság közvetlen megragadását célzó változók	55
	Aktuális lakhatás	55
	Hajléktalan státusz	56
	Hajléktalan identitás	56
	Megfelelő lakhatás	56
	Lakhely-elégedettség	57
	Otthonosság foka	57
5.4	A külső és lelki otthontalansághoz kapcsolt konstruktumok mérőeszközei	57
5.4.1	Kvantitatív mérőeszközök	57
	Otthon Kötődés Kérdőív	57
	RSQ – Kapcsolati Kérdőív	58
	Rövidített Ellenségesség Kérdőív	59
	UCLA – Magányosság Kérdőív	59
	Énhatékonyság Skála	60
	MLQ – Élet Értelme Teszt	60
	Beck-féle Reménytelenség Skála	60
	Anómia Skála	60
	PSS – Észlelt Stressz Kérdőív	61
	TCI – Transzcendenciaélmény karakterfaktor	61
	Szubjektív egészség	62
	Boldogság és elégedettség	62
5.4.2	Kvalitatív mérőeszközök	62
	Élettér Teszt	62
	Külső és lelki otthontalansággal kapcsolatos élménybeszámolók	64
6	Adatfeldolgozás és eredmények	65
6.1	Az interjú időtartama és helyszíne	66
6.2	A lelki és a külső otthontalanság együttes figyelembe vétele	66
6.2.1	Az aktuális lakhatás és a hajléktalan identitás	66
6.2.2	Az első hajléktalanul töltött éjszaka és a hajléktalan identitás kezdete	68
6.2.3	Az aktuális lakhatás és az otthonosság foka	68
6.2.4	A külső és lelki otthonosság három – három mutatója	69
6.2.5	Az otthonosság külső és lelki aspektusának együttes figyelembevételével kialakítható négy klaszter	72
6.3	Az Otthon Kötődés Kérdőív eredményei	75
6.4	A külső és lelki otthontalansággal kapcsolatos élménybeszámolók	76

6.4.1	Kódolás	76
6.4.2	A begyökerezettség szintjei	77
	Összevont változók kialakítása	77
	Eredmények	78
6.4.3	Az otthonosság és otthontalanság jellemzői	80
	Az elemzés módja	80
	Eredmények	81
6.5	A klaszterek, a lakhatási helyzet és az otthontalansággal összefüggést mutató konstruktumok kapcsolata	82
6.5.1	A lakhatás szerinti csoportok és a klaszter közti különbségek a fizikai szinthez sorolt konstruktumok mentén	83
6.5.2	A lakhatás szerinti csoportok és a klaszter közti különbségek a szociális szinthez sorolt konstruktumok mentén	85
6.5.3	A lakhatás szerinti csoportok és a klaszterek közti különbségek a transzperszonális sinthez sorolt konstruktumok mentén.....	89
6.5.4	A lakhatás szerinti csoportok és a klaszter közti különbségek az autoperszonális sinthez sorolt konstruktumok mentén	92
6.5.5	A négy klaszter és az egyik szintre sem specifikus konstruktumok	94
6.6	A mért konstruktumok kapcsolata a külső és a lelki otthonossággal	95
6.6.1	A mindkét szinten otthonos és a mindkét szinten otthontalan klaszter összehasonlítása	96
6.6.2	A két lelki otthontalan klaszter összehasonlítása.....	97
6.6.3	A két lelki otthonos klaszter összehasonlítása	98
6.6.4	A két külső otthontalan csoport összehasonlítása.....	99
6.6.5	A két külső otthonos csoport összehasonlítása	100
6.6.6	A két „kevert” csoport összehasonlítása	101
7	Az eredmények összegzése és értékelése	102
	Összefoglalás, tanulságok, további kutatási irányok: A külső és a lelki otthontalanság együttes kutatása	110
	Irodalomjegyzék.....	112
	Mellékletek	124
1.	melléklet. A HAOT kérdőívcsomag anyagai.....	125
1.1.	melléklet. Tájékoztató nyilatkozat	125
1.2.	melléklet. Beleegyező nyilatkozat	126
1.3.	melléklet. Az Intézményvezetőknek küldött kutatási kérelem	127
1.4.	melléklet. HAOT Kérdőívcsomag tesztkérdései	130
1.5.	melléklet. A kérdezőbiztosokkal kötött megállapodás	144
2.	melléklet. Kódolási kategóriák	146
2.1.	melléklet. A „Hogyan lett hajléktalan?” kérdésre adott válaszok kódolási kategóriái	147
2.2.	melléklet. „Az élete egy pillanata vagy időszaka, amikor valamilyen szempontból otthon érezte magát” – Kódolási kategórik	149

2.3. melléklet. „Az élete egy pillanata vagy időszaka, amikor valamilyen szempontból otthontalannak érezte magát” – Kódolási kategóriák.....	151
2.4. melléklet. „Számomra az otthon...” – Kódolási kategóriák.....	153
2.5. melléklet. „Számomra az otthontalanság...” – Kódolási kategóriák.....	155
2.6. melléklet. „Az én otthonom...” kódolsi kategóriák.....	157
2.7. melléklet. „Az én otthontalanságom...” kódolsi kategóriák	159
3. melléklet. Kódolólapok.....	161
3.1. melléklet. A „Hogyan lett hajléktalan?” kérdésre adott válaszok kódolólapja..	161
3.2. melléklet. „Az élete egy pillanata vagy időszaka amikor valamilyen szempontból otthon érezte magát” kódolólapja	162
3.3. melléklet. Az „élete egy pillanata vagy időszaka amikor valamilyen szempontból otthontalannak érezte magát” kódolólapja.....	163
3.4. melléklet. „Számomra az otthon...” kódolólapja	164
3.5. melléklet. „Számomra az otthontalanság...” kódolólapja	165
3.6. melléklet. „Az én otthonom...” kódolólapja	166
3.7. melléklet. „Az én otthontalanságom...” kódolólapja	167
4. melléklet. Az eredmények részletes statisztikái	169
4.1-2. melléklet. A fizikai szinthez sorolt konstruktumok.....	169
4.3-4. melléklet. A szociális szinthez sorolt konstruktumok	173
4.5-6. melléklet. A transzperszonális szinthez sorolt konstruktumok	179
5.7-8. melléklet. Az autoperszonális szinthez sorolt konstruktumok	185
4. 9-10. melléklet. A begyökerezettségi szint szerint nem specifikus konstruktumok	188
5. melléklet. A klaszterek áronkénti összehasonlítása	190
5.1-2. melléklet. A külső és lelki otthonos és a külső és lelki otthontalan klaszter összehasonlítása	190
5.3-4. melléklet. A két lelki otthontalan klaszter összehasonlítása	193
5.5-6. melléklet. A két lelki otthonos klaszter összehasonlítása.....	196
6.7-8. melléklet. A külső otthontalan klaszterek összehasonlítása	199
6.9-10. melléklet. A külső otthonos klaszterek összehasonlítása	202
6.11-12. melléklet. A külső otthontalan lelki otthonos és a külső otthonos lelki otthontalan klaszterek összehasonlítása.....	205
7. melléklet. Adatlap a doktori értekezés nyilvánosságra hozatalához.....	209

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A kutatás 13 éve alatt nagyon sok segítséget kaptam. Mindenek előtt köszönöm témavezetőm, Dúll Andrea jelenlétét és támogatását a teljes folyamat alatt. Emellett köszönöm az ELTE Pszichológiai Intézet Környezetpszichológiai Műhely tagjainak és külön Brózik Péternek és Sallay Violának az inspiráló beszélgetéseket és a folyamatos támogatást. A műhely tagjai közül Brózik Pétert és Berze Iván Zsoltot külön köszönet illeti a statisztikai elemzés során nyújtott segítségükért. Köszönöm a légkört, aminek a doktori képzés első három évében Bányai Éva mellett részese lehettem, és amiben mindig azt érezhettem, hogy támogatva vagyok és érdemes bíznom azokban a megérzéseimben, melyek a kutatási folyamatban vezetnek. Ugyanitt köszönöm a barátságos és inspiráló légkört Varga Katának és mindazoknak, akik a Magatartápszichológiai doktori program keretében tanárain vagy hallgatótársaim voltak.

Meg szeretném köszönni Bagdy Emőkének a szakmai identitásomat és a disszertációmban bemutatott kutatási irányt nagyban formáló hatását, és azt a lelkesítést és bizalmat, amit a pszichológia alapképzés során kaptam. Enélkül majdnem biztos, hogy bele se vágok a doktori folyamatba. Szívből köszönöm több, a képződésemet figyelemmel kísérő barátomnak az inspiráló beszélgetéseket és a támogatásukat, és közülük külön köszönöm ezt Bakó Tihamérnak, Bartha Dávidnak és Póka Viktoriának. Emellett Póka Viktóriának nagyon köszönöm a kérdőívfelvételben, az adatrögzítésben és a kódolásban nyújtott segítségét is, és annak a biztonságát, hogy mindig számíthattam a segítségére.

Hálásan köszönöm Iványi Gábornak és az Oltalom Karitatív Egyesület munkatársainak, Olasz Pap Krisztinának, Albert Zoltánnak, Iványi Évának, Iványi Évinek, Angyalos Zitának, Dr Kóczi Zoltánnak és Dr Iványi Tibornak azt a háttérrel és emberi légkört, amiben köztük dolgozhattam az Oltalom Kórházban. Köszönöm Farkas Barnabásnak, Györkei Ernának, Kaskó Lászlónak, Veres Józsefnek, Török Enikőnek és Bajnóczi Piroskának az adatfelvételben nyújtott segítséget. Ugyanígy köszönöm Kunszabóné Pataki Annának, hogy intézményvezetőként hozzájárult ahhoz, hogy a kérdőívet azok körében is felvegyük, akik a Csak Egyet Szolgálat nappali melegedőjét használják.

Külön köszönöm Kovács Zsófiának és Kóka Boglárkának a fordításban, lektorálásban és korrektúrában nyújtott megnyugtató segítséget.

Sok szeretettel köszönöm nagyapámnak, Kántor Sándornak, apámnak, Kántor Józsefnek, anyámnak, Kántor Piroskának és húgomnak, Kántor Emesének, hogy végig biztattak, lelkesítettek és büszkék voltak rám. Nagyon köszönöm a páromnak, Julia Mercurionak, azt a módot, ahogy velem volt az elmúlt évek alatt. Türelme, bölcsessége és szeretettelgi támogatása sok szinten hozzájárult ahhoz, hogy ez a doktori munka megszülethessen.

Fontos hangsúlyoznom, hogy erről a listáról még nagyon sokan hiányoznak, akiknek így névtelenül szeretnék külön köszönetet mondani! Végül pedig, hálásan köszönöm mindazoknak, akik név nélkül és ellenszolgáltatás nélkül résztvettek a vizsgálatban!

BEVEZETÉS

Hajléktalan emberekkel dolgozva időnként azt éreztem, hogy egyik-másik hajléktalan ellátást igénybe vevő hajléktalan emberben nem találok a hajléktalan lelkületű „belső embert”. Ahogy kapcsolataikról, életvitelükről, céljaikról, világlátásukról beszéltek, azt a benyomást keltette bennem, hogy lelkileg van otthonuk. Más hajléktalan társaikkal ellentétben ők otthonosan mozogtak abban a világban, amiben laktak és éltek, kötődni voltak képesek, és kötődtek a számukra fontos emberekhez, helyekhez és tárgyakhoz, és bár fizikai értelemben nélkülöztek, de az életükben alapvetően jól megvoltak. Ezzel párhuzamosan a pszichoterápiás rendelőben, ahol a hajléktalan kórház mellett dolgoztam, volt egy kliensem. Ő stabil fizikai lakhatással és párkapcsolattal rendelkezett, és volt munkája, ugyanakkor az, ahogy az élményeiről, az életéről, a kapcsolatairól beszélt, azt a határozott érzést keltette bennem, hogy lelkületében otthontalan. Ezen tapasztalatok nyomán kezdett el foglalkoztatni az, hogy vajon hogyan viszonyul egymáshoz az otthontalanság külső, látható és lelki oldala, az otthontalanság élménye. A dolgozatban bemutatott kutatás is a lelki otthontalanság, valamint a lelki és külső otthontalanság kapcsolatát vizsgálja.

A téma tudományos elhelyezése szempontjából fontos hajléktalanság-definíciók bemutatása után a kutatás nyelvezetét és szóhasználatát ismertetem, és indoklom azt, hogy az itthon elterjedtebb „hajléktalanság” és „hajléktalan ember” kifejezések helyett miért választottam az „otthontalan és „otthontalan ember” elnevezéseket. Ezt követően külön tárgyalom a külső, majd a lelki otthontalanság jelenségét, valamint a hozzájuk kapcsolódó pszichológiai ismereteket. A lelki otthontalanság pszichológiájának bemutatását, és egyben az elméleti háttérrel a kutatásnak szemléletbeli alapot adó modell, a Külső és lelki otthonosság–otthontalanság kontinuum elméletének (KLOK¹) ismertetésével zárom. A kutatás felvezető fejezeteiben az otthontalanság kutatás kapcsán felmerülő módszertani és etikai kérdéseket tárgyalom, majd bemutatom a vizsgálat célját, a mintavételi eljárást, a kérdezőbiztosok toborzásának és felkészítésének menetét, és a vizsgálati folyamat tapasztalatait, valamint a vizsgált

---

¹ A KLOK a Külső és Leleki Otthonosság-otthontalanság Kontinuum névből képzett mozaikszó.

minta alapvető szociodemográfiai jellemzőit. Ezt követően az alkalmazott vizsgálati módszer, a HAOT² kérdőívesomag kerül bemutatásra. Majd az értekezés második felében a kapott eredmények ismertetése és értékelése után a disszertációt kitekintés zárja. A dolgozatban bemutatott kutatáshoz tartozó kiegészítő anyagokat az irodalomjegyzéket követő melléklet tartalmazza.

---

² Kutatásunk neve a hajléktalanság és az otthonosság szavakból képzett mozaikszó.

ELMÉLETI HÁTTÉR

1 A legfontosabb hajléktalanság-definíciók

1.1 Az európai kutatásokban leggyakrabban használt definíciók

Philippot, Lecocq, Sempoux, Nachtergaele és Galand (2007) az európai hajléktalan kutatások 1970 és 2001 közti szakirodalmát elemezve azt találták, hogy az európai kutatók többsége az alábbi három definíció valamelyikét használta. Az első a *FEANTSA* (European Federation of National Organisations Working with the Homeless) definíciója, mely szerint *hajléktalan az a személy, aki képtelen önerőből megszerezni és fenntartani egy adekvát személyes lakhelyet, vagy képtelen egy lakhelyet fenntartani a szociális ellátó rendszer segítsége nélkül* (Avramov, 1995, id. Philippot et al., 2007). Philippot és munkatársai (2007) szerint ez a definíció népszerűsége ellenére túl homályos és szubjektív ahhoz, hogy kutatásokban jól használható legyen. Nem tisztázza például azt, hogy mit jelent az „adekvát személyes lakhely”, és nem kezeli az idő kérdését sem, azaz nem határozza meg, hogy mennyi idő után minősül valaki hajléktalannak, ha időszakosan nem tudja önerőből fenntartani adekvát lakhelyét. Ugyanakkor véleményem szerint ez a definíció pont azért „homályos és szubjektív”, mert a hajléktalanság pszichológiai aspektusainak kutatása még mindig gyerekcipőben jár. Ugyanis a hajléktalanság még feltáratlan pszichológiai vonatkozásait is érinti, hogy a definícióban említett „képtelenség” mit is takar, miből fakad és mivel „gyógyítható” – ezen vonatkozások tisztázása tehetné a definíciót megragadhatóbbá, objektívebbé. Ugyanígy az „adekvát személyes lakhely” definiálásában is segítséget nyújthatna, ha vizsgálnák, és a kutatások, valamint az ellátás számára használható rendszerbe foglalnék a személy–környezet összeillés kritériumait.

A második, a „*hajléktalanság szó szerinti definíciójának*” nevezett meghatározást elsősorban azok használták, akik közvetlenül hajléktalan emberek mintájából gyűjtöttek adatokat. Ez a definíció a Stuart B. McKinney Hajléktalan ellátásról szóló törvény (1987, lásd Toro, 2007) operatív definíciójából származik. A törvényt 1987-ben az USA-ban vezették be, és azt tartalmazza, hogy *hajléktalannak minősül az, aki nem rendelkezik „állandó, stabil és adekvát éjjeli tartózkodási hellyel”, „ideiglenesen*

menedékhelyen vagy intézményben él”, vagy „olyan helyen, amit nem szállás céljára hoztak létre”. A pszichológiai definíciót ennél a definíciónál is az „adekvát” kifejezés mögött sejtethetnénk, de mivel nincs megfelelően definiálva az, hogy ki szerint adekvát és mi alapján tekinthető adekvátnak „az éjjeli tartózkodási hely”, így itt nem beszélhetünk a pszichológiai dimenziót kielégítően magába foglaló meghatározásról.

Végül pedig olyan publikációk is születtek, melyek *a hajléktalanság különböző fokozataira érzékenyek és sokkal kevésbé arra helyezték a hangsúlyt, hogy éles határt húzzanak „a hajléktalanok” és „a nem hajléktalanok” közé.* Ezek a megközelítések azt vallják, hogy *egyfajta kontinuum létezik, ami lefedi a szociális kirekesztődés különböző szintjeit.* Benveniste (1996, id. Philippot et al., 2007) például a lakhatásból való kirekesztődés három szintjét különíti el, az alapján, hogy az adott lakhatás mennyire bizonytalan. Az első csoportba a fedél nélküliek tartoznak, akik a szabad ég alatt „laknak”, ideértve azokat is, akik autóban, parkokban, elhagyatott épületekben laknak. A második csoportba azokat sorolja, akik „közösségi struktúrákban” (communal structures), például szállókon laknak. A harmadik kategóriába pedig azokat sorolja, akik szüleiknél vagy barátoknál élnek, sokszor túlszűfolt és egészségtelen körülmények közt. A Philippot és munkatársai (2007) által említett meghatározásokon túl két további, a megközelítésünkre nagyban ható definíciót fontos még megemlítenünk. Az egyik ugyancsak a FEANTSA által kidolgozott „European Typology on Homelessness and Housing Exclusion (ETHOS – Az otthontalanság és a lakhatásból való kirekesztettség európai tipológiája) (Edgar, 2009; Busch-Geertsema, Edgar, O’Sullivan, & Pleace, 2010; Amore, Baker, & Howden-Chapman, 2011), a másik pedig a „megfelelő lakhatás” (The right to adequate housing, 1991) definíciója.

Az ETHOS tipológia létrehozásának célja olyan egységes nyelv kidolgozása volt, amely segíti a hajléktalanság megértését és mérését, valamint az egyes országok közti, transznacionális információcserét. Az ETHOS (FEANTSA, 2005) publikálása óta a kutatók számára ez számít az egyik legfontosabb tipológiának. Az ETHOS három olyan dimenziót határoz meg, melyek mentén ha kirekesztődik valaki, akkor hajléktalanságról beszélhetünk. Ennek értelmében „az otthon” az egyén és családja által kizárólagosan birtokolt megfelelő lakóhely (fizikai dimenzió), ahol az ember megfelelő jogcímmel rendelkezik (jogi dimenzió), és kialakíthatja privát terét és fenntarthatja emberi kapcsolatait (szociális dimenzió). A három dimenzióban megjelenő hiányok alapján az otthon négy féle hiányáról beszélhetünk: „fedélnélküliségről”, „lakástalanságról”, „bizonytalan lakáshelyzetről” és „elégtelen lakáskörülményről”. Az ETHOS ezeket a

fogalmi kategóriákat 13 gyakorlati kategóriára osztja, melyekbe a hajléktalan emberek élethelyzetük, illetve lakhatási helyzetük alapján sorolhatóak (Busch-Geertsema et al., 2010).

Az ETHOS definíció a *kirekesztettség mentén közelíti meg a hajléktalanságot*, azt megragadva, hogy az élet különböző színterein kirekesztett ember hajléktalansága milyen formákban jelenik meg. Ennek a definíciónak fontos értéke, hogy a jelenség fizikai és jogi oldala mellett nyíltan számol a hajléktalanság szociális dimenziójával is, aminek implicit módon van ugyan pszichológiai vetülete is, de véleményünk szerint ebből kimarad sok más jellemző (pl. identitás, megküzdési képesség), ami indokolná külön egy pszichológiai dimenzió bevezetését. Az ETHOS nem számol például azzal, hogy az adott megfelelőnek tekintett hely találkozik-e az egyén vagy család otthonképével, az érintett ember igényeivel (milyen körülmények közt otthonos), szükségleteivel, ahogy egyéb olyan tényezőkkel sem, mint például az érintett öndefiníciója (pl. hajléktalannak éli-e meg magát).

A hajléktalanság jelenségének értelmezéséhez, és a hajléktalan emberekhez való viszonyuláshoz további fontos támpontot ad az, hogy az ENSZ 1966-ban „A Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Egyezségokmányának” keretében kimondta, hogy a „megfelelő lakhatás” alapvető emberi jog, és ezt az okmányt 1974-ben Magyarország is aláírta. Majd erre építve 1991-ben kidolgozták a „*megfelelő lakhatás*” (The right to adequate housing, 1991) *definícióját, ami az adekvát lakhatást hét dimenzió mentén határozza meg. A dimenziók közt a megfelelő jogi (a birtokviszony jogbiztonsága), fizikai (pl. lakhatóság), szociális (pl. hozzáférhetőség), és pénzügyi (megfizethetőség) aspektusok mellett helyet kap a „kulturális megfelelés” fontossága is* (lásd bővebben Udvarhelyi, 2014). Mindez témánk szempontjából azért fontos, mert (a többi létfontosságú dimenzió mellett) a „kulturális megfelelés” szerepét is hangsúlyozza, és kimondja, hogy „megfelelő lakhatásról” akkor beszélhetünk, ha a lakás kialakítása, a felhasznált építőanyagok és ezek szakpolitikai környezete a lakók identitásának és a lakások sokszínűségének kifejezését is lehetővé teszi (lásd bővebben: The right to adequate housing, 1991). Ez a megközelítés elismeri, hogy a megfelelő lakhatás (fizikai aspektusainak és szakpolitikai környezetének) biztosításához számolnunk kell a lakók személyes identitásával, mindezzel pedig rávilágít az identitásra, és a személy-környezet összeállítás számos lélektani aspektusára (Proshansky, Ittelson és Rivlin, 1970; Rapoport, 1977; Düll, 1995).

1.2 A magyarországi kutatásokban leggyakrabban használt hajléktalanság definíciók

Hazai viszonylatban az egyik legmértvadóbb definíciós keretnek *Bényei, Gurály, Györi és Mezei (2000) a magyarországi kutatók számára javasolt megközelítése* számít. Ennek keretében a hajléktalanság különböző fokozatai négy kategóriába sorolhatók:

1. *FEDÉL NÉLKÜLIEK: akik éjszakáikat közterületen, a szabad ég alatt, vagy valamely nem lakhatást szolgáló zugban töltik.*
2. *EFFEKTÍV HAJLÉKTALANOK: „fedél nélküliek”, vagy semmilyen stabil lakhatási lehetőséggel nem rendelkezők, akik nap mint nap meg kell küzdjenek azért, hogy éjszaka valahol alhassanak (pl. hajléktalan ellátó intézményekben alvók).*
3. *LAKÁSTALANOK: „fedél nélküliek” vagy „effektív hajléktalanok”, vagy stabilan nem-lakásban, de lakhatást szolgáló helyiségben lakók (pl. munkásszállók, börtönök, bentlakásos intézmények lakói), vagy tartósan lakásban töltik éjszakájukat, de a lakás folyamatos használata fölött nem rendelkeznek (pl. albérlők, ágybérlők, szívésségi lakáshasználók, befogadottak, felnőtt családtagok).*
4. *OTTHONTALANOK: „fedél nélküliek”, vagy „effektív hajléktalanok”, vagy „lakástalanok”, vagy lakásban lakók, akiknek lakása alkalmatlan arra, hogy benne családot alapítsanak, és otthont rendezzenek be (pl. túlszűfolt vagy nagyon alacsony fizikai színvonalú lakásban lakók).*

Itt is azt láthatjuk, hogy az első három definiált kategória kizárólag a lakhatás fizikai dimenziójával operál, és a negyedikben is expliciten csak a szociális dimenzió jelenik meg a fizikai mellett. A pszichológiai dimenziót csak sejteni lehet az „alkalmatlan” kifejezés mögött.

2 A kutatás nyelvezete: kulcsfogalmak

2.1 Miért otthontalanság, miért nem hajléktalanság?

Azt az emberi és társadalmi jelenséget, melynek elnevezésére a magyar köznyelvben és a szakmai kommunikációban is elsősorban a „*hajléktalanság*” kifejezést használjuk, az idők során különböző neveken nevezték. Az elmúlt évtizedek szóhasználatát vizsgálva azt láthatjuk, hogy a teljes tagadástól a pejoratív elnevezéseken át (például közveszélyes munkakerülő, csöves, csavargó) jutottunk el a szakmaibb „*hajléktalan*”, majd a sokkal humánusabb „*hajléktalan ember*” kifejezéshez (mely már a szerep mögötti embert is láttatja) (Bényei et al., 2000, Györi, 2016a; Breitner, 2016b, Kántor & Düll, 2018). A

lakhatás hiányára építő „hajléktalan” szó gyűjtőfogalommá vált, mely a rendszerváltás után segítette a kitaszítottakon segítő ellátórendszer kialakítását és egységes érdekképviselést, ugyanakkor el is fedte azt a komplexitást, amivel a hajléktalan ellátás gyakorlatában dolgozók nap mint nap találkoznak (Bényei et al., 2000, Györi, 2016a; Breitner, 2016b). Mint ezt az előző fejezetben láthattuk, a hajléktalanság kutatásához és hatékony prevenciós programok kidolgozásához sokkal precízebb és árnyaltabb szóhasználatra lenne szükség (Kántor & Dúll, 2018).

Jelen kutatás célja a legtágabb értelemben vett otthontalanság vizsgálata. A jelenség megfelelő magyar elnevezését keresve választásunk *azért esett az „otthontalanság” szóra, mert egyrészt a „hajléktalanság” kifejezéssel szemben a fizikai (lakhatás) aspektus mellett tartalmazza a szociális és a pszichológiai jelentéstöbbletet is* (Kántor & Dúll, 2018). Másrészt azért, mert az „otthontalanság” a hazai szóhasználatban a hajléktalan jelenség legtágabb perspektíváját öleli fel. Bényei és munkatársai (2000) előző fejezetben ismertetett mérvadó definíciós kerete szerint ugyanis „otthontalan” (nemzetközi terminológiával: „homeless”, ennek a fogalomnak a szinonímája „a hajléktalanság veszélyében élők”) az az ember, aki „fedél nélküli”, vagy effektív hajléktalan vagy lakástalan helyzetben él, vagy lakásban lakik, de lakása alkalmatlan (pl. túlszűfolt vagy nagyon alacsony fizikai színvonalú) arra, hogy benne családot alapítson, és otthont rendezzen be. Az otthontalanság szó alkalmas egy olyan jelenség elnevezésére, ami érinti a hajléktalan emberek többségét, de egyben túl is mutat a fizikai hajléktalanságon. Harmadrészt pedig emellett szólt az is, hogy a jelen értekezés központi fogalmainak, a „lelki otthon”-nak és a „lelki otthontalanság”-nak nemzetközi irodalomban elterjedt elnevezései szinte kivétel nélkül az otthon („home”) és otthontalanság („homelessness”) elnevezésre építenek a fizikai hajlék hiányára utaló verziók helyett („roofless” vagy „houseless”).

Az értekezés folytatásában a hajléktalan jelenség legtágabb megfogalmazására az „otthontalanság”, illetve „otthontalan” kifejezést fogom használni. A tágabb szakmai nyelvhasználatnak és a korábbi fordításoknak megfelelően, a megfelelő fizikai lakhatás hiányában élőkre utalva helyenként a „hajléktalan ember” és a „hajléktalanság” elnevezést is szerepeltetni fogom. Az otthontalanság specifikus vonatkozásainak, típusainak elnevezésére a hazai szakmai nyelvhasználatban elterjedt kifejezéseket fogom használni (pl. fedél nélküliség, hajléktalanság veszélyében élők).

2.2 Az otthontalanság „külső” és „lelki” oldala

A kutatásokban leggyakrabban használt definíciók (Bényei et al., 2000; FEANTSA, 2005; Toro, 2007; Philippot et al., 2007) döntően „külső”, „objektív” jellemzőkre támaszkodva határozták meg az otthon és otthontalanság fogalmát. Az ETHOS (FEANTSA, 2005) ellátási és kutatási oldalról egyaránt jól használható definíció, mely a hajléktalanság fizikai, jogi és szociális dimenziójával egyaránt számol, és így véleményünk szerint meglehetősen széles körűen felöleli a hajléktalanság azon aspektusát, amire a „külső otthontalanság” elnevezést javasoljuk. *A külső otthontalanság kívülről megfigyelhető jellemzők összessége, melyek a hajléktalanságban érintett emberek személyes élményének ismerete nélkül leírhatók, pl. a lakóhely objektív mutatói (mérete, állapota, típusa stb.), a társas kapcsolatok objektív mutatói (pl. családi állapot, barátok száma, másokkal töltött idő stb.), a lakhatás jogcíme és az életvitel* (Kántor, Brózik, & Dúll, megjelenés alatt).

A „külső otthontalanság” mellett a szakirodalomban hangsúlyt kap a „lelki otthontalanság” is, *ami az otthontalanság átélt élményét takarja* (Moore, Canter, Stockley, & Drake, 1995; Hoksbergen, 1999; Melamed, Shalit-Kenig, Gelkopf, Lerner, & Kodesh, 2004; Bernstein & Foster, 2008; Kennedy, 2014; Kántor, 2011; Kántor & Dúll, 2018). A lelki otthonosság és ennek hiányaként átélt lelki otthontalanság értékes keretet ad az érintett pszichológiai jelenségek konceptualizálásához.

3 A külső otthontalanság pszichológiája

Philippot és munkatársai (2007) az otthontalanság pszichológiájának 1970 és 2001 közti európai irodalmát feldolgozva egyik legalapvetőbb hiányosságként azt emeli ki, hogy nincs olyan megfelelően kidolgozott elmélet, amely a módszeres kutatáshoz alapul szolgálhatna. Az európai kutatásokból szinte teljesen hiányoznak a pszichológiai elméletek, a vizsgálatok kapcsán ritkán hivatkozott elméleti keretek többnyire a szociológiából vagy kapcsolódó tudományterületekről származnak, ami minden bizonnyal azzal magyarázható, hogy Európában a kutatások zömét e területek képviselői végezték (Toro, 2007). Az otthontalanság kutatása a legrégebbi hagyományokkal az Egyesült Államokban rendelkezik, ugyanakkor itt is az figyelhető meg, hogy a kutatások elméleti bázisa meglehetősen kidolgozatlan (Kántor & Dúll, 2018).

Mivel az értekezésben bemutatott vizsgálat elsősorban személyiségtényezőkre koncentrált, ezért jelen helyen is elsősorban az intraperszonális tényezőkre koncentrálok. Fontos ugyanakkor hangsúlyozni, hogy az otthontalanság pszichológiájához számos nagyon fontos szociálpszichológiai jelenség is hozzá tartozik, így például a stigmatizációs folyamatok, a bűnbak képzés illetve az áldozathibáztatás mechanizmusai, a társadalmi előítéletek és sztereotípiák működése és ezek hatása az otthontalan emberek megítésélére és az érintettek lelki állapotára. Ugyanitt hangsúlyozhatók a csoportközi viszonyok vonatkozó aspektusai is, így például az ETHOS definíció kapcsán már érintett kirekesztés témája, vagy a többségi társadalom azon szociálpszichológiai folyamatai melyek nagyban meghatározzák, a hajléktalan emberek közmegítését, azt a módot, ahogy az otthontalanságról és az otthontalan emberekről gondolkodunk, és ennek mentén az ellátórendszer felépítését és működését is (Breitner, 2016b; Györi, 2016a).

3.1 A külső otthontalanság pszichológiai magyarázó modelljei

A külső otthontalanság pszichológiai megértéséhez hozzájáruló modelleket részletesen egy másik írásunkban mutattuk be (Kántor & Dúll, 2018). Az értekezés következő részében mindössze az elméleti cikkünk témám szempontjából releváns részeinek rövid összefoglalását adom. Ennek keretében a hajléktalanság megértése és módszeres kutatása szempontjából eddig legjelentősebb három modellre térek ki röviden, majd bemutatom az elvégzett vizsgálatnak szakmai háttérrel adó, kutatócsoportunk³ által használt és a szemléletmódot meghatározó környezetpszichológiai megközelítés (Dúll, 2009) témám szempontjából legfontosabb aspektusait és egy további, a jelen kutatás szempontjából fontos kisebb spektrumú elméletet.

3.1.1 Az ökológiai modell

Az „*ökológiai modell*” (ecological model; Toro, Trickett, Wall, & Salem, 1991) alapját a közösségi pszichológia megközelítése és Kurt Lewin (1972) korai munkássága jelenti. *A hajléktalan emberre ható teljes kontextus elemzését hangsúlyozza, a személyes, szociális, gazdasági tényezők és a szociális ellátórendszer hatásának egyidejű figyelembevételét. A külső otthontalanság okát a személyes és környezeti erőforrások hiányában látja.* Ezt a modellt később kiegészítették a fejlődési faktoral, így beemelve

---

³ Környezetpszichológia Kutatócsoport (vezető: Dúll Andrea), ELTE PPK Pszichológiai Intézet

a vizsgálat terébe pl. a családi kapcsolatokat is (ecological–developmental perspective; Haber & Toro, 2004) (vö. Kántor & Dúll, 2018).

3.1.2 A kockázatnövelés modell

A „*kockázatnövelés modell*” (risk amplification model – RAM; Whitbeck & Hoyt, 1999) a *hajléktalanná válás szempontjából meghatározó időszaknak tekinti a serdülőkort, és azokra a káros szülői és egyéb jellemzőkre hívja fel a figyelmet, melyek serdülőkorban növelik a hajléktalanná válás valószínűségét.* A RAM arra hívja fel a figyelmet, hogy a hajléktalan serdülők döntő része szétesett családi környezetből kerül ki, melyekre jellemző az elhanyagolás, az erőszak, a konfliktusok és a szülők szerfüggősége. Ezek a serdülők elhagyják az otthonukat, és hasonló fiatalokkal összeállva egy olyan kapcsolati hálóba kerülnek, mely növeli annak esélyét, hogy magas kockázattal járó cselekedetek (pl. kriminális viselkedés, szerabúzus, fiatalkori prostitúció) felé sodródjanak. Ebből fakadóan a hajléktalanság mellett az életpályát károsan befolyásoló tényezők további tömege nehezíti a hajléktalan életpálya felé sodródó fiatalok helyzetét. A RAM modell továbbfejlesztett változata a RAAM, a „*kockázatnövelés és -csökkentés modell*” (risk amplification and abatement model; Milburn et al., 2009). A modell ezen verziója *a hajléktalanná válás veszélyét növelő tényezők mellett a hajléktalansággal való megküzdést segítő tényezőket is vizsgálja. Emellett szemléletmódjába az ökológiai megközelítést is beépíti, mely összekapcsolja a személyes és a környezeti tényezők hatását* (American Psychological Association, 2010) (vö. Kántor & Dúll, 2018).

3.1.3 Traumamodell

A „*traumamodell*” (Goodman, Saxe, & Harvey, 1991), a RAAM-hoz hasonlóan *azt hangsúlyozza, hogy a hajléktalanná válás és a hajléktalanság traumatikus életesemények sorozatával jár együtt, növelve annak a kockázatát, hogy az érintett emberek a traumatikus életesemények hatására PTSD, depresszió, szerabúzus és más negatív következmények áldozataivá váljanak.* Számos tanulmány igazolta ezt a megközelítést is (American Psychological Association, 2010). Hasonló szemléletmóddal dolgozik több hazai kutató (pl. Barabásné Koller, 2006; Győri, 2008) is.

3.1.4 A környezetpszichológia otthonnal kapcsolatos elméletei

Az otthon (pl. Dúll, 1995, 1996, 2009; 2012; Sallay és Dúll, 2006; Sallay, 2008) és a helyvesztés / otthontalanság (Horvát, Dúll, & László, 2006, 2011; Dúll, 2015a, 2015b) témájában több átfogó környezetpszichológiai írás magyarul is elérhető. Itt mindössze a jelen kutatáshoz szorosan kapcsolódó gondolatok kiemelésére szorítkozom.

Az *otthon* a környezetpszichológia lakókörnyezettel foglalkozó ágának központi fogalma. A környezetpszichológián belül két hangsúlyos megközelítés köré rendeződik az otthonnal kapcsolatos elméletek többsége (Dúll, 1995). *A moláris elmélet szerint az otthon nem egyszerűen csak földrajzi, fizikai, építészeti tér (space), hanem speciális érzelmi, kognitív és viselkedési jelentéssel bíró hely (place) (Canter, 1977). A személy-környezet összeállítás (vö. Dúll, 2009) nézete szerint pedig „az otthon azon (nagyraoszt) tudatosan kialakított) környezetek egyike, ahol a személy-környezet illeszkedés leginkább megvalósulhat” (Dúll, 1995:356).*

A *helyidentitás* fogalma abból a felismerésből fakad, hogy *a helyek és azok fizikai jellemzői részt vesznek, és fontos szerepet játszanak a személyiség (ki)alakulásában.* A helyidentitás elmélet (Proshansky, Fabian, & Kaminoff, 1983) szerint az ember szubjektív élményét, énjének kialakulását nem csak a számára fontos személyekkel való kapcsolatai határozzák meg és fejezik ki, hanem az őt körülvevő tárgyakhoz és helyekhez való viszonyulása is. *Az énidentitás kialakulása és folyamatos alakulása szempontjából a szignifikáns személyek mellett fontos szerepet játszanak a bennünket körülvevő tárgyak és helyek is* (lásd erről bővebben: Dúll, 1996). A helyidentitás az én alkotórésze, egy igen összetett szelfstruktúra, ami több, mint csupán egy környezethez való tartozás érzése (Dúll, 2015a, 2015b). A legfontosabb identitásformáló referenciakörnyezet az otthon (Dúll, 1995, 2009), így a legmarkánsabb helyidentitásvesztést az otthon szociofizikai kontextusának bármilyen formában történő teljes elvesztése okozza: „Különbéle okai lehetnek az ember életmódja egészére kiható helyváltoztatásának, annak, hogy születési helyét vagy szocializációjának környezetét feladva, attól térben és kulturálisan eltávolodik, hogy azután máshol letelepedve folytassa immár idegenként, de legalábbis idegenben az életét. A migráció és az emigráció, a kiűzetés és a peregrináció, a missziós utak és az egyetemjárások, a zarándok- és felfedező utak, a száműzetés és a kivándorlás, a különféle pogromok, a kitelepítések, az áttelepítések vagy éppen a megélhetési nehézségek ürügyén történő áttelepülések, valamennyi exodus és szecesszió, a bevándorló-, a hontalan-, a disszidens- vagy a menekült-státusz, mind-mind egy-egy jellegzetes szociológiai

alakzata azoknak az eltérő formáknak, amelyek a történelem során különböző helyeken és időpontokban az embert szabadon választott avagy valamilyen külsődleges – politikai, gazdasági, vallási, természeti stb. – kényszer okán megszokott környezetének feladására készítette vagy kényszerítette.” (Gábor, 2007:73 – kiemelések az eredetiben). A környezetpszichológia az otthon és az otthon elvesztésének ezen értelmezése nem csak a szociológiai értelemben vett hajléktalanság kapcsán használatos, hanem minden hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb léptékű szociofizikai hely(élmény)módosulás - így például költözés, utazás, honvágy, hely átépítése – esetén is (lásd Dúll, 2009, 2015a, 2015b; Horvát, Dúll, & László, 2006, 2011). Ebben a megközelítésben az otthontalanság élmény a külső otthontalansággal az esetek döntő többségében együtt járó pszichológiai folyamatként értelmezendő (Kántor & Dúll, 2018).

3.1.5 A tanult tehetetlenség szerepe a külső otthontalanságban

A külső otthontalanság egyik leggyakrabban tapasztalt velejárója *a saját élet feletti kontroll elvesztésének élménye*, és később az ebből fakadó *tanult tehetetlenség* kialakulása (lásd erről Goodman et al., 1991; Bandura, 1997; Molnár, 1999; Dúll, 2009; Kántor & Dúll, 2011). Az „otthon elvesztésének folyamatában a kontroll érzésének hiánya oda vezet, hogy a hajléktalan nem tud élni a társadalom által kínált lehetőségekkel. A tanult tehetetlenség nagyon megnehezíti azoknak a közvettebb, ideiglenes és sokkal kisebb lépéseknek (például rendszeres tisztálkodás, rendszeres munkavégzés, információszerzés vagy az önbecsülés fenntartása) a megtételét is, amely folyamat végén (elvileg) az otthon visszaszerzése áll. A tanult tehetetlenség miatt a hajléktalan [személy] nem tudja ezeket kihasználni. Mindez nagymértékű helyidentitás-vesztéssel is jár, és ezzel szoros összefüggésben természetesen nem marad érintetlen a szelfidentitás sem. Amellett, hogy a társadalom erőfeszítést tesz az otthon nélküli [személyek] anyagi támogatására, mindenképpen gyengíthetné a fenti ördögi kör hatását, ha ezek az emberek az életük fontos szféráiban valamilyen módon újra átélhetnék a kontroll érzését” (Dúll, 2009:233-234 – beszúrási KÁ).

Tanult tehetetlenség olyankor alakul ki, ha elveszítjük az abba vetett bizalmunkat, hogy képesek vagyunk befolyást gyakorolni saját sorsunkra (Seligman, 1975). Flannery és Harvey (1991) szerint esetenként bizonyos magatartás, ami első ránézésre tanult tehetetlenségnek tűnik, lehet, hogy valójában adaptív válasz olyan körülményekre, melyek nem kínálnak kiutat a folyamatos traumatizáció alól. *A külső otthontalanság esetén a tanult tehetetlenségre utaló viselkedés minden bizonnyal magának a*

hajléktalan állapotnak a következménye, ugyanis hajléktalan körülmények között gyakran lehetetlenné válik a mindennapi élet legalapvetőbb kontrollálása is. Ilyen állapotban az ember legalapvetőbb szükségletei (étkezés, alvás, tisztálkodás, biztonság stb.) kielégítéséhez is mások segítségére szorul (Kántor & Dúll, 2018).

3.1.6 Az otthontalanság kontinuum-megközelítése

Az otthontalanság kontinuum-alapú megközelítései a hajléktalanságról való gondolkodás azon túlegyszerűsítő és valóságidegen szemléletmódjának lágyítására tesznek kísérletet, mely szerint csak „hajléktalanok” és „nem hajléktalanok” léteznek a világban, és a kettő közt nincsenek átmenetek (Kántor & Dúll, 2018). A kontinuum-megközelítés szerint az otthonosság mértékének különböző fokozatai egy kontinuum mentén írhatók le. Vannak modellek, melyek szerint a kontinuum mindkét végpontja a külső otthontalanságon belül van (Benveniste, 1996), míg másoknál a skála a fizikai lakhatás hiányával járó teljes nincstelenség és a minél tágabb értelemben vett otthonosság között helyezhető el (Watson & Austerberry, 1986; Tipple & Speak, 2005; Bényei et al., 2000). A kontinuum-modellek rugalmasságuk által többnyire jobban tükrözik azt, ahogy az otthonosság és az otthontalanság különböző fokozatai közti határ a valóságban is sokszor elmosódik. A kontinuum-modellek kapcsán ugyanakkor kulcsfontosságú a felállított kontinuumok megfelelő szakaszolása is, hogy a probléma nagysága felbecsülhető legyen, és lehetővé váljon a megfelelő intervenció (Tipple & Speak, 2005).

3.2 A hajléktalan ember lelkiállapota

Bentley (1997) hangsúlyozza, hogy az Egyesült Államokban a külső otthontalan emberek érzelmi és pszichológiai szükségleteinek feltárására és kielégítésére meglehetősen kevés kormányzati erőfeszítés történt. *Nemzetközi viszonylatban is meglehetősen kevés kvalitatív kutatási eredménnyel rendelkezünk a külső otthontalan emberek életvitelével, hit- és értékrendszerével és személyes értékrendjével kapcsolatban (Koegel, 1992, id. Bentley, 1997).* Ez a hiányosság a világ különböző pontjain (köztük Magyarországon is) napjainkban is fennáll (Bényei et al., 2000; Albert & Dávid, 2001; Kidd, Miner, Walker, & Davidson, 2007; Philippet et al., 2007; Montgomery, McCauley, & Bailey, 2009), ami meglepő, mivel a külső otthontalan emberek sajátos szükségleteinek feltárása nélkül hatékony hajléktalan ellátás nehezen elképzelhető. Finley és Diversi (2010) is a hajléktalan ember élményvilágának

megismerésében látja a hajléktalansággal való megküzdés kulcstényezőjét, és ezért a hajléktalan ember intrapszichés életének feltárását hangsúlyozza, illetve azt, hogy próbáljunk meg hidat verni a hajléktalan ember személyes tapasztalatai és a hajléktalanság, mint szociális probléma közé.

A külső otthontalan emberek lelki állapotának vizsgálata kapcsán azzal szembesülünk, hogy egy meglehetősen heterogén csoportról van szó, mely ennek megfelelően pszichológiai szempontból sem tekinthető egységes karakterűnek. Fentebb már említettem, hogy Philippot és munkatársai (2007) feldolgozta az otthontalanság pszichológiájának 1970 és 2001 közti európai irodalmát. Ennek során azt is találta, hogy más területekhez képest viszonylag magas azoknak a publikációknak a száma, melyek nem akadémikus pályán lévő kutatók tollából születtek. Mindössze a kutatások 8%-a (7 publikált kutatás) használt standardizált mérőeszközt és 19%-a (21 kutatás) épített be kontrollcsoportot a vizsgálati elrendezésbe. A kutatások tartalmát vizsgálva azt láthatjuk, hogy a kutatások döntő többsége a hajléktalan populáció jellemzőinek leírására törekedett. A vizsgálatok nyomán meghatározásra kerültek például a hajléktalan emberek csoportjának fő szociodemográfiai jellemzői (nemi arányok, életkori sajátosságok, iskolázottság, munkanélküliségi ráta, családi állapot) és az, hogy milyen alcsoportok azonosíthatóak. Az is kiderült, hogy a hajléktalan emberek populációja nem tekinthető külön szociális kategóriának, mert egyrészt szoros összefonódást mutat más társadalmi csoportokkal, melyek mélyszegénységben és anyagi bizonytalanságban élnek, másrészt a hajléktalanok csoportjába háttérük és viselkedésük alapján egymástól meglehetősen eltérő emberek alcsoportjai tartoznak.

Az otthontalan emberek csoportjának heterogenitását jelzi az is, hogy meglehetősen széles azoknak az eseményeknek a köre, melyek következtében az emberek elvesztik az otthonukat. A szociológiai felmérések (pl. Györi, 1990; Lakatos, 1993; Oross, 1994; Bényei et al., 2000; Bánlaky, 2001; Kovács, 2002) tanúsága szerint leggyakrabban a következő események nyomán kerülnek emberek az utcára: válás, családi konfliktusok, saját tulajdonú lakásból való „elűzetés”, szenvedélybetegségek, saját lakás eladása, munka reményében más településre költözés, korábbi albérlet megszűnése, munkahely elvesztése, kilakoltatás, állami gondozásból való kikerülés, szabadulás a börtönből, munkásszálló megszűnése, kórházból, elmeosztályról való kikerülés és önkéntes csövezés. A felsorolt, otthontalanságot megelőző események többségének közös vonása, hogy általuk az érintett kiszakad abból a közegből, mely életének korábban keretet adott (lásd erről bővebben Kántor, 2005). Kiszakad abból, ami volt, többnyire azt megélve,

hogy nincs visszaút. A külső otthontalanok rendszeresen arról számolnak be, hogy otthontalanná válásuk előtt traumatizáló elhagyási és elutasítási élményben (élményekben) volt részük (Melamed et al., 2004; Riggs & Coyle, 2002). A hajléktalan nők 69%-a jelezte, hogy még hajléktalanná válásuk előtt szexuális és/vagy fizikai erőszak áldozatai voltak házasságukban vagy párkapcsolatukban (Marriott, Harvey, & Bonner, 1997). A fizikai és szexuális bántalmazás jelenléte az életúton a magyarországi hajléktalan nőknél is nagyon magas. (Szoboszlai, 2011). Kutatások jelzik, hogy a szociális kötelékek (különös tekintettel a családi kötelékekre) közül való korai kiválás nagyban növeli a későbbi hajléktalanság valószínűségét (Susser, Lin, Conover, & Struening, 1991; Piliavin et al., 1988). Firdion és Marpast (2007, idézi Philippot et al., 2007) Párizs hajléktalanjait vizsgálva azt találták, hogy a családtól való fiataalkori elszakadás gyakori eleme a fizikai hajléktalanságba vezető életútnak, és a jelek szerint pszichológiai és szociális szempontból súlyos kockázati tényező. A vizsgált hajléktalanok 10%-a 16 éves kora előtt elvesztette az apját, és további 10% az anyját. 16 évesen a később hajléktalanná válók több, mint egynegyede már nem élt egyik szülőjével sem. Hasonló jellemzőket talált Philippot és Galand (2003) a belgiumi hajléktalanok esetében is (id. Philippot et al., 2007). Birmingham 2-15 év közti hajléktalan gyermekeit vizsgálva azt találták, hogy mindössze 4%-uk esetén volt jelen az apa az életükben, és esetükben a pszichiátriai zavarok aránya messze az össznépeségben megfigyelt átlag fölött volt (Vostanis, Tischler, Cumella, & Bellerby, 2001).

A hajléktalanná válás előzményeként gyakran megfigyelhető a „társadalmi margó” elvesztése, azaz a rendelkezésre álló szociális mozgástér beszűkülése (lásd erről bővebben Wiseman, 1970; magyarul Albert & Dávid, 2001). Egy, a hajléktalan anyákat és a szegény, de nem hajléktalan anyákat összehasonlító vizsgálatban azt találták, hogy a hajléktalan anyák sokkal gyakrabban találkoztak szüleikkel, rokonaikkal, barátaikkal, mint a nem hajléktalanok, ugyanakkor úgy tűnt, hogy még hajléktalanná válásuk előtt felérték azok szociális támaszát (pl. korábban már laktak másoknál szívességből és nem tehetik meg ezt újra) (Shinn, Knickman, & Weitzman, 1991).

3.3 Pszichiátriai kórképek előfordulása a hajléktalan populációban

Kutatások egész sora jelzi, hogy a mentális zavarok előfordulási gyakorisága a hajléktalan gyermekek, nők és férfiak esetén egyaránt nagyságrendekkel magasabb, mint az össznépeségben (Dennis, Buckner, Lipton, & Levine, 1991; Fischer &

Breakey, 1991; Rafferty & Shinn, 1991; Dear & Takahashi, 1992; Moore et al., 1995; Molnár, 2002; Bhui, Shanahan, & Harding, 2006; Philippot et al., 2007; NCH, 2009). A nemek tekintetében az tapasztalható, hogy míg a férfiak nagyobb arányban érintettek az alkoholizmusban és a drogfüggőségben, addig a nőknél a mentális zavarok előfordulási gyakorisága magasabb (Fischer & Breakey, 1991).

A különböző pszichiátriai zavarok közül a depresszió és szorongásos zavarok (különösen a generalizált szorongásos zavar) előfordulási gyakorisága a legmagasabb (pl. Philippot et al., 2007; Fazel, Khosla, Doll, & Geddes, 2008; magyarul Molnár 1999, 2002). A szkizofrénia és az antiszociális személyiségzavar tekintetében jelentős különbségeket találtak Európa, illetve Észak-Amerika és Ausztrália közt. Míg az európai kutatások a szkizofrénia és az antiszociális személyiségzavar viszonylag alacsony előfordulási arányát jelezték a hajléktalan emberek körében, addig az Egyesült Államokban, Kanadában és Ausztráliában azt találták, hogy az ilyen irányú megbetegedések nagyon gyakoriak közöttük (Philippot et al., 2007). Philippot és munkatársai (2007) szerint mindez nagy valószínűséggel az egészségügyi és szociális ellátó rendszerek közti különbségeknek köszönhető.

Rafferty és Shinn (1991) eredményei azt jelzik, hogy a hajléktalan és a szegény, de nem hajléktalan gyermekek közt markáns hasonlóságok vannak a fejlődési és pszichológiai zavarok terén, és mindkét csoport súlyosan veszélyeztetettnek tekinthető. Takahashi és Wolch (1994) a hajléktalan embereket a nem hajléktalan szegényekkel összehasonlítva azt találta, hogy mindkét csoportban meglehetősen magas volt a pszichiátriai zavarok aránya. Az otthonnal rendelkező szegények 46%-ánál találták azt, hogy állt már pszichiátriai kezelés alatt, míg a hajléktalanoknál ez az arány 52% volt.

Toro és munkatársai (1995) jelenleg hajléktalan, hajléktalan időszakot megélt, de jelenleg nem hajléktalan, és nem hajléktalan, de rossz anyagi helyzetű embereket összehasonlító vizsgálatában azt találta, hogy a szerabúzuson kívül a DSM III. semmilyen más kategóriája tekintetében (így pl. szkizofrénia, major affektív zavar) nem volt szignifikáns különbség a három csoport között. Végezetül a mentális betegségek gyakorisága mindhárom vizsgált csoport esetén 2-4-szerese volt az átlagnépességben megfigyeltnek (Toro et al., 1995). A pszichiátriai epidemiológia területéről ismert jelenség, hogy az össznépességben a rosszabb szociális és gazdasági körülmények a pszichiátriai betegségek magasabb előfordulási gyakoriságával járnak együtt (Philippot et al., 2007). Depresszió és szorongásos zavarok, illetve alkoholizmus esetén a jobb

anyagi helyzet és a magasabb szociális támogatottság sok esetben elhárítja a zavar felszínre törését (Philippot et al., 2007).

Azok az emberek, akik ingatag szociális helyzetük következtében egyszerre kerülnek szociális és gazdasági stresszorok és a társas/társadalmi támogatás elvesztésének nyomása alá, pszichológiai szempontból nagyon érzékeny helyzetben vannak (Munoz & Vázquez, 1999, idézi Philippot et al., 2007). Ilyen körülmények között, egy esetlegesen felszínre kerülő mentális diszfunkció tovább nehezítve az egyén helyzetét, könnyen az érintett teljes pszichológiai rendszerének összeomlásához vezethet, ezáltal megnyitva az utat további szociális diszfunkciók és a hajléktalanná válás lehetősége előtt (Philippot et al., 2007). Éppen ezért Folsom és munkatársai (2005) szerint a mentális zavarokban szenvedők tekinthetők társadalmunk egyik leginkább hajléktalansággal veszélyeztetett csoportjának.

Lamb és Lamb (1990) eredményei azt jelzik, hogy a kezeletlen szkizofrénia, illetve affektív zavar gyakran közvetlen okozója a hajléktalanná válásnak. A személyiségzavarok, a szorongásos zavarok, a fóbia és a demencia is növeli az „utcára kerülés” veszélyét azáltal, hogy nagyban megnehezíti a mindennapi élet kihívásaival való adaptív megküzdést (Stefl, 1987). Ugyanakkor Philippot és munkatársai (2007) külön hangsúlyozza, hogy a hajléktalan populáció változatos összetétele miatt egyáltalán nem állítható, hogy a mentális betegség minden esetben előzménye a hajléktalanságnak, és talán még kevésbé állítható, hogy a hajléktalanság oka mentális betegség.

A hajléktalanok körében valóban az alkoholizmus tekinthető a legfőbb egészségügyi problémának (Fischer & Breakey, 1991; Lakatos, 1993). Mint ezt már korábban tárgyaltuk, az alkohol- és drogabúzus aránya szignifikánsan magasabb a hajléktalanok körében, mint az átlagpopulációban (Fischer & Breakey, 1991; Rosenberg, Solarz, & Bailey, 1991; McCarty, Argeriou, Huebner, & Lubran, 1991; Takahashi & Wolch, 1994; Molnár, 2002; Fazel et al., 2008). Toro és munkatársai (1995) jelenleg hajléktalan, hajléktalan időszakot megélt, de jelenleg nem hajléktalan, és nem hajléktalan, de rossz anyagi helyzetű embereket összehasonlító vizsgálatában azt találta, hogy az aktuálisan hajléktalan emberek a másik két csoportba tartozóknál nagyobb százalékban voltak alkoholisták vagy szerfüggők (aktuálisan hajléktalan: 69%, korábban hajléktalan: 58%, soha nem hajléktalan szegény: 35%). Ugyanakkor az alkoholizmus és az egyéb szerfüggőségek gyakorisága mindhárom csoportban magasabban az átlagnépességben tapasztalható 16%-os arány fölött volt. Több kutatás jelzi azt is,

hogy az alkohol- vagy egyéb szerabúzusban szenvedő hajléktalanok többsége már hajléktalanná válását megelőzően is érintett volt a függőség problémájában (Philippot et al., 2007). A jelek szerint az alkohol- és egyéb szerfüggőségek sok esetben hozzájárulnak a hajléktalanná váláshoz (Philippot et al., 2007). A mentális betegek mellett az alkoholisták, illetve drogfüggők jelentik a hajléktalan sorban élők másik leghátrányosabb helyzetű rétegét (Levine & Huebner, 1991). Esetükben az figyelhető meg, hogy a hajléktalan átlaghoz képest is rosszabb egészségügyi paraméterekkel rendelkeznek, gyakrabban lesznek balesetek áldozatai, gyakrabban kerülnek összeütközésbe a törvénnyel, és gyakrabban lesznek (fizikai és/vagy nemi) erőszak áldozatai (Fischer & Breakey, 1991).

Oross (1994) szerint a hajléktalan ember alkoholizmusa és drogfogyasztása sok esetben lelki önfeladásban gyökerezik, és a súlyos terhek előli menekülést, illetve a testi, lelki fájdalmak csillapítását szolgálja. Montgomery és munkatársai (2009) megküzdési kísérletként és a hajléktalan állapottal együtt járó, korábban nem tapasztalt szorongás elől való menekülésként tekint a hajléktalan ember drog- és alkoholfogyasztására. Ez az álláspont a szerzők megfigyeléseiből fakad, ugyanis a hajléktalanellátás gyakorlatában dolgozva gyakran azt tapasztalták, hogy a hajléktalan fiatalok jelentős része lakhatási helyzetük rendezésével egy időben felhagyott a kóros mértékű alkohol- és drogfogyasztással.

Az is megfigyelhető, hogy az utóbbi évtizedekben a nyugati országok hajléktalan populációjában emelkedett a pszichiátriai betegségekben szenvedők aránya (Fazel et al., 2008). Az elemzők szerint ez a nagy pszichiátriai intézmények bezárásának, az olcsó lakhatási lehetőségek hiányának, valamint a közösségalapú szolgáltatások és támogatás elégtelenségének köszönhető (Fazel et al., 2008).

3.4 A külső otthonatlan embereknél hangsúlyos pszichológiai jellemzők

Az otthonosság (at-homeness) Seamon (1979) szerint „az a többnyire fel sem tűnő, magától értetődőnek vett helyzet, amikor valaki kényelmesen van és ismerősen mozog abban a mindennapi világban, amiben él, és amin kívül az illető 'látogat', 'átutazik', 'nincs otthon', 'kimozdul a saját helyéről' vagy 'utazik'” (i.m.: 70). Seamon definíciója a külső otthonosságra vonatkozik, amennyiben „helyzetet” ír le, nem pedig átélt élményt. A szerző öt olyan mögöttes jellemzőt is meghatároz, ami mentén az otthonosság megragadható: a begyökerezettség, tulajdonlás, regenerálódás,

kényelmesség és melegség. Az otthonát elvesztő ember pedig ezektől a létfontosságú minőségektől lesz megfosztva.

Bentley (1997) londoni hajléktalanok körében azt vizsgálta, hogy milyen lelki hatásai vannak a hajléktalanságnak, és a hajléktalan lelkület megértésén keresztül hogyan javítható a hajléktalan ellátás hatékonysága. Azt találta, hogy a következő hat jellemző dominánsan jelen volt a hajléktalan emberek élményvilágában: a kívülállóság érzése, az egyéniség, illetve emberi egyediség elvesztésének élménye, a kapcsolatrendszer megváltozása (a régi kapcsolatok elvesztése, hajléktalanság-központú kapcsolódások kialakulása), a létfenntartás nehézsége (folyamatos fenyegetettség), elismertség hiánya, az énhatékonyság elvesztésének érzése. Emellett a hajléktalanná válás egyik leggyakrabban tapasztalt velejárója a saját élet feletti kontroll elvesztésének élménye, és később az ebből fakadó tanult tehetetlenség kialakulása (Goodman et al., 1991; Molnár, 1999).

Riggs és Coyle (2002) hajléktalan fiatalok élménybeszámolóit vizsgálva rávilágított, hogy a hajléktalanság élménye fizikai szinten az állandó lakhatás hiányával, illetve az anyagi javak tárolására alkalmas biztonságos hely hiányával asszociálódott. Lelki szinten pedig az elszigetelődés érzése, elutasítottság, idegenség élménye, valamint egy adott helyhez való érzelmi kötődés hiánya, illetve a „lelki javak” tárolására alkalmas biztonságos hely hiánya kapcsolódott hozzá. Végül az érintettek arról is beszámoltak, hogy hajléktalan állapotuk ideje alatt korábbi identitásuk és „személy mivoltuk” elvesztését élték át. Bentley (1997) szerint a hajléktalanok többségi társadalomtól való lelki elszigetelődésének hátterében az áll, hogy az utcán a hajléktalan ember számára nincs biztonságos hely sem a fizikai javak, sem pedig a lelki tulajdon (gondolatok, érzelmek, problémák) tárolására.

Breitner (1999) szerint a hajléktalan emberek egyik legfontosabb jellemzője a szociális izoláció, melynek hátterében legtöbbször a pszichoszociális fejlődés egészét átható traumák és hiányok sora tapasztalható. A hajléktalan emberek sokszor kissebrendűségi érzéssel, gyenge önbizalommal és másokba vetett bizalommal, gyenge kötődési képességgel, magányos, szorongó, belső feszültségektől és agresszív indulatoktól terhelt alapszemélyiséggel és visszahúzódsra való hajlammal jellemezhetők (Breitner, 1999). A pszichológiai és fizikai biztonság hiányával együtt járó külső otthontalanság hatással van arra, hogy hogyan viselkedünk. A bizalom hiánya, a kiszakadtság élménye, a tehetetlenség érzése, a romokba dőlt önbecsülés és önbizalom, valamint a fokozott érzelmi visszahúzóds meg lehetőségesen terhelt alapállást jelent, melyből kiindulva nehéz a

külvilághoz kapcsolódni, külső segítséget elfogadni, illetve a hajléktalan állapotból kilépni (Milburn & D'Ercole, 1991; Takahashi & Wolch, 1994). Az otthon elvesztése során megélt kontrollvesztés sok esetben oda vezet, hogy a hajléktalanná váló nem tud igazán élni a társadalom által kínált lehetőségekkel (Dúll, 1996).

Korábbi vizsgálatunkban (Kántor, 2005) a budapesti hajléktalanok és lakással rendelkezők motivációs világát összehasonlítva azt találtuk, hogy a hajléktalanoknál szignifikánsan gyakoribb a szeretet és elfogadás vágya (illetve a nem szeretettség és az elutasítottság, fogyatékoság élménye), a védettség és biztonság szükséglete (és ehhez kapcsolódva a védtelenség élménye), valamint az önkifejezés vágya (és a láthatatlanság, jelentéktelenség élménye). A hajléktalan emberek esetén nagyon gyakori volt a múlt felé fordulás tendenciája is. Esetükben sokszor az elvesztett hajdani jobb létbe való visszavágyódás volt megfigyelhető (nosztalgikus felhanggal, vagy épp bosszú és elégtétel vágyával összefonódva), amivel gyakran együtt járt a jelen realitástól való elzárkózás, a jelen élethelyzettel való megküzdés hátrítása és a jövőkép teljes hiánya.

Összefoglalva a fenti kutatások eredményeit, a külső otthonnal nem rendelkező emberek lelkületével a következő minőségek mutatnak összefüggést:

- biztonság hiánya, fenyegetettség érzése, biztonságos hely hiánya, védtelenség élménye
- helykötődés hiánya, gyökértelenség, kiszakadtság élménye, hely-telenség élménye
- az énhatékonyság elvesztésének élménye, gyenge önbizalom, kissebrendűségi érzés, tehetetlenség érzése, a saját élet feletti kontroll elvesztésének élménye, belső feszültségek és indulatok
- nincstelenség, a korábbi identitás, a „személy mivolt” elvesztésének érzése, elismertség hiánya, láthatatlanság, jelentéktelenség, fogyatékoság élménye, a romokba dőlt önbecsülés és önbizalom
- gyenge kötődési képesség, szociális izoláció, visszahúzódásra való hajlam, magányosság, érzelmi hidegség, elszigeteltség érzése, elutasítottság, nem szeretettség, idegenség élménye
- másokba vetett bizalom elvesztése, fokozott érzelmi visszahúzódás
- a múlt felé fordulás, a jelen realitástól való elzárkózás, a jelen élethelyzettel való megküzdés hátrítása és a jövőkép teljes hiánya.

4 A lelki otthontalanság

A lelki otthontalanság kutatása rövid múlttal rendelkezik. Jelenleg még nem állnak rendelkezésre olyan vizsgálatok, melyek lehetővé tennék a jelenség pontos konceptualizálását és operacionalizálását. Egyetlen olyan vizsgálatot sem találtam, mely standardizált mérőeszközt, illetve kontrollcsoportot használt volna. Ami fellelhető, az elsősorban olyan kvalitatív kutatás, ami többnyire interjúk vagy egy adott populáció megfigyelése alapján azt írja le, hogy a jelenséget az adott populációban megfigyelte. Ebben a fejezetben a lelki otthon és a lelki otthontalanság kapcsán rendelkezésre álló kutatásokat ismertetem, a téma bevezetése után pedig azokat a területeket veszem sorra, melyeken többnyire egymástól függetlenül szakemberek tapasztalták és leírták a lelki otthontalanság jelenségének valamely aspektusát, majd összegzem azt, amit a lelki otthonról és a lelki otthontalanságról jelenleg tudunk.

4.1 A lelki otthon és a lelki otthontalanság

A lelki otthon Kennedy (2014) szerint *egy létfontosságú pszichés struktúra, mely alapvetően meghatározza azt, hogy valaki hogyan érzi magát és hogyan él a világban, illetve milyen érzelmei, attitűdjei, előfeltevései vannak az őt körülvevő szűkebb és tágabb szociofizikai környezettel kapcsolatban.* Arról szól, hogy milyen az emberben élő otthon-ideája, mit jelent számára az otthon: milyen fizikai, szociális, érzelmi légkört, milyen hangulatot, milyen társas dinamikát. Milyen az a közeg, amiben otthonosan mozog, amiben otthon érzi magát? Az elég jól működő, lelki otthonnal rendelkező ember „gyökerei” egészségesek, „aminek köszönhetően képes otthon érezni magát a világban, társadalomban, kapcsolataiban, illetve egy otthonteremtésre alkalmas fizikai helyhez olyan módon képes kötődni, hogy az valóban alkalmas fizikai otthon kialakítására” (Kántor & Düll, 2018: 647). Annak a szükséglete, hogy valaki otthon tudja érezni magát a lakóhelyén és általában a világban, ugyanolyan elemi emberi szükséglet, mint a fizikai lakóhely szükséglete. Kennedy (2014) szerint a „pszichés otthon” több különböző humán funkciót sűrít magába: ahogy fentebb említettem, bizonyos szempontból az otthon ideája, az identitás alapja, annak a lenyomata, hogy honnan származunk és kik is vagyunk valójában. Eredeti otthonunk nem pusztán téglákból és egyéb építőanyagokból állt, nem is csak a fizikai környezetből és a belső terekből, hanem érzelmi légkörből és kapcsolati élményekből is. Az, akinek van

otthona, egyrészt fizikai lakóhellyel rendelkezik, másrészt pedig valami mással is, ami túlmutat az épület fizikai sajátosságain, az otthonosság élményével.

Az, hogy mit jelent számunkra az „otthon”, milyen a mi otthonunk, és milyen tudatos, illetve testi/zsigeri élményt hordunk magunkban arról, hogy milyen érzés otthon lenni, alapvetően meghatározza az identitásunkat, és azt, hogy hogyan érezzük magunkat a világban. Kennedy (2014) szerint a pszichés otthon, az otthonosság lelki élménye azt jelenti, hogy életünknek van bázisa, rendelkezünk a biztonságos otthon háttérével, van egy hely, ahova alanyi jogon és megkérdőjelezhetetlenül tartozunk. A pszichés otthon a fejlődő identitás számára szervező pszichés struktúráként szolgál (Kántor & Dúll, 2018).

A „lelki otthon” fontosságát többen a hiány oldaláról, a „lelki otthontalanság” leírásával hangsúlyozzák. A kifejezésnek több szinonímája létezik, melyekkel korábbi írásunkban foglalkoztunk (lásd Kántor & Dúll, 2018). Az alábbiakban területenként haladva kerülnek bemutatásra a lelki otthontalansággal kapcsolatos eddigi tapasztalatok.

4.2 Gyermek és fiatal felnőttek lelki otthontalansága

A *lelki otthontalanság* első leírását Dresser (1985) adta, aki angliai és walesi állami gondozott gyermekek pszichológiai otthontalanságáról számolt be. Véleménye szerint ezek a gyermekek, bár fizikailag nem otthontalanok, lélektani értelemben annak tekinthetők. Dresser esetelemzéseken keresztül szemlélteti, hogy az általa kezelt állami gondozott gyermekek döntő többségénél a sérülés forrása a szülők személyisége, akik képtelenek voltak biztonságos és szerető otthont biztosítani a gyermek számára, és akik a gyereket elhanyagolásnak, valamint sok esetben fizikai és szexuális erőszaknak tették ki. Dresser szerint, amennyiben ilyen esetben a lelki otthontalanságot nem tudatosítjuk és megfelelő pszichoterápiás ellátással nem kezeljük, az érintett gyerekeknek a pszichológiai otthontalansága nem fog oldódni. Ez pedig oda vezethet, hogy sérült felnőttekké válnak, akik továbbadják az általuk megélt hiányokat a következő generációnak.

Hoksbergen (1999) kutatócsoportjával az Utrechti Egyetemen több, mint 10 éven keresztül vizsgált nyolcvan örökbe fogadott gyermeket. Vizsgálatuk központi koncepciója a „pszichés otthontalanság” (psychic homelessness) volt. Eredményeik azt mutatták, hogy pszichés otthontalanságuk miatt az örökbe fogadott gyermekek speciális ellátásra és figyelemre szorulnak azt követően is, hogy kedvező és biztonságos otthont adó családba kerültek. A „van otthonom” kifejezés azt az érzést takarja, amikor valaki

azt éli meg, hogy „biztonságban van egy adott fedél alatt, és nyilvánvaló érzelmi kötődése van az otthonához és az emberekhez, akik ott élnek” (Hoksbergen, 1999: 105). *„Amit itt hangsúlyozok, az pszichológiai értelmű otthontalanság, pszichés otthontalanság. Ez alatt emberek azon élményét értem, hogy nem teljesen tartoznak abba a családba, amelyben felnőttek, amelyben a gyermekkoruk nagy részét töltötték. Ez elégtelen kötődést okoz és gyökértelenségérzést”* (Hoksbergen, 1999: 106).

A Hoksbergen (1999) által leírt otthontalanság sok esetben egyfajta *ürességélménnyel jár együtt*. Örökbefogadott emberek gyakran arról számolnak be arról, hogy *„úgy érzik, mintha egy részük hiányozna”* vagy *„egy nagy üres lyukat élnek meg magukban”*, egy olyan helyet, amit az őt világra hozó anya számára őriz magában, függetlenül attól, hogy az örökbe fogadó szüleivel mennyire közel állnak egymáshoz (Verrier, 1993, id. Hoksbergen, 1999). A jelenséget Hoksbergen a szociálpszichológia referenciacsoport fogalmára építve értelmezi. A referenciacsoport azt a csoportot jelenti, mellyel a személy azonosul, mellyel kielégítő kapcsolata van, és melynek normái és értékei bizonyos mértékben a személy sajátjaivá váltak, és az önértékelésének alapját képezik (Rabbi, 1992, id. Hoksbergen, 1999). Az örökbefogadott gyermek esetén a vér szerinti család és az örökbefogadó család egyaránt mikroreferencia-csoportnak tekinthető. Bár az örökbefogadó család számít az örökbefogadott legfontosabb mikroreferencia-csoportjának, ugyanakkor, ahogy a gyermek felnőtt, kiderül, hogy a vérszerinti család is fontos referencia. Az örökbefogadottak többségénél legalább időlegesen megjelenik a *„kettő között”* érzése. A legtöbb örökbefogadott embert foglalkoztatja a kérdés, hogy honnan származik, és fantáziaszintű vagy valós keresésben meg is nyilvánul ez a tendencia.

A lelki otthontalanság sokakat érint, és nagyon komoly következményei lehetnek. Hoksbergen hangsúlyozza, hogy az otthontalansággal, a „kitépett gyökerek” érzésével különböző helyzetekben és csoportokban találkozhatunk. A már említett nevelőotthonban felnőtt gyermekek jelentik az egyik ilyen csoportot, akiknek többnyire fogalmuk sincs arról, hogy kik a vérszerinti szüleik. Emellett egy másik csoport azoké, akik az anyjuk mellett nőttek fel, de nem ismerik az apjuk kilétét (az anya sem tudja, vagy mesterséges megtermékenyítéssel fogantak stb.). Ennek speciális alcsoportja az elvált szülők gyermeke, akinek a nevelőszülője teljesen megszakítja a kapcsolatot a korábbi társával. Egy harmadik csoport pedig az (adott országból származó vagy külföldről) örökbefogadott gyermekek populációja.

A jelenség kezelésével kapcsolatban Hoksbergen azt hangsúlyozza, hogy kutatási eredményei szerint az életben való hazatalálás egyik fontos feltétele, hogy az érintett saját pszichés hajléktalanságát át tudja élni, és meg tudja vele barátkozni (Kántor & Dúll, 2018).

Bernstein és Foster (2008) állami gondozásból kikerülő fiatalokat vizsgált. 208 korábban megélt vagy jelenleg is hajléktalan 13 és 25 év közti fiatallal készítették interjút 23 kaliforniai városban, annak érdekében, hogy megismerjék az élményeiket, szükségleteiket és nézeteiket. Azt találták, hogy azok a fiatalok, akiknél állami gondozás előzte meg a hajléktalanná válást, arról számoltak be, hogy egyfajta „*érzelmi otthontalanságot*” (emotional homelessness) éltek át már jóval a fizikai hajléktalanná válásuk előtt. Otthontalanságukat jóval korábbra datálták annál, hogy valójában fizikailag otthontalanná váltak volna. Hasonló jelenséggel találkoztak Moore és munkatársai (1995) is, akik azt tapasztalták, hogy átmeneti, vagy instabil lakhatással rendelkező fiatalok egy része magát otthontalannak éli meg. Riggs és Coyle (2002) kutatása szintén ide kapcsolódik. 16 és 25 éves koruk közt hajléktalanságot átélt angol fiatalokkal készítették mélyinterjúkat, és az otthontalanság külső és lelki komponenseit vizsgálták. Azt találták, hogy a saját család általi elutasítottság élménye sok esetben a lelki otthontalanság érzéséhez vezet. A külső és a lelki otthon elkülönülését jól szemlélteti a következő, általuk idézett interjú részlet: „Lehet egy házad... lehet egy bázisod vagy bármid, de előfordulhat, hogy nem fogod otthonnak érezni... Úgy gondolom (otthontalannak lenni) inkább olyan, mint nem tartozni sehova, nem érezni azt, hogy tartozol egy bizonyos helyhez” (Riggs & Coyle, 2002: 13).

4.3 A pszichiátriai betegek lelki otthontalansága

Gale (2000) amellet érvel, hogy az osztályos pszichiátriai ellátásban részesülő pszichotikus betegek bizonyos szempontból „kilakoltatottak”, meg vannak fosztva a számukra otthonos közegüktől. Az emberi lét helyhez kötött. Az ember fizikai környezetével együtt és azzal összefüggésben létezik. Gale (2000) szerint *a szkizofrének mindig „ki vannak mozdulva a helyükről”, lelki otthontalanságot élnek át függetlenül attól, hogy fizikailag hol vannak.* A megfelelő terápiás lakhatást biztosító rezsimek hatékonyságának is az lehet az egyik magyarázata, hogy segíti az érintetteket abban, hogy visszaszerezzék annak az érzését, hogy helyet foglalnak, hogy a külvilágban laknak. Mindez mélyen összecseng a környezetpszichológiából ismert, fentebb már

idézett helyidentitás-elmélettel (Proshansky et al., 1983; lásd erről bővebben: Dúll, 1996, 2015a, 2015b).

Melamed és munkatársai (2004) klinikai tapasztalataik nyomán fogalmazták meg azt, hogy *a külső otthontalanság mögött sok esetben egy sajátos elmeállapot létezik. Betegeik egy részénél azt vették észre, hogy bár külső okuk nincs erre, határozottan a hajléktalanná válás felé tendálnak. Kennedyhez (2014) hasonlóan ők is azt feltételezik, hogy az általuk „mentális otthontalanságnak” nevezett állapot egy belső struktúra meggyengülésére vagy szétesésére utal. Ebben a megközelítésben az, hogy a mentális hajléktalan betegek a konkrét hajléktalanságot „választják”, vezető tünetnek tekinthető.* A mentális hajléktalanság háttérét Melamed és munkatársai (2004) traumatikus gyermekkori élményekben látják, melyek következtében az egyén szélsőségesen ragaszkodik egy képzeletbeli tökéletes világhoz, amiben nincs helye semmilyen fájdalomnak vagy hiánynak, és azt vallja, hogy „Nincs szükségem segítségre, minden szükségletemet képes vagyok kielégíteni”. Paradox módon viszont, az ennek talaján kialakuló hajléktalanság maximális függőséget és hiányállapotot hordoz, aminek drámája a létért való küzdelemre tevődik át, így egyszerre elfedve és felfedve az eredendő sebzettséget. Melamed és munkatársai (2004) szerint a lelki otthon funkcióinak kiépülése és a korai gondozó-gyermek kapcsolat közt szoros összefüggés van. Ogden (2004) Winnicott nyomán azt hangsúlyozza, hogy az anya nem mint tárgy, hanem mint környezet válik belsővé. Melamed és munkatársai (2004) szerint ebből a nézőpontból azt mondhatjuk, hogy a lelki betegségeink *a „lelki otthonunkban” fejlődnek ki abban az esetben, ha az otthon nem látja el megfelelőképpen az elsősorban az anyával való korai tárgykapcsolatból belsővé tett funkcióit (pl. védelem, megtartás és tükrözés).* Amikor sérül a kapcsolat a számunkra fontos szelftárgyakkal, akkor sérül az otthonfunkció – az anyai környezet –, és ezen keresztül a független szelf kifejlődésének potenciálja is. Melamed és munkatársai (2004) a lelki otthontalanság jellemzőit a következő hét pontban írják le:

1. Megmagyarázhatatlan képtelenség arra, hogy az érintett otthont találjon magának: otthon kialakítására való képtelenség olyan helyzetben, amikor a szükséges anyagi és lelki erőforrások rendelkezésre állnak.
2. Az otthontalanságának nincs tudatában: a lelki otthontalanokat sokszor jellemzi, hogy nem tudatosul bennük külső otthontalanságuk, holott nem rendelkeznek fizikai otthonnal, vagy stabil lakhatási megoldással.

3. Nem szenved ettől: nem mutatnak semmiféle lelki szenvedést azzal összefüggésben, hogy külső otthontalanok.
4. Képtelen tartós kapcsolatok kialakítására: személyes, szakmai, földrajzi és egyéb kapcsolataik egyaránt rövidtávúak, és ugyanígy jellemző rájuk az is, hogy sikereik is tiszavirág életűek, tartós sikerességről nincs élményük.
5. Nárcisztikus sérülékenység: jellemző rájuk, hogy súlyos elhanyagolást éltek át és alapélményük van arról, hogy elutasítják őket.
6. Feltűnő megjelenés és viselkedés: sikeres képet igyekeznek kialakítani magukról, egyedi módon öltözködnek és beszélnek.
7. Otthonnal kapcsolatos képzetek túlsúlya: beszédére és viselkedésére jellemző egyfajta otthon-referencia, így például gyakran használják az „otthon” szót és más, otthonnal kapcsolatos szavakat, kifejezéseket.

Melamed és munkatársai (2004) a mentális otthontalanság koncepcióját további vizsgálatra érdemes munkahipotézisnek szánják, mely inspiráló lehet a pszichiátria és más területek (pl. a szociológia, szociális munka, pszichológia) számára egyaránt. A terápiás munkában a mentális otthontalanság koncepcióját hasznos eszköznek találták, ami segít a kliens élettörténetének és életérzésének megértésében. Ez az eszköz hasznosnak bizonyult az effektív hajléktalan klienseknél és azoknál a klienseknél is, akik nem voltak érintettek fizikai hajléktalanságban.

4.4 Hétköznapi külső és lelki otthontalan állapotaink

Berger, Berger és Hansfried (1974) szerint *az otthontalanná válás, az otthon metafizikai elvesztésének élménye a modernizáció mellékterméke, és mint ilyen, kortünetnek tekinthető*. Niit (1993, id. Düll, 1996) a „*mentális otthontalanságnak*” nevezett élményt lakótelepi magasházak lakói esetén írta le. A mentális otthontalanság okát abban látta, hogy ez a háztípus az identitás kialakításában és kommunikálásában diszfunkcionális, és véleménye szerint ebből fakadóan családok sokaságának fizikai értelemben van ugyan otthona, de tökéletes pszichológiai értelemben nincs.

A teljesen átlagos élethelyzetnek tekinthető költözéssel kapcsolatban már az 1930-as évek végén kimutattak pszichológiai nehézségeket (vö. Düll, 2012). Taylor (1938 – idézi Halpern, 1995) például leírta az ún. külvárosi neurózis jelenségét. A külvárosi neurózis az új lakónegyedekbe költözött lakók – elsősorban a nők – esetében volt kimutatható. Azoknak az élményéből, akik elköltöztek, kiderült, hogy például a környék ismeretlensége, a munkahely távolságának növekedése, a családi kapcsolatok lazulása,

az egyéb szociális kapcsolatrendszerek nehéz fenntarthatósága és az általános izoláció élménye állt a jelenség háttérében. Toyle (2008) is kiterjeszti a lelki otthontalanság élményét, mikor kiemeli, hogy költözések alkalmával mindannyian keresztül haladunk olyan időszakokon, amikor nem érezzük otthon magunkat és többnyire megéljük, hogy hosszabb-rövidebb időre van szükségünk ahhoz, hogy megszokjuk új környezetünket. Ezekben az időszakokban az ember sokszor átmeneti lelkileg otthontalanságot él át (vö. Kántor & Dúll, 2018).

4.5 Helyvesztés esetén átélt lelki otthontalanság

A lelki otthontalanság, a helyvesztés élménye a lakóhelyváltatást megelőzőkre is érvényes kategória (Horvát, Dúll, & László, 2006, 2011; Dúll, 2009, 2015a, 2015b). A lakóhelyváltatás legtöbbször különböző mértékű veszteségélményt (pl. közösség, kapcsolatok, lakóhely, munkahely elvesztése) és identitásváltozást von maga után. A korábbi lakóhely elvesztése miatti gyásszal (Fried, 1963) és az új közeghez való alkalmazkodás krízisével való megküzdés jóval nehezebb és elhúzódóbb azoknál, akik országhatárt lépnek át a költözés során, mint azoknál, akik határon belül költöznek egy másik helyre (Horvát, Dúll és László, 2006).

Az otthonukat vesztett, gyökértelessé vált elvándorlók esetén is fizikai és lelki otthontalanság figyelhető meg (Boyce-Davies, 1994). A migráció honvágyat, otthontalanság élményt szül, és elindít egy folyamatot, mely során az „otthon” fontossága érezhetővé válik. Az otthonukból elűzött, vagy kényszerűen elvándorolt emberek élményeinek tanulmányozása láthatóvá teszi, hogy fizikai és lelki otthontalanság egyaránt létezik. A migráció és a kiűzetés (száműzetés) az emberiség egyik legfontosabb alapélménye. Az áttelepülés és a gyökértelesség az „Új Világ” élményének implicit része. Minden áttelepülés az identitás definiálását és újra definiálását teszi szükségessé (Boyce-Davies, 1994; Horvát et al., 2011). A migráció okozta otthontalanság figyelhető meg azoknál a külföldi örökbefogadott gyermekeknél is, akiket idősebb korukban fogadtak örökbe. Esetükben sokszor reaktív kötődési zavar (RAD) és később felnőtt korban pszichés otthontalanság érzése volt megfigyelhető (Hoksbergen & Laak, 2000).

4.6 Lelkileg otthontalanná válás családon belüli erőszak miatt

„Azokat az embereket nevezzük 'otthon-otthontalanoknak' (Homeless-at-Home), akik magukat otthontalanokként definiálják annak ellenére, hogy (a hajléktalanság hivatalos

definíciója alapján) *adekvát lakhatással rendelkeznek. Fizikai vagy szexuális abúzus gyakran vezet ahhoz az érzéshez, hogy 'otthon-otthontalanok' vagyunk.*” (Wardhaugh, 2012: 163). Az otthontalanságnak ez egy többnyire láthatatlan formája, mely legtöbbször nőket és gyermekeket sújt, és felhívja a figyelmet arra, hogy az, ami külső szemmel, és jogi, igazgatási vagy szociológiai definíció szerint otthon, az lélektani értelemben nem feltétlenül az (Kántor & Dúll, 2018). Sokszor előfordul ugyanis, hogy az „otthon” nem képes védelmezni és biztonságot adni, hanem veszélyesebb helyé válik, mint a külvilág. Az otthontalanná válók közt jelentős azok száma, akik erőszak elől menekülnek a külső otthontalanságba, ami ebben az esetben egyrészt fizikai deprivációt és identitásvesztést jelenthet, másrészt emellett viszont kiszabadulást is az otthoni terror alól (Wardhaugh, 2012). A terület kutatóinak többsége az otthonról elmenekült és hajléktalan nők esetén 40 és 50% közé becsülik az erőszak áldozatainak arányát (Wardhaugh, 2012). Annak valószínűsége pedig, hogy valaki szexuális vagy egyéb fizikai erőszak áldozatává válik, minden hajléktalanul eltöltött évvel nő, a férfiak és a nők esetén egyaránt. Ez az erőszak sokszor nyilvános helyen történik, a jelenségre nem reagáló „közönség” előtt, ami ördögi körként csak tovább súlyosbítja az áldozat bizalomvesztését és sebzettségét.

4.7 A hajléktalanság veszélyében élők lelki otthontalansága

Az otthontalanság szakirodalmában gyakran hangsúlyozzák annak jelentőségét, hogy a szembetűnő külső otthontalan emberek csoportja mellett fontos figyelmet adnunk a „*hajléktalanság veszélyében élőknek*” is, akik az „*effektív hajléktalan*” populáció fő utánpótlását jelentik. *Ide tartoznak társadalmunk azon csoportjai, melyek tagjai a hajléktalanná válás közvetlen veszélyében élnek, és esetükben sokszor elég még egy csepp a pohárba ahhoz, hogy kikerüljenek az utcára* (Györi, 1990). A hajléktalanság veszélyében élők leggyakrabban említett alcsoportjai (American Psychological Association, 2010) a következők: a súlyos szegénységben élők, az alkohol- és drogabúzzsal küzdők, a pszichiátriai betegek, a súlyos egészségügyi problémákkal, testi betegségekkel küzdők, az állami gondozásban nevelkedők, a börtönben lévők, illetve a büntetett előéletűek és a hospitalizáció (vagy az institucionalizáció más formáinak) áldozatai.

Azt, hogy a hajléktalanság veszélyében élők közül ki válik külső otthontalanná és ki nem, személyes és strukturális tényezők komplex összjátéka határozza meg. A lelki otthontalanság érzése egy, a külső otthontalanság irányába ható személyes tényező.

Ebben az esetben pedig a hajléktalanság veszélyében élők populációjának külső otthontalanságra fokozottan veszélyeztetett alcsoportja azoké, akik lelkileg már otthontalanok (Kántor & Dúll, 2018).

4.8 A külső otthontalan emberek lelki otthontalansága

A külső otthontalan emberek esetén mindig számolni kell a lelki otthontalanság jelenlétével, ugyanis esetükben szinte kivétel nélkül az élettörténet része az otthon sérthetlenségébe és biztonságába vetett bizalom elvesztése (pl. a Hoksbergen által leírt korai sérülések következtében, amikor „a biztonságos otthon” élménye ki sem alakulhatott), vagy legalábbis a bizalom sérülése, hiszen mindannyian elvesztették otthonukat (vö. Kántor & Dúll, 2018).

Toye (2008) „*érzelmi otthontalannak*” nevezi a külső otthontalan emberek populációjának azon tagjait, akik olyan fokú bizalomvesztést éltek meg, hogy nem képesek felismerni és használni a helyzetük jobbítására rendelkezésre álló segítséget. Véleménye szerint ezeknek az embereknek az otthonossága alapjaiban sérült, és az érzelmi szinten bekövetkezett otthontalanná válás tekinthető külső otthontalanná válásuk valódi gyökerének. Kiemeli, hogy annak, hogy képesek legyünk egy adott új közegben hazatalálni, illetve otthonunkat újraalkotni, nagy valószínűséggel feltétele az, hogy legyen előzetes élményünk arról, hogy milyen otthon lenni valahol (vö. Kántor & Dúll, 2018).

Bényei és munkatársai (2000) külső otthontalanoknál figyelték meg, hogy az emberek különböző élethelyzetek változása során „szubjektív változó formában élik meg helyzetük mibenlétét, s ennek függvényében identifikálják magukat hajléktalanoknak egy-egy stáció esetén: akkor, amikor fedél nélkül maradnak, vagy már akkor, amikor éppen elvesztették stabil lakhatásukat, illetve akkor, amikor nem találják helyüket zsúfolt és lakhatatlan »lakásukban«” (Bényei et al, 2000: 68).

Hoksbergen (1999) szerint a lelki és a külső otthontalanság kapcsolata abban áll, hogy a külső otthontalan emberek döntő többsége gyermekkorban súlyos fizikai és lelki elhanyagolást élt át, szüleik elutasították őket az első éveikben. Hollandiában a külső otthontalanok 70%-ánál találták azt, hogy töltöttek időt gyermekotthonban (Magyarországon a hajléktalan emberek között a korábban állami gondozásban lévők aránya jóval alacsonyabbnak tűnik, lásd pl. Győri, 2008). Hoksbergen (1999) szerint ezen gyermekek döntő többségének a szüleik mellett sérült az alapvető biztonságérzésük, károsodott az identitásérzésük, valamint a bizalmuk saját magukban

és másokban. A lelki otthontalanságot esetükben gyakran az értelmetlenség érzése, az élet értelmével kapcsolatos elbizonytalanodás kíséri. Többségük később gyakran szociális zavarokkal és kötődési nehézségekkel küzd, hajlamosak lehetnek például szociális izolációra, deviáns viselkedésre, és fokozott törekvés jellemezheti őket arra, hogy – akár kritikátlanul – mások kedvében járjanak (vö. Kántor & Dúll, 2018).

5 Az otthonosság dimenziói

Kennedy (2014) szerint *az otthont egyesek magukban találják meg, másoknak valami külsőre van szükségük ahhoz, hogy otthon érezzék magukat az életükben és a világban, megint másoknak pedig egy olyan minőségre, létezőre (pl. Istenre) van szükségük, aki túlmutat a hétköznapi életen ahhoz, hogy teljesnek érezzék magukat.* Az ember világra való „begyökerezettségének” megértéséhez Kennedy megközelítése mellett a szomatopszichoterápiás szakirodalom által hangsúlyozott négy „támaszkodási” irány (Ben-Shahar, 2014; Totton, 2015) is támpontot adhat. Ennek értelmében az egészség feltétele az ember arra való képessége, hogy különböző szinteken támaszkodni tudjon az őt körülvevő és benne lévő világra, kapcsolódni tudjon a külső és belső „erőforrásaihoz”. Ebben a kontextusban a támaszkodás négy különböző módja határozható meg. Az első a földre, a fizikai világra való támaszkodás, a „földelés” (grounding, Lowen, 1958/1977), *annak a kérdése, hogy valaki a saját súlyát rá tudja-e bízni a földre, a lábát meg tudja vetni rajta.* A második az „égre való támaszkodás”, a „spirituális földelés” (spiritual grounding, Totton és Edmondson, 1988), *annak a képessége, hogy tágabb, szellemi kontextusban tudjuk elhelyezni az életünket, támaszkodni tudjunk a világ szellemi, spirituális dimenziójára.* A harmadik a többi emberhez való kapcsolódás képessége, az „interszubjektív földelés” (intersubjective grounding, Ben-Shahar, 2014, vagy facing, Boadella, 1987), *annak készsége, hogy nyitottak legyünk és kapcsolódni tudjunk a körülöttünk lévő emberekhez.* A negyedik pedig a saját magunkhoz, a saját belső „központunkhoz” való kapcsolódás, a „központba hozás” (centering, Boadella, 1987), *annak képessége, hogy otthon legyünk saját magunkban, a testi és lelki élményeink világában.* Ennek mentén *az otthontalanság négy dimenzióját határoztuk meg (Kántor & Dúll, 2018), mely mentén megragadható az, hogy az ember milyen minőségekhez kapcsolódva otthonos a létezésének otthont adó világban, illetve az otthonosságának elvesztése mely kapcsolatok sérülésében képeződik le.* Az első a

fizikai (a fizikai világban való) otthonosság, a második az *szociális* (a társas világban, az emberi kapcsolatok világában való) otthonosság, a harmadik a *transzperszonális* (a mindenségben való otthonosság) a negyedik pedig az *autoperszonális* (az ember saját magában, testében és lelki világában való) otthonosság.

6 KLOK: a Külső és lelki otthonosság – otthontalanság kontinuum elmélet

Mind ezt már jeleztem, a vizsgálat szemléleti alapját a *Külső és lelki otthonosság–otthontalanság kontinuum elmélet* (KLOK⁴) biztosította (Kántor & Düll, 2018). A KLOK elmélet a lelki otthon koncepciójára épít, mely szerint a lelki otthon az egészséges lelki működés szempontjából meghatározó szelfstruktúra, mely ugyanolyan emberi alapszükségletnek tekinthető, mint a fizikai hajlék (Melamed et al., 2004; Kennedy, 2014). A lelki otthon belső struktúrája az elég jó és kellő ideig fennálló, megtartó, elfogadó, támogató szülői gondoskodás során alakul ki. A lelki otthon milyensége egy életen keresztül meghatározza az identitást, és azt, hogy valaki hogy érzi magát a világban, és milyen a kapcsolata a körülötte lévő fizikai környezettel, az emberekkel, a tágabb mindenséggel és önmagával. Amennyiben a lelki otthon súlyos fizikai és lelki elhanyagolás, szülői elutasítottság hatására nem alakul, hiányosan alakul ki, vagy későbbi trauma hatására sérül, az érintett ember lelkileg otthontalanná válik (Hoksbergen, 1999). Fontos kiemelni, hogy a lelki otthon és a lelki otthonosság közé nem lehet egyenlőségjelet tenni. Míg ugyanis a lelki otthon egy a lelki egészség és a világban való boldogulás szempontjából fontos pszichés struktúra, addig a lelki otthonosság az otthonosság élmény oldalát jelenti, annak az érzését, hogy valaki otthon érzi magát. A lelki otthontalanság alapvetően kétféle állapotra utalhat. Az egyik alapvető, személyiség szintű deficitből fakad, abból, hogy valakinek korai hiányok miatt a lelki otthona „nem épül fel” megfelelőképpen. Ilyenkor az illető lelki otthona nehezen lakható, vagy teljesen lakhatatlan, mert részben vagy egyáltalán nem képes betölteni a tartalmazó, biztonságot és védelmet adó, a szelfet megfelelőképpen tükröző funkcióját. A lelki otthontalanság másik esetéről olyankor beszélhetünk, amikor a lelki otthon a kora gyermekkorban felépül, de később valamilyen életesemény hatására „széződik”. Ilyenkor az ember abba vetett bizalma sérül, hogy az otthona elég biztonságos és sérthetetlen. Ebben az esetben a lelki otthon eredeti, biztonságos belső mintáját

---

⁴ A KLOK a Külső és Leleki Otthonosság-otthontalanság Kontinuum névből képzett mozaikszó.

megsebzí annak a tapasztalata, hogy az otthon komoly traumák helye is lehet. Az érintett azt tapasztalja meg, hogy előfordulhat az, hogy elveszti a helyét a világban, és mintegy kiűzetik abból a biztonságos „paradicsomból”, ahol korábban alanyi jogon lehetett. A lakhatatlan vagy nehezen lakható belső otthonnal rendelkező ember a külvilágban sem találja a helyét, ellentmondásos belső otthonképe miatt nehézsége lesz azzal, hogy a világban, társadalomban, kapcsolataiban otthon érezze magát, illetve egy otthonteremtésre alkalmas fizikai helyhez olyan módon kötődjön, hogy az valóban alkalmas legyen fizikai otthon kialakítására. A kétféle lelki otthontalanságban közös az, hogy a lelki otthon mindkét esetben „restaurálásra szorul”. A „restauráció” az első esetben az otthon alapjait kell kiépítse annak érdekében, hogy lakhatóvá váljon. A másodikban pedig az otthon sebződésének traumáját kell feldolgozni, az otthonba vetett bizalmat helyreállítani, annak érdekében, hogy az ember újra be merjen költözni belső otthonába, és ennek biztonságával a külvilágban is hazataláljon. Ez a kettős felosztás párhuzamba állítható Arce és Vergare (1984) külső otthontalanok esetén használt „krónikus”, „szituatív” és „epizodikus” hajléktalanság elkülönítésével, mely értelmében a hajléktalanság egyaránt lehet az érintett életébe mélyen beépült jellemző, bizonyos élethelyzetből fakadó átmeneti állapot, vagy időnként előforduló tendencia. A fentiek mellett a KLOK elmélet a következő három tézist is hangsúlyozza (lásd bővebben Kántor & Düll, 2018): 1) Nem minden külső otthontalan (effektív hajléktalan) ember lelkileg otthontalan, és nem minden lelkileg otthontalan ember válik külső otthontalanná. Az otthonosság élménye egy intrapszichés jellemző, mely jobban függ az egyén otthonossággal kapcsolatos korábbi tapasztalataitól, mint a lakó- vagy tartózkodási helye jelen paramétereitől. A külső és a lelki otthontalanság két olyan dimenziót alkot, melyek bár gyakran, de nem mindig járnak együtt. 2) A külső és a lelki aspektus esetén egyaránt otthontalanság – otthontalanság kontinuumról beszélhetünk, amennyiben a „teljes otthonosság” és a „teljes otthontalanság” végpontnak tekinthető, melyek közt számtalan köztes, átmeneti állapot helyezkedik el (pl. Watson & Austerberry, 1986; Neil & Fopp, 1992, id. Cooper, 1995). A kontinuum mentén számolhatunk, és fontos is számolnunk diszkrét kategóriákkal (Bényei et al., 1999), melyek igazgatási, jogi és ellátási szempontból segítik a jelenség kezelését. 3) A KLOK elmélet szerint az ember otthonossága szempontjából a következő aspektusokról beszélhetünk: fizikai (a fizikai világban való otthonosság), interperszonális (a szociális világban, az emberi kapcsolatok világában való otthonosság), transzperszonális (a

mindenségben való otthonosság) és autopersonális (az ember saját magában, testében és lelki világában való otthonosság).

Az eddigi kutatások azt jelzik, hogy a külső otthontalansághoz hasonlóan a lelki otthontalanság is identitáskrízist provokál (Riggs & Coyle, 2002; Melamed et al., 2004; Kennedy, 2014), aláássa az énhatékonyságot (Riggs & Coyle, 2002), az alapvető biztonságérzetet (Hoksbergen, 1999), a bizalmat önmagunkban és másokban (Hoksbergen, 1999; Toye, 2008), valamint az élet értelmével kapcsolatos elbizonytalanodást okoz (Hoksbergen, 1999). A lelki otthontalanság átélése komoly stresszt jelent (Dresser, 1985; Hoksbergen, 1999; Kennedy, 2014). A lelkileg otthontalan emberekre többnyire elszigeteltség jellemző, nehézséget okoz számukra a fizikai helyekhez és az emberekhez való kötődés (Melamed et al., 2004, Kennedy, 2014). Gyakran alapélményük az elutasítottság (Melamed et al., 2004), a sehova nem tartozás (Riggs & Coyle, 2002; Kennedy, 2014), a gyökértelenség, a kívülállóság, valamint belső hiány élménye (Kennedy, 2014). A lelki otthontalanságra magányosság és boldogtalanság jellemző, míg ennek ellentétéként, aki rendelkezik lelki otthonnal, az nagyobb valószínűséggel boldog és képes kapcsolódni másokhoz a társas térben (Kennedy, 2014). A lelki otthontalanság el is fedheti a külső otthontalanságot, amennyiben sokszor a külső otthontalanság tényének és a hozzá kapcsolódó érzések figyelmen kívül hagyásával jár együtt (Melamed, 2004).

7 Módszertani megfontolások

Az otthontalanság tudományos kutatása különböző korszakokat élt meg (Busch-Geertsema, Edgar, O'Sullivan, & Pleace, 2010). A korai kutatások (az 1970-es évekig bezáróan) elsősorban észak-amerikai és brit kutatások voltak, és a hajléktalan ember jellemzőire összpontosítottak. Ez a megközelítés túlnyomórészt figyelmen kívül hagyta az otthontalanná váló emberre ható tágabb strukturális (pl. drasztikus társadalmi változások, megfizethető lakhatás hiánya, gyenge szociális háló), intézményi (pl. hospitalizáció, hiányos intézményi ellátás, oktatási rendszer hiányosságai) és társas környezetet (pl. az adott társas kultúra megtartó ereje, családon belüli erőszak elterjedtsége), és abba a csapdába esett, hogy az otthontalanná válást elsődlegesen az otthontalanná váló ember önhibájának tekintette – azt feltételezve, hogy az otthontalan

ember döntően saját személyes jellemzőinek (fogyatékoság, elmebetegség, patológiás személyiség, alacsony iskolázottság) köszönheti azt, hogy az utcára került.

A '80-as években a fedélnélkülivé váló emberek számának növekedésével egyre tarthatatlanabbá vált a kizárólag önhibával magyarázó szemléletmód. Az egész társadalmat érintő, markáns változások (pl. rendszerváltások) hatására tömegek váltak otthontalanná, és nyilvánvalóvá vált, hogy ennyi ember egyidejű fedélnélkülivé válásáért strukturális tényezők is felelősek, így például a munkaerőpiac, a lakáspiac, az extrém szegénységben élők aránya a társadalmon belül és a szociális ellátórendszer milyensége.

A '90-es évekre az otthontalanságot már elsősorban a szegénység és a marginalizáció extrém formájának tekintették (Study Group on Homelessness, 1993: 44). Felismerték, hogy a jóléti állam szerkezeti átalakulása tömegesen növelte a hajléktalanná válás kockázatát (pl. Marsh & Kennett, 1999).

Napjaink legelterjedtebb álláspontját „új ortodoxiaként” (Pleace, 2000) szokták emlegetni. *Eszerint a strukturális faktorok adják a hajléktalanság táptalaját, és a súlyos személyes problémákkal küzdő emberek sokkal védtelenebbek a szociális és gazdasági trendekkel szemben, mint mások* (Fitzpatrick, 2005). Más szavakkal, egy adott ország, régió, város strukturális jellemzőin (jövedelmi viszonyok, szociális háló, egészségügyi ellátórendszer stb.) múlik, hogy ott mennyire nehéz vagy épp könnyű nemhajléktalannak lenni, míg személyes problémákon múlik, hogy az adott körülmények közt meg tudjuk-e tartani magunkat a „nemhajléktalan” létben. *A jelenlegi tudásunk szerint az otthontalanság tehát strukturális (alacsony jövedelem, megfizethető lakhatás hiánya, szociális védelem hiányosságai), intézményi (nehezen elérhető intézményi ellátás, hospitalizáció), kapcsolati (kapcsolati konfliktusok, családon belüli erőszak, a szülői házból való túl korai kikerülés) és személyes tényezők (pszichiátriai betegség, addikció, elhúzódó betegség, fogyatékoság, alacsony iskolai végzettség) komplex összjátékának eredménye* (Busch-Geertsema et al., 2010; Bényei et al., 2000).

Annak ellenére, hogy a hajléktalansággal foglalkozó szakmákban elméleti konszenzus van a személyes tényezők fontosságáról, a hajléktalanság intrapszichés vonatkozásainak kutatása meglehetősen elhanyagolt. Elképzelhető, hogy ennek a hiányosságnak az az oka (lásd pl. Bényei et al., 2000), hogy a kutatók többsége (a jelen disszertáció szerzőjét is beleértve) tart attól, hogy amennyiben a figyelem újra az otthontalan ember intrapszichés világára irányul, felerősödik az otthontalan emberek hibáztatásának a korai kutatások kapcsán már említett trendje.

Az eddigi kutatások hozadékából tanulva a hajléktalan élethelyzetben élő ember és a hajléktalanság jelenségének vizsgálata során fontos törekednünk annak elkerülésére, hogy a hajléktalan embereket tehetetlen áldozatoknak állítsuk be, akik őket meghaladó erők passzív elszenvedői, ugyanakkor fontos elkerülnünk azt is, hogy a hajléktalan embert patologizáljuk, azt képviselve, hogy kizárólag ő tehet a hajléktalanságáról (Cloke, May, & Johnsen, 2010). Meggyőződésünk, hogy a hajléktalanság intrapszichés és interperszonális pszichológiája kellő óvatosság mellett feltárható, és a strukturális tényezők kontextusában a prevenció szolgálatába állítható anélkül, hogy belesétálnánk a fenti két csapda („a hajléktalan ember: tehetetlen áldozat” vagy „a hajléktalan ember: egyedüli felelős, bűnös”) valamelyikébe.

Philippot és munkatársai (2007) az otthontalanság 1970 és 2001 közti európai irodalmának már többször említett átfogó feldolgozását követően a további kutatások számára a következő öt módszertani irányelvet fogalmazták meg.

- 1) *Pontos definíció.* Határozzuk meg pontosan, hogy a kutatás az otthontalanság milyen definícióján alapul. A minta tartalmazzon olyan almintát, ami az otthontalanság „szó szerinti definícióján alapul” – lásd „A legfontosabb hajléktalanság-definíciók” fejezetben bemutatott Stuart B. McKinney Hajléktalan ellátásról szóló törvény (1987, id. Toro, 2007) operatív definícióját. A kutató fejtse ki pontosan, hogy milyen szempontok alapján és hogyan történt a mintaválasztás, és hol történt a felvétel.
- 2) *Az otthontalan populáció alcsoportjai.* Legyünk tudatában annak, hogy az otthontalan emberek populációja több alcsoportból áll. Ezzel kapcsolatban minimális követelmény, hogy a minta „szó szerinti definíciónak” megfelelő alcsoportját külön is elemezzük, és vegyük számításba a különböző szociodemográfiai paraméterek (nem, életkor, etnikai hovatartozás) eredményeinket befolyásoló szerepét.
- 3) *Kontrollcsoport használata.* Annak érdekében, hogy eredményeink megfelelően értelmezhetőek legyenek, a vizsgálati elrendezésben használjunk kontrollcsoportot (pl. rossz anyagi helyzetű nem otthontalan emberek csoportját).
- 4) *Az idői dimenzió.* Fontos, hogy próbáljunk arra is reflektálni, hogy az általunk mért jellemzők a külső otthontalanságot megelőzően is fennálltak, az otthontalanság alatt váltak meghatározóvá, vagy egyenesen az otthontalanság következményének tekinthetők. Azzal együtt érdemes ezzel a szemponttal

számolni, hogy az eddigi kutatások során alapvetően lehetetlen volt meghatározni, hogy a külső otthontalan emberek valamely jellemzője az otthontalanság előzményeként vagy következményeként jelentkezett-e.

- 5) *Kvalitatív és kvantitatív módszerek kombinációjának használata.* A külső otthontalan emberek vizsgálataiban során kifejezetten hasznosnak bizonyult a kvantitatív és kvalitatív módszerek együttes használata, a kétféle módszertan ennél az érzékeny populációnál is kompenzálni tudta a csak egyféle módszer során tapasztalt hiányosságokat.

Ezek az irányelvek más szerzők (Toro, 1998; Robertson & Toro, 1999) módszertani javaslataival is nagyban egybecsengenek. Jelen vizsgálat kutatási terve is ezen módszertani irányelvek szem előtt tartásával készült.

8 A kutatásban érvényesülő etikai megfontolások

Mielőtt az alábbiakban ismertetem az elvégzett vizsgálatot, fontos a kutatás etikai vonatkozásainak ismertetése. Minden résztvevő *szóbeli és írásbeli tájékoztatásban* (1.1. melléklet) részesült és a vizsgálatban a *beleegyező nyilatkozat* (1.2. melléklet) aláírása után vett részt. Ennek keretében *megismerhette a kutatás célját, a kutatás személyes adatokra vonatkozó adatkezelési protokollját, a részvétel önkéntességére vonatkozó irányelveket, és a legkisebb ártalom elvének fontosságát.*

Minden interjú előtt szóban is ismételten emlékeztette a kérdezőbiztos a vizsgálatban résztvevő személyeket arra, hogy a részvételük önkéntes, így a vizsgálat során bármikor jogukban áll szünetet kérni, megtagadni a válaszadást bármely kérdésre, vagy akár indoklás nélkül megszakítani a vizsgálatot. Ugyanígy, amennyiben az interjúban résztvevőt az interjú felkavarta, az interjút készítő szociális munkás feladata volt, hogy az interjút követően, vagy akár az interjút megszakítva foglalkozzon az interjúalanyával, illetve őt szükség esetén megfelelő ellátás felé tovább irányítsa. Az interjúalanyok közül többen nem éltek ezzel a lehetőséggel, annak ellenére sem, hogy mindegyik kérdezőbiztos beszámolt egy vagy több olyan vizsgálati személyről, aki szemmel láthatóan erősen megérintődött az általa vezetett interjú során. Közülük többen a megérintődés pillanatában éltek azzal a lehetőséggel, hogy a vizsgálatot átmenetileg megszakítva, vagy az interjú után szociális munkás biztosok támogatásával ventillálják a felmerülő élményeket. Olyan interjúalany viszont nem volt, aki az élményével

kapcsolatban a felkínált lehetőségekkel élve további támogatást igényelt volna a lelki állapotával kapcsolatban. Mindössze két olyan vizsgálati személy volt, aki a megérintődés hatására az interjú befejezése nélkül kilépett a vizsgálati helyzetből. Az interjúalanyok azzal kapcsolatban is tájékoztatást kaptak, hogy az adatvédelmi törvények értelmében személyes adataik bizalmasan és biztonságosan lesznek kezelve. A kérdőívcsomag egy olyan záró részt is tartalmazott, mely a következő három kérdéssel dokumentáltan is visszajelzést facilitált az interjúalanytól: „Hogyan érezte magát az interjúfelvétel során?”, „Hogy érzi magát most?”, „Van-e még valami, amit szívesen megosztana vagy üzenne?” A kérdésekre kapott válaszok is azt jelezték, hogy az esetenkénti megérintődés ellenére a vizsgálatban résztvevők elégedettek voltak az interjúhelyzettel. Ezen kívül az interjúcsomag következő záró itemére adott beszámolóik a kérdezőbiztos észrevételeit is rögzítették: „Ha bármilyen speciális körülményt tapasztaltál, vagy valamilyen megjegyzésed van, kérlek, jegyezd le ide: ...”, „Volt-e valamilyen tényező, ami véleményed szerint befolyásolta a tesztkitöltést?”. Erre a két itemre a kérdezőbiztosok nagyon ritkán fogalmaztak meg visszajelzéseket, összesen nyolc esetben jeleztek olyan körülményt, ami az interjút megzavarta (pl. valaki benyitott, a vizsgálati személy cigiszünetet kért vagy kiment a wc-re) és két esetben jelezték azt, hogy a vizsgálati személy az interjú során zavartnak tűnt.

HAOT: A KÜLSŐ ÉS LELKI OTTHONALANSÁG – OTTHONOSSÁG KUTATÁSA

1 A vizsgálat célja, kérdésfeltevés, hipotézisek

Az itt bemutatott kutatás a 2005-ben kezdődött *Hajléktalanság-Otthonosság kutatás* (HAOT) részét képezi. *A HAOT kutatás a lelki otthontalanság kutatását, valamint a lelki és külső otthontalanság kapcsolatának vizsgálatát tűzte ki célul.* A HAOT keretében kidolgozásra került a HAOT kérdőívcsomag, melynek komplex adatbázisa különböző szempontok mentén több vizsgálatot tesz lehetővé. Az itt bemutatott kutatás első szakaszának eredményei egy korábbi cikkünkben (Kántor, Brózik, & Düll, megjelenés alatt) kerültek bemutatásra. Dolgozatomban a kutatás teljes ívének bemutatására törekszem, ezért a cikk bizonyos átdolgozott és kiegészített részeit itt is

szerepeltetem „A lelki és a külső otthontalanság együttes figyelembe vétele”, „A lelki és a külső otthontalanság és a velük összefüggést mutató konstruktumok kapcsolata” és az „Eredmények értelmezése” fejezetekben. A vizsgálat az alábbi kérdések és hipotézisek mentén zajlott.

I. A lelki és a külső otthontalanság együttes figyelembe vétele

Első lépésként a következő kérdésekre (Kántor, Brózik és Dúll, megjelenés alatt) kerestünk választ:

- Az otthontalanság lelki és külső aspektusa elkülöníthető-e egymástól a külső és lelki otthontalanságra közvetlenül reflektáló változók segítségével?
- Az otthonosság és az otthontalanság dichotóm, egymástól élesen elkülöníthető jelenségként viselkedik-e, vagy sokkal inkább egy kontinuum két végpontjaként, mely végpontok közt számos köztes állapot található?
- A hajléktalanság élményének és a látható hajléktalanságnak együttes figyelembe vételével milyen csoportok hozhatók létre, és az egyes csoportok közt milyen különbségek vannak a korábbi kutatások szerint a lelki és fizikai otthontalansággal kapcsolatot mutató konstruktumok mentén?

II. A vizsgálat résztvevőinek élménybeszámolói

Itt a következő kérdés jelentette a kiindulást: a vizsgálat résztvevői élménybeszámolóikban milyen minőségekhez kapcsolják majd az otthonosságot és az otthontalanságot? Arra számítottam, hogy a vizsgálat résztvevőinek élménybeszámolóiban, vizsgált csoporttól függetlenül azok a konstruktumok lesznek hangsúlyosak, amelyeket az eddigi kutatások a lelki otthontalanság kapcsán már meghatároztak.

III. Az otthonosság dimenziói

Az otthonosság dimenzióival kapcsolatban a következő kérdéseket fogalmaztam meg:

- Az otthonosság és az otthontalanság élménye milyen mértékben kapcsolódik fizikai, szociális, transzperszonális, illetve autoperszonális minőségekhez?
- A különböző minőségekhez való kapcsolódásnak melyek a leggyakoribb mintázata?

- Az egyes minőségekhez való kapcsolódás, illetve a kapcsolat sérülése milyen összefüggést mutat a fizikai és lelki otthonossággal?
- Milyen mintázatot mutat a kapcsolódás és a kapcsolatok sérülése a lelki és külső otthonosságban – otthontalanságban különböző mértékben érintett embereknél?

IV. A lelki és a külső otthontalanság és a velük összefüggést mutató konstruktumok kapcsolata

Arra számítottam, hogy azok a konstruktumok, amelyek az eddigi kutatások alapján a lelki és külső otthontalansággal összefüggést mutattak, ebben a vizsgálatban is az otthontalanság mindkét aspektusával együtt járnak majd. Arra is kíváncsi voltam, hogy az eddigi vizsgálatok alapján a külső otthontalansággal összefüggést mutató konstruktumok közül vajon melyek kapcsolódnak valóban a külső otthontalansághoz és melyek azok, amelyek inkább a lelki otthontalansággal járnak együtt.

Ennek megfelelően második lépésben az alábbi hipotéziseket fogalmaztam meg.

- H1.1.: Azoknak az embereknek, akik nem rendelkeznek külső otthonnal, gyengébb a helykötődése, mint azoknak, akik külső otthonnal rendelkeznek.
- H1.2.: A lelki otthontalan emberek helykötődése és otthonkötődése gyengébb, mint a lelki otthonos embereké.
- H2.1.: A külső otthontalan emberek a külső otthonnal rendelkezőknél kevésbé bíznak magukban és másokban, magányosabbak és elszigeteltebbek.
- H2.2.: A lelki otthontalan emberek a lelkileg otthonos embereknél kevésbé bíznak magukban és másokban, magányosabbak és elszigeteltebbek.
- H3.1.: A külső otthontalan emberek kevésbé érzik azt, hogy értelme lenne az életüknek, reménytelenebbek és kilátástalanabbak, mint azok, akiknek van külső otthonuk.
- H3.2.: A lelki otthontalan emberek kevésbé érzik azt, hogy értelme lenne az életüknek, reménytelenebbek és kilátástalanabbak, mint azok, akik lelkileg otthonosak.
- H4.1.: A külső otthonos emberek hatékonyabbnak és egészségesebbnek érzik magukat, boldogabbak, elégedettebbek és kevésbé érzik stresszesnek az életüket, mint azok, akiknek nincs külső otthonuk.

- H4.2.: A lelkileg otthonos emberek hatékonyabbnak, egészségesebbnek érzik magukat, boldogabbak, elégedettebbek és kevésbé érzik stresszesnek az életüket, mint azok, akiknek nincs lelki otthonuk.

2 A mintavétel

A vizsgálati minta kiválasztása során a budapesti effektív hajléktalan emberek csoportjának következő demográfiai sajátosságait (Bényei et al., 2000; Bánlaky, 2001; Kovács, 2002) vettük alapul: nem, életkor, iskolai végzettség. Annak érdekében, hogy kritériumainknak megfelelő illesztett mintát kapjunk, a kvóta szerinti mintavétel és a hólabda mintavétel kombinációját (Szokolszky, 2004) használtuk. A minták illesztésének alapját a hazai effektív hajléktalan populáció szociodemográfiai jellemzői adták (Győri, 2016b). A vizsgálatba 180, 30 és 60 év közti felnőttet terveztünk bevonni. A kvóta mátrixunkban 36 nő és 144 férfi szerepelt, akik közül 36 fedél nélküli, 36 hajléktalanok éjjeli menedékhelyén alvó, 36 hajléktalan személyek bentlakásos intézményében lakó, 36 albérletben lakó és 36 saját tulajdonú lakásban lakó személy. A minta kiválasztásánál arra is törekedtünk, hogy iskolai végzettség tekintetében mind az öt lakhatási csoportban 10% körül legyenek a legfeljebb általános iskolai végzettségűek, 90% a legfeljebb középiskolai végzettségűek, és maximum 10% a felsőfokú végzettségűek aránya.

A külső otthontalan (hajléktalan) emberek megfelelő mintájának eléréséhez először budapesti hajléktalan ellátó intézmények vezetőivel vettem fel a kapcsolatot, eljuttatva hozzájuk a kutatás alapadatait és rövid leírását tartalmazó kutatási kérelmemet (1.3. melléklet). Ezt követően a három hajléktalan almintához tartozó adatgyűjtés nagyrészt Iványi Gábornak, az Oltalom Karitatív Egyesület vezetőjének és Kunszabóné Pataki Annának, a „Csak Egyet” Szolgálat vezetőjének engedélyével történt az intézmények szolgáltatásait igénybe vevő emberek körében. A mintába bekerült fedél nélküli otthontalan emberek egy részét, az említett intézmények nappali melegedői mellett Budapest közterületein érték el a kérdezőbiztosok, és esetükben az interjúfelvételre is közterületen került sor. Az albérletben vagy saját tulajdonú lakásban lakó csoportok mintáját saját és a kérdezőbiztosok ismeretségi körén keresztül hólabda módszerrel gyűjtöttük. Esetükben az interjú felvételére lakhelyükön került sor.

Fontos megemlíteni, hogy a jelen kutatáshoz rendelkezésre álló erőforrások⁵ nagyban befolyásolták a mintavétel reprezentativitását. Emiatt ugyanis egyrészt a vizsgálatot a Budapesten élő emberekre kellett korlátoznunk és le kellett mondanunk arról, hogy országos vizsgonylatban reprezentatív mintával dolgozzunk. Másrészt annak érdekében, hogy a vizsgálat felvételi idejének megnövekedése ne tegye eredményeinket teljesen értékelhetetlenné, Budapesten belül is a kényelmi mintavétel laza szempontjait kellett érvényesítenünk. A hajléktalan ellátásban szereplő szolgáltatók közül elsősorban azok segítségét vettük igénybe, melyekkel már kiépült kapcsolatunk volt és így anyagi és emberi erőforrásainkhoz mérten el tudtuk végezni a mintavételt. Emiatt sajnos vállalnunk kellett, hogy sok fontos NGO és önkormányzati szolgáltatót kimaradt a mintavétel során. Ugyanakkor ezt legalább részben kompenzálta az, hogy a felvételek többsége nem az említett két szolgáltató ellátási területén zajlott, hanem egész Budapest közetületein, így megszorításokkal ugyan, de a felvett minta Budapestre reprezentatívnak tekinthető.

3 Kérdezőbiztosok toborzása és felkészítése

Az interjúk felvételét kérdezőbiztosok végezték. Kiválasztásuknál lényeges szempont volt, hogy rendelkezzenek előzetes tapasztalatokkal a hajléktalanellátás területéről, és így tisztában legyenek a hajléktalanságban élő emberek speciális körülményeivel. A kérdezőbiztosok munkájukat díjazás⁶ ellenében végezték.

A kérdezőbiztos-jelöltek először egy tájékoztató előadáson vettek részt, mely során, a későbbi kedvezőtlen előfeszítés elkerülése céljából külön szempont volt, hogy az előadás a tárgyilagos információk (pl. a vizsgálat intézményi háttere, a vizsgálatvezetők személye, a vizsgálat célcsoportjai, a vizsgálati protokoll etikai engedélye) mellett kizárólag a vizsgálat azon aspektusait mutassa be, melyek a kérdőív kitöltése során amúgy is kiderülnének (pl. az otthonosságot és a hajléktalanságot vizsgáljuk hajléktalan és nem hajléktalan emberek körében). A tájékoztató előadás után a vizsgálatba jelentkezők egy újabb megbeszélésen vettek részt. A megbeszélés során a vizsgálatvezető bemutatta a HAOT kérdőívcsomagot (lásd 1.4. melléklet), és ismertette a kitöltésével kapcsolatos tudnivalókat. Ezen kívül a kérdőívcsomag és a vizsgálati helyzet alaposabb

---

⁵ A kutatás fedezetét kizárólag az ELTE Pszichológiai Doktori Iskola kutatási pályázatán elnyert 240 ezer forint támogatás adta.

⁶ A kérdezőbiztosok díjazását az ELTE Pszichológiai Doktori Iskola kutatási pályázata fedezte.

megismerése céljából a csoporton belül a kérdőívcsomag páros felvételére is sor került, majd a vizsgálatvezetővel átbeszélték a kitöltéssel kapcsolatban a felvétel során felmerült kérdéseket.

A vizsgálatvezető szóban tájékoztatta a kérdezőbiztos-jelölteket arról, hogy az önkéntesség és a legkisebb ártalom elve rájuk is vonatkozik, és ennek értelmében joguk van nemet mondani a vizsgálatban való részvételre, illetve a rájuk vonatkozó etikai kötelezettségek betartása mellett (az interjúalanyokról megtudott információk bizalmas kezelése, az interjúalanyok biztonságának védelme, és az interjú anyagainak szakszerű átadása a vizsgálatvezetőnek), jogukban áll bármikor felmondani a vizsgálatvezetővel történő megállapodást. Ezek után a vizsgálatban való részvételt vállaló kérdezőbiztos-jelöltekkel a vizsgálatvezető írásbeli megállapodást kötött (lásd 1.5. melléklet), amelyet egy, a vizsgálattal kapcsolatos legfontosabb információkat tartalmazó melléklet is kiegészített. A próbakitöltés során a kérdezőbiztosok közül többen azt jelezték vissza, hogy a kérdőívfelvétel során megérintődtek. A minimális ártalom elvének érvényesítése érdekében időt szántunk a kérdezőbiztosok élményeinek megbeszélésére, és annak tudatosítására, hogy ehhez hasonlóan a vizsgálati alanyok megérintődésére is számítani lehet az interjúk során. Ennek kapcsán külön figyelmet kapott az a szempont, hogy a kérdőívcsomag érzékeny témákat érint, és a vizsgált populáció nagy része hátrányos helyzetű, traumatizált és stigmatizált emberekből tevődik össze. A vizsgálatvezető azt is hangsúlyozta, hogy kérdezőbiztosokként fontos lesz az interjúk során külön időt szánni a megfelelő rapport kialakítására, illetve az interjúalany megérintődése esetén türelemre, és a spontán megosztott felmerülő élmények meghallgatására lesz szükség.

Ezt követően a kérdezőbiztosok azt a feladatot kapták, hogy a második megbeszélésig vegyék fel a tesztet az érintett hat csoport mindegyikének egy-egy résztvevőjével. A második alkalmon az első „éles” kérdőívfelvételek tapasztalatait beszéltük meg, és tisztáztuk a felmerült kérdéseket.

Az interjúk során a kérdezőbiztosok többször megérintődtek. Ennek hatására az eredetileg kiválasztott hat kérdezőbiztos közül egyikük mindössze egy, további kettő pedig az előre megbeszélt interjúszámnak csak töredékét vette fel, majd az interjúanyagok szabályos átadása után abbahagyta a vizsgálatot. A vizsgálat során a személyes debriefing még a gyakorlott szociális munkások esetén is fontosnak bizonyult, aminek keretében a vizsgálatvezető facilitálta az átélt élmények verbalizálását.

4 A vizsgált minta jellemzői és alapstatisztikák

A teljes minta összegyűjtéséhez négy évre volt szükség (az eredetileg 5 hónapra tervezett időintervallumhoz képest). Az interjúfelvételek 2013 és 2016 közt zajlottak. Mivel a hajléktalan emberek életvitelére és állapotára az időjárási körülmények többnyire nagy hatással vannak, a kérdezőbiztosok minden évben május 15. és október 15. között vettek fel interjúkat. Az adatok feldolgozása és tisztázása során kiderült, hogy a kapott minta a vizsgálati tervben meghatározottól némileg eltérő.

4.1 Lakhatási formák és nemek

A mintavétel fontos szempontja volt, hogy a lakhatási formák/lehetőségek szerint (kontinuum elmélet) egyforma csoportok alakuljanak ki a vizsgálatban. A következő táblázat (1. táblázat) a megfelelő adatokat mutatja ebből a szempontból:

1. táblázat: A nemek aránya a különböző lakhatási formák esetén

		Aktuális lakhatás					Total
		Fedél nélkül	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Bentlakásos intézmény	Albérlet	Saját tulajdonú lakás	
Nem	Férfi	30	36	30	23	30	149
	Nő	6	7	7	6	6	32
Total		36	43	37	29	36	181

36 fő helyett a hajléktalanok éjjeli menedékhelyén lakók csoportjába 43 fő került, a bentlakásos intézményben lakók csoportjába 37 fő, az albérletben lakók csoportjába pedig 29 fő. A tervezett és végleges minta közti eltérés is tükrözi, hogy a minta néhány alcsoportját nehéz volt elérni. A hajléktalan populációban az a tendencia figyelhető meg, hogy a közterületeken élők, a fedél nélküliek relatíve fiatalabbak, az átmeneti szállókon kevesebb fiatal és több idősebb él, míg az egyéb (speciális) szállókon élők között ennél is nagyobb az idősebbek aránya (Győri, 2016b). Jelen vizsgálat mintavétele során pedig azzal talákoztunk, hogy a másik négy csoporthoz képest jóval nehezebb 50 és 60 év közti albérletben lakókat találni.

A 181 vizsgált személyből 149 férfi (átlagéletkor 45,7 év, szórás 9,6, min=28, max=68) és 32 nő (életkori átlag 43,6 év, szórás 9,3, min=30, max=62). A két nem átlagéletkora

nem tér el szignifikánsan egymástól ($t=1,12$, $df=179$, $p>0,26$). A statisztikai elemzést az SPSS 22. verziójával végeztük⁷.

A mintákon belüli nemi eloszlás tekintetében is az éjjeli menedékhelyen alvók (16,3% nő), a bentlakásos intézményben lakók (19% nő) és az albérletben lakók (20,1%) mintája tér el a tervezettől. Mivel a vizsgálat megtervezése óta eltelt idő során a Budapesten élő hajléktalanok közt a nők aránya nőtt és jelenleg közelít a 20%-hoz (Györi, 2016b), a populáció realitását követő szerencsés véletlen az, hogy az eredetileg tervezett 16,7%-hoz képest 17,7% nő került be a mintánkba.

Ugyanakkor az elemzés azt mutatta, hogy a tervezetthez képesti eltérésekkel együtt a lakhatási formák szerint ($Khi^2=2,73$; $p=0,604$) és az ezeken belüli nemi eloszlás szerint ($Khi^2=0,33$; $p=0,988$) a minta kiegyenlített, a csoportok egyformának tekinthetők.

4.2 Életkor

A mintában szereplő különböző lakhatással rendelkező csoportok életkori adatai a következők voltak (lásd 2. táblázat):

2. táblázat: A különböző lakhatással rendelkező csoportok életkori jellemzői

	N	Mean	Std. Dev.	Min.	Max.
Fedél nélkül	36	46,89	9,689	30	64
Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	43	48,95	9,611	30	68
Bentlakásos intézmény	37	47,16	9,152	30	64
Albérlet	29	39,10	7,442	28	54
Saját tulajdonú lakás	36	42,42	8,364	30	61
Total	181	45,30	9,541	28	68

A varianciahomogenitás feltételének teljesülése mellett (Levene's $F=0,88$, $df1=4$ $df2=176$, $p=0,476$) a varianciaelemzés azt mutatja, hogy a csoportok között szignifikáns eltérés van az életkori átlagban ($F=6,845$, $p<0,001$). Bonferroni utóelemzéssel kiderült, hogy az albérletben, illetve a saját tulajdonban lakók csoportja tér el szignifikánsan a többi három csoporttól, tehát ez a két csoport fiatalabb, mint a másik három.

Mindezek alapján azt mondhatjuk, hogy a minta életkori sajátosságai befolyásolhatják az eredményeinket, így az eredmények értelmezésénél mindezt fontos figyelembe venni.

Az alábbiakban az otthontalanság lelki és külső aspektusának vizsgálata során kapott eredményeinket mutatjuk be, arra keresve a választ, hogy a lelki és a külső otthontalanság egymástól elkülönülő minőségek-e, és ha igen, együttes figyelembe

⁷ A statisztikai elemzésben Brózik Péter és Berze Iván Zsolt voltak segítségemre.

vételükkel milyen csoportok hozhatók létre, és az egyes csoportok közt milyen különbségek vannak az általunk mért általános jóllét szempontjából releváns konstruktumok (lásd alább) mentén.

4.3 Iskolai végzettség

A különböző lakhatással rendelkező csoportok iskolai végzettség szerinti adatai a következők voltak (lásd 3. táblázat):

3. táblázat: A legmagasabb iskolai végzettségek aránya az öt vizsgált csoportban

			Végzettség						Total	
			< 8 ált.	8 ált.	szak- munkás	szak- közép	gimná- zium	felső- fokú		
Aktuális lakhatás	Fedél nélkül	Fő	2	18	13	0	1	2	36	
		%	1,1%	9,9%	7,2%	0,0%	0,6%	1,1%	19,9%	
	Menedékhely	Fő	2	9	16	9	5	2	43	
		%	1,1%	5,0%	8,8%	5,0%	2,8%	1,1%	23,8%	
	Bentlakás	Fő	2	9	14	5	4	3	37	
		%	1,1%	5,0%	7,7%	2,8%	2,2%	1,7%	20,4%	
	Albérlet	Fő	0	2	3	8	13	3	29	
		%	0,0%	1,1%	1,7%	4,4%	7,2%	1,7%	16,0%	
	Saját lakás	Fő	1	2	3	8	9	13	36	
		%	0,6%	1,1%	1,7%	4,4%	5,0%	7,2%	19,9%	
	Total		Fő	7	40	49	30	32	23	181
			%	3,9%	22,1%	27,1%	16,6%	17,7%	12,7%	100,0%

A mintában az iskolai végzettségek aránya a tervezett külső otthontalanokra jellemző sajátságokat vállalható mértékben követi (lásd Györi, 2016b), így a minta egésze iskolai végzettség szempontjából megfelelőnek tekinthető. A 181 vizsgált személy 3,9%-a (7 fő) rendelkezett 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettséggel, 22,1% (40 fő) 8 általánossal, 27,1% (49 fő) szakmunkás végzettséggel, 16,6% (30 fő) szakközépiskolai és 17,7% (32 fő) gimnáziumi érettségivel és 12,7% (23 fő) egyetemi vagy főiskolai diplomával. Ugyanakkor azt láthatjuk, hogy az iskolai végzettségi arányok az aktuális lakhatás szerinti öt csoportban nem illeszkednek. Az elemzés azt mutatja, hogy iskolai végzettség szempontjából a minta a lakhatási csoportok közt nem kiegyenlített ($\chi^2=83,013$, $p<0,001$). A lakhatási csoportok végzettségátlagára szignifikánsan eltér egymástól ($F=18,004$, $p<0,001$). A 3. táblázatban is látható, hogy míg a három külső otthontalan csoportban a 8 általános és a szakmunkás végzettség dominál, illetve az éjjeli menedékhelyen alvóknál a szakközépiskolai végzettség is jelentős, addig az albérlők inkább szakközépiskolai vagy gimnáziumi végzettséggel, a saját tulajdonú lakásban lakók pedig leggyakrabban egyetemi, másodsorban pedig gimnáziumi vagy

szakközépiskolai végzettséggel rendelkeznek. A Bonferroni utóelemzés is megerősítette, hogy legmagasabb iskolai végzettség terén az albérlők és a saját tulajdonú lakásban lakók valóban szignifikánsan különböznek a másik három vizsgált csoporttól.

5 Alkalmazott vizsgálati módszerek: A HAOT kérdőívcsomag

A HAOT (1.4. melléklet) a hajléktalanság és az otthonosság kutatására kidolgozott, illetve összeállított komplex kérdőívcsomag, a külső és lelki otthontalanság vizsgálatára alkalmas strukturált eszköztár, mely kvalitatív és kvantitatív részekből áll, illetve tesztek, kérdőíveket és önálló kérdéseket egyaránt tartalmaz⁸. A jelen doktori kutatás a következő kategóriákba tartozó HAOT által mért változók vizsgálatára terjedt ki:

1. demográfiai jellemzők
2. a külső és a lelki otthonosság – otthontalanság közvetlen megragadását célzó változók
3. konstruktumok, melyek kapcsolhatóak a szakirodalom szerint a lelki, illetve a külső otthontalan emberek lelkiállapotához.

5.1 Konstruktumok és mérőeszközök kiválasztása

A HAOT kérdőívcsomagba bekerülő mérőeszközök kiválasztása a következő szempontok szem előtt tartásával történt. Először is olyan konstruktumok kiválasztására került sor, melyek a korábbi kutatások eredményei szerint kapcsolhatóak a lelki, illetve a külső otthontalan emberek lelkiállapotához. Másrészt olyan konstruktumok kiválasztása volt a cél, melyek mérésére rendelkezésre állnak lehetőleg a magyar populációra validált, de legalább az otthontalanság vizsgálatára már használt mérőeszközök. Harmadszor az is fontos volt, hogy a begyökerezettség mind a négy szintjére vonatkozó változók bevonásra kerüljenek, azaz a kérdőívcsomag lefedje az otthonosság fizikai, szociális, transzperszonális és autoperszonális vonatkozásait is. Negyedszer, az

---

⁸ A vizsgálatban használt adatgyűjtési módszer elnevezésére a strukturált interjú és a kérdőívcsomag elnevezéseket egyaránt használok, ezzel is képviselve az abból fakadó kettősséget, hogy a módszer több ponton eltér ugyan a társadalomtudományi kutatásokban használt klasszikus kvalitatív interjúktól, ugyanakkor a benne foglalt, a vizsgálati személyektől kifejtős válaszokat igénylő kvalitatív kérdések mélysége és a felvétel kontextusa (a személyes hangvételen és a kérdezőbiztos szupportív jelenlétének hangsúlyossága, mely a felvétel során a felmerülő élmények megosztására is teret adott) miatt mégis inkább interjú helyzetnek tekinthető, mintsem „tesztfelvételnek”.

otthonatlanul élő populáció jellemzőit figyelembe véve olyan mérőeszközök kiválasztására került sor, melyek tételeinek megfogalmazása egyszerű, jól érthető, és így kitöltéséhez általános iskolai végzettség is elegendő. Emellett annak érdekében, hogy a kérdőívsomag egy ülésben felvehető legyen, a mérőeszközök rövidege is fontos szempont volt. Ez utóbbi különösen azért volt lényeges, mert az otthonatlanul élő populáció viszonylag nehezen elérhető és az otthonatlanul élő emberek speciális életvitele miatt sok esetben nehezen vagy egyáltalán nem megoldható a többszöri találkozás. Végül pedig a kérdőívsomag kialakításánál Philippot és munkatársai (2007), a módszertani részben fentebb bemutatott, az otthontalanság kutatásával kapcsolatos javaslatait szem előtt tartva, külön figyelmet fordítottunk arra, hogy kvantitatív és kvalitatív mérőeszközök egyaránt szerepeljenek a tesztbattériában.

A vizsgálatba bekerülő konstruktumok kiválasztásának logikáját és a hozzájuk rendelt mérőeszközöket az alábbi 4. táblázat szemlélteti. A táblázat első oszlopában az otthonosság négy szintje (fizikai, szociális, transzperszonális és autopersonális) szerepel kiegészítve egy ötödik „általános” kategóriával, ami olyan változókra vonatkozik, melyek a négy szint szerint nem specifikusak. A két késsel jelölt (2. és 3.) oszlopban azok a pszichológiai minőségek szerepelnek, melyeket az eddigi kutatások (elsősorban interjúk alapján, standardizált mérőeszközök bevonása nélkül) a külső és a lelki otthonatlan emberekre jellemzőnek találtak. A negyedik és ötödik oszlopban azok a konstruktumok és hozzájuk rendelt mérőeszközök szerepelnek, melyekkel a külső és lelki otthontalanságra jellemzőnek ítélt minőségeket standardizált mérőeszközökkel mérhetővé tételét szolgálják.

4. táblázat: Kiválasztott konstruktumok és mérőeszközök

	A külső otthontalanságra jellemző	A lelki otthontalanságra jellemző	Konstruktum	Kiválasztott mérőeszközök
Fizikai	helykötődés hiánya gyökértelenség, kiszakadtság élménye, hely-telenség érzése, biztonságos hely hiánya, nincstelenség	a fizikai helyekhez való kötődés nehézsége	Otthonkötődés	Fizikai begyökerezettség, gyökérszakadás⁹
			Helykötődés	OKK – Helykötődés és Tárgyak faktor ÉTT – hely eloszlás, vágyott helyeloszlás és tárgy eloszlás
Szociális	gyenge kötődési képesség, bizalomvesztés, védtelenség érzése, biztonság hiánya, fokozott érzelmi visszahúzódás, magányosság, fenyegetettség érzése, érzelmi hidegség, elutasítottság, nem szeretettség élménye, elismertség hiánya, szociális izoláció, elszigeteltség érzése, idegenség élménye	másokba vetett bizalom elvesztése, elutasítottság érzése, elszigeteltség, magányosság, kivülállóság, sehova nem tartozás érzése, az emberekhez való kötődés nehézsége	Humán kötődés	Szociális begyökerezettség, gyökérszakadás
			Ellenséges-ség	Rövidített ellenségesség kérdőív OKK – Szomszédsághoz való viszony
			Magányosság	ÉTT – Személy eloszlás, Vágyott személy eloszlás RSQ – Kapcsolati Kérdőív
			Kapcsolódás vágya	UCLA – Magányosság Kérdőív
Transzperszonális	a múlt felé fordulás, a jelen realitástól való elzárkózás, a jelen élethelyzettel való megküzdés hátrítása és a jövőkép teljes hiánya, a saját élet feletti kontroll elvesztésének élménye	az élet értelmével kapcsolatos elbizonytalanodás	Élet értelme	Transzperszonális begyökerezettség, gyökérszakadás
			Anómia	ÉTT – I% (az összes vágyott tartalom)
			Reménytelenség	MLQ - Élet Értelme Teszt Anómia Skála
			Spiritualitás	Reménytelenség Skála TCI – Transzcendencia Skála
Autoperszonális	korábbi identitás elvesztésének élménye, romokba dőlt önbecsülés és önbizalom az énhatékonyság elvesztésének élménye, tehetetlenség érzése intenzív stressz a „személy mivolt” elvesztése	az önbizalom elvesztése sérült énhatékonyság identitás krízissel járó komoly stressz belső hiány élménye boldogtalanság	Énhatékonyság	Autoperszonális begyökerezettség, gyökérszakadás
			Észlelt stressz	Énhatékonyság Skála
			Boldogság	PSS
			Elégedettség	Boldogság Skála Elégedettség Skála
			Szubjektív egészség	Szubjektív Egészség Skála
Általános			kötődés szeparáció	ÉTT – Kötődési Index, Szeparációs Index

⁹ A „begyökerezettség” és „gyökérszakadás” kifejezéseket a vizsgálati személyek élménybeszámolóinak tartalomlemzése során kidolgozott mutatók elnevezésére használtam. Ezek a mutatók azt jelezik, hogy a vizsgálati személyek milyen arányban kapcsolták otthonosság illetve otthontalanság élményüket fizikai, szociális, transzperszonális és autoperszonális minőségekhez (lásd bővebben a „6.4. A külső és lelki otthontalansággal kapcsolatos élménybeszámoló” fejezetben)

A kiválasztott konstruktumokkal és mérőeszközökkel kapcsolatban fontos hangsúlyozni azt, hogy a kiválasztott konstruktumok a teljesség igénye nélkül kerültek meghatározásra, és a külső és lelki otthontalansághoz rendelhető konstruktumok első körvonalazását szolgálja. A lelki és külső otthontalanság jellemzőinek további pontosítása során a konstruktumok körének újragondolása, bővítése vagy szűkítése indokolt lehet és ugyanez igaz a hozzájuk rendelt mérőeszközökre is.

5.2 Háttér változók

A vizsgálatban alapvető szociodemográfiai változókként a nem, az életkor és az iskolai végzettség szerepelt. A nem megállapítása a kérdezőbiztos megítélése szerint történt a „férfi” illetve „nő” szó bekarikázásával. Az életkor megállapítása úgy történt, hogy az interjú felvételi dátumából kivontuk az interjúalany által megadott napra pontos születési dátumot. Az iskolai végzettség megállapításához hat kategóriát használtunk. Az interjúalany által megadott „legmagasabb iskolai végzettség” a következő kategóriák valamelyikébe került besorolásra: 1. kevesebb, mint 8 általános, 2. 8 általános, 3. szakmunkásképző, 4. szakközépiskolai érettségi, 5. gimnáziumi érettségi, 6. főiskolai vagy egyetemi diploma. Az interjúalanyok családi állapotának megállapítása szintén hat kategória szerint történt. A minta ezen változók szerinti statisztikái a Vizsgált személyek részben, fentebb kerültek bemutatásra.

5.3 A külső és a lelki otthontalanság közvetlen megragadását célzó változók

Aktuális lakhatás

Az aktuális lakhatás felmérése adja az egyik leginkább objektív mutatót. Az erre vonatkozó item célja az volt, hogy fel tudjuk mérni, hogy a vizsgálati személyeink aktuálisan hol laknak. Az itt használt kérdések: Hol lakik? Hol tölti az éjszakáit?

Fontos kiemelni azt is, hogy a mintavétel során az aktuális lakhatás fontos szerepet játszott, ugyanis a vizsgált személyek kiválasztásakor azt céloztuk meg, hogy az aktuális lakhatás szempontjából elkülönített öt csoport mindegyikéből 36 személy kerüljön be a vizsgálatba. Annak érdekében, hogy információkat kapjunk a vizsgált személyek lakhatási helyzetének tágabb kontextusáról, az aktuális lakhatásra vonatkozó itemet kiegészítettük egy, az elmúlt év lakhatására vonatkozó kérdéssel („Az elmúlt évben döntően hol töltötte az éjszakáit?”), és egy másik, a fő lakhatásra vonatkozó kérdéssel („A felsoroltak közül melyiket tartja a fő lakhelyének?”). Az elmúlt évre azért

kérdeztem rá, hogy képet kapjak arról, hogy mennyire tartós a vizsgált személyek lakhatása, míg a fő lakhatásra vonatkozó kérdéssel azt akartam kiszűrni, hogy vannak-e olyanok a mintában, akik jelen időszakban átmenetileg nem a fő lakhelyükön laknak és így aktuális lakhatásuk típusa csak átmenetinek tekinthető. Ide kapcsolódó itemként az a kérdés is szerepelt a tesztbattériában, hogy „Melyik évben volt az első hajléktalanul töltött éjszakája?”. Erre a kérdésre az évszám megadásával válaszolhattak azok, akik hajléktalan státuszúak és/vagy hajléktalannak vallják magukat.

Hajléktalan státusz

A hajléktalan státusz mutatója ugyanabból a változóból került generálásra, mint az „Aktuális lakhatás”. A „Hol lakik? Hol tölti az éjszakáit?” kérdésre adott válasz alapján hajléktalan státuszúaknak minősültek az első három vizsgálati csoportba tartozók, tehát akik Bényei és munkatársai (2000) definíciós kerete szerint effektív hajléktalan emberek, azaz „fedél nélküliek” vagy hajléktalan ellátó intézményekben (éjjeli menedékhelyen vagy hajléktalan szállón) alvók. A nem hajléktalan státuszúak pedig a másik két vizsgálati csoportba tartozók, tehát az albérletben és a saját tulajdonú lakásban lakók.

Hajléktalan identitás

A hajléktalan identitás mérésére (a kvantitatív kérdéseinkből születő válaszok mellett) egy, a hazai vizsgálatokban (lásd a Február Harmadika Munkacsoport kérdőívének 1. itemét, Gurály, Győri, Mezei & Pelle, 2002) már bevált kérdést használtunk: „Ön hajléktalannak tartja-e magát?”. E mellett a kérdés mellett döntöttünk, mert egyszerű, könnyen érthető és könnyen számszerűsíthető. A Hajléktalan identitás változó kiegészítéseként a hajléktalan identitás kezdetének megragadására a „Mióta tartja magát hajléktalannak?” kérdés is bekerült a kérdőívbe, melyre az év és a hónap megadásával lehetett válaszolni azoknak, akik azt nyilatkozták, hogy hajléktalannak tartják magukat.

Megfelelő lakhatás

Az egyik legegyszerűbb, a hajléktalanság külső és lelki aspektusait egyaránt érintő itemünk a jóllét és az egészségi állapot összefüggéseit vizsgáló „Mindennapi élet biológiája” című kutatás (Kopp et al., 2009) Napfigyelő Kérdőívében szerepelt. A kérdés így hangzik: „Mennyire engedhet meg magának egy olyan otthont, amely Önnek és családjának is megfelel?”. Kopp és munkatársai kutatása ezt a kérdést a pénzügyi

gondokból fakadó nehézségekre vonatkozó kérdések közé sorolja, ami alapján mi is azt feltételeztük, hogy a kérdésre adott válaszok a megfelelő lakhatás lelki aspektusait érinteni fogják ugyan, de mégis elsősorban az anyagi helyzetre reflektálnak majd.

Lakhely-elégedettség

A másik, a hajléktalanság külső és lelki aspektusait egyaránt érintő egyszerű itemünk a „Lakhely-elégedettség” nevet kapta. A konkrét kérdés így hangzik: „Mennyire elégedett jelenlegi lakóhelyével?”. A kérdés egyaránt érinti a hajléktalanság külső és lelki dimenzióját, ugyanakkor arra számítottunk, hogy a kapott válaszok dominánsan a megfelelő lakhatás lelki aspektusaira reflektálnak majd. A lakhely-elégedettségre adott válasz kiegészítéseként a „Kérem néhány mondatban indokolja válaszát!” felszólítás is szerepelt.

Otthonosság foka

Az otthonosság fokát az Aktuális lakhatáshoz hasonlóan három itemmel vizsgáltam. Az első kérdés az otthonosság–otthontalanság lelki oldalának mérésére összpontosít. Használt kérdés: „Kérem ítélje meg 1-től 5-ig, hogy jelen élethelyzetében mennyire érzi magát otthonosnak, illetve otthontalannak?”. Ezt az elmúlt évben megélt otthonosságra vonatkozó kérdés követi: „Kérem ítélje meg 1-től 5-ig, hogy az elmúlt évben általánosságban mennyire érzi magát otthonosnak, illetve otthontalannak?”. Végül egy arra vonatkozó kérdés szerepelt, hogy a vizsgált személy mennyire otthonos összességében: „Kérem ítélje meg 1-től 5-ig, hogy az egész életére visszatekintve összességében mennyire érzi magát otthonosnak, illetve otthontalannak?”.

5.4 A külső és lelki otthontalansághoz kapcsolódó konstrukciók mérőeszközei

5.4.1 Kvantitatív mérőeszközök

Otthon Kötődés Kérdőív

A Dúll Andrea (1998) által kidolgozott Otthon Kötődés Kérdőív (OKK) kérdései az otthonhoz való viszony különböző jellemzőit (helykötődés, személyek, tárgyak, rutinok) ragadják meg. Vizsgálatomban a kérdőív Hordós (2007) által otthontalan emberek vizsgálatára átalakított OKK 17 tételes változatát használtam. A válaszadónak ötfokú Likert-skálán kellett megítélnie, hogy az adott szempont mennyire érvényes rá nézve. A

kérdőív eredeti verziójában 2 faktor került megállapításra (Dúll, 1998). Az első, 8 tételből álló Otthonosság faktor az otthonhoz, vagy az otthon tárgyaihoz való érzelmi viszonyulásra, az otthon pszichológiai értelemben vett tulajdonlására reflektál, illetve arra, hogy a személy mennyire szívesen fogad vendéget. A második, 4 kérdésből álló faktor a „Szomszédsághoz való viszonyt” ragadja meg. Az itt szereplő kérdések nem közvetlenül a kötődésre vonatkoznak, sokkal inkább egy viszonyt tükröznek a szomszédsághoz, ami a szakirodalom szerint a helykötődés egyik fontos összetevője (Dúll, 2002). Hordós (2007) vizsgálatában négy faktort tudott megbízhatóan kimutatni, melyek összesen az adatok varianciájának 66,85%-át magyarázták. Az első, 5 tételre építő Paradox helyidentitás faktor a hellyel kapcsolatos ambivalens viszonyt mutatja. A második, 4 tételből álló Kapcsolat faktor, Dúll (2002) „Szomszédsághoz való viszony” faktorához hasonlóan a szomszédokkal való kapcsolatot, ismeretüket, fontosságukat ragadja meg. A harmadik, 2 tétéles Mozgástér faktor azt monitorozza, hogy elég fizikai tér áll-e rendelkezésre, és ott mennyire csinálhat a válaszoló azt, amit akar. A negyedik faktor 4 kérdésből áll és a legjobban kapcsolódó iteméről a Helykötődés nevet kapta. Ez a faktor a helykötődés mellett az otthonosság érzésre, az itt lévő emberekhez való ragaszkodásra és arra reflektál, hogy milyen lehetőségek vannak ezen a helyen a kapcsolatok ápolására. Az OKK egyelőre nincs sztenderdizálva, ugyanakkor jelen témával való szoros kapcsolata, és az otthontalanság kutatásokban való korábbi használata (Hordós, 2007) miatt a HAOT kérdőívcsomagba is bekerült az OKK 17 ítemes változata. Az eredmények alapján három faktort sikerült elkülöníteni, melyek közül az első, helykötődés faktor belső konzisztenciája kifejezetten magas volt (Cronbach alfa=0,901) a másik két faktoré viszont alacsony: Szomszédsághoz való viszony (Cronbach alfa=; 0,605) és Tárgyak (Cronbach alfa=0,534).¹⁰

RSQ – Kapcsolati Kérdőív

Az RSQ alapvetően Bowlby belső munkamodell teóriáján alapuló felnőttkori kötődés mérésére kidolgozott kérdőív (Bartholomew & Horovitz, 1991). A kérdőív eredetileg a biztonságos, aggodalmaskodó, elkerülő és bizalmatlan kötődési módok mérésére szolgált. A magyar változat (Csóka et al., 2007) pszichometriai elemzése során a kérdések a következő három faktorba rendeződtek. 1. Önállóság-függetlenség: döntően az elkerülő kötődési minta kérdéseit tartalmazza, és a függetlenség vágyának erősségét

---

¹⁰ Az OKK kérdőív faktorelemzése részletesen az Eredmények címszó alatt kerül bemutatásra.

jelzi (Cronbach alfa=0,732). 2. Aggodalmaskodás: az aggodalmaskodó kötődési minta tételeinek egy részét tartalmazza, és attól való félelmet jelez, hogy mások elutasítóan lépnek fel az érintettel szemben (Cronbach alfa=0,696). 3. Kapcsolat: a kapcsolatra vágyás erősségét jelzi (Cronbach alfa=0,534). A kapcsolati kérdőív rövidített 9 ítemes változatát használtuk, a három faktort független változókként kezelve. A faktorok belső konzisztenciája jelen vizsgálati mintában a következők szerint alakult: Önállóság-függetlenség (Cronbach alfa=0,758), Aggodalmaskodás (Cronbach alfa=0,756), Kapcsolat (Cronbach alfa=0,593). Eszerint az Önállóság-függetlenség és az Aggodalmaskodás faktor megbízhatósága még elfogadható, viszont a Kapcsolat faktor belső konzisztenciája alacsony.

Rövidített Ellenségesség Kérdőív

Ellenségesség alatt destruktívan versengő attitűdöt és általános bizalmatlanságot értünk, valamint annak a feltételezését, hogy a többi ember negatívan viszonyul egymáshoz, így magához a válaszadóhoz is (Stauder & Konkoly-Thege, 2006). Az Ellenségesség kérdőívet (Hostility Scale) eredetileg az MMPI 50 tételéből alakították ki (Cook & Medley, 1954). A kérdőív több rövidített verzióját használták már magyar vizsgálatokban (lásd pl. Kopp & Skrabski 1992; Rózsa et al., 2003). Ezek közül az egyik legrövidebb hat tételű verziót használtuk (Kopp & Skrabski, 1992), melynek kérdései egyrészt arra vonatkoznak, hogy a kérdezett mennyire látja ellenségesnek a környezetét, másrészt, hogy mennyire tartja saját magát ellenségesnek. A kérdőív által mért ellenségesség a társas jóllét egyik fontos indikátora (Martos & Kopp, 2011). A kérdőív nem rendeződik faktorokba, így az összpontszám használható ellenségesség-indikátorként. A kérdőív megbízhatósága ebben a vizsgálatban kissé alacsony, Cronbach alfa=0,628.

UCLA – Magányosság Kérdőív

Az UCLA Magányosság Kérdőív (Loneliness Scale, Russell, Peplau, & Fergusson, 1978) egyelőre nincs magyar mintára sztenderdizálva, ugyanakkor egyszerű felépítése és használata miatt magyar kutatásokban így is használták már (pl. Csóka, Szabó, Sáfrány, Rochlitz, & Bódizs, 2007). Legújabb verziója (Russell, 1996) a magányosság mérésére széles körben használt 19 tételű, egy faktoros kérdőív. A kérdőív reliabilitása jelen vizsgálatban még elfogadható, Cronbach alfa=0,77.

Énhatékonyság Skála

Az Énhatékonyság Skála (Self-Efficacy Scale, Schwarzer, 1993) a nehéz stresszhelyzetekkel való megküzdésből táplálkozó átfogó, stabil kompetenciaérzést, a hatékony megküzdési képesség érzését méri. Ebben a vizsgálatban a skála 10 tételes magyar változata (Rózsa et al., 2003) szerepelt. Jelen vizsgálatban a skála megbízhatónak bizonyult (Cronbach alfa=0,856).

MLQ – Élet Értelme Teszt

Az Élet Értelme Teszt (Meaning in Life Questionnaire – MLQ, Steger, Frazier, Oishi, & Kaler, 2006) az élet értelmességének megélését (MLQ-P, Presence) és az értelem keresését méri (MLQ-S, Search). Vizsgálatunkba a teszt 10 ítemes magyar változata (Martos & Konkoly Thege, 2012) került be, melynek két alskálája, az MLQ-P (Cronbach alfa=0,789) és az MLQ-S (Cronbach alfa=0,772) alskála független változóként használható, és mindkettő a pozitív lelkiállapot indikátorának tekinthető (Martos & Kopp, 2011). Az alskálák belső konzisztenciája a jelen vizsgálatban is jó volt: MLQ-P, Cronbach alfa=0,881 és MLQ-S, Cronbach alfa=0,786.

Beck-féle Reménytelenség Skála

A Beck-féle Reménytelenség Skála (Hopelessness Scale, Beck, Weissman, Lester, & Trexler, 1974) világszerte elfogadott és használt kérdőív, amit a szuicid veszélyeztetettség felmérésére, és a jövőirányultsághoz kapcsolható reménytelenség konstruktum mérésére egyaránt használnak (Martos & Kopp, 2011). Vizsgálatunkban a skála háromtétéles, egyfaktoros magyar változatát használtuk, mely szoros korrelációt mutat az eredeti skálával, és a tételek belső konzisztenciája is igen magas (Cronbach alfa=0,91), azaz a tételek nagy megbízhatósággal ugyanazt a jelenséget mérik (Perczel-Forintos, Sallai, & Rózsa, 2001). A Skála megbízhatósága jelen vizsgálat szerint is jó: Cronbach alfa=0,817.

Anómia Skála

Az anómiás lelkiállapot a boldogtalanság egyik legfontosabb előrejelzője (Martos & Kopp, 2011). A normák és értékek összezavarodásával hozható kapcsolatba, és olyan konstruktumokkal asszociálódik, mint az élet értelmének elvesztése, az önértékelés elvesztése, az elmagányosodás, a hatalomnélküliség, a perspektívtalanság és a tehetetlenség érzése. Tágabb értelemben jelentése közel azonos az elidegenedéssel. A

HAOT kérdőívcsomagban az Anómia Skála négy tételes rövidített változata szerepel (Andorka, 1996; Kopp et al., 1999). A Skála egy faktoros mérőeszközként használható és a belső konzisztenciája jelen vizsgálatban még elfogadhatónak mondható, Cronbach- $\alpha=0,747$.

PSS – Észlelt Stressz Kérdőív

Az Észlelt Stressz Kérdőív (Perceived Stress Scale – PSS, Cohen, Kamarck, & Mermelstein, 1983) a stressz-szint meghatározásának egyik leggyakrabban alkalmazott mérőeszköze. A vizsgált személy stresszészlelésére jellemző gondolatokra és érzésekre kérdez rá, azt vizsgálva, hogy az elmúlt hónapban szubjektíven mennyi stresszhelyzetet élt át és mennyire tartja kiszámíthatatlannak, befolyásolhatatlannak, túlterheltnek a mindennapjait. A kérdőív rövidített, négytétéles, szintén jó mérési tulajdonságokkal rendelkező verziójának (Cohen & Williamson, 1988) elfogadható reliabilitású (Cronbach- α : 0,79) magyar verzióját használtuk (Stauder & Konkoly-Thege, 2006). A mérőeszköz megbízhatósága a disszertációban bemutatott vizsgálatban kissé alacsony (Cronbach $\alpha=0,688$).

TCI – Transzcendenciaélmény karakterfaktor

Cloninger, Svrakic és Przybeck (1993) Temperamentum és Karakter Kérdőíve (TCI) pszichobiológiai személyiségmodellen alapul, mely elkülöníti a születéskor meghatározott, öröklött temperamentumot, amely az érzelmi ingerekre adott automatikus válaszokat tartalmazza és a környezettel való interakció során tanult karakterdimenziókat, amelyek az önmagunkra, másokra és a világra vonatkozó fogalmakon alapulnak, és a személy szándékait, céljait, attitűdjeit jellemzik. Vizsgálatunkban a TCI magyar változatának (Rózsa et al., 2004) 33 itemes transzcendenciaélmény karakter skáláját használtuk, ami a transzcendenciahoz való viszony egyik legelterjedtebb mérőeszköze. A transzcendenciaélmény transzperszonális azonosulást, elfogadást, spirituális egyesülést jelent a természettel, az univerzummal és annak forrásával. Alapja a self és a másik közötti különbségtétel megszűnése. A Transzcendencia skála három alszkálával mér: 1) Önmagunkkal szembeni feledékenység vs. Öntudatos tapasztalatszerzés (ST1), 2) Transzperszonális azonosulás vs. Éndifferenciáció (ST2), 3) Spirituális elfogadás vs. Racionális materializmus (ST3). Az egyes alszkálákat független változókként használtuk, mellettük változóként használva a transzcendenciaélmény fő skáláját is. Mivel a TCI eredeti, 240 itemes verziója

vállalhatatlan mértékben növelte volna kérdőívcsomagunk terjedelmét, a Transzcendencia skála itemei kerültek be a vizsgálatba. Az így kialakított 33 itemes skála belső konzisztenciája jelen vizsgálat eredményei szerint magas (Cronbach alfa=0,87) és az ST1 (Cronbach alfa=0,717), ST2 (Cronbach alfa=0,751) és ST3 (Cronbach alfa=0,813) alskálák megbízhatósága is elfogadható.

Szubjektív egészség

A szubjektív egészségi állapot értékelésére a HAOT a Szubjektív egészség egytétéles becslőskálát alkalmazta (Kopp & Skrabski, 1995). A skála az összjólét testi egészségre vonatkozó indikátorának tekinthető (Martos & Kopp, 2011). Az „Összességében hogyan minősíti saját egészségi állapotát?” kérdést használtuk, melyre 5-fokú skálán kértünk válaszokat az „5-ös: Nagyon rossz”-tól az „1-es: Kiváló”-ig.

Boldogság és elégedettség

Két egytétéles becslőskála, amelyeket mind hazai, mind nemzetközi felmérésekben széles körben használnak a válaszadók szubjektív boldogságának mérésére, a jóllét mérésének egyik eszközeként (Kopp & Skrabski, 1995). Mindkét becslőskála a pozitív lelkiállapot indikátorának tekinthető (Martos & Kopp, 2011). A konkrét instrukciók a következők voltak: „Egészeben véve mennyire tartja boldognak saját magát? Kérem, ismét 1 és 10 közötti számmal osztályozzon. A 10-es azt jelent, hogy Ön teljesen boldognak tartja magát, az 1-es pedig azt, hogy teljesen boldogtalannak!”, és „Kérem, 1 és 10 között osztályozza, hogy egészeben véve mostanában mennyire elégedett az életével? A 10-es azt jelent, hogy teljesen elégedett, az 1-es azt, hogy teljesen elégedetlen!”

5.4.2 Kvalitatív mérőeszközök

Élettér Teszt

Az Élettér teszt (Vass, 2005, 2011) Raoul A. Schmiedek (1973) Personal Sphere Model nevű tesztjének módosított változata, amely pszichoanalitikus szemléleti keretben vizsgálja, és számszerű mutatókkal jellemzi a tárgykapcsolatokat. A tesztben a vizsgált személy egy A/4-es lap közepére rajzolt kör körül jeleníti meg a számára fontos dolgokat, olyan vonalakkal kötve össze őket, melyek száma és távolsága a kapcsolat fontosságát, a rajtuk szereplő áthúzások pedig a kapcsolat törését vagy megszakadását

fejezi ki. A teszt kiértékelésére a Vass (2011) által ajánlott mutatók közül a következőket használtuk:

- *Motívumok száma.* Ennek segítségével arról kaphatunk információt, hogy a vizsgált személy mennyire széles, színes, vagy épp beszűkült, zárt interperszonális kapcsolati körrel rendelkezik, és ugyanígy, hogy a személyiség vágyakkal telített, gazdag belső élettel rendelkező, vagy épp kötődési problémáktól terhelt, pszichológiai értelemben nehezen beilleszkedő. A hazai vizsgálati adatok (Vass, 2011) azt jelzik, hogy az emberek átlagosan 13-15 motívumot rajzolnak ($x=14,75$; $M=13$; $s=7,99$; terjedelem=1-49). A 8-21 motívumot tartalmazó rajz átlagosnak, 8 alatti motívumszám szűk motívumkörnek, a 21 feletti motívumszám pedig tág motívumkörnek számít.
- *Kötődési index* (Att – attachment). Az összekötő vonalak számának és a motívumok számának hányadosa. Ez a mutató a tárgykapcsolatok átlagos erősségét fejezi ki. A Psychogalaxy-vizsgálat (Vass, 2011) szerint az index átlaga 2,54 (medián=2,55), szórása 0,25. Átlagos a 2,33-2,78 közti érték, szokatlan a 2,33 alatti és 2,78 feletti érték, igen ritka a 2,09 alatti és a 3,00 érték. Az alacsony értékek gyenge kötődésre, a magas értékek erős (függőséggel és leválási problémákkal járó) kötődésre utalnak.
- *Szeperációs index* (Sep – separation). Az áthúzások számának és az összekötő vonalak számának hányadosa. Ez a mutató a Kötődési Index ellentéte, a kötődés ellen ható erők átlagos erősségét fejezi ki. A Psychogalaxy-vizsgálat szerint az index átlaga 0,36 (medián=0,34), szórása 0,18. Átlagos a 0,2-0,5 közti érték, szokatlan a 0,2 alatti és 0,5 feletti érték, igen ritka a 0,1 alatti és a 0,7 feletti érték. Az alacsony értékek a szeperációs élmények elutasítását vagy elfojtását jelzik, a magas értékek kapcsolati konfliktusokra vagy kapcsolati agresszióra utalnak.
- *Motívumok típusa.* A tesztben legnagyobb számban emberek fordulnak elő, ezt követik az elvont tartalmak (vágycs, tervek, tevékenységek), majd a tárgyak. A Psychogalaxy-kutatás szerint átlagosan 7 embert ($x=7,25$; $s=3,70$; terjedelem=1-25) tartalmaznak a tesztek, ebből 4-5 a családtag és 2-3 az egyéb személy. A tárgyak száma általában 0-1 ($x=0,91$; $s=1,15$; terjedelem=0-7), az elvont tartalmaké 6-7 ($x=6,59$; $s=5,63$; terjedelem=0-24). Mindez százalékos arányban: P%= 55 ($s=23,86$); I%= 39 ($s=23,03$); Th%= 6 ($s=7,02$). A P% normál értéke

36-78% közötti, ritka a 36-19 és a 78-nál nagyobb érték, igen ritkának tekinthető a 19% alatti érték. Az I% szokásos értéke 17-58 közötti; igen magas a 74% feletti érték. A Th% szokásos értéke 0-11, igen magas értékről beszélünk 19% felett. A három féle tartalom aránya a teszt fontos mutatója, és Vass (2011) szerint legegyszerűbben az elvont tartalmak arányával ragadható meg.

Hordós (2007) azt találta, hogy hajléktalan emberek Élettér tesztjén a fenti három tartalmi kör mellett gyakran ábrázolásra kerülnek fiktív személyek (vágyott társ, barát, vagy megértő ember), valamint konkrét és vágyott helyek (elsősorban vágyott lakás vagy munkahely). Ezért Hordós (2007) a fenti mutatók mellett egy további mutató, a helymegoszlás (helyek száma/összes motívum) használatát is javasolja. Az eddigi eredmények nyomán jelen vizsgálatban a következő mutatókkal számoltam: Motívumok száma, Kötődési Index, Szeparációs Index, Személyek aránya (személyek száma/ összes motívum), Elvont tartalmak aránya (elvont tartalmak száma/ összes motívum), Tárgyak aránya (tárgyak száma/ összes motívum), illetve a mintám specifikuma miatt a Helyek aránya (helyszám/ összes motívum), Vágyott személyek aránya (az elvont tartalmakon belül a vágyott helyek száma/ összes motívum) és Vágyott helyek aránya (az elvont tartalmakon belül a vágyott helyek száma/ összes motívum).

Külső és lelki otthontalansággal kapcsolatos élménybeszámolók

A résztvevők külső és lelki otthontalanságával kapcsolatos élményeit hét különböző mérőeszközzel vizsgáltam. Az első a „Hogyan lett hajléktalan? Meg tudná fogalmazni egy mondattal?” kérdésekkel gyűjtött információkat a külső otthonosság elvesztésének körülményeiről (1.4. melléklet, 11. item). A többi hat mérőeszköz (1.4. melléklet, 33/1-5. item) a résztvevők külső és lelki otthonosság- és otthontalanság élményeit tárta fel. A következő bevezető szöveg vezette fel a kérdéseket és mondatbefejezést kérő részeket: „33) Életünk egyes szakaszaiban különböző mértékben érezzük magunkat otthon a világban. Van, amikor azt éljük meg, hogy teljesen otthon vagyunk, máskor viszont egyáltalán nem találjuk a helyünket és otthontalanságot élünk át.” Ezt követően az alábbi sorrendben követték egymást az instrukciók:

- Próbálja meg felidézni az élete egy olyan pillanatát vagy időszakát, amikor valamilyen szempontból otthon érezte magát. (pl. Azt érezte, hogy

hazaérkezett.) Mihez kapcsolódik ez az élménye? Ön szerint mi volt az élmény kiváltója? Mi történt akkor? Kérem írja le ezt az élményét!

- Kérem fejezze be a következő mondatokat:
  - Számomra az otthon....
  - Az én otthonom...
- Próbálja meg felidézni az élete egy olyan pillanatát vagy időszakát, amikor valamilyen szempontból otthontalannak érezte magát! Mihez kapcsolódik ez az élménye? Ön szerint mi volt az élmény kiváltója? Mi történt akkor? Kérem írja le ezt az élményét!
- Kérem fejezze be a következő mondatokat:
  - Számomra az otthontalanság...
  - Az én otthontalanságom...

A kapott válaszokon tartomelemzést végeztem. Kódolási kategóriák kerültek kialakításra, majd független kódolók bevonásával történt a tartalmak kódolása. A kódolás végeredményeként a következő négy mutató került kialakításra: 1. Fizikai begyökerezettség, 2. Szociális begyökerezettség, 3. Transzperszonális begyökerezettség, 4. Autoperszonális begyökerezettség. A kódolási és elemzési folyamat részletei az „A külső és lelki otthontalansággal kapcsolatos élménybeszámolók” alfejezetében szerepelnek.

Ahogy fentebb említettem, a kérdőívesomag egy „interjún kívüli” záró részt is tartalmazott, mely az interjúalanyok és a kérdezőbiztosok interjú során megélt élményeire kérdezett rá. Ez a rész az Etikai megfontolások fejezetben került ismertetésre, mivel célja elsősorban nem a vizsgálati kérdésekkel kapcsolatos adatgyűjtés volt, hanem a minimális ártalom etikai elv szellemében a megélt élmények megfogalmazásának és ventillálásának elősegítése.

6 Adatfeldolgozás és eredmények

Az adatokat az SPSS statisztikai program 22. változatával dolgoztuk fel. Az adatelemzésben Brózik Péter és Berze Iván Zsolt voltak segítségemre.

6.1 Az interjú időtartama és helyszíne

Az interjúk felvétele átlagosan 78 percet vett igénybe (std. dev.: 32,3), a leghosszabb 4 óra 42 percig tartott, a legrövidebb 29 perces volt. A 181 felvételből 14 esetben hiányzott a felvétel pontos idejének rögzítése. A 181 eset 45%-ában (81 interjú esetén) az interjúkészítő vagy egyáltalán nem szerepeltetett helyszínt, vagy elégtelen leírást adott (pl. „Budapest”, „Bp, V. ker.”, „Lajos utca 5.”). A fennmaradó 100 interjú 80%-át (80 interjú) hajléktalan ellátó intézményben, 10%-át (10 interjú) közterületen, 8%-át vendéglátóhelyen, 2%-át (2 interjú) pedig az interjúalany lakhelyén vették fel. Döntően az albérlők és a saját tulajdonú lakásban lakók interjúhelyszínei kerültek hibásan megjelölésre. A helyszín megjelölése a következő módon szerepelt: „Helyszín...”. A kitöltési mód és ráta alapján a további kutatások számára az egyértelműség kedvéért inkább fix kategóriák megadását javaslom (pl. 1. Közterület; 2. Hajléktalan ellátó intézmény; 3. Vendéglátóhely; Az interjúalany lakhelye; 4. Egyéb).

6.2 A lelki és a külső otthontalanság együttes figyelembe vétele

A külső és lelki otthontalanság vizsgálata során a kontinuum szemléletmód és a kontinuum mentén elhelyezhető diszkrét kategóriákban gondolkodás egyaránt fontosnak bizonyult. A rendelkezésre álló változók és a rajtuk végezhető statisztikai eljárások korlátai miatt, valamint a vizsgált jelenségek karakterének megragadása érdekében az adatelemzés több pontján az otthonosság és az otthontalanság diszkrét kategóriáját használtam. Ugyanakkor az eredmények értelmezésében és a lelki otthonosság – lelki otthontalanság pontosabb megértésében továbbra is szem előtt tartottam azt, hogy a skála két végpontját megragadó kategóriák között fenomenológiai szinten folytonos otthonosság–otthontalanság kontinuum létezik.

6.2.1 Az aktuális lakhatás és a hajléktalan identitás

Az aktuális lakhatást három itemmel mértük: 1. Hol lakik? Hol tölti az éjszakáit? 2. Az elmúlt évben döntően hol töltötte az éjszakáit? 3. A felsoroltak közül melyiket tartja a fő lakhelyének? Először azt ellenőriztük, hogy változnak-e a vizsgálati személyek válaszai ezeknél az itemeknél, vagy ugyanazt méri mind a három kérdés? Mivel ordinális skálákról volt szó, a kérdés eldöntésére Spearman- féle rho próbát (rangkorreláció) alkalmaztunk. A vizsgálat az 1. és 2. ($r=0,927$, $p<0,001$), 2. és 3. ($r=0,899$, $p<0,001$), valamint 1. és 3. item ($r=0,893$, $p<0,001$) közt egyaránt nagyon erős függő együttjárás

irányába mutat (Szokolszky, 2004), ami azt jelzi, hogy a három kérdésre gyakorlatilag ugyanazok a válaszok születtek. Ezért amellettt döntöttünk, hogy az elemzés során csak az első itemet fogjuk használni az aktuális lakhatás mutatójaként.

Először azt vizsgáltuk meg, hogy milyen összefüggésben van a külső otthonosság fő mutatója, az aktuális lakhatás és a lelki otthonosság mutatói közül a hajléktalan identitás és az otthonosság foka.

Arra a kérdésre, hogy „Ön hajléktalannak tartja-e magát?” 179 résztvevő válaszolt, amiből 91 fő hajléktalannak tartja magát, míg 88 nem. Vagyis ez alapján a kérdés alapján nagyjából két egyforma csoportra oszlik a minta ($\chi^2=0,05$; $p=0,823$). A női válaszadóknál 16-16 válasz érkezett mindkét kategóriában, míg a férfiak közül 75-en vallották magukat hajléktalannak és 72-en nem. Az adatokból látható, amit a statisztikai teszt is igazol ($\chi^2=0,011$; $p=0,917$), hogy a válaszadó neme szempontjából is hasonlóak az arányok ebben a kérdésben. Az 5. táblázatban látható a hajléktalan identitás alakulása lakhatási formák szerint.

5. táblázat: A hajléktalan és „nem – hajléktalan” identitás mértéke a különböző lakhatással rendelkező csoportokban

		Aktuális lakhatás					Total
		Fedél nélkül	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Bentlakásos intézmény	Albérlet	Saját tulajdonú lakás	
Ön hajléktalannak tartja-e magát?	Igen	32	31	22	4	2	91
	Nem	4	11	14	25	34	88
Total		36	42	36	29	36	179

Ahogy az várható volt, a rosszabb lakhatási körülmények között élőknel nagyobb arányú volt a magukat hajléktalannak tartók száma. Ki kell emelni viszont, hogy egyértelműen elvált egymástól a kérdés két vetülete: a lakhatási forma és a hajléktalan identitás nem feleltethető meg egyértelműen egymásnak, látható, hogy minden lakhatási forma (igaz, más-más arányban) kategóriája magába foglal magukat hajléktalannak és nem hajléktalannak definiáló személyeket. Bár finomabb mérőeszközzel a későbbiekben még ellenőrizni érdemes ezt az eredményt, ugyanakkor már ez alapján is megerősítést nyert az a hipotézisünk, hogy nem feltétlenül igaz, hogy az, akit hajléktalanként definiálunk, hajléktalannak is tartja magát és ugyanígy az sem igaz, hogy akit nem tartunk hajléktalannak, az nem is érzi magát annak. Vagyis a hajléktalan identitás nem pusztán lakhatási körülmények kérdése. Az adatok (az, hogy minél

stabilabb lakhatásról beszélünk, annál kevesebben érzik magukat hajléktalannak) felvetik annak lehetőségét (talán igazolni is látszanak azt), hogy a hajléktalan identitás (lelki dimenzió) esetében is elképzelhető egyfajta kontinuum.

6.2.2 Az első hajléktalanul töltött éjszaka és a hajléktalan identitás kezdete

Az „Első hajléktalanul töltött éjszaka” és a „Hajléktalan identitás kezdete” kérdésekre adott válaszokat azért vettem össze, mert támpontot adhat azzal kapcsolatban, hogy mintánkban is detektálható-e az a jelenség, hogy sok esetben a lelki otthontalanság már a külső otthontalanság kialakulása előtt fennáll (Bernstein & Foster, 2008). Módszertani hibára világított rá az, hogy a két kérdésre kapott válaszok összevetésénél nehézséget jelentett az, hogy míg az első kérdésnél az évek számára kérdez rá a kérdőív, addig a másodiknál a pontos dátumra. Az első kérdésre kapott válaszok kerekítettek, míg a második kérdés válaszai pontosabbak, ami önmagában megnehezíti a pontos összevetést. Az összehasonlítás érdekében mindkét kérdésnél a megadott dátum és a felvétel napja közt eltelt hónapok számával kalkuláltam.

6. táblázat: Az első hajléktalanul töltött éjszaka és a hajléktalan identitás kezdete hónapokban

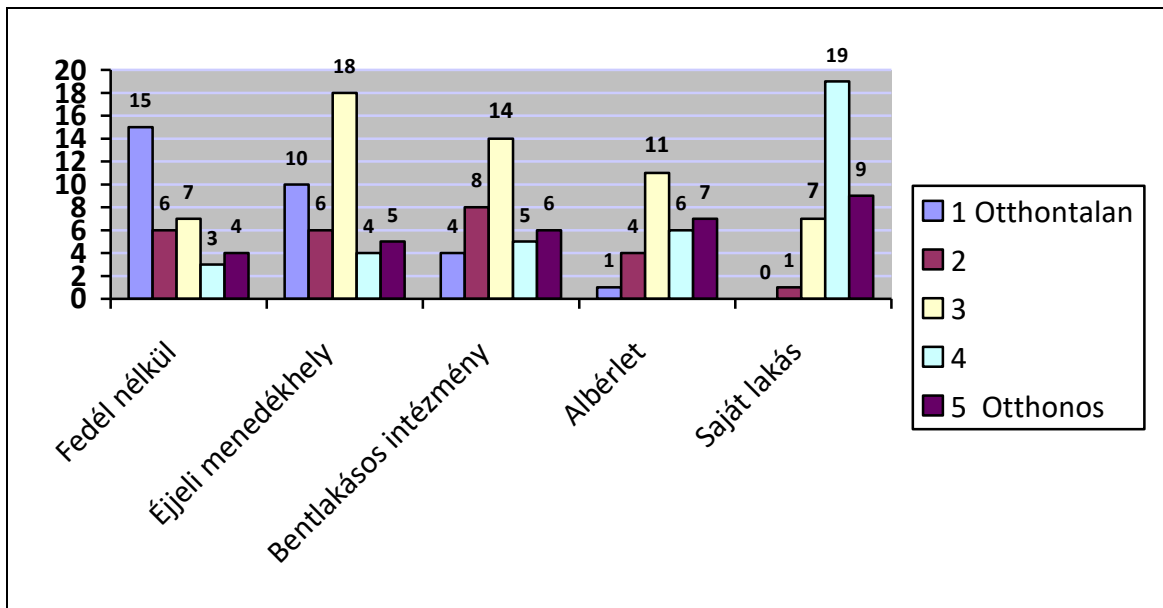
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Első hajléktalan éjszaka	96	12	444	114,125	99,535
Hajléktalan identitás kezdete	97	1	444	103,39	98,852

Az eredmények (lásd 6. táblázat) azt jelzik, hogy hajléktalan identitás csak az első hajléktalanul töltött éjszakát követően alakult ki.

6.2.3 Az aktuális lakhatás és az otthonosság foka

A lelki otthontalanság második, valamivel finomabb mércéjét az otthonosság–otthontalanság fokát mérő itemek jelentették. Ezek közül az Aktuális lakhatáshoz hasonlóan vizsgálatunkban a jelen otthonosságra vonatkozó itemet használtuk. A lelki és a külső otthontalanság viszonyát ezen változó mentén vizsgáljuk tovább.

diagram: Az otthonosság foka különböző lakhatások esetén

Itt az otthonosság–otthontalanság kontinuum még egyértelműbben kirajzolódik, azt mutatva, hogy amellyel, hogy az otthonosság mértéke, mint ez várható is, korrelál ($r=0,451$; $p<0,001$) a lakhatási körülményekkel, ugyanakkor, mint ezt a korreláció közepes erőssége (Szokolszky, 2005) is jelzi, az otthonosság–otthontalanság mértéke csak részben magyarázható a lakhatási körülményekkel, közel sem teljesen. Minél stabilabb lakhatási formával rendelkezik valaki, annál valószínűbb, hogy otthonos (lásd a 1. diagram sárga és sötétkék – magas otthonosságot jelző – oszlopai annál magasabbak, minél jobb lakhatási körülmények közt él az érintett). Ugyanakkor mindegyik lakhatási csoportban előfordulnak magukat különböző mértékben otthonosnak, illetve otthontalannak megélő emberek. Ez alól egyetlen kivétel az, hogy a saját lakással rendelkezők közt senki nem jelezte, hogy teljesen otthontalannak érzi magát (lásd a világoskék oszlop itt 0-ás értéket jelez), ami azt a feltevést látszik igazolni, hogy a fizikai lakóhely birtoklása alapvető védőfaktor a teljes otthontalanság élménye ellen.

6.2.4 A külső és lelki otthonosság három – három mutatója

Vizsgálatunkban megerősítést nyert, hogy az aktuális lakhatás, a hajléktalan identitás és az otthonosság foka segítségével az otthonosság objektív és lelki aspektusai valóban elkülöníthetőek. Kutatásunkat kiterjesztettük további három olyan mutatóra (hajléktalan státusz, elégedettség a lakhellyel, megfelelő lakhatás), melyek szintén fontos támpontot

adhatnak a külső és szubjektív dimenzó szétválasztásának, definiálásának dilemmájában. Így a következő hat mutatót használtuk:

- **Aktuális lakhatás:** Hol lakik? Hol tölti az éjszakáit?
- **Hajléktalan identitás:** Hajléktalannak tartja-e magát?
- **Otthonosság foka:** Mennyire érzi magát otthonosnak, illetve otthontalannak?
- **Hajléktalan státusz:** Jogi, ellátási szempontból hajléktalan-e az illető?
- **Lakhely elégedettség:** Mennyire elégedett jelenlegi lakóhelyével?
- **Megfelelő lakhatás:** Mennyire engedhet meg magának egy olyan otthont, amely Önnek és családjának is megfelel?

A fenti mutatók közül kettőt (az egy változóból generált hajléktalan státuszt és aktuális lakhatást) egyértelműen az otthontalanság külső dimenziójához soroltunk, mivel mindkettő pusztán a lakhely kérdésére összpontosít. Ezzel szemben a hajléktalan identitást és az otthonosság fokát az otthontalanság lelki aspektusának mércéiként kezeltük, mivel (mint már fentebb tárgyaltuk) ezek az otthontalanság szubjektív élményét ragadják meg és a külső otthontalanságtól elkülönülő minőségre utalnak. A fennmaradó két változó (a lakhellyel való elégedettség és a megfelelő lakhatás) viszont az otthontalanság külső és lelki aspektusait egyaránt érinti, így e változók viselkedése annak ellenére kérdés volt számunkra, hogy a lakhely-elégedettséggel kapcsolatban azt feltételeztük, hogy az otthonosság lelki aspektusaira reflektál inkább, míg megfelelő lakhatásra vonatkozó itemmel kapcsolatban, Kopp és munkatársai (2009) kutatása alapján az volt várható, hogy inkább az otthonosság külső aspektusához fog kapcsolódni.

Emellett a további elemzés során fontos szempont volt az is, hogy a mutatók közül a hajléktalan státusz és a hajléktalan identitás dichotóm változó, a többi pedig ötfokú diszkrét változó. Vizsgálatunkat a négy ötfokú változó kapcsolatainak vizsgálatával¹¹ folytattuk (eredményeket lásd 7. táblázat).

---

¹¹ Azért döntöttünk korreláció vizsgálat mellett, mert ordinális változók lévén, nem volt vállalható ok-okozati viszony meghatározása, illetve nem volt az sem kizárható, hogy még több más a vizsgálatban nem mért jelenséget is kapcsolhatnánk a külső és a lelki otthontalansághoz.

7. táblázat: A lelki és külső otthonosság mérésére használt főbb változók korrelációja

		Megfelelő lakhatás	Lakhely elégedettség	Otthonosság foka
Aktuális lakhatás	r	0,599	0,231	0,451
	p	0,000	0,002	0,000
Megfelelő lakhatás	r		0,371	0,417
	p		0,000	0,000
Lakhely elégedettség	r			0,503
	p			0,000

Eredményeink szerint legerősebb, magas korrelációval (Szokolszky, 2005) az aktuális lakhatás és a megfelelő otthon biztosítása jár együtt. Ugyanígy relatíve erős közepes korreláció figyelhető meg az otthonosság és elégedettség között is. Kifejezetten gyenge korreláció az aktuális lakhatás és a lakhely elégedettség közt tapasztalható, és gyenge-közepes kapcsolatot mutat a megfelelő lakhatás és a lakhely elégedettség is. Végül az otthonosság foka az aktuális lakhatással és a megfelelő lakhatással közepes korrelációt mutat (Szokolszky, 2005).

Az eredmények alapján megerősítést nyert, hogy a lakhatási forma és a megfelelő otthon kérdése inkább a külső, míg az elégedettség és otthonosság inkább a lelki otthontalanság indikátorai. Ezt kiegészítve a hajléktalan státusz (a külső otthontalansághoz tartozó változó) és a hajléktalan identitás (a lelki otthontalansághoz tartozó változó) változókkal az alábbi felosztást kapjuk.

A külső otthontalanság-otthonosság mércéi:

- **Hajléktalan státusz**
- **Aktuális lakhatás**
- **Megfelelő lakhatás**

A lelki otthontalanság-otthonosság mércéi:

- **Hajléktalan identitás**
- **Otthonosság foka**
- **Lakhely elégedettség**

6.2.5 Az otthonosság külső és lelki aspektusának együttes figyelembevételével

kialakítható négy klaszter

Mindezek után arra a következtetésre jutottunk, hogy érdemes lenne meghatározni/kialakítani a résztvevők négy csoportját: 1) külső otthontalanok, akik élményeik szintjén is otthontalanok; 2) külső otthontalanok, akik lelkületében nem otthontalanok; 3) se külső se lelkületében nem otthontalanok; 4) külső nem otthontalanok, de lelkületében otthontalanok.

A csoportosítást - az adatok alapján - klaszterelemzéssel¹² hajtottuk végre. A klaszterek kialakításához a négy ötfokú skálán mérő változót (aktuális lakhatás, megfelelő lakhatás, otthonosság foka, lakhely elégedettség) használtuk, míg a két dichotóm változót (hajléktalan státusz és hajléktalan identitás) mindössze a klaszterek tulajdonságainak vizsgálatánál vettük figyelembe. Ennek megfelelően első körben továbbra is a lelki és külső otthontalanság három-három mércéjére alapoztunk.

Az analízis során a következő négy klasztert kaptuk:

8. táblázat: A lelki és külső otthonosság együttes figyelembevételével kialakított négy klaszter fő jellemzői

		N	Mean	Std. Deviation	Min.	Max.
Aktuális lakhatás	1	57	4,26	1,044	1	5
	2	49	2,10	,823	1	4
	3	33	3,58	,792	2	5
	4	41	1,56	,634	1	3
	Total	180	2,93	1,409	1	5
Megfelelő lakhatás	1	57	3,81	,833	2	5
	2	49	1,18	,486	1	3
	3	33	1,36	,653	1	3
	4	41	1,07	,346	1	3
	Total	180	2,02	1,370	1	5
Lakhely elégedettség	1	57	3,84	,960	1	5
	2	49	3,98	,829	3	5
	3	33	2,09	,723	1	3
	4	41	2,05	1,094	1	5
	Total	180	3,15	1,288	1	5
Otthonosság foka	1	57	3,93	,997	1	5
	2	49	3,65	,925	2	5
	3	33	2,76	,792	1	4
	4	41	1,46	,711	1	3
	Total	180	3,08	1,305	1	5

¹² Az SPSS TwoStep Clusters parancsát használtuk. Ennek oka, egyrészt a nem túl nagy mintaméret volt, másrészt pedig az, hogy képes diszkrét és folytonos változókat is kezelni, másrészt meghatározható az elvárt száma a klasztereknek (IBM Knowledge Center, 2019). Az elemzés további részleteit lásd Kántor, Brózik és Düll (megjelenés alatt).

A hajléktalan identitás és státusz szerint a következő összetételt mutatják a klaszterek:

9. táblázat: A hajléktalanidentitás megoszlása a négy klaszterben

		Hajléktalan identitás és klaszterek				Total
		1	2	3	4	
Hajléktalan identitása van	Igen	6	34	16	34	90
	Nem	51	15	16	6	88
Total		57	49	32	40	178

10. táblázat: A hajléktalanstátusz szerinti megoszlás a négy klaszterben

		Hajléktalanstátusz és klaszterek				Total
		1	2	3	4	
Külső hajléktalan	Igen	11	47	16	41	115
	Nem	46	2	17	0	65
Total		57	49	33	41	178

Ezek alapján a 4 csoport tulajdonságai:

Az 1. klaszter: önmagukat nem hajléktalannak tartó emberek csoportjai, akik külső szempontból inkább otthonosak, lakhelyüket inkább megfelelőnek érzik és a lelki szint mutatói közül mindkettőben magas értéket mutatnak, így lelkileg is otthonosak.

A 3. klaszter identitás és státusz szempontjából vegyes csoport, fele-fele arányban alkotják hajléktalan identitású és nem hajléktalan identitású emberek, illetve hajléktalan és nemhajléktalan státuszúak. Ugyanakkor azt láthatjuk, hogy az aktuális lakhatás átlagértéke magas, közel 3,6-os (ami azt jelzi, hogy a hajléktalan populációból a jobb lakhatási körülmények közt élők tartoznak ide) és ebbe a csoportba egyetlen fedél nélküli személy sem került (lásd „aktuális lakhatás” 3. klaszter, minimum értéke = 2). Véleményünk szerint, mivel a fizikai lakhatás pontosabb jelzője a külső otthontalanságnak, így ez a csoport a „megfelelő lakhatás” alacsony értéke ellenére inkább külső otthonosnak tekinthető. Érdekes ugyanakkor, hogy a „megfelelő lakhatás” mutatója ebben a csoportban kifejezetten alacsony értéken áll, így ez esetben nem jár együtt a külső otthontalanság a külső szint fő mutatójával, a „megfelelő lakhatással”. Ebben a klaszterben a lelki otthonosság-otthontalanság két változója (otthonosság foka és lakhely elégedettség) alapján lelki inkább otthontalan, ami azt jelzi, hogy ez a csoport lelkileg inkább otthontalan annak ellenére, hogy benne fele-fele arányban vannak hajléktalan és nem hajléktalan identitású emberek.

A 2. és a 4. klaszter: önmagukat hajléktalannak tartó, döntően hajléktalan státuszú emberek csoportjai, akik hajléktalan ellátó intézményben vagy utcán laknak, és azt is vallják, hogy lakhatásuk nem megfelelő. A két klaszter közt a lelki otthontalanság két

differenciáltabb mutatója tesz különbséget, ugyanis míg a 4-es klaszterben azt láthatjuk, hogy (lelkileg inkább otthontalan) a lakhelyükkel inkább elégedetlen és önmagukat inkább otthontalannak megélő emberek kerültek, addig a 2-es klaszterbe olyanok, akik külső otthontalanságuk ellenére lakhelyükkel alapvetően elégedettek és otthon érzik magukat.

Érdekes és további vizsgálódást igénylő eredmény az, hogy az identitásváltozó a négy közül abban a két csoportban jár együtt a lelki otthontalanság másik két differenciáltabb mutatójával, amelyekben az otthontalanság külső és lelki aspektusa együtt jár (1. és 4. klaszter). Abban a két csoportban viszont, ahol az otthontalanság külső és lelki szintje ellentétes (2. és 3. klaszter), az identitás nem jár együtt a lelki otthontalanság többi mutatójával. Az identitás mutatójának „összezavarodása” véleményünk szerint abból fakad, hogy olyan embereknél, akik élete külső és lelki értelemben mást tükröz, identitásukban is összezavarodnak. Ennek megértéséhez talán elég, ha elképzeljük azt, hogy mit élhet meg az, akihez a külvilág hajléktalanokként viszonyul, miközben ő nem érzi magát hajléktalannak, vagy épp fordítva, akire a külvilág úgy tekint, mint akinek van otthona, miközben ő nem találja a helyét és lelki otthontalannak érzi magát.

A négy klaszter mátrixba helyezve a következő képet adja:

11. táblázat: A négy klaszter mátrixa

	Lelki otthonos (magas lelki otthonosság)	Lelki otthontalan (alacsony lelki otthonosság)
Külső otthonos (magas külső otthonosság)	1. klaszter: lelkileg és külső szempontból egyaránt otthonos	3. klaszter: külső szempontból otthonos, de lelkileg otthontalan
Külső otthontalan (alacsony külső otthonosság)	2. klaszter: külső szempontból otthontalan, de lelkileg otthonos	4. klaszter: külső és lelki szempontból egyaránt otthontalan

Ezt követően a klaszterek „működésének” vizsgálata következett. Ennek keretében a négy klaszter párosával, nyolc konstruktum mentén (magányosság, boldogság, észlelt stressz, elégedettség, énhatékonyság, reménytelenség, élet értelme és élet értelmének keresése) független mintás t-próba segítségével került összehasonlításra. Az eredmények azt jelzik, hogy az egyes klaszterek valóban különböző karakterrel bírnak és segítségükkel megragadható a lelki és külső otthontalanság tekintetében különböző négy csoport. A vizsgálat ezen szakaszának részletes leírását egy külön cikkben publikáljuk (Kántor, Brózik & Dúll, megjelenés alatt).

6.3 Az Otthon Kötődés Kérdőív eredményei

Az OKK működésének elemzésére faktoranalízist végeztem. Az analízis a faktorszám rögzítése nélkül zajlott, és mivel egymáshoz kapcsolódó faktorokra lehetett számítani, Direct Oblimin rotációval. Az elemzés során a statisztikailag legerősebbnek mutatózó változat került kiválasztásra, ami egy három faktort azonosító modell volt. A jobb illeszkedés érdekében egyesével haladva a kérdőív 6 iteme (10, 11, 12, 13, 14, 15-ös itemeket) került kizárásra. A három faktor összesen az adatok varianciájának 58,39%-át magyarázza, mindegyik faktornál 1 fölötti sajátértékkel. A Scree Plot elemzés is megerősítette a három értékelhető faktor jelenlétét. A modellhez tartozó Khi-négyzet érték (40,021, df: 25, Sig: 0,029) megfelelő illeszkedést jelez a változókkal.

12. táblázat: Az OKK három faktora és az egyes itemek faktorsúlya

Faktorok	Itemek	Faktorsúly
I. Helykötődés	1. Mennyire szeret ezen a helyen lenni?	,794
	2. Mennyire szívesen foglalkozik ezzel a hellyel, mennyire szívesen tesz-vesz itt?	,720
	3. Egészsében véve, mennyire érez kötődést ehhez a helyhez?	,803
	4. Mennyire érzi otthon magát itt?	,830
	5. Egészsében véve, mennyire érzi magáénak ezt a helyet?	,729
	6. Mit gondol, ez a hely egészsében mennyire jeleníti meg azt, amilyen Ön?	,659
	7. Mennyire sajnálná, ha el kellene hagynia ezt a helyet?	,654
II. Szomszédság	8. Mennyire ismeri azokat az embereket, akik ehhez a helyhez kapcsolódnak?	,510
	9. Milyen gyakran kerül az ehhez a helyhez kapcsolódó emberekkel kapcsolatba?	,844
III. Tárgyak	16. Mennyire vannak ezen a helyen kéznél a dolgai?	,999
	17. Mennyire ragaszkodik az itteni dolgaihoz?	,365

A faktorok jelentéstartalmát vizsgálva az látható, hogy a korábbi kutatásokkal (Düll, 1998; Hordós, 2007) ellentétben ebben a vizsgálatban a helyekhez, emberekhez és ingóságokhoz („dolgokhoz”) való viszony külön faktorba rendeződve elválík egymástól. A faktorok tartalomelemzése azt mutatja, hogy az első faktor a Helykötődést ragadja meg, a második a Szomszédokkal való kapcsolat erősségét, a harmadik pedig a Tárgyakkal való kapcsolatot, a személyes „dolgok” elérhetőségét és fontosságát.

6.4 A külső és lelki otthontalansággal kapcsolatos élménybeszámolók

A kérdőívesomag kvalitatív részeinek feldolgozását Szokolszky (2004) kvalitatív kutatásokkal kapcsolatos szempontjai segítségével végeztem az alábbiak szerint.

6.4.1 Kódolás

A KLOK elméletre támaszkodva mind a hét élménybeszámoló esetén kialakítottam a kódolási kategóriákat (lásd 2. melléklet). Az egyes kategóriák ideiglenes nevet kaptak. Definiálásra és példákkal szemléltetésre került, hogy mely válaszok kerüljenek az egyes címkék alá. Tartalmilag és információ szempontjából a teljes beszámoló számított egy válasznak. A teljes beszámoló elolvasása után a beszámoló egésze kapott egy kódot a kódolólapokon szereplő összes főkategóriában. A beszámolók tartalmát vizsgálva kigyűjtöttem azokat a „minőségeket”, amelyeket a vizsgálati személyek az otthonosság és az otthontalanság élményéhez kapcsoltak, és előfordulási gyakoriság alapján meghatároztam azokat a konstruktumokat, melyek a beszámolóknak a leggyakrabban fordultak elő. Ilyen módon az otthonossággal kapcsolatban 15, az otthontalansággal kapcsolatban 16 konstruktum került meghatározásra. Minden konstruktum esetén szerepeltettem azokat a válaszokat, melyeket az adott konstruktumhoz soroltam. A kódolólapokon az is jelölésre került, hogy az interjúalany a teljes beszámolóban az előre összegyűjtött konstruktumok közül mely minőségeket kapcsolja az otthonossághoz (a három otthonosságra vonatkozó beszámoló esetén) illetve az otthontalansághoz (a három otthontalanságra és a hajléktalanságra vonatkozó beszámoló esetén). A konstruktumokra vonatkozó kódolásnál egyazon beszámoló akárhány konstruktumban kaphatott jelölést. „1”-est kapott az a konstruktum, amelyik szerepelt a beszámolóban és nem kapott jelölést az a konstruktum, amelyik nem szerepelt a beszámolóban.

Az önigazolás elkerülése és valid kódolási kategóriák kialakítása érdekében két független kódoló¹³ bevonására került sor. A kódolók a kódolási szempontok szerint kódolólapokon (lásd 3. melléklet) kategorizálták a válaszokat, majd összevetették a kódolásuk eredményét. A vitás eseteket megbeszélték és konszenzust alakítottak ki a besorolhatatlannak ítélt, illetve eltérően kódolt válaszok végleges kódjával kapcsolatban. A nehezen értelmezhető kategóriákat is megvitatták, és a megadott kódolási szabályok szerint kialakították a végleges kategóriákat, és a korábbi helyett végleges nevet kaptak a kategóriák. Az összes választ besoroltam a végleges

---

¹³Független kódolóként Berze Iván Zsolt és Póka Viktória vett részt a vizsgálatban.

kategóriákba. A kódolási folyamat során nyert kvantitatív adatokat a következő három szempont szerint elemeztem.

6.4.2 A begyökerezettség szintjei

Összevont változók kialakítása

A fizikai, szociális, transzperszónális és autoperszónális főkategóriákhoz rendelhető alkategóriák eredményeinek összevonásával létrehoztam a következő 8 változót:

- a) **Fizikai begyökerezettség (FB):** aki valamelyik „otthonos élmény” beszámolójában otthonossága szempontjából fontos fizikai dolgot nevezett meg (helyet, tárgyat stb.)
- b) **Szociális begyökerezettség (SzB):** aki valamelyik „otthonos élmény” beszámolójában otthonossága szempontjából fontos személyt (a gyermekem, az apám, élettársam), személyeket (barátaim körében), szociális jellemzőt (pl. „valakivel voltam”, „végre egyedül voltam”) nevezett meg
- c) **Transzperszónális begyökerezettség (TB):** aki valamelyik „otthonos élmény” beszámolójában otthonossága szempontjából fontos transzperszónális helyet (templomban, egy zarándokhelyen), élményt („azt éreztem, eggyé válok az univerzummal”) nevezett meg
- d) **Autoperszónális begyökerezettség (AB):** aki valamelyik „otthonos élmény” beszámolójában otthonossága szempontjából fontos belső élményt, kondíciót, viszonyt („egészséges voltam”, „azt éreztem, végre magamra találtam”) nevezett meg
- e) **Otthonalanságot kiváltó fizikai gyökérszakadás (FSz):** aki valamelyik „otthonalanság élmény” beszámolójában otthonalansága szempontjából fontos fizikai dolgot nevezett meg (helyet, tárgyat stb.)
- f) **Otthonalanságot kiváltó szociális gyökérszakadás (SzSz):** aki valamelyik „otthonalanság élmény” beszámolójában otthonalansága szempontjából fontos személyt (a gyermekem, az apám, élettársam), személyeket („a szomszédaim utáltak”), szociális jellemzőt (pl. „valakivel voltam”, „nem állt mellettem senki”) nevezett meg
- g) **Otthonalanságot kiváltó transzperszónális gyökérszakadás (TSz):** aki valamelyik „otthonalanság élmény” beszámolójában otthonalansága

szempontjából fontos transzperszonális élményt („azt éreztem, átkozott lettem”, „elhagyott az isten”, „karácsonykor éreztem igazán”) nevezett meg

- h) **Otthonalanságot kiváltó autoperszonális gyökérszakadás (ASz):** aki valamelyik „otthonalanság élmény” beszámolójában otthonalansága szempontjából fontos belső élményt, kondíciót, viszonyt („elvesztettem önmagammat”, „nem ismertem magamra”) nevezett meg

Minden vizsgálati személy mindegyik változónál „1”-es vagy „0”-ás kódott kapott aszerint, hogy volt-e válasza az adott változó által mért kategóriában.

Az első és a második négy változóból álló változószett külön is használható, mintázatuk pedig megmutatja, hogy valaki milyen szinteken kapcsolódik a világhoz (begyökerezettség mutatók), illetve milyen szinteken sérült a világhoz való kapcsolata (gyökérszakadás mutatók). Ennek megfelelően például aki az a-b-c-d változóiban 1-0-0-1 kódot kapott, a leírt élménye alapján feltételezhetően akkor él meg otthonosságot, ha fizikai és autoperszonális szinten megfelelő módon kapcsolódik a világhoz, míg aki e-f-g-h változóiban 1-1-0-0 kódot kapott, a leírt élménye alapján feltételezhetően akkor él meg otthonalanságot, ha fizikai és szociális szinten egyaránt sebződik a világgal való kapcsolata.

Eredmények

Az eredmények azt mutatják, hogy az otthonossági (begyökerezettség) és az otthonalansági (gyökérszakadás) élmény kapcsán egyaránt a fizikai és szociális tényezők kombinációja jelent meg leggyakrabban. A vizsgálatban résztvevő emberek 74,9%-ánál az *otthonossági élmény* kapcsán a társas hatások (családdal levés, barátok jelenléte, együttes időtöltés) voltak fontosak. Ez az arány a fizikai tényezők (a hely, tárgyak, anyagi jólét) esetén 69,7%, transzperszonális jellemzők (pl. a mindenség részének érezte magát) vonatkozásában 29,9%, autoperszonális (pl. egészséges volt, saját bőrében jól érezte magát) jellemzőknél pedig 28,3%.

Az *otthonalansági élményt* kiváltó gyökérszakadás fizikai tényezőhöz (pl. lakásvesztés, munkahely elvesztése, eladósodás) és szociális tényezőhöz (pl. vita közeli hozzátartozóval, válás) közel ugyanolyan arányban kapcsolódott (75,1% és 73,9%). Autoperszonális jellemzők (pl. elkezdett másképp gondolkodni, idegennek érezte magát saját magában, megbetegedett) is gyakran (42%-ban) szerepet játszottak az otthonalanság élményében. A minta negyedénél pedig (25,4%) valamilyen

transzperszonális tényező (pl. karácsony volt, azt érezte, kiszakadt a mindenségből) is közrejátszott abban, hogy az érintett otthontalannak érezte magát.

A begyökerezettség és gyökérszakadás mintázatok gyakorisága a mintában a következőképpen alakult:

13. táblázat: Begyökerezettség és gyökérszakadás mintázatok gyakorisága a mintában

Begyökerezés iránya	Begyökerezettség		Gyökérszakadás	
	Gyakoriság	% a mintában	Gyakoriság	% a mintában
Sehova se	4	2,2	5	2,8
Fizikai	13	7,2	19	10,5
Szociális	20	11,0	17	9,4
Transzperszonális	2	1,1	0	0
Autoperszonális	2	1,1	3	1,7
Fizikai és szociális	51	28,2	39	21,5
Fizikai és transzperszonális	4	2,2	5	2,8
Fizikai és autoperszonális	15	8,3	9	5,0
Szociális és transzp.	14	7,7	4	2,2
Szociális és autoperszonális	7	3,9	8	4,4
Transz- és autoperszonális	3	1,7	2	1,1
Fizikai, szociális és transzp.	22	12,2	8	4,4
Fizikai, szociális és autop.	13	7,2	35	19,3
Fizikai, transz- és autop.	2	1,1	4	2,2
Szociális, transz- és autop.	3	1,7	6	3,3
Minden szinten	6	3,3	17	9,4
Total	181	100,0	181	100,0

A megkérdezettek 28,2%-a esetén fizikai (pl. saját lakóhelyen levés, jó kereset) és szociális (pl. családdal levés, baráti kapcsolat) tényezők kombinációjához kapcsolódott az otthonosság élménye. További 12,2% azt jelezte, hogy a fizikai és szociális jellemzők mellett valamilyen transzperszonális tényező (pl. karácsony, meditáció, egység élmény) jelenlétére is szükség volt ahhoz, hogy igazán otthon érezze magát. 11% esetén pedig az otthonossághoz elég volt önmagában szociális dimenzió, például az, hogy a családjával volt. 7-8% körüli arányban a következő jellemzők kombinációja járult hozzá az otthonossági élményhez: fizikai, fizikai és autoperszonális, szociális és transzperszonális, illetve fizikai-szociális és autoperszonális.

A gyökérszakadás mintázatok közül a fizikai-szociális (21,5%), valamint a fizikai-szociális-autoperszonális (19,3%) mintázat volt a leggyakoribb. 10,5%-ban kizárólag fizikai tényezőhöz (pl. lakásvesztés, eladósodás) kapcsolódott az otthontalanság

élménye. 9,4% jelezte azt, hogy valamilyen kapcsolati történet (pl. válás, élettárs halála, családi konfliktus) váltotta ki azt, hogy otthontalannak kezdte érezni magát és ugyanígy 9,4% arról számolt be, hogy az otthontalanságát mind a négy szint sebződése váltotta ki. A többi lehetséges mintázat 1-5% közötti arányban fordult elő. Az, hogy a transzperszonális mintázat egyedülként egyszer sem fordult elő a gyökérszakadás kapcsán, abba az irányba mutat, hogy az otthontalanná váláshoz sok esetben hozzájárul ugyan valamilyen transzperszonális jellemző, de az otthontalansági élmény sosem magyarázható kizárólag a transzperszonális dimenzióval.

6.4.3 Az otthonosság és otthontalanság jellemzői

Az elemzés módja

Az otthonossággal kapcsolatos 15 és az otthontalansággal kapcsolatos 16 konstrukció kódjait összesítettem olyan módon, hogy egy adott konstrukció „1”-es értéket kapott annál a személynél, aki valamilyen élménybeszámolóban hivatkozott az adott konstrukcióra és „0”-ás értéket annál a személynél, aki egyik élménybeszámolójában sem említette az adott konstrukciót. Ez alapján minden személy esetén meghatározhatóvá vált, hogy az otthontalansággal, valamint otthonossággal kapcsolatos élménybeszámolóiban milyen konstrukciókhoz kötötte az élményét.

Eredmények

A 15 otthonosság és 16 otthontalanság jellemző gyakorisága a következő mintázatba rendeződött:

14. táblázat: Az otthonossággal és az otthontalansággal összefüggésbe hozott jellemzők gyakorisága

Otthonosság jellemző				Otthontalanság jellemző		
Kategória	Gyakoriság	Teljes minta %		Kategória	Gyakoriság	Teljes minta %
Valahova tartozás	47	26%	1	Reménytelenség	35	19,3%
Nyugalom	43	23,8%	2	Magány	29	16%
Biztonság	36	19,9%	3	Hely-telenség	28	15,5%
Otthonérzés	30	16,6%	4	Védtelesség	26	14,4%
Melegség	29	16%	5	Kényszer	26	14,4%
Szeretet	28	15,5%	6	Bizonytalanság	25	13,8%
Megérkezés	28	15,5%	7	Boldogtalanság	23	12,7%
Boldogság	26	14,4%	8	Üresség	17	9,4%
Elégedettség	22	12,2%	9	Nehéz	16	8,8%
Gondoskodás	20	11%	10	Nincstelenség	14	7,7%
Fontosság	18	9,9%	11	Félelem	13	7,2%
Szabadság	17	9,4%	12	Fájdalom	8	4,4%
Pihenés	14	7,7%	13	Értelmetlenség	7	3,9%
Gondtalanság	10	5,5%	14	Nyugtalanság	6	3,3%
Megbecsülés	6	3,3%	15	Barátságtalanság	5	2,8%
			16	Senkinek lenni	1	0,6%

Az eredmények azt jelzik, hogy az otthonosság átélését leggyakrabban a valahova tartozás (47 fő, a minta 26%-a) illetve a nyugalom élménye (43 fő, a minta 23,8%-a) kísérte. A válaszolók 15-20%-ánál a biztonság, melegség, szeretet, a megérkezés élménye vagy „otthon” érzés kapcsolódott hozzá. Viszonylag magas volt (a teljes mintában 10% fölötti) azok aránya is, akik az otthonossághoz a boldogság, elégedettség és gondoskodás érzését asszociálták. 5-10%-a a válaszolóknak az otthonosság élményének fontosságát hangsúlyozta, vagy a szabadság, a pihenés és a gondtalanság érzésének valamelyikével kötötte össze. 5% alatti gyakorisággal a megbecsülés érzése is kapcsolódott az otthonossághoz.

Az otthontalanság élménye leggyakrabban a reménytelenséggel (35 fő, a minta 19,3%-a), a magány (29 fő, a minta 16%-a) és a hely-telenség (pl. „nincs hova mennem”) érzésével (28 fő, a minta 15,5%-a) kapcsolódott össze. 10-15% közt volt azok aránya, akik a következő minőségek valamelyikét használták az otthontalansági élményük

jellemzésére: védtelenség (26 fő), kényszer (pl. nem volt kiút, „nem volt választásom”) (26 fő), bizonytalanság (25 fő), boldogtalanság (23 fő). 5-10% közé esett azok aránya, akik azt élték meg, hogy az otthontalanság nehéz élmény volt (16 fő), és üresség (17 fő) vagy félelem érzésével (13 fő), nincstelenséggel (14 fő) járt együtt. Ezen kívül 5% alatti gyakorisággal az otthontalansághoz kapcsolódott a fájdalom, az értelmetlenség, a nyugtalanság, a barátságatlanság és a „senki vagyok” érzése is.

6.5 A klaszterek, a lakhatási helyzet és az otthontalansággal összefüggést mutató konstruktumok kapcsolata

Következő lépésben azt vizsgáltam, hogy a mért konstruktumok és a begyökerezettség mutatói hogyan függnek össze a lakhatási helyzettel és a négy klaszterrel. A vizsgálati folyamatban a begyökerezettség szintjei szerint haladtam a fizikai, szociális, transzperszonális, autoperszonális, majd az egyik szintre sem specifikus konstruktumokat használva. Minden szintnél először a különböző lakhatási helyzetű csoportokat, majd a klasztereket vettem össze a korábbi kutatásokból ismert konstruktumok mentén, ANOVA próba segítségével. Ezt követően a tartalomelemzésből nyert begyökerezettség mutatók gyakoriságát vizsgáltam ugyancsak a különböző lakhatási helyzetű csoportok és a klaszterek esetén Khi-négyzet próbával. Az ANOVA elemzés és a Khi-négyzet próba F-értékét és szignifikancia szintjeit a szövegbe foglalt táblázatok tartalmazzák, a részletes statisztikák pedig az 4. mellékletben láthatók.

6.5.1 A lakhatás szerinti csoportok és a klaszter közti különbségek a fizikai szinthez sorolt konstruktumok mentén

15. táblázat: OKK és ÉTT fizikai szintet érintő mutatóinak lakhatás szerinti összehasonlítása

	Lakhatási formák	
	F	p
OKK 1. helykötődés faktor	4,484	0,002
OKK 3. tárgyak faktor	2,289	0,062
ÉTT Helyszám	3,302	0,012
ÉTT Vágyott hely szám	3,520	0,009
ÉTT Tárgy szám	3,760	0,006
ÉTT Hely eloszlás	2,379	0,054
ÉTT Vágyott hely eloszlás	1,455	0,218
ÉTT Tárgy eloszlás	0,773	0,544

A fizikai szint esetén az eredmények azt jelzik, hogy az OKK tárgyak és az ÉTT eloszlás mutatóiban nincs szignifikáns különbség az öt lakhatási csoport között. Az OKK első faktorában, valamint az ÉTT két Helyszám és Tárgyszám mutatójában viszont van. A saját tulajdonú lakásban lakók szignifikánsan magasabb kötődési mutatóval rendelkeznek, mint a három külső otthontalan csoport. Az albérletben lakók a helykötődés szempontjából nem

különböznek szignifikánsan se a hajléktalanoktól, se a saját tulajdonú lakásban lakóktól. Az albérletesek szignifikánsan több helyet jelöltek meg, mint az éjjeli menedékhelyen alvók, szignifikánsan több vágyott helyet, mint a fedél nélküliek és az éjjeli menedékhelyen alvók, és szignifikánsan több tárgyat, mint a három külső otthontalan csoportba tartozók. A többi csoport közt nem volt semmilyen szignifikáns eltérés az ÉTT fizikai szintű mutatóiban. Az eredmények részletesebb statisztikáit az 4.1. melléklet tartalmazza.

16. táblázat: OKK és ÉTT fizikai szintet érintő mutatóinak klaszterek szerinti összehasonlítása

	Klaszterek	
	F	p
OKK 1. helykötődés faktor	7,343	0,000
OKK 3. tárgyak faktor	4,897	0,003
ÉTT Helyszám	3,990	0,009
ÉTT Vágyott hely szám	2,947	0,034
ÉTT Tárgyszám	3,301	0,022
ÉTT Hely eloszlás	2,646	0,051
ÉTT Vágyott hely eloszlás	2,493	0,062
ÉTT Tárgy eloszlás	1,010	0,390

Az eredmények azt mutatják, hogy az ÉTT eloszlás mutatóiban nincs szignifikáns különbség a négy klaszter közt. Az OKK első faktorában mutatkozó szignifikáns különbség ($F=7,343$, $p<0,001$) abból fakad, hogy a külső és lelki otthonos csoport szignifikánsan magasabb helykötődés értéket mutat, mint a két lelki otthontalan csoport, a többi klaszter közt páronként nem jelentkezett szignifikáns különbség. A

Tárgyak faktor szignifikáns értéke ($F=4,897$, $p=0,003$) azzal magyarázható, hogy a külső otthonos lelki otthontalan emberekből álló klaszter szignifikánsan alacsonyabb pontszámot ért el, mint a két lelki otthonos klaszter, más szignifikáns különbség e mentén a mutató mentén nem tapasztalható. Az ÉTT Helyszám mutató szignifikáns értéke ($F=3,990$, $p=0,009$) szintén a külső otthonos, lelki otthontalan emberekből álló klaszter elkülönülésével magyarázható, ugyanis ennek a klaszternek a tagjai szignifikánsan több helyet jelöltek, mint azok, akik a másik három klaszterbe tartoztak. A Vágyott hely szám mutatóban és a Tárgyszám mutatóban egyaránt a lelki otthontalan, fizikai otthonos és a lelki otthonos, fizikai otthontalan klaszter különbözött egymástól. Mindkét esetben a külső otthonos, lelki otthontalan csoport ábrázolt több motívumot. Az eredmények részletesebb statisztikáit az 4.2. melléklet tartalmazza.

A Pearson Khi-négyzet próba azt jelzi, hogy a fizikai begyökerezettség tekintetében nincs szignifikáns különbség a különböző lakhatási csoportok között (Khi-négyzet=0,669, $P=0,995$), viszont a fizikai gyökérszakadás mutatóban látványos különbség mutatkozott (Khi-négyzet=12,333, $p=0,014$).

17. táblázat: Fizikai begyökerezettség és gyökérszakadás lakhatás szerinti eloszlása

		Fizikai begyökerezettség			Fizikai gyökérszakadás		
		Nem	Igen	Total	Nem	Igen	Total
Aktuális lakhatás	Fedél nélkül	11	25	36	5	31	36
	Hajléktalanok menedékhelye	14	29	43	10	33	43
	Bentlakásos intézmény	12	25	37	5	32	37
	Albérlet	9	20	29	13	16	29
	Saját lakás	9	27	36	12	24	36
Total		55	126	181	45	136	181

A fizikai gyökérszakadás arány sokkal magasabb volt a fizikai otthontalan embereknél. Míg az albérlők 55%-a (16 fő) és a saját lakásban lakók 66%-a (24 fő) kapcsolta fizikai dologhoz (lakás, pénz, munka) az otthontalansági élményét, addig ez az arány menedékhelyen alvóknál 77% (33 fő), a bentlakásban lakó (32 fő) és fedél nélküli embereknél (31 fő) 86%.

A fizikai begyökerezettség és gyökérszakadás és a klaszterek kapcsolatát vizsgálva is azt jelzik az eredmények, hogy a begyökerezettség tekintetében nincs szignifikáns különbség a csoportok között (Khi-négyzet=5,626, $P=0,131$), viszont a fizikai

gyökérszakadás tekintetében szignifikáns különbség van (Khi-négyzet=12,333, p=0,014).

18. táblázat: Fizikai begyökerezettség és gyökérszakadás a klaszterekben

		Fizikai begyökerezettség			Fizikai gyökérszakadás		
		Nem	Igen	Total	Nem	Igen	Total
Aktuális lakhatás	1. Külső és lelki otthonos	17	40	57	19	38	57
	2. Külső otthontalan, lelki otthonos	11	38	49	7	42	49
	3. Külső otthonos, lelki otthontalan	8	25	33	12	21	33
	4. Külső és lelki otthontalan	18	23	41	7	34	41
Total		54	126	180	45	135	180

A szignifikáns különbséget az okozhatja, hogy a fizikai gyökérszakadás arány sokkal magasabb a külső otthontalan csoportokban (86% és 83%), mint a két külső otthonos csoportban (67% és 64%).

6.5.2 A lakhatás szerinti csoportok és a klaszter közti különbségek a szociális szinthez sorolt konstruktumok mentén

19. táblázat: A különböző lakhatással rendelkező csoportok közti különbségek a szociális szinthez sorolt konstruktumok mentén

	Lakhatási formák	
	F	p
Ellenségesség	9,722	0,000
OKK 2.faktor: Szomszédság	2,210	0,070
ÉTT Személy eloszlás	4,706	0,001
ÉTT Vágyott személy eloszlás	2,176	0,074
ÉTT Személy szám	3,790	0,006
ÉTT Vágyott személy szám	1,078	0,369
RSQ Önállóság - függetlenség	1,344	0,255
RSQ Aggodalmaskodás	1,479	0,211
RSQ Kapcsolat	4,376	0,002
UCLA Magányosság	5,147	0,001

A szociális szint esetén a különböző lakhatási formákban lakó emberek csoportjai közt nincs szignifikáns különbség a Szomszédság faktor, a Vágyott személy eloszlás és szám, valamint az RSQ Önállóság-függetlenség és Aggodalmaskodás faktora tekintetében. Az Ellenségesség mutató esetén mutatkozó szignifikáns különbség (F=9,722, p<0,001) abból fakad, hogy a saját tulajdonú lakással

rendelkező emberek szignifikánsan alacsonyabb pontszámot értek el az ellenségesség mutatón, mint a három fizikailag otthontalan csoport, és az albérlők szintén

szignifikánsan kevesebb ellenségességet mutatnak, mint a fedél nélkül élők. Az albérlők esetén szignifikánsan alacsonyabb a Személy eloszlás mutató, mint a többi négy csoportban, melyek közel azonos értéket értek el. Ugyanakkor a négy csoportból a saját lakásban élők szignifikánsan több (kétszer annyi) személyt tüntettek fel rajzaikon, mint a többi négy csoport. A másik négy csoport közt ellenségesség tekintetében nincs különbség. Az RSQ Kapcsolat mutató szignifikáns eredményét az okozza, hogy a saját lakásban élők jóval magasabb értéket értek el, mint a fedél nélküliek és az éjjeli menedékhelyen alvók. Végül pedig a fedél nélküliek szignifikánsan magányosabbak, mint a menedékhelyen alvók, illetve albérletben vagy saját lakásban lakók, ugyanakkor érdekes módon nem magányosabbak, mint a bentlakásban lakók. A fedél nélkülieken kívüli négy csoport közt magányosság tekintetében nem volt szignifikáns különbség. Az eredmények részletesebb statisztikáit az 4.3. melléklet tartalmazza.

20. táblázat: A klaszterek közti különbségek a szociális szinthez sorolt konstruktumok mentén

	Klaszterek	
	F	p
Ellenségesség	7,838	0,000
OKK 2.faktor: Szomszédság	1,622	0,186
ÉTT Személy eloszlás	4,222	0,007
ÉTT Vágyott személy eloszlás	0,935	0,425
ÉTT Személy szám	1,469	0,225
ÉTT Vágyott személy szám	2,025	0,112
RSQ Önállóság - függetlenség	0,641	0,589
RSQ Aggodalmaskodás	1,134	0,337
RSQ Kapcsolat	4,459	0,005
UCLA Magányosság	5,235	0,002

Az eredmények szerint a klaszterek közt nincs szignifikáns különbség a Szomszédság faktor, a Személy eloszlás, a Vágyott személy eloszlás és szám, valamint az RSQ Önállóság-függetlenség és Aggodalmaskodás faktora tekintetében. Az Ellenségesség mutató esetén mutatkozó szignifikáns különbség ($F=7,838$, $p<0,001$) abból fakad, hogy külső és lelki otthonos emberek szignifikánsan kevésbé ellenségesek, mint a külső otthontalan klaszterek tagjai.

Ellenségesség tekintetében más különbség nem volt a csoportok között. A Személy eloszlás vonatkozásában kizárólag a lelki otthonos külső otthontalan (átlag=6,94, szórás=2,061) és a külső otthonos lelki otthontalan (átlag=7,39, szórás=2,06) klaszter közt volt szignifikáns különbség. Az RSQ kapcsolat mutatójának szignifikáns eredménye ($F=4,459$, $p=0,005$) a két lelki otthonos klaszter közti különbségből fakad, a külső otthontalanoknál (átlag=6,67, szórás=2,545) ez a mutató alacsonyabb átlagértéket jelez, mint a külső otthonosoknál (átlag=8,18, szórás=2,217). A Magányosság mutató azt jelzi ($F=5,235$, $p=0,002$), hogy a külső és lelki otthontalan emberek magányosabbak,

mint azok, akik mindkét szempontból otthonosak. Más különbség nem volt a klaszterek között. Az eredmények részletesebb statisztikáit az 4.4. melléklet tartalmazza.

A Pearson Khi-négyzet próba azt jelzi, hogy mind a szociális begyökerezettség (Khi-négyzet=12,751, P=0,013), mind a szociális gyökérszakadás (Khi-négyzet=13,065, p=0,011) tekintetében szignifikáns különbség van a különböző lakhatási csoportok között.

21. táblázat: Szociális begyökerezettség és gyökérszakadás lakhatás szerinti eloszlása

		Szociális begyökerezettség			Szociális gyökérszakadás		
		Nem	Igen	Total	Nem	Igen	Total
Aktuális lakhatás	Fedél nélkül	9	27	36	4	32	36
	Hajléktalanok menedékhelye	5	38	43	6	37	43
	Bentlakásos intézmény	8	29	37	13	24	37
	Albérlet	14	15	29	11	18	29
	Saját lakás	9	27	36	13	23	36
Total		45	136	181	47	134	181

A szociális begyökerezettség és gyökérszakadás arány a fizikainál sokkal összetettebb képet mutat. Szociális begyökerezettség tekintetében azt lehet látni, hogy a hajléktalanok éjjeli menedékhelyén alvók kapcsolták emberekhez (családtagok, barátok, szomszédok) legnagyobb mértékben az otthonossági élményüket. A második legmagasabb arány a bentlakásosoknál figyelhető meg, 78% (29 fő), míg érdekes módon a fedél nélkülieknél és a saját tulajdonú lakásban lakóknál ez az arány szintén magas, 75% (27 fő). Az otthonosságélményük kapcsán legritkábban az albérletesek hivatkoztak emberi kapcsolatokra (52%, 15 fő). Szociális gyökérszakadás tekintetében alapvetően két részre szakad a minta. A fedél nélküliek (89%, 32 fő) és az éjjeli menedékhelyen alvók (86%, 37 fő) otthontalanságélménye nagyobb arányban kapcsolódott emberi kapcsolat sérüléséhez, mint a bentlakásban (65%, 24 fő), albérletben (62%, 12 fő) vagy saját lakásban lakóké (64%, 23 fő).

A szociális begyökerezettség és gyökérszakadás és a klaszterek kapcsolatát vizsgálva az eredmények azt jelzik, hogy a begyökerezettség tekintetében nincs szignifikáns különbség a csoportok között (Khi-négyzet=5,937, P=0,115), viszont a szociális

gyökérszakadás tekintetében erős szignifikáns különbség van (Khi-négyzet=15,621, p=0,001).

22. táblázat: Szociális begyökerezettség és gyökérszakadás a klaszterekben

		Szociális begyökerezettség			Szociális gyökérszakadás		
		Nem	Igen	Total	Nem	Igen	Total
Aktuális lakhatás	1. Külső és lelki otthonos	18	39	57	22	35	57
	2. Külső otthontalan, lelki otthonos	8	41	49	9	40	49
	3. Külső otthonos, lelki otthontalan	11	22	33	12	21	33
	4. Külső és lelki otthontalan	7	34	41	3	38	41
Total		44	136	180	46	134	180

A fizikai szinthez hasonlóan itt is azt láthatjuk, hogy a szignifikáns különbséget az okozza, hogy a szociális gyökérszakadás arány sokkal nagyobb a külső otthontalan csoportokban (81% és 92%), mint a két külső otthonos csoportban (61% és 63%), azaz a külső otthontalan emberek otthontalansági élménye sokkal gyakrabban kapcsolódott emberi kapcsolatok sérüléséhez, mint a külső otthonos embereké. Azt is láthatjuk, hogy míg legritkábban a külsőleg és lelkileg egyaránt otthonos emberek számoltak be emberi kapcsolatok olyan mértékű sérüléséről, ami otthontalanságélményt okozott, addig a mindkét szinten otthontalan embereknél volt a legmagasabb ez az arány.

6.5.3 A lakhatás szerinti csoportok és a klaszterek közti különbségek a transzperszonális szinthez sorolt konstruktumok mentén

234. táblázat: A különböző lakhatással rendelkező csoportok közti különbségek a transzperszonális szinthez sorolt konstruktumok mentén

	Lakhatási formák	
	F	p
ÉTT Elvont tartalmak szám	10,743	0,000
ÉTT Elvont tartalmak eloszlás	5,343	0,000
MLQ Értelem megléte	1,661	0,161
MLQ Értelem keresése	4,423	0,002
Anómia	8,213	0,000
Reménytelenség	6,795	0,000
TCI ST1	0,910	0,460
TCI ST2	0,942	0,441
TCI ST3	2,954	0,021
TCI Össz	0,560	0,692

A transzperszonális szinthez rendelt mutatók közül az eredmények szerint az öt lakhatási csoportban nincs szignifikáns különbség az Élet értelmének megléte, valamint a TCI 1. és 2. faktora és összműatója tekintetében. Az Elvont tartalmak szám mutató esetén mutatkozó szignifikáns különbség ($F=10,743$, $p<0,001$) abból fakad, hogy külső otthonnal rendelkező emberek háromszor annyi elvont tartalmat említettek az Élettér

Tesztben, mint a külső otthonnal nem rendelkezők. Az elvont tartalom eloszlás mutató esetén a szignifikáns különbség ($F=5,343$, $p<0,001$) háttérben az látható, hogy a fedél nélküliek az albérlőkhöz és a saját lakásban lakókhöz képest, a bentlakásosok pedig az albérlőkhöz képest jelöltek meg szignifikánsan kisebb arányban elvont tartalmat. A külső otthonnal nem rendelkező emberek jobban keresik az életük értelmét, mint a külső otthonnal rendelkezők, és ez a különbség a saját tulajdonú lakásban lakók és a bentlakásban vagy éjjeli menedékhelyen alvók közt szignifikáns ($F=4,423$, $p=0,002$). A fedél nélküliek szignifikánsan magasabb anómiaszintet mutattak, mint az albérlők és a saját lakásban lakók. Az éjjeli menedékhelyen alvókra is szignifikánsan jobban jellemző volt az anómia, mint a saját lakásban lakókra. A fedél nélküliek reménytelenebbnek mutatkoztak az összes többi csoportnál, ugyanakkor a többi csoport egymás közt nem mutat szignifikáns különbséget ($F=6,795$, $p<0,001$). Az ST3 skála enyhe különbséget jelez a nem hajléktalan státuszú és a hajléktalan státuszú emberek között ($F=2,954$, $p=0,021$), a fedél nélkül, menedékhelyen vagy bentlakásban alvó embereknél tendencia szinten magasabb fokú lelki, spirituális elfogadás tapasztalható, míg az albérletben vagy saját tulajdonú lakásban lakók tendencia szinten materialistábbak és racionálisabbak. Az eredmények részletesebb statisztikáit az 4.5. melléklet tartalmazza.

24. táblázat: A klaszterek közti különbségek a transzperszonális szinthez sorolt konstruktumok mentén

	Klaszterek	
	F	p
ÉTT Elvont tartalmak szám	4,963	0,002
ÉTT Elvont tartalmak eloszlás	11,660	0,000
MLQ Értelme megléte	1,546	0,204
MLQ Értelme keresése	4,389	0,005
Anómia	8,922	0,000
Reménytelenség	5,388	0,001
TCI ST1	0,487	0,692
TCI ST2	1,367	0,254
TCI ST3	4,227	0,006
TCI Össz	0,627	0,598

Az eredmények szerint a négy klaszter közt nincs szignifikáns különbség az Élet értelmének megléte, valamint a TCI 1. és 2. faktora és összműtatója tekintetében. Az Elvont tartalom szám mutató esetén mutatkozó szignifikáns különbség ($F=4,963$, $p=0,002$) abból fakad, hogy a két külső otthonos klaszterbe tartozók szignifikánsan több elvont tartalmat jelöltek, mint a két külső otthontalan klaszter tagjai, ugyanakkor se a két külső otthonos, se

a két külső otthontalan klaszter nem mutatott egymáshoz képest szignifikáns különbséget. Az elvont tartalom eloszlás mutató esetén a szignifikáns különbség ($F=11,660$, $p<0,001$) háttérében a két lelki otthonos klaszter közti különbség áll. A lelki otthonosok közül szignifikánsan több fiktív tartalmat jelöltek be azok, akik külső otthonnal is rendelkeznek. Ugyanígy a két lelki otthonos klaszter közti különbséget jelzi az értelem keresés faktor szignifikáns értéke is ($F=4,389$, $p=0,005$). A lelki otthonos külső otthontalan emberek szignifikánsan nagyobb arányban keresik az élet értelmét, mint azok, akik lelkileg és fizikailag egyaránt otthonosak. A külső otthonnal is rendelkező lelki otthonos emberek szignifikánsan alacsonyabb anómiaszintet mutattak, mint a többi három csoport tagjai ($F=8,922$, $p<0,001$). A mindkét szempontból otthonos klaszter tagjai nagyobb valószínűséggel reményteliek, mint azok, akik a két külső otthontalan klaszterbe tartoznak ($F=5,388$, $p=0,001$). Az ST3 skála különbséget jelez ($F=4,227$, $p=0,006$), ami nagyrészt abból fakad, hogy a külső otthontalan, lelki otthonos klaszter tagjai esetén magasabb fokú lelki, spirituális elfogadás tapasztalható a külső otthonos, lelki otthontalanokhoz képest, akik materialistábbak és racionálisabbak. Az eredmények részletesebb statisztikáit az 4.6. melléklet tartalmazza.

A Pearson Khi-négyzet próba azt jelzi, hogy a transzperszonális begyökerezettség (Khi-négyzet=0,486, $P=0,975$) és a transzperszonális gyökérszakadás (Khi-négyzet=4,775,

p=0,311) tekintetében nincs szignifikáns különbség a különböző lakhatási csoportok között.

25. táblázat: Transzperszonális begyökerezettség és gyökérszakadás lakhatás szerinti eloszlása

		Transzperszonális begyökerezettség			Transzperszonális gyökérszakadás		
		Nem	Igen	Total	Nem	Igen	Total
Aktuális lakhatás	Fedél nélkül	26	10	36	23	13	36
	Hajléktalanok menedékhelye	30	13	43	30	13	43
	Bentlakásos intézmény	24	13	37	29	8	37
	Albérlet	20	9	29	23	6	29
	Saját lakás	25	11	36	30	6	36
Total		125	56	181	135	46	181

A teljes mintában azt láthatjuk, hogy a résztvevők 31%-a (56 fő) kapcsolta transzperszonális élményhez azt, amikor otthon érezte magát, és 25% (46 fő) volt azok aránya, akik valamilyen transzperszonális minőséghez kapcsolták az otthontalanságélményüket.

A Pearson Khi-négyzet próba azt jelzi, hogy a transzperszonális begyökerezettség (Khi-négyzet=0,486, P=0,975) és a transzperszonális gyökérszakadás (Khi-négyzet=3,091, p=0,378) tekintetében nincs szignifikáns különbség a különböző lakhatási csoportok között.

265. táblázat: Transzperszonális begyökerezettség és gyökérszakadás a klaszterekben

		Transzpersz. begyökerezettség			Transzpersz. gyökérszakadás		
		Nem	Igen	Total	Nem	Igen	Total
Aktuális lakhatás	1. Külső és lelki otthonos	41	16	57	48	9	57
	2. Külső otthontalan, lelki otthonos	34	15	49	34	15	49
	3. Külső otthonos, lelki otthontalan	19	14	33	24	9	33
	4. Külső és lelki otthontalan	31	10	41	29	12	41
Total		125	55	180	135	45	180

Bár a különbség nem szignifikáns, de azt láthatjuk, hogy a külső otthontalan klaszterek tagjai nagyobb arányban hivatkoztak transzperszonális élményre olyan események kapcsán, amikor otthontalanságot éltek meg. A külső és lelki otthontalan klaszter tagjai

kapcsolták össze legalacsonyabb arányban (24%) az otthonosságot transzperszonális jellemzőkkel, míg a másik három klaszter közel azonos mértékben (39-42-44%).

6.5.4 A lakhatás szerinti csoportok és a klaszter közti különbségek az autoperszonális szinthez sorolt konstruktumok mentén

27. táblázat: A különböző lakhatással rendelkező csoportok közti különbségek az autoperszonális szinthez sorolt konstruktumok mentén

	Lakhatási formák	
	F	p
Énhatékonyság	0,637	0,637
PSS Észlelt stressz	3,375	0,011
Boldogság	6,979	0,000
Elégedettség	8,087	0,000
Szubjektív egészség	6,873	0,000

Az eredmények szerint a négy lakhatási csoportban az öt autoperszonális szinthez rendelt változó közül mindössze az énhatékonyság tekintetében nincs szignifikáns különbség. Az észlelt stressz szignifikáns különbséget jelez ($F=3,375$, $p=0,011$), viszont egyedül a fedél nélkül élők esetén figyelhető meg szignifikánsan

magasabb észlelt stressz az albérlőkhöz képest. A boldogság ($F=6,979$, $p<0,001$), az elégedettség ($F=8,087$, $p<0,001$) és a szubjektív egészség ($F=6,873$, $p<0,001$) mutatók esetén látható szignifikáns különbség szintén a hajléktalan státuszú és nem hajléktalan státuszú emberek különbségéből fakad. A saját tulajdonú lakásban lakók elégedettebbek, boldogabbak és nagyobb valószínűséggel érzik magukat egészségesebbnek, mint a három külső otthontalan csoport tagjai. Az albérlők nagyobb valószínűséggel érzik magukat egészségesebbnek, boldognak és elégedettnek, mint a fedél nélküliek, illetve boldogabbak, mint a menedékhelyen alvók, és egészségesebbnek érzik magukat, mint a bentlakásosak. Az eredmények részletesebb statisztikáit az 4.7. melléklet tartalmazza.

28. táblázat: A klaszterek közti különbségek az autoperszonális szinthez sorolt konstruktumok mentén

	Klaszterek	
	F	p
Énhatékonyság	1,609	0,189
PSS Észlelt stressz	8,063	0,000
Boldogság	15,850	0,000
Elégedettség	16,793	0,000
Szubjektív egészség	7,273	0,000

Az eredmények szerint a klaszterek közt mindössze az énhatékonyság tekintetében nincs szignifikáns különbség. Az észlelt stressz szignifikáns különbséget jelez ($F=8,063$, $p<0,001$), aminek a hátterében az áll, hogy a külső és lelki otthontalanoknál szignifikánsan magasabb észlelt stressz érték

figyelhető meg, mint a két lelki otthonos csoportnál. Azok a lelki otthonos emberek, akik külső otthonnal is rendelkeznek, szignifikánsan boldogabbak ($F=15,850$, $p<0,001$) és elégedettebbek ($16,793$, $p<0,001$), mint a többi három klaszterbe tartozók. Szintén a lelki otthonos külső otthonnal rendelkezők klaszterébe tartozók a két külső otthontalan klaszter tagjainál egészségesebbnek érzik magukat ($F=7,273$, $p<0,001$). A többi vonatkozásban nem jelentkezett különbség a klaszterek között. Az eredmények részletesebb statisztikáit az 4.8. melléklet tartalmazza.

Autoperszonális begyökerezettség (Khi-négyzet=6,171, $P=0,187$) és gyökérszakadás (Khi-négyzet=2,169, $p=0,705$) tekintetében az eredmények nem mutatnak szignifikáns különbséget a klaszterek közt.

29. táblázat: Autoperszonális begyökerezettség és gyökérszakadás lakhatás szerinti eloszlása

		Autoperszonális begyökerezettség			Autoperszonális gyökérszakadás		
		Nem	Igen	Total	Nem	Igen	Total
Aktuális lakhatás	Fedél nélkül	26	10	36	18	18	36
	Hajléktalanok menedékhelye	36	7	43	27	16	43
	Bentlakásos intézmény	24	13	37	20	17	37
	Albérlet	22	7	29	14	15	29
	Saját lakás	22	14	36	18	18	36
Total		130	51	181	97	84	181

A teljes minta 28%-a kapcsolta otthonosságélményét és 46%-a az otthontalanságélményét valamilyen autoperszonális minőséghez. A csoportokat összehasonlítva pedig azt láthatjuk, hogy az otthonosságélményt legalacsonyabb arányban az éjjeli menedékhelyen alvók (16%) kapcsolták autoperszonális jellemzőhöz, ezt követték az albérlők (24%) és a fedél nélküliek (28%), a legmagasabb arány pedig a bentlakásban és saját lakásban lakóknál (35 és 39%) volt. Az otthontalanságélmény tekintetében pedig legritkábban menedékhelyen alvók említettek autoperszonális jellemzőt (37%), a másik

három csoport közel azonos, 50% körüli értéket mutatott, de ezen belül is ez az arány az albérlőknél volt a legmagasabb (52%).

Az autoperszonális begyökerezettség és gyökérszakadás és a klaszterek kapcsolatát vizsgálva az eredmények azt jelzik, hogy se a begyökerezettség (Khi-négyzet=6,728, P=0,081), se a gyökérszakadás (Khi-négyzet=1,971, p=0,578) tekintetében nincs szignifikáns különbség a klaszterek között.

30. táblázat: Autoperszonális begyökerezettség és gyökérszakadás a klaszterekben

		Autoperszonális begyökerezettség			Autoperszonális gyökérszakadás		
		Nem	Igen	Total	Nem	Igen	Total
Aktuális lakhatás	1. Külső és lelki otthonos	35	22	57	32	25	57
	2. Külső otthontalan, lelki otthonos	34	15	49	29	20	49
	3. Külső otthonos, lelki otthontalan	28	5	33	16	17	33
	4. Külső és lelki otthontalan	32	9	41	19	22	41
Total		129	51	180	96	84	180

A klaszterek viszonylatában pedig azt láthatjuk, hogy a legalacsonyabb arány a külső otthonos, lelki otthontalan klaszterben volt (15%), a legmagasabb pedig a külső és lelki otthonos klaszternél volt (39%). Az is megfigyelhető, hogy a két lelki otthontalan csoportban (15 és 22%) kevesebben kapcsolták autoperszonális jellemzőhöz otthonosságukat, mint a két lelki otthonos csoportban (39 és 31%).

6.5.5 A négy klaszter és az egyik szintre sem specifikus konstruktumok

31. táblázat: A különböző lakhatással rendelkező csoportok összehasonlítása a begyökerezettségi szintre nem specifikus konstruktumok mentén

	Lakhatási formák	
	F	p
ÉTT Motívum szám	9,861	0,000
ÉTT Kötődési Index	0,764	0,550
ÉTT Szeparációs Index	4,019	0,004

A három mért nem szintspecifikus változó közül az ÉTT összműatója (F=9,861, p<0,001) és a Szeparációs Indexe (F=4,019, p=0,004) jelez szignifikáns különbséget. A különbség mindkét mutató esetén a saját tulajdonú lakással rendelkezők és valamely külső otthontalan csoport közti különbségből fakad. A saját tulajdonú lakásban lakók szignifikánsan több motívumot tüntettek fel a rajzaikon, mint a hajléktalan státuszú

emberek három csoportja. A saját tulajdonú lakásban lakók esetén a legalacsonyabb a szeparációs indexek átlaga (átlag=0,1454), és egyben az is megfigyelhető, hogy a teljes mintát nézve minél stabilabb lakhatással rendelkezik valaki, annál alacsonyabb szeparációs index valószínűsíthető nála. Az eredmények részletesebb statisztikáit az 4.9. melléklet tartalmazza.

32. táblázat: A klaszterek összehasonlítása a begyökerezettség szintre nem specifikus konstruktumok mentén

	Klaszterek	
	F	p
ÉTT Motívum szám	7,495	0,000
ÉTT Kötődési Index	2,470	0,064
ÉTT Szeparációs Index	10,217	0,000

A három mért változó közül a négy klaszter esetén is az ÉTT összműatója (F=7,495, p<0,001) és a Szeparációs Indexe (F=10,217, p<0,001) jelez szignifikáns különbséget. A Kötődési Index esetén nincs különbség a két csoport között.

Motívumszám esetén páronként mind a négy klaszter szignifikánsan különbözik egymástól. Az látható, hogy a négy csoport közt a következő sorrend állítható fel az interperszonális kapcsolati kör tekintetében: a legbeszűkültebb, legzártabb kapcsolati körrel a külső és lelki otthontalan csoport tagjai rendelkeznek, ezt követik a külső otthontalan, lelki otthonos emberek, majd a külső otthonos lelki otthontalanok, a legszínesebb kapcsolati körrel pedig a külső és lelki otthonos emberek rendelkeznek. A Szeparációs index tekintetében az 1-es klaszter különbözik szignifikánsan az összes többitől, míg a többi klaszter közt nincs szignifikáns különbség. A külső és lelki szinten otthonos emberek esetén látható a legalacsonyabb Szeparációs index (átlag=0,13, szórás=0,201), míg a külső és lelki otthontalanoknál a legmagasabb (átlag=0,57, szórás=0,628), ami azt jelzi, hogy a külső és lelki otthonos emberek esetén szignifikánsan kisebb a kötődések ellen ható erők erőssége. Az eredmények részletesebb statisztikáit az 4.10. melléklet tartalmazza.

6.6 A mért konstruktumok kapcsolata a külső és a lelki otthonossággal

Annak vizsgálata érdekében, hogy a lelki és fizikai otthonosság fokával egyaránt összefüggésbe hozott konstruktumok vajon a lelki vagy a fizikai otthonossághoz kapcsolódnak-e inkább, független mintás t-próbával páronként hasonlítottam össze a klasztereket. Az ide vonatkozó eredmények bemutatásánál ezekben a fejezetekben csak a szignifikáns eltéréseket közlöm, a csoportok összehasonlításának részletes statisztikáit az 5.1 – 5.12. melléklet tartalmazza.

6.6.1 A mindkét szinten otthonos és a mindkét szinten otthontalan klaszter összehasonlítása

A mindkét szinten otthonos (1.) és a mindkét szinten otthontalan (4.) klaszter a következő konstruktumok mentén különbözik egymástól (részletes statisztikák az 5.1-5.2. mellékletben láthatók):

33. táblázat: A mindkét szinten otthonos és mindkét szinten otthontalan csoport közt szignifikáns különbséget jelző konstruktumok

		1--4	
		t	p
ÉT	Motívum szám	3,800	0,000
	Tárgy szám	2,465	0,016
	Fiktív szám	5,635	0,000
	Szeparációs index	-4,429	0,000
	Fiktív eloszlás	3,598	0,000
	Személy eloszlás	-2,445	0,016
Szubjektív egészség		4,502	0,000
Boldogság		4,367	0,000
Elégedettség		3,555	0,001
Beck Reménytelenség		-2,603	0,011
MLQ Értelem keresés		-3,138	0,002
Anómia		-3,251	0,002
PSS		-2,019	0,047
RSQ_Kapcsolat		3,240	0,002
TCI-ST3: Spirituális elfogadás - Racionális materializmus		-2,436	0,017
UCLA Magányosság		-2,566	0,011
OKK Helykötődés		3,046	0,003
Ellenségesség		-3,360	0,001

Az eredmények azt jelzik, hogy a 14 mérőeszköz közül 13 esetén szignifikáns különbség tapasztalható. A mindkét szinten otthonos és mindkét szinten otthontalan emberek lelkülete valóban eltér azon konstruktumok döntő többsége esetén, melyeket a korábbi kutatások az otthontalansággal hoztak összefüggésbe. Az énhatékonyság volt az egyetlen olyan konstruktum, ami mentén nem volt különbség a két csoport között. Az eredmények alapján megerősítést nyert az, hogy azok, akik külső és lelki szempontból egyaránt otthonosak, színesebb és szélesebb kapcsolati körrel (ÉT Motívum szám: $t=3,8$, $p<0,001$), gazdagabb vágyérettel (ÉT fiktív szám: $t=5,635$, $<0,001$), erősebb humán- és helykötődéssel (RSQ Kapcsolat: $t=3,240$, $p=0,002$; OKK helykötődés: $t=3,046$, $p=0,003$), nagyobb önbizalommal és másokba vetett bizalommal (Ellenségesség: $t=-3,360$, $p=0,001$), materiálisabb beállítódással (TCI-ST3: $-2,436$, $p=0,017$), nagyobb boldogság- ($t=4,376$, $p<0,001$), elégedettség- ($t=3,555$, $p=0,001$) reményteliség- (Beck reménytelenség: $t=-2,603$, $p=0,011$, Anómia: $t=-3,251$, $p=0,002$) és egészségérzéssel (Szubjektív egészség ($t=4,502$, $p<0,001$)) jellemezhetőek. A mindkét szinten otthonosak kevésbé érzik magukat magányosnak (UCLA Magányosság: $t=-2,566$, $p=0,011$) és életüket kevésbé érzik stresszesnek (PSS: $t=-2,019$, $p=0,047$), mint azok, akik mindkét szinten otthontalanok.

6.6.2 A két lelki otthontalan klaszter összehasonlítása

A két lelki otthontalan (3. és 4.) klaszter összehasonlításakor az alábbi konstruktumok mentén mutatkozott szignifikáns eltérés (a részletes statisztikák az 5.3.-5.4. mellékletben szerepelnek):

34. táblázat: A két lelki otthontalan csoport esetén szignifikáns különbséget jelző konstruktumok

		3--4	
		t	p
ÉT	Motívum szám	2,836	0,007
	Hely szám	2,797	0,007
	Fiktív szám	2,564	0,014
	Fiktív hely szám	3,062	0,003
	Fiktív hely eloszlás	2,436	0,017
	Személy eloszlás	-2,299	0,025
Boldogság		2,263	0,027
PSS		-2,725	0,008
TCI ST3		-2,618	0,011
Ellenségesség		-2,221	0,030

Az eredmények azt jelzik, hogy a 14 mérőeszköz közül 5, és a 36 vizsgált mutató közül 10 jelez szignifikáns különbséget. A 10 szignifikáns mutatóból pedig 6 egy mérőeszköz (az Élettér Teszt) által generált. Ez alapján valószínűsíthető, hogy lelki otthontalan emberek közt azok, akik külső otthonnal rendelkeznek, színesebb kapcsolatrendszerrel, színesebb belső élettel rendelkeznek, több valós és fiktív helyhez kötődnek, mint azok, akiknek nincs külső otthonuk. A külső otthonnal rendelkező lelki otthontalanoknak alacsonyabb

az észlelt stressz szintjük, nagyobb fokú materializmus figyelhető meg náluk, több ember fontos számukra, jobban bíznak másokban és önmagukban (Ellenségesség: $t=-2,221$, $p=0,030$), és boldogabbak, mint azok, akiknek nincs külső otthonuk.

6.6.3 A két lelki otthonos klaszter összehasonlítása

A két lelki otthonos klaszter összehasonlításakor az alábbi konstruktumok mentén mutatkozott szignifikáns eltérés (a részletes statisztikák az 5.5. és 5.6. mellékletben szerepelnek):

356. táblázat: A két lelki otthonos csoport esetén szignifikáns különbséget jelző konstruktumok

		1--2	
		t	p
ÉT	Motívum szám	3,800	0,000
	Tárgy szám	2,465	0,016
	Fiktív szám	5,635	0,000
	Szeparációs index	-4,429	0,000
	Fiktív eloszlás	3,598	0,000
	Személy eloszlás	-2,445	0,016
Szubjektív egészség		4,502	0,000
Boldogság		4,367	0,000
Elégedettség		3,555	0,001
Beck Reménytelenség		-2,603	0,011
MLQ Értelem keresés		-3,138	0,002
Anómia		-3,251	0,002
PSS		-2,019	0,047
RSQ_Kapcsolat		3,240	0,002
TCI-ST3: Spirituális elfogadás - Racionális materializmus		-2,436	0,017
UCLA Magányosság		-2,566	0,011
OKK Helykötődés		3,046	0,003
Ellenségesség		-3,360	0,001

Az eredmények azt jelzik, hogy a 14 mérőeszköz közül 13 esetén szignifikáns különbség tapasztalható. Ez alapján feltételezhető, hogy a külső otthonnal rendelkező lelki otthonos emberekre a külső otthontalanoknál színesebb szociofizikai kapcsolati kör (ÉT Motívum szám: $t=3,620$, $p<0,001$; ÉT Tárgy szám: $t=2,465$, $p=0,016$; ÉT személy eloszlás: $t=-2,445$, $p=0,016$), gazdagabb vágyakkal telített belső élet (ÉT Fiktív szám: $5,635$, $p<0,001$; ÉT fiktív eloszlás: $t=3,598$, $p<0,001$), erősebb hely- és tárgyköötődés (ÉT Tárgy szám: $t=2,465$, $p=0,016$; OKK helykötődés: $t=3,046$, $p=0,003$), nagyobb mértékű boldogság, nagyobb önbizalom és másokba vetett bizalom (Ellenségesség $t=-3,360$, $p=0,001$), alacsonyabb észlelt stressz szint ($t=-2,019$, $p=0,047$), jobb szubjektív egészség érzés ($t=4,502$, $p<0,001$), reménytelibb lelkület (Reménytelenség: $t=-2,603$, $p=0,011$; Anómia: $-3,251$, $p=0,002$) és kevesebb a fizikai és társas környezethez való kapcsolódás ellen ható erő (ÉT Szeparációs Index: $t=-4,429$, $p<0,001$) és nagyobb kapcsolódási vágy (RSQ Kapcsolat: $t=3,240$, $p=0,002$) jellemző, mint azokra, akik külső otthontalanok. Ugyanakkor a lelki otthonosok közül azok, akik nem rendelkeznek külső otthonnal, magányosabbak (UCLA: $t=-2,436$, $p=0,017$) és jobban keresik az élet értelmét (TCI-ST3: $t=-2,436$, $p=0,017$), mint a külső otthonnal rendelkező társaik. A lelki otthonos emberekre igaz az, hogy esetükben a külső otthontalanság együtt jár azon jellemzők döntő többségével, amit a külső otthontalan emberek esetén korábban megfigyeltek. Az énhatékonyság az egyetlen olyan minőség,

aminek a külső otthonossággal való együttjárása egyetlen mutató mentén sem igazolódott.

6.6.4 A két külső otthontalan csoport összehasonlítása

A két fizikai otthontalan klaszter összehasonlításakor az alábbi konstruktumok mentén mutatkozott szignifikáns eltérés (a részletes statisztikák az 5.7. és 5.8. mellékletben szerepelnek):

367. táblázat: A két külső otthontalan csoport esetén szignifikáns különbséget jelző konstruktumok

	2--4	
	t	p
ÉT kötődési index	2,252	0,027
Boldogság	2,049	0,043
Elégedettség	2,879	0,005
PSS	-2,543	0,013
OKK Szomszédság	2,214	0,030

A külső otthontalan emberek közül azok, akik lelkiileg otthonosak, a 14 mérőeszköz 36 mutatója közül mindössze 6 mérőeszköz és 6 mutató mentén különböznek azoktól, akik lelkiileg is otthontalanok. A lelkiileg otthonosak a lelkiileg is otthontalanoknál jobban kapcsolódnak a körülöttük lévő társas és fizikai világhoz (ÉT Kötődési Index: $t=2,252$, $p<0,027$,

OKK Szomszédság: $t=2,214$, $p=0,030$), boldogabbak ($t=2,049$, $p=0,043$), elégedettebbek ($t=2,879$, $p=0,005$) és alacsonyabb az észlelt stressz szintjük ($t=-2,543$, $p=0,013$).

6.6.5 A két külső otthonos csoport összehasonlítása

A két külső otthonos klaszter összehasonlításakor az alábbi konstruktumok mentén mutatkozott szignifikáns eltérés (a részletes statisztikák az 5.9. és 5.10. mellékletben szerepelnek):

378. táblázat: A két külső otthonos csoport esetén szignifikáns különbséget jelző konstruktumok

		1--3	
		t	p
ÉT	Hely szám	-2,043	0,044
	Szeparációs Index	-4,266	0,000
	Hely eloszlás	-2,710	0,020
Szubjektív egészség		2,002	0,048
Boldogság		4,190	0,000
Elégedettség		5,163	0,000
Beck Reménytelenség		-2,346	0,021
Anómia		-3,006	0,003
PSS		-2,252	0,027
Énhatékonyság		2,007	0,048
OKK	Helykötődés	2,653	0,011
	Tárgyak	3,371	0,001

A két külső otthonos csoport között a 14 mérőeszköz (és 36 mutató) közül 9 (és 12 mutató) jelez szignifikáns különbséget. A külső otthonos csoportokon belül az eredmények azt jelzik, hogy a lelki otthonos emberek esetén kevesebb az általános kötődési képesség ellen ható erő (ÉTT Szeparációs Index: $t=-2,043$, $p=0,044$). A lelki otthonosok a lelki otthontalanoknál boldogabbak, elégedettebbek, reménytelibbek, hatékonyabbnak és egészségesebbnek érzik magukat, és alacsonyabb az észlelt stressz szintjük, mint azoknak, akik lelki otthontalanok. A helykötődés kapcsán is a lelki otthonos emberek jeleznek erősebb helykötődést (OKK helykötődés: $t=2,653$, $p=0,011$), ugyanakkor a lelki otthontalanoknál figyelhető meg magasabb Helyszám ($t=-2,043$, $p=0,044$) és Helyeloszlás ($t=-2,710$, $p=0,02$) mutató, ami azt jelzi, hogy a világuk kiemelt részét képviseli a helyekhez való viszony.

6.6.6 A két „kevert” csoport összehasonlítása

A külső otthontalan lelki otthonos és a külső otthonos lelki otthontalan klaszter összehasonlításakor az alábbi konstruktumok mentén mutatkozott szignifikáns eltérés (a részletes statisztikák az 5.11. és 5.12. mellékletben szerepelnek):

38. táblázat: A külső otthontalan lelki otthonos és a külső otthonos lelki otthontalan csoport esetén szignifikáns különbséget jelző konstruktumok

		2--3	
		t	p
ÉT	Motívum szám	-2,464	0,019
	Hely szám	-2,879	0,005
	Tárgy szám	-2,251	0,030
	Fiktív szám	-3,437	0,001
	Fiktív hely szám	-2,231	0,031
	Hely eloszlás	-2,190	0,031
	Fiktív eloszlás	-2,005	0,048
	Személy eloszlás	3,371	0,001
Szubjektív egészség	2,078	0,041	
TCI_ST3: Spirituális elfogadás - Racionális materializmus	2,780	0,007	
OKK tárgyak	3,647	0,000	

A külső otthontalan lelki otthonos és a külső otthonos lelki otthontalan klaszter közt a 14 mérőeszköz közül mindössze 4 jelez szignifikáns különbséget. Az eredmények azt mutatják, hogy a külső otthonnal rendelkező lelki otthontalanok a külső otthontalan lelki otthonosoknál több hellyel, tárggyal és fiktív tartalommal jellemezhető tágabb kapcsolati körrel (ÉT motívumszám: $t=-2,464$, $p=0,019$, OKK tárgyak: $t=3,647$, $p<0,001$) és gazdagabb vágyérettel (ÉT fiktív szám: $t=-3,437$, $p=0,001$; fiktív eloszlás: $t=-2,005$, $p=0,048$) rendelkeznek, materialistábbak (TCI-ST3: $t=2,780$, $p=0,007$) és egészségesebbnek érzik

magukat ($t=2,078$, $p=0,041$). Ugyanakkor a többi 10 mérőeszköz, illetve 25 mutató tekintetében nincs különbség a két csoport között. Az eredmények alapján elképzelhető, hogy a két „kevert” csoport hasonlóságában a korábbi kutatások által jelzett identitáskriszis tükröződik, melynek hátterében az abból fakadó „összezavartság” állhat, hogy nincs összhangban az élmény szint a külső, fizikai realitással (pl. otthon érzi magát, de otthontalan vagy otthontalannak érzi magát, miközben mindenki otthonosként kezeli).

7 Az eredmények összegzése és értékelése

I. A lelki és a külső otthontalanság együttes figyelembevétele

Az itt bemutatott vizsgálat a Hajléktalanság–Otthonosság kutatás részeként, a KLOK (Külső és Lelki Otthonosság-otthontalanság Kontinuum) elméletre építve a lelki otthontalanság kutatását, valamint a lelki és külső otthontalanság kapcsolatának vizsgálatát szolgálta. A vizsgálat eredményei szerint beigazolódott az a vélekedésünk, hogy *az, hogy valaki hajléktalannak vallja-e magát, nem pusztán lakhatási körülmények kérdése*. Azok közül az emberek közül, akiket rendszerszinten hajléktalanként definiálunk – mivel például az utcán élnek –, nem mindenki tartja magát hajléktalannak, és ugyanígy vannak olyan emberek, akiket nem tartunk hajléktalannak – mert például lakásban laknak –, miközben ők magukat hajléktalannak élik meg. Eredményeink szerint a hajléktalan identitásról is érdemes egyfajta kontinuum mentén gondolkodni. Mindez összecseng Bényei és munkatársai (2000) álláspontjával, mely szerint a hajléktalansággal való identifikáció fokozatosan és különböző lakhatási körülmények közt történhet.

Megerősítést nyert az is, hogy *az otthonosság kapcsán felállítható egy kontinuum, az otthonosság-otthontalanság kontinuum, azaz a teljes otthontalanság és a teljes otthonosság között számos átmeneti állapot ragadható meg. Ez a kontinuum mind külső, objektív, látható szinten, mind pedig a belső, lelki, szubjektív, élményszinten jelen van*. A külső szempont arra utal, hogy valaki „mások”, a társadalom, a jogrendszer, az ellátó rendszer, a közmegítélés szemében milyen mértékben minősül hajléktalannak, illetve „lakónak”. Lelki szinten pedig azt, hogy az érintett maga mennyire éli meg és definiálja magát otthontalannak, illetve otthonosnak.

Az eredmények azt is jelzik, hogy *az otthonosság külső (a fizikai lakhatás) és lelki oldala (otthonosság élménye) megragadható, és az, hogy valaki milyen mértékben érzi magát otthonosnak, csak részben magyarázható a lakhatási körülményekkel*. Sikerült meghatároznunk hat olyan mutatót, melyek mentén *az otthontalanság-otthonosság külső és lelki aspektusa megragadható és elkülöníthető*. A hat mutató közül három, a „Hajléktalan státusz”, az „Aktuális lakhatás” és a „Megfelelő lakhatás” a külső, külső otthontalanság-otthonosság mércéjének tekinthető, míg három, a „Hajléktalan identitás”, az „Otthonosság foka” és a „Lakhely elégedettség” a szubjektív, lelki otthontalanság-otthonosság mértékét jelzi. A hat mutató segítségével vizsgált mintán

belül az emberek négy csoportját sikerült klaszteranalízissel elkülöníteni. Az első csoportba azok az emberek tartoznak, akik külső és lelki szempontból egyaránt otthonosnak tekinthetők. A második csoportba azok, akik nem rendelkeznek külső otthonnal, de lelki otthonosak. A harmadik csoportba tartozókra az jellemző, hogy rendelkeznek külső otthonnal, viszont lelkileg otthontalanok. A negyedik csoportba tartozók pedig külső szempontból és lelkileg egyaránt otthontalanok. A résztvevők közül legjobb lelki állapotban azok voltak, akik rendelkeznek külső otthonnal és lelkileg is otthonosak, míg a legrosszabb lelki állapotban azok voltak, akik nem rendelkeznek külső otthonnal és lelkileg is otthontalanok (lásd bővebben Kántor, Brózik, & Dúll, megjelenés alatt).

II. A vizsgálat résztvevőinek élménybeszámolói

Az otthonosság és az otthontalanság kapcsán az interjúalanyok más szavakkal, de nagyon hasonló élményvilágot írtak le, mint amit a korábbi kutatások jeleztek. Az otthonosság élményéhez leggyakrabban a valahová tartozás, nyugalom, biztonság, melegség, szeretet, megérkezés élménye, „otthon”-érzés, boldogság, elégedettség és gondoskodás érzése kapcsolódott. Ezzel szemben az otthontalansággal reménytelenség, magány, „hely-telenség”, védtelenség, kényszer érzése, bizonytalanság, boldogtalanság, nehézség, félelem és nincstelenség járt együtt.

III. Az otthonosság mintázatai

Az eredmények azt mutatják, hogy az otthonosság (begyökerezettség) és az otthontalanság (gyökérszakadás) élmény kapcsán egyaránt a fizikai és szociális tényezők kombinációja jelent meg leggyakrabban. A vizsgálatban résztvevő emberek túlnyomó többségének az otthonossági élménye legalább részben társas hatások (családdal levés, barátok jelenléte, együttes időtöltés) következménye volt. A megkérdezettek többsége valamilyen fizikai tényezőt (a hely, tárgyak, anyagi jóllét) is említett az otthonosságát kiváltó legfontosabb jellemzők között. A transzperszonális (pl. a mindenség részének érezte magát) és autopersonális (pl. egészséges volt, saját bőrén jól érezte magát) jellemzők előfordulási aránya már jóval alacsonyabb volt (a résztvevőknek mintegy harmada esetében beszélhetünk ezekről), de szintén jelentős. Az otthontalanságélmény kapcsán is hasonló arányt mutattak.

Az *otthontalanságélményt* kiváltó „gyökérszakadás” fizikai tényezőhöz (pl. lakásvesztés, munkahely elvesztése, eladósodás) és szociális tényezőhöz (pl. vita közeli

hozzátartozóval, válás) kapcsolódott a leggyakrabban. Az autoperszonális (pl. elkezdett „másképp gondolkodni”, idegennek érezte magát saját magában, megbetegedett) és transzperszonális tényezők (pl. karácsony volt, azt érzete kiszakadt a mindenségből) az otthonossághoz hasonlóan itt is ritkábban fordultak elő.

A begyökerezettség-mintázatokat vizsgálva az eredmények szerint a legtöbb ember esetében fizikai és szociális tényezők kombinációja járul hozzá ahhoz, hogy otthon érzik magukat, és ugyanígy fizikai és szociális traumák kombinációja váltja ki leggyakrabban az otthontalanság élményét. Ebben az értelemben is tartalommal telítődik a környezetpszichológia szociofizikai környezet konstrukta. Ugyanakkor az is látható, hogy meglehetősen nagy a minta variabilitása, a fizikai, társas, transzperszonális, autoperszonális tényezők minden kombinációjához kötődött otthontalanság- és otthonosságélmény. Ez az eredmény azt jelzi, hogy nagyon személyes az a mintázat, ami kiváltja az egyes emberek otthonosság-, valamint otthontalanságélményét. Bármely szinten megélt sérülés vezethet otthontalanságélményhez és bármely szinten megélt kellemes élmény kiválthatja az otthonosság élményét.

A külső és lelki otthonosság és a begyökerezettség szintjeinek kapcsolatát vizsgálva a fizikai és a szociális szint mentén több eltérés mutatkozott a különböző csoportok között, viszont a transzperszonális és autoperszonális szinten nem volt szignifikáns különbség. Ez az eredmény is abba az irányba mutat, hogy a külső és a lelki otthonosság mértékét elsősorban fizikai és társas, azaz szociofizikai tényezők határozzák meg.

IV.A lelki és a külső otthontalanság és a velük összefüggést mutató konstruktumok kapcsolata

A mindkét szinten otthonos és a mindkét szinten otthontalan emberek összehasonlítása

A mindkét szinten otthonos és mindkét szinten otthontalan emberek lelkiülete valóban eltér azon konstruktumok döntő többsége esetén, melyeket a korábbi kutatások az otthontalansággal hoztak összefüggésbe. Az eredmények alapján megerősítést nyert az, hogy azok, akik külső és lelki szempontból egyaránt otthonosak, a mindkét szempontból otthontalanoknál jobb lelki állapotban vannak, színesebb és szélesebb kapcsolati körrel, gazdagabb vágyérettel, erősebb humán- és helykötődéssel, nagyobb önbizalommal és másokba vetett bizalommal, materiálisabb beállítódással, nagyobb boldogság-,

elégedettség-, reményteliség-, és egészségérzéssel jellemezhetőek. A mindkét szinten otthonosak kevésbé érzik magukat magányosnak, és életüket kevésbé érzik stresszesnek, mint azok, akik mindkét szinten otthontalanok. Az énhatékonyság volt az egyetlen olyan konstruktum, ami mentén nem volt különbség a két csoport között.

A külső otthonnal rendelkező és a külső otthontalan emberek összehasonlítása

Az eredmények szerint a külső otthonos emberek a lelki otthonosság fokától függetlenül boldogabbak, alacsonyabb az észlelt stressz szintjük, kevésbé ellenségesek (azaz jobban bíznak másokban és önmagukban), mint a külső otthontalanok. Ugyanakkor a külső otthontalan és külső otthonos emberek közti lélektani különbséget befolyásolja az, hogy lelki otthonos vagy lelki otthontalan emberekről van-e szó. Lelki otthonos emberek esetén egy (az énhatékonyság) kivételével minden mért konstruktum mentén jobb lelki állapotban vannak azok a vizsgált személyek, akik rendelkeznek külső otthonnal, mint azok, akik külső otthontalanok. A külső otthonnal rendelkező emberek erősebb helykötődést mutatnak, boldogabbak, egészségesebbnek érzik magukat és értelmesebbnek az életüket, kevésbé ellenségesek (jobban bíznak önmagukban és másokban), alacsonyabb az észlelt stressz szintjük, kevésbé magányosak, nagyobb kapcsolódási vágygal és alacsonyabb szeparációs tendenciával rendelkeznek, mint azok, akik külső otthontalanok. Mindez azt jelzi, hogy az érintett emberek külső otthon hiányában annak ellenére rossz lelki állapotban vannak, hogy megőrizték lelki otthonosságukat. A két lelki otthontalan csoportot összehasonlítva azt láthatjuk, hogy a külső otthonnal rendelkező emberek külső otthontalan társaiknál boldogabbak és alacsonyabb az észlelt stressz szintjük, kevésbé ellenségesek (jobban bíznak magukban és másokban), és értelmesebbnek érzik az életüket. Ugyanakkor a két csoport közt nincs különbség a helykötődés, szeparáció, magányosság, anómia, reménytelenség, énhatékonyság, elégedettség és szubjektív egészség szempontjából. Ez az eredmény kiemelten fontos, mert jelzi a lelki otthonosság, mint védőfaktor korlátait, azaz, hogy önmagában szükséges, de nem elégséges feltétele a lelki egészségnek. Felhívja a figyelmet arra, hogy a fizikai otthon hiányával együtt járó lélektani károktól nem óv meg maradéktalanul a lelki otthonosság, illetve nem írható mindennemű lélektani hiány és sérülés a lelki otthontalanság számlájára. Mindez az „Elsőként lakhatást!” elvén alapuló rehabilitációs programok (lásd Pleace, 2012 és 2017, magyarul például Fehér & Balogi, 2017) mellett szól, melyek felismerték, hogy a hajléktalanul élő emberek támogatása során a rehabilitáció leghatékonyabb és kihagyhatatlan alapköve a

megfelelő lakhatás biztosítása (vö. Kántor, Brózik, & Dúll, megjelenés alatt). Nem mellesleg, az eredmények alátámasztják a környezetpszichológiai szociofizikai, személy-környezet tranzakcionális megközelítés (Dúll, 2009) bevonásának jogosságát a hajléktalanság megértésébe és mind a prevencióba, mind az intervencióba.

A lelki otthonos és a lelki otthontalan emberek összehasonlítása

Eredményeink szerint a lelki otthonos emberek a külső otthonos és a külső otthontalan csoporton belül egyaránt jobb lelki állapotban vannak, boldogabbak, elégedettebbek és alacsonyabb az észlelt stressz szintjük, és más konstruktumok mentén is jobb lelki állapotban vannak, mint azok, akik lelki otthontalanok. Ugyanakkor a *lelki otthontalan és lelki otthonos emberek közti lélektani különbséget befolyásolja az, hogy valakinek van-e külső otthona.* A két külső otthonos csoportot összehasonlítva az látható, hogy azok a külső otthonnal rendelkező emberek, akik lelkileg is otthonosak, boldogabbak, elégedettebbek, reménytelibbek, hatékonyabbnak és egészségesebbnek érzik magukat, kevesebb szeparációs tendenciával és erősebb helykötődéssel jellemezhetők, valamint alacsonyabb az észlelt stressz szintjük, mint azoknak, akik lelki otthontalanok. A két külső otthontalan csoportot összehasonlítva az látható, hogy a külső otthonnal nem rendelkező emberek közül azok, akik lelkileg otthonosak, boldogabbak, elégedettebbek, alacsonyabb az észlelt stressz szintjük, és általában jobban kötődnek, jobban kapcsolódnak a körülöttük élőkhez, mint azok, akik lelkileg is otthontalanok. Mindez abba az irányba mutat, hogy a lelki otthonosság fontos védőfaktornak tekinthető, ugyanis a lelki otthonosság konstruktuma egy olyan lélektani minőséget ragad meg, amely együtt jár több más, az egészséges lelki működés szempontjából bizonyítottan fontos jellemzővel. Ez az eredmény alátámasztja azt a feltevést, hogy a külső otthon nem elégséges feltétele a lelki otthonosságnak, illetve, hogy a külső otthonos emberek populációján belül azok, akik lelkileg otthontalanok, egy rosszabb lelki állapotban lévő (boldogtalanabb, elégedetlenebb és nagyobb stressznek kitett), sérülékenyebb alcsoportot jelentenek. Mindez a hajléktalan ellátás szempontjából is fontos, mert egyrészt eszerint a külső otthontalan emberek körében elkülöníthető két lélektani szempontból markánsan különböző csoport (a lelki otthontalan és a lelki otthonos emberek csoportja), melyek sajátosságainak alaposabb megismerése hozzájárulhat a hatékonyabb rehabilitációhoz. Másrészt pedig az eredmények alátámasztják azt a korábbi kutatások nyomán megfogalmazott álláspontot, mely szerint a külső otthonnal rendelkező emberek közül azok, akik lelkileg otthontalanok, fokozottan sérülékeny,

rosszabb lelki állapotban lévő, külső otthontalanságra veszélyeztetett alcsoportnak tekinthetők (Riggs & Coyle, 2002; Melamed et al., 2004; Bernstein & Foster, 2008).

A külső otthonos lelki otthontalan és a külső otthontalan lelki otthonos emberek összehasonlítása

Az eredmények azt mutatják, hogy azok, akiknek van ugyan külső otthonuk, de lelki otthontalanok, sok szempontból hasonló lelki állapotban vannak azokhoz, akik külső otthontalanok ugyan, de lelkileg otthonosak. A különbségeket nézve azt láthatjuk, hogy a külső otthonos lelki otthontalanok egészségesebbnek érzik magukat, materialistábbak, több kapcsolódásuk van emberekhez, helyekhez és tárgyakhoz, mint a külső otthontalan lelki otthonos emberek. Viszont a két csoport helykötődés, ellenségesség (önbizalom és másokba vetett bizalom), magányosság, az élet értelmének érzése, reménytelenség, anómia, énhatékonyság, észlelt stressz, boldogság és elégedettség tekintetében nem különbözik. Az eredmények alapján elképzelhető, hogy a két „kevert” csoport hasonlóságában a korábbi kutatások által jelzett identitáskrizis tükröződik (Hoksbergen, 1999; Riggs & Coyle, 2002; Melamed et al., 2004; Horvát et al., 2006; Wardhaugh, 2012; Kennedy, 2014), melynek hátterében abból fakadó „összezavartság” állhat, hogy nincs összhangban az élményszint a külső, fizikai realitással, azaz valaki otthon érzi magát, de nincs külső otthona, vagy otthontalannak érzi magát, miközben van külső otthona.

A megfogalmazott hipotézisek vizsgálata

A megfogalmazott hipotézisek sorrendjében haladva a következő eredmények születtek: A H1.1. hipotézis (azoknak az embereknek, akik nem rendelkeznek külső otthonnal, gyengébb a helykötődése, mint azoknak, akik külső otthonnal rendelkeznek) lelki otthonos emberek esetén beigazolódott, de lelki otthontalanok esetén nem. A lelki otthonos emberek közülük azok, aki külső otthonnal is rendelkeznek, erősebb helykötődést mutatnak, mint azok, akik nem rendelkeznek külső otthonnal. Ugyanakkor a lelki otthontalan emberek esetén ez a különbség nem áll fenn. A külső otthonosság és a helykötődés közti kapcsolat a H1.1. hipotézisben megfogalmazottnál jóval összetettebbnek látszik.

A H1.2. hipotézis (a lelki otthontalan emberek helykötődése gyengébb, mint lelki otthonos embereké) esetén is az előző hipotézis vizsgálata kapcsán kapotthoz hasonló eredmények születtek: ez a hipotézis külső otthonos emberek esetén beigazolódott, de

külső otthonnal nem rendelkezők esetén nem. A külső otthonos emberek közülük azok, akik lelkiileg is otthonosak, szignifikánsan magasabb helykötődés értéket mutatnak, mint azok, akik lelkiileg otthontalanok. A két külső otthontalan csoport esetén viszont nem tapasztalható ilyen különbség. A lelki otthonosság és a helykötődés közti kapcsolat a H1.2. hipotézisben megfogalmazottnál jóval összetettebbnek látszik.

Lelki otthonos emberek esetén igazolódott a H2.1. hipotézis (a külső otthontalan emberek a külső otthonnal rendelkezőknél kevésbé bíznak magukban és másokban, magányosabbak és elszigeteltebbek). A lelki otthonos emberek csoportjára vonatkozóan igazolódott, hogy közülük azok, akik nem rendelkeznek külső otthonnal, kevésbé bíznak magukban és másokban, magányosabbak és elszigeteltebbek, mint azok, akik külső otthonnal rendelkeznek. A lelki otthontalan emberek között a külső otthonos és külső otthontalan alcsoport közt nem tapasztalható szignifikáns különbség a magányosság és az elszigeteltség tekintetében, ugyanakkor náluk is megfigyelhető az, hogy azok, akik külső otthonnal nem rendelkeznek, kevésbé bíznak magukban és másokban, mint azok, akik rendelkeznek külső otthonnal.

A H2.2. hipotézis (a lelki otthontalan emberek a lelkiileg otthonos embereknél kevésbé bíznak magukban és másokban, magányosabbak és elszigeteltebbek) vizsgálatának eredményei szerint a külső otthonos emberek esetén azt láthatjuk, hogy azok, akik közülük lelkiileg otthontalanok, elszigeteltebbek, ugyanakkor nem magányosabbak és nem ellenségesebbek, mint azok, akik lelkiileg otthontalanok. A külső otthontalan emberek csoportjában a lelki otthontalanok és lelki otthonosak közt nem mutatkozott szignifikáns különbség ellenségesség (önbizalom és másokba vetett bizalom) és magányosság tekintetében, ugyanakkor azok, akik rendelkeznek külső otthonnal, jobban kötődnek a társas és fizikai világhoz.

A H3.1. hipotézis (a külső otthontalan emberek kevésbé érzik azt, hogy értelme lenne az életüknek, reménytelenebbek és kilátástalanabbak, mint azok, akiknek van külső otthonuk) vizsgálata során kiderült, hogy a lelki otthonos emberek közül azok, akik külső otthontalanok, reménytelenebbek, kilátástalanabbak és jobban keresik az élet értelmét, mint azok, akik külső otthonosak. A lelki otthontalan emberek csoportján belül a külső otthontalanok nagyobb mértékben fordulnak a spiritualitás felé, mint azok, akik külső otthonnal rendelkeznek (a TCI ST3 faktora volt az egyetlen, ami különbséget jelzett a külső otthonos és külső otthontalan csoport között).

A H3.2. hipotézis (a lelki otthontalan emberek kevésbé érzik azt, hogy értelme lenne az életüknek, reménytelenebbek és kilátástalanabbak, mint azok, akik lelkiileg otthonosak)

vizsgálata során kiderült, hogy a külső otthonos emberek közül azok, akik lelkiileg otthontalanok, reménytelenebbek és kilátástalanabbak, mint azok, akik lelkiileg otthonosak, ugyanakkor a külső otthontalan emberek esetén nem tapasztalható ilyen különbség.

A H4.1. hipotézis (a külső otthonos emberek hatékonyabbnak és egészségesebbnek érzik magukat, boldogabbak, elégedettebbek, és kevésbé érzik stresszesnek az életüket, mint azok, akiknek nincs külső otthonuk) részben, a lelki otthonos emberek közül külső otthonnal is rendelkezők esetén teljesült, mert közülük azok, akik külső otthonnal is rendelkeznek, egészségesebbnek érzik magukat, boldogabbak, elégedettebbek, és kevésbé érzik stresszesnek az életüket, mint azok, akik nem rendelkeznek külső otthonnal. A lelki otthontalan emberek esetén viszont a hipotézis csak részben igazolódott, ugyanis közülük azok, akik rendelkeznek külső otthonnal, boldogabbak és kevesbé érzik stresszesnek az életüket, de nem elégedettebbek, és nem érzik egészségesebbnek magukat, mint azok, akiknek nincs külső otthonuk.

A H4.2. (a lelkiileg otthonos emberek hatékonyabbnak, egészségesebbnek érzik magukat, boldogabbak, elégedettebbek, és kevésbé érzik stresszesnek az életüket, mint azok, akiknek nincs lelki otthonuk) részben igazolódott, mivel a külső otthonos emberek közül azok, akik lelkiileg is otthonosak, boldogabbak, elégedettebbek, hatékonyabbnak, egészségesebbnek és kevésbé stresszesnek élik meg magukat, mint azok, akik lelkiileg otthontalanok. A külső otthonnal nem rendelkező emberek esetén viszont az ötből csak három konstruktum, a boldogság, elégedettség és észlelt stressz esetén tapasztalható különbség.

A hipotézisekhez kapcsolódó eredmények alapján további megerősítést nyert az, hogy az otthontalanság külső és lelki aspektusának sérülése hasonló mértékű, egyaránt súlyos lélektani következményekkel jár. Ugyanígy elmondható az is, hogy a biztonságos, stabil lelki otthon a biztonságos, stabil külső otthonhoz hasonlóan a lelki egészség szempontjából fontos védőfaktor. Mindegyik hipotézis esetén azt láthattuk, hogy a külső és lelki otthontalanság egyaránt hasonló súlyú lélektani különbségekkel járt együtt.

ÖSSZEFOGLALÁS, TANULSÁGOK, TOVÁBBI KUTATÁSI IRÁNYOK: A KÜLSŐ ÉS A LELKI OTTHONALANSÁG EGYÜTTES KUTATÁSA

Az otthon az a kitüntetett hely, ahova az ember alanyi jogon tartozik. A külső otthon (egy olyan fizikai lakóhely ami otthon kialakítására alkalmas) és a lelki otthon (az a selfstruktúra, mely megalapozza az ember otthonosság érzetét) a legalapvetőbb emberi szükségletek közé tartozik (OHCHR, 1991; Melamed, 2004; Kennedy, 2014). Amennyiben a lelki otthon selfstruktúrájának deficitje lelki otthontalansághoz vezet, annak az élményéhez, hogy az érintett nem tartozik igazán sehová, nincs a helyén, nincs otthon a világban, az életében, a kapcsolataiban, önmagában.

A bemutatott kutatás célja a külső otthontalanság, a lelki otthontalanság és más korábbi vizsgálatok során az otthontalansággal összefüggésbe hozott konstruktumok kapcsolatának vizsgálata volt. A vizsgálat elméleti alapja az otthontalanság külső és lelki aspektusait együttesen megragadó KLOK elmélet (Külső és Lelki Otthonosság-otthontalanság Kontinuum, Kántor & Düll, 2018) volt, ami a kapott eredmények alapján kutatások számára használhatónak bizonyult. A bemutatott vizsgálat eredményei alapján pontosabb kép alkotható a külső és lelki otthonosság komplex kapcsolatáról, és arról, hogy milyen jellemzők kapcsolódnak a kettő különböző kombinációihoz.

A külső és a lelki otthonosság egyaránt fontos védőfaktornak bizonyult, amennyiben mindkettő számos a kiegyensúlyozott, egészséges lelki működés szempontjából fontos pszichológiai jellemzővel jár együtt. Ugyanakkor az is bebizonyosodott, hogy mindkettő szükséges, de önmagában egyik sem elégséges feltétele a minőségileg jobb lelki egészségnek. Az eredmények alapján emberek két új, lélektani szempontból fokozottan veszélyeztetett csoportját sikerült meghatározni: 1. azok a külső otthonatlan (effektív hajléktalan) emberek, akik lelkileg is otthonatlanok; 2. azok a külső otthonnal rendelkező emberek, akik lelkileg otthonatlanok. Mindkét csoport esetén fontos lenne a lelki otthontalanság felismerése és kezelése, ugyanis a bemutatott eredmények is azt jelzik, hogy esetükben azok az alapkészségek sérültek, melyek megfelelő külső feltételek esetén szükségesek ahhoz, hogy képesek legyenek otthont kialakítani valamint a kialakított otthonukhoz kötődni és abban valóban otthon érezni magukat. Azok a külső otthonatlan emberek, akik lelkileg is otthonatlanok, a jelek szerint még a többi effektív hajléktalan társukhoz képest is rosszabb lelki állapotban vannak, boldogtalanabbak, elégedetlenebbek, magasabb az észlelt stressz szintjük, kevésbé képesek kötődésre, kevésbé kapcsolódnak a körülöttük élőkhez mint azok, akik lelkileg otthonosak. Ellátásuk, támogatásuk során a külső otthonosságuk erősítése, illetve

megfelelő lakhatáshoz segítségük mellett fontos lenne az otthonossággal kapcsolatos élményeiken is dolgozni, és kezelni azokat az esetleges traumákat, melyek az otthonba vetett bizalmukat megsebeztek. Ők ugyanis önerőből, megfelelő terápiás segítség nélkül még nehezebben tudnak élni azokkal az anyagi és emberi erőforrásokkal melyeket használniuk kéne ahhoz, hogy kikerüljenek az effektív hajléktalanságból. A másik csoport tagjai, a külső otthonnal rendelkező lelkiileg otthontalan emberek "láthatatlan" otthontalanságot képviselnek, amennyiben van ugyan külső otthonuk, de nem érzik otthon magukat az életükben és a világban. Náluk a jelek szerint egyfajta identitás krízist okoz az, hogy annak ellenére otthontalannak érzik magukat, hogy külső körülményeik ezt nem indokolják. Az ő állapotuk hátterében is otthonukkal kapcsolatos traumák, sok esetben korai hiányok feltételezhetőek, melyek nyomán sebződött a "belső otthonuk" és az a készségük, hogy otthon tudják érezni magukat a világban és külső otthonukban. Esetükben is fontos lenne a lelki otthontalanságuk felismerése, megértése és feldolgozása, annál is inkább, mert korábbi kutatások azt jelezték, hogy ez az állapot sok esetben külső otthontalanság irányába sodorja az érintetteket (Riggs & Coyle, 2002; Melamed et al., 2004; Bernstein & Foster, 2008).

Mint ez a vizsgált minta bemutatásánál hangsúlyt kapott, az eredmények értelmezésénél fontos figyelembe venni azt, hogy a vizsgált csoportok esetén a variancia-homogenitás feltétele teljesült ugyan, viszont a csoportok közt életkor és iskolai végzettség tekintetében szignifikáns különbség mutatkozott, ami befolyásolhatja a kapott eredményeket. Ezért indokolt lenne a kutatás tovább folytatása életkor és iskolai végzettség szempontjából jobban illeszkedő csoportokon. Emellett pedig mivel az otthonhoz való viszony tekintetében markáns különbségek tapasztalhatóak a nemek között indokolt lenne nőknél és férfiaknál külön is vizsgálni a lelki otthontalanság jellemzőit. További kutatási irányt jelenthet olyan mérőeszközök kidolgozása is, melyekkel a lelki és a külső otthonosság-otthontalanság kontinuumok árnyaltabban és pontosabban mérhetők. A konceptualizálás folytatása is indokolt lenne, annak érdekében, hogy további pontosításra kerüljön a lelki otthonosság koncepciója és ezen belül azon minőségek listája, melyekre a lelki otthonosság jellemzőiként tekinthetünk. Végezetül fontos lenne a személyiség szintű, illetve akcidentális trauma következtében előálló lelki otthontalanság közti különbségeket is alaposabban feltárni, és megismerni a lelki otthontalanság esetleges altípusainak fenomenológiáját, kialakulásának sajátosságait, az azok hátterében meghúzódó életesemények természetét és lehetséges kezelések módját.

IRODALOMJEGYZÉK

- ALBERT, F., & DÁVID, B. (2001). *Ha elszakad a háló...A hajléktalanság kapcsolathálózati megközelítése*. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest.
- AMERICAN PSYCHOLOGY ASSOCIATION, PRESIDENTIAL TASK FORCE ON PSYCHOLOGY'S CONTRIBUTION TO END HOMELESSNESS (2010). Helping people without homes: The role of psychologists and recommendations to advance research, training, practice, and policy. Forrás: <http://www.apa.org/pi/ses/resources/publications/end-homelessness.aspx>, letöltve: 2018. 05. 10. 12:00.
- AMORE, K., BAKER, M., & HOWDEN-CHAPMAN, P. (2011). The ETHOS Definition and Classification of Homelessness: An Analysis. *European Journal of Homelessness*, 5(2), 19–37.
- ANDORKA, R. (1996): A társadalmi jelzőszámok tükrében. In R. Andorka, T. Kolosi, és Gy. Vukovich (Eds.), *Társadalmi riport 1996*. TÁRKI-Századvég, Budapest. 16-44.
- ARCE, A. A., & VERGARE, M. J. (1984). Identifying and characterizing the mentally ill among the homeless. In H. R. LAMB (Ed), *The Homeless Mentally Ill*. American Psychiatric Association, Washington D.C. 75–89.
- BANDURA, A. (1997). *Self-Efficacy: The Exercise of Control*. Freeman/Times Books/Henry Holt & Co, New York.
- BÁNLAJKY, P. (2001). Hajléktalanok. Gyorsjelentés egy 2001. decemberi adatfelvételtől. In: *Az Oltalom karitatív Egyesület 2001 évi beszámolója*. Budapest. 33–46.
- BARABÁSNÉ, K. E. (2006). Az otthontalanság pszichológiai hatása a hajléktalan életmóddal kapcsolatba kerülő személyek identitásváltozásában. *Mentálhigiéne és pszichoszomatika*, 7(4). 329–345.
- BARTHOLOMEW, K., & HOROVITZ, L. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61, 226-244.
- BECK, A.T., WEISSMAN, A., LESTER, D., & TREXLER, L. (1974). The measurement of pessimism: The Hopelessness Scale. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 42, 861–865.
- BÉNYEI, Z., GURÁLY, Z., GYŐRI, P., & MEZEI, GY. (2000). Tíz év után-gyorsjelentés a fővárosi hajléktalanokról-1999. *Esély*, 2000 (1), 62–95.
- BEN-SHAHAR, A. S. (2014). *Touching the Relational Edge: Body psychotherapy*. Karnac, London

- BENTLEY (1997). The psychological effects of homelessness and their impact on the development of a counselling relationship. *Counselling Psychology Quarterly*, 10(2), 195-210.
- BENVENISTE, C. (1996). Towards a better understanding of the homeless and exclusion from housing. *Actualites du Conseil National de l'Information Statistique*, 17, 1-4.
- BERGER, P., BERGER, B., & KELLNER, H. (1974). *The Homeless Mind: Modernization and Consciousness*. Vintage Books, New York.
- BERNSTEIN, N., & FOSTER, L. K. (2008). *Voices from the Street: A Survey of Homeless Youth by Their Peers*. California Research Bureau. Forrás: <https://www.library.ca.gov/crb/08/08-004.pdf>, letöltve: 2011. 06. 15. 12:00.
- BHUI, K., SHANAHAN, L., & HARDING, G.(2006). Homelessness and mental illness: A literature review and a qualitative study of perceptions of the adequacy of care. *International Journal of Social Psychiatry*, 52(2), 152-165.
- BOADELLA, D. (1987). *Lifestreams: An Introduction to Biosynthesis*. Routledge & Kegan Paul, London.
- BOYCE-DAVIES, C. (1994). *Black Women, Writing and Identity: Migrations of the Subject*. Routledge, New York.
- BREITNER, P. (1999). A hajléktalanná válás lépcsőfokai. *Esély*, 1999(1), 84-108.
- BREITNER, P. (2016a). Lakáshasználat a hajléktalanságban – jelentés a szociálpolitika senki földjéről. In *Dialógusok a hajléktalanságról: Otthontalanul...Tégy az emberért! 11*. Budapesti Módszertani Szociális Központ és intézményei. Menhely Alapítvány, Budapest. 83-102.
- BREITNER, P. (2016b). Lábtű és otthontalanság: A szavak jelentésének inflációja és a jelentésváltozás tehetetlensége. In *Dialógusok a hajléktalanságról: Otthontalanul...Tégy az emberért! 11*. Budapesti Módszertani Szociális Központ és intézményei. Menhely Alapítvány, Budapest. 83-102.
- BUSCH – GEERTSEMA, V., EDGAR, W., O’SULLIVAN, E, & PLEACE, N. (2010). *Homelessness and Homeless Policies in Europe: Lessons from Research*. A Report prepared for the European Concensus Conference on Homelessness, 9-10. December 2010. FEANTSA, Brussels.
- CANTER, D. (1977). *The psychology of place*. Architectural Press, London
- CLOKE, P., MAY, J., & JOHNSEN, S. (2010). *Swept Up Lives? Re-Envisioning the Homeless City*. Wiley-Blackwell, Oxford.

- CLONINGER, C.R., SVRAKIC, D.M., & PRZYBECK, T.R. (1993). A psychobiological model of temperament and character. *Archives of General Psychiatry*, 50, 975–990.
- COHEN, S., KAMARCK, T., & MERMELSTEIN, R. (1983). A global measure of perceived stress. *Journal of Health and Social Behaviour*, 24, 385–396.
- COHEN, S., & WILLIAMSON, G. M. (1988). Perceived stress in a probability sample of the United States. In S. SPACAPAN & S. OSKAMP (Eds.), *The Social Psychology of Health*. Sage, Newbury Park, CA. 31–67.
- COOK, W., & MEDLEY, D. (1954). Proposed hostility and pharisaic-virtue scales for MMPI. *Journal of Applied Psychology*, 38, 414-418.
- COOPER, B. (1995). *Shadow people: the reality of homelessness in the 90's*. Sydney City Mission, Sydney.
- CSÓKA, SZ., SZABÓ, G., SÁFRÁNY, E., ROCHLITZ, R., & BÓDIZS, R. (2007). Kísérlet a felnőttkori kötődés mérésére – a kapcsolati kérdőív (Relationship Scale Questionnaire) magyar változata. *Pszichológia*, 27(4), 333–355.
- DEAR, M., & TAKAHASHI, L. (1992). "Health and Homelessness". In: M. Hayes & H. Foster (Eds.) *Community, Environment and Health*. University of Victoria Press. 185-212.
- DENNIS, D. L., BUCKNER, J. C., LIPTON, F. R., & LEVINE, I. S. (1991). A Decade of Research and Services for Homeless Mentally Ill Persons. *American Psychologist*, 46(11), 1129-1138.
- DÚLL, A. (1995). Az otthon környezetpszichológiai aspektusai. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 35(5-6). 345–377.
- DÚLL A. (1996): A helyidentitásról. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 36(4-6). 363–391.
- DÚLL, A. (1998). *Hétköznapi otthoni rutinok környezetpszichológiai vizsgálata*. PhD-értekezés (témavezető: Czigler István). ELTE, Budapest.
- DÚLL, A. (2002). Kísérlet egy tranzakcionális környezetpszichológiai fogalom operacionalizálására: a lakó-környezet összeállítás empirikus vizsgálata. II. A kutatás. *Pszichológia*, 22(2), 183-219.
- DÚLL, A. (2009). *A környezetpszichológia alapkérdései. Helyek, tárgyak, viselkedés*. L'Harmattan, Budapest.
- DÚLL, A. (2012). Az otthon dialektikája: a hétköznapi rutinok kreativitásától az otthon szakralitásáig. In K. Varga, & A. Cs. Gósiné Greguss (Eds.), *Tudatállapotok, hipnózis, egymásra hangolódás*. L'Harmattan, Budapest. 525–561.

- DÚLL, A. (2015a). Amikor messze van az „odakinn” az „idebenn”-től: a helyválttatás és az identitás összefüggései. In A. Keszei (Ed.), *Hely, identitás, emlékezet*. L'Harmattan, Budapest. 19-33.
- DÚLL, A. (2015b). Az identitás környezetpszichológiai értelmezése: helyézés, helykötődés és helyidentitás. In P. Bodor (Ed.), *Emlékezés, identitás, diszkurzus*. L'Harmattan, Budapest. 79-99.
- DRESSER, I. (1985). Psychological homelessness; A clinical example. *Journal of Social Work Practice, 1* (4), 67–76.
- EDGAR, B. (2009). *European Review of Statistics on Homelessness*. FEANTSA, Brussels.
- FAZEL, S., KHOSLA, V., DOLL, H., & GEDDES, J. (2008). The Prevalence of Mental Disorders among the Homeless in Western Countries: Systematic Review and Meta-Regression Analysis. *PLoS Med* 5(12), 1670-1681.
- FEANTSA (2005). *ETHOS – European Typology on Homelessness and Housing Exclusion*. Brussels: FEANTSA, Brussels. Forrás: www.feantsa.org/code/en/pg.asp?Page=484, letöltve: 2018. 05. 10. 12:00.
- FEHÉR, B., & BALOGI, A. (2017). A Habitat for Humanity Magyarország. “Elsőként lakhatást!” programjának értékelése. Habitat for Humanity Magyarország, Budapest. Forrás: https://habitat.hu/ext-files/hfh_housingfirst_ertekeles_2017.pdf, letöltve: 2018. 05. 10. 12:00.
- FINLEY, S., & DIVERSI, M. (2010). Critical Homelessness: Expanding Narratives of Inclusive Democracy. *Cultural Studies and Critical Methodologies, 10*. 4-13.
- FISCHER, P. J., & BREAKEY, W. R. (1991). The Epidemiology of Alcohol, Drug, and Mental Disorders Among Homeless Persons. *American Psychologist, 46*(11), 1115-1128.
- FITZPATRICK, S. (2005). Explaining Homelessness: A Critical Realist Perspective. *Housing, Theory and Society, 22*(1), 1–17.
- FLANERRY, R.B., & HARVEY, M.R. (1991). Psychological trauma and learned helplessness: Seligman's paradigm reconsidered. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training, 28*(2), 374-378.
- FOLSOM, D.P., HAWTHORNE, W., LINDAMER, L., GILMER, T., BAILEY, A., GOLSHAN, S., GARCIA, P., UNÜTZER, J., HOUGH, R., & JESTE, D.V. (2005). Prevalence and Risk Factors for Homelessness and Utilization of Mental Health Services Among 10,340

- Patients With Serious Mental Illness in a Large Public Mental Health System. *American Journal of Psychiatry*, 162, 370-376.
- FRIED, M. (1963). Grieving for a lost home. In L. J. Duhl (Ed.), *The urban condition*. New York: Basic Books. 151–171.
- GÁBOR, GY. (2007). Az otthon idegensége – az idegenbeliség otthonossága. *Világosság*, 11–12., 73–96.
- GALE, J. (2000). The dwelling place of meaning. In S. Tucker (Ed.), *A therapeutic community approach to care in the community. Dialogue and dwelling*. Jessica Kingsley Publishers, London. 35-54.
- GOODMAN, L., SAXE, L., & HARVEY, M. (1991). Homelessness as Psychological Trauma. *American Psychologist*, 46(11), 1219-1225.
- GURÁLY, Z., GYÖRI, P., MEZEI, GY., & PELLE, J. (2002). A margó szélén. *Esély* 2000(3), 30-54.
- GYÖRI, P. (1990). Gyorsjelentés a hajléktalanságról, Magyarországon, 1990. In *Társadalmi riport*. TÁRKI, Budapest.
- GYÖRI, P. (2008). Fedél nélkül élők. In P. Győri & J. Vida (Eds), *Az utcák népe*. Menhely Alapítvány és a Budapesti Módszertani és Szociális Központ és Intézményei, Budapest. 5–141.
- GYÖRI, P. (2016a). Töprengések Breitner Péter írása kapcsán. In: *Dialógusok a hajléktalanságról: Otthontalanul...Tégy az emberért!* 11. Budapesti Módszertani Szociális Központ és intézményei. Menhely Alapítvány, Budapest. 103-112.
- GYÖRI, P. (2016b). „Elmúlt négy év...”: A hajléktalan emberek főbb statisztikai jellemzői, 2011–2014. In: *Dialógusok a hajléktalanságról: Otthontalanul...Tégy az emberért!* 11. Budapesti Módszertani Szociális Központ és intézményei. Menhely Alapítvány, Budapest. 119-144.
- HABER, M., & TORO, P. A. (2004). Homelessness among families, children and adolescents: An ecological-developmental perspective. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 7, 123–164.
- HALPERN, D. (1995). *Mental Health and the Built Environment: More than Bricks and Mortar?* Taylor & Francis Ltd., London.
- HOKSBERGEN, R. A. C. (1999). Psychic Homelessness. In G.J.M. ABBARNO (ed.), *The Ethics of Homelessness: Philosophical perspectives*. Rodopi, Amsterdam. 105–121.

- HOKSBERGEN, R. A. C., & LAAK, J. (2000). Adult Foreign Adoptees: Reactive Attachment Disorder May Grow into Psychic Homelessness. *Journal of Social Distress and the Homeless*, 9(4), 291–308.
- HORDÓS, M., (2007). „Fel is út, le is út”. *Hajléktalan emberek helykötődésének és humán kötődésének vizsgálata*. Szakdolgozat (témavezető: Dúll Andrea). KRE, Budapest.
- HORVÁT M. T., DÚLL A., & LÁSZLÓ J. (2006). A helyvesztés vizsgálata migrációban lévő magyar fiatalok körében (kutatási beszámoló). In Dúll A. és Á Szokolszky (Eds.), *Környezet–pszichológia*. Akadémiai Kiadó, Budapest. 133–153.
- HORVÁT M. T., DÚLL A., & LÁSZLÓ J. (2011). Helyvesztés-élmény és honvágy – egy „keserédes” jelenség környezetpszichológiája. *Alkalmazott Pszichológia*, 2, 21–32.
- IBM Knowledge Center (2019). TwoStep Cluster Analysis. Forrás: https://www.ibm.com/support/knowledgecenter/bs/SSLVMB_24.0.0/spss/base/idh_t_wostep_main.html, letöltve: 2019. 07. 09.
- KÁNTOR, Á. (2005). *Egy gyökértelen állapot krízise, a „felnőttkori szociális újraközeledési krízis”*. Diplomadolgozat (témavezető: Bakó Tihamér), KRE, Budapest.
- KÁNTOR, Á. (2011). A hajléktalan emberek vágyai: Hajléktalan és nem hajléktalan férfiak motivációinak vizsgálata. *Alkalmazott pszichológia*, 2011 (3), 46–63.
- KÁNTOR, Á., & DÚLL, A. (2018). A hajléktalanság láthatatlan arca: A lelki otthon és a lelki otthontalanság. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 73(4/5), 643–667.
- KÁNTOR, Á., BRÓZIK, P., & DÚLL, A. (MEGJELENÉS ALATT). Psychological research on homelessness: The relation between psychological and external homelessness. *Psychologia Hungarica Caroliensis*.
- KENNEDY, R. (2014). *The Psychic Home: Psychoanalysis, consciousness and the human soul*. Routledge, London.
- KIDD, S. A., MINER, S., WALKER, D., & DAVIDSON, L. (2007). Stories of working with homeless youth: On being „mind-boggling”. *Children and Youth Services Review*, 29(1), 16-34.
- KOPP, M., & SKRABSKI, Á. (1992). *Magyar Lelkiállapot*. Végeken Alapítvány, Budapest.
- KOPP, M., & SKRABSKI, Á. (1995). *Magyar lelkiállapot*. Végeken Kiadó, Budapest
- KOPP, M., SKRABSKI, Á., & SZEDMÁK, S. (1999). A testi és lelki egészség összefüggései országos reprezentatív felmérések alapján. *Demográfia*, XLII(1-2), 88-119.

- KOPP, M., BALOG, P., KONKOLY–THEGE, B., SALAVECZ, GY., STAUDER, A., CSÓKA, S., & BÓDIZS, R. (2009). A lelki egészség epidemiológiai, pszichofiziológiai vizsgálata és a lelki egészségmegőrzés lehetőségei. *Népegészségügy*, 87(2), 52–58.
- KOVÁCS, T. (2002). „Ha lenne szabad ezer forintja?” – felmérés vendégeink körében. In: *Oltalom beszámoló*. Az oltalom Karitatív Egyesület és a „Másik Kéz” Alapítvány, Budapest. 61–83.
- LAKATOS, M. (1993). Hajléktalanság a nemzetközi irodalom tükrében. Alkoholológiai füzetek. 22. Országos Alkoholológiai Intézet, Budapest.
- LAMB, H. R., & LAMB, D. M. (1990). Factors contributing to homelessness among the chronically and severely mentally ill. *Hospital & Community Psychiatry*, 41(3), 301-305.
- LEVINE, I. S., & HUEBNER, R. B. (1991). Homeless persons with alcohol, drug, and mental disorders: Introduction to section one. *American Psychologist*, 46(11), 1113-1114.
- LEVINE, I. S., & ROG, D. J. (1990). Mental Health Services for Homeless Mentally Ill Persons. Federal Initiatives and Current Service Trends. *American Psychologist*, Vol. 45(8), 963-968.
- LEWIN, K. (1972). *A mezőelmélet a társadalomtudományban*. F. Mérei (Ed.). Gondolat, Budapest.
- LOWEN, A. (1958/1977). *The language of the body*. Grusse and Stratton, New York.
- MARSH, A., & KENNETT, P. (1999). Exploring the New Terrain. In P. Kenneth, A. Marsh, (Eds), *Homelessness: Exploring the New Terrain* Policy Press, Bristol. 1-16.
- MARTOS, T., & KOPP, M. (2011). A társadalmi összjólét jelentősége és vizsgálatának lehetőségei a mai magyar társadalomban II. A GDP alakulása és az életminőség néhány trendje Magyarországon, 1999-2010. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*, 12(4), 375–394.
- MARTOS, T., & KONKOLY–THEGE, B. (2012). Aki keres, és aki talál — az élet értelmessége keresésének és megélésének mérése az Élet Értelme Kérdőív magyar változatával. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 67, 125–149.
- MARRIOTT, S., HARVEY, R. H., & BONNER, D. (1997). Health in hostels: A survey of hostel dwelling women. *Psychiatric Bulletin*, 21, 618–621.
- MCCARTY, D., ARGERIOU, M., HUEBNER, R. B., & LUBRAN, B. (1991). Alcoholism, Drug Abuse, and the Homeless. *American Psychologist*, 46(11), 1139-1148.

- MILBURN, N., & D'ERCOLE (1991). Homeless Women. Moving Toward a Comprehensive Model. *American Psychologist*, 46(11), 1161-1169.
- MILBURN, N.G., RICE, E., ROTHERAM-BORUS, M.J., MALLETT, S., ROSENTHAL, D., BATTERHAM, P., MAY, S.J., WITKIN, A., & DUAN, N. (2009). Adolescents Exiting Homelessness Over Two Years: The Risk Amplification and Abatement Model. *Journal of Adolescent Research*, 19(4), 762-785.
- MELAMED, S., SHALIT-KENIG, D., GELKOPF, M., LERNER, A., & KODESH, A. (2004). Mental Homelessness: Locked Within, Locked Without. In A. METTERI, T. KRÖGER, A. POHJOLA, (Eds.) (2005), *Social work visions from around the globe: citizens, methods, and approaches*. Routledge, New York. 209–226.
- MILBURN, N., & D'ERCOLE, A. (1991). Homeless Women. Moving Toward a Comprehensive Model. *American Psychologist*, 46(11). 1161-1169.
- MOLNÁR, G. (1999). A hajléktalanok pszichés állapota. *Mentálhigiéné és pszichoszomatika*. 1(1-2). 38-44.
- MOLNÁR, G. (2002). A hajléktalanok egészségügyi ellátása, különös tekintettel pszichés állapotukra. In F. Glatz & E.Sz. Vizi (Eds.), *Élethelyzet-életminőség, zsákutcák és kiutak*. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest. 137-161.
- MONTGOMERY, P., MCCAULEY, K., & BAILEY P. H. (2009). Homelessness, a State of Mind? A Discourse Analysis. *Issues in Mental Health Nursing*, 2009, 30(10). 624-630.
- MOORE, J., CANTER, D., STOCKLEY, D., & DRAKE, M. (1995). *The Faces of Homelessness in London*. Dartmouth, London
- NATIONAL COALITION FOR THE HOMELESS (NCH) (2009). *Mental Illness and Homelessness*. United States, Washington DC. <http://homelesshub.ca/ResourceFiles/kh3mkmqd.pdf>. Letöltve: 2010.11.11. 12:00.
- OGDEN, T. H. (2004). On holding and containing, being and dreaming. *The International Journal of Psychoanalysis*, 85, 1349-1364.
- OROSS, J. (1994). Hajléktalan emberek egészsége. In M. Balogh & G. Hegyesi (Eds.) *Találkozási pontok. Szociális munka és egészségügy*. Szociális Munkások Magyarországi egyesülete, Budapest. 150-158.
- PERCZEL FORINTOS, D., SALLAI, J., & RÓZSA, S. (2001). A Beck-féle Reménytelenség Skála pszichometriai vizsgálata. *Psychiatria Hungarica*, (6). 632–643.

- PHILIPPOT, P., LECOCQ, C., SEMPOUX, F., NACHTERGAEL, H., & GALAND, B. (2007). Psychological Research on Homelessness in Western Europe: A review from 1970 to 2001. *Journal of Social Issues*, 63(3), 483–504.
- PILIAVIN, I., SOSIN, M., & WESTERFELT, H. (1988). *Conditions contributing to long-term homelessness: An exploratory study*. WI: Institute for Research on Poverty, University of Wisconsin-Madison, Madison.
- PLEACE, N. (2000). The New Consensus, the Old Concensus and the Provision of Services for People Sleeping Rough. *Housing Studies*, 15, 58–94.
- PLEACE, N. (2012). *Housing First*. DIHAL, France.
- PLEACE, N. (2017). *Housing First Guide Europe*. FEANTSA, Brussels.
- PROSHANSKY, H. M., FABIAN, A. K., & KAMINOFF, R. (1983). Place-Identity: Physical World Socialization of the Self. *Journal of Environmental Psychology*, 3, 57–83.
- PROSHANSKY, H. M., ITTELSEN, W. H., & RIVLIN, L. G. (1970). *Environmental psychology: Man and his physical setting*. Holt, Rinehart, and Winston, New York. 419-439.
- RAFFERTY, Y., & SHINN, M. (1991). The Impact of Homelessness on Children. *American Psychologist*, 46(11), 1170-1179.
- RAPOPORT, A. (1977). *Human Aspects of Urban Form*. Pergamon Press, Oxford.
- RIGGS, E. H., & COYLE, A. (2002). Young People’s Accounts of Homelessness: A Case Study Analysis of Psychological Well-Being and Identity. *Counselling Psychology Review*, 17, 5–15.
- ROBERTSON, M. J., & TORO, P. A. (1999). Homeless youth: Research, intervention, and policy. In Fosburg, L. B., & Dennis, D. L. (Eds.). *Practical lessons: The 1998 National Symposium on Homeless Research*. Department of Housing and Urban Development and the U.S. Department of Health and Human Service. Government Printing Office, Washington DC.
- ROSENBERG, A. A., SOLARZ, A. L., & BAILEY, W. A. (1991). Psychology and Homelessness. A Public Policy and Advocacy Agenda. *American Psychologist*, 46(11), 1239-1244.
- RÓZSA, S., RÉTHELYI, J., STAUDER, A., SUSANSZKY, É., MÉSZÁROS, E., SKRABSKI, Á., & KOPP, M. (2003). A HUNGAROSTUDY 2002 országos reprezentatív felmérés általános módszertana és a felhasznált tesztbattéria pszichometriai jellemzői. *Psychiatria Hungarica*, 18 (2), 83–94.

- RUSSELL, D., PEPLAU, L. A., & FERGUSON, M. JL. (1978). Developing a measure of loneliness. *Journal of Personality Assessment*, 42, 290–294.
- RUSSELL, D. (1996). The UCLA Loneliness Scale (Version 3): Reliability, validity, and factor structure. *Journal of Personality Assessment*, 66, 20–40.
- SALLAY, V., & DÚLL A. (2006). „Érezd magad otthon!” Az otthonhoz fűződő viszony projektív, környezetpszichológiai szempontú vizsgálata. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 61(1), 35–52.
- SALLAY, V. (2008). Az önmagunkra találás helyei: környezeti önszabályozás elmélet és kutatás tükrében. *Alkalmazott Pszichológia*, 10(3–4), 145–161.
- SCHMIEDEK, R. A. (1973). Das „Personal Sphere Model”. Versuch eines graphischen Tests für Objektbeziehungen. *Zeitschrift für Klinische Psychologie und Psychotherapie*, 21, 164–182.
- SCHWARZER, R. (1993). *Measurement of perceived self-efficacy. Psychometric scales for cross-cultural research*. Freie Universität Berlin, Berlin.
- SEAMON, D. (1979). *A Geography of the Lifeworld. Movement, Rest and Encounter*. Croom Helm, London.
- SELIGMAN, M. E. P. (1975). *Helplessness: On Depression, Development, and Death*. W. H. Freeman, San Francisco.
- SHINN, M., KNICKMAN, J. R., & WEITZMAN, B. C. (1991). Social Relations and Vulnerability to Becoming Homeless among Poor Families. *American Psychologist*, 46, 1180–1187.
- STAUDER, A., & KONKOLY–THEGE, B. (2006). Az észlelt stressz kérdőív (PSS) magyar verziójának jellemzői. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*, 7(3), 203–216.
- STEFL, M. E. (1987). The Homeless in Contemporary Society. In R. Bingham, R. Green, & S. White (Eds.), *The Homeless in Contemporary Society*. Sage, Newbury Park, CA. 99–118.
- STEGER, M. F., FRAZIER, P., OISHI, S., & KALER, M. (2006). The Meaning in Life Questionnaire: Assessing the presence of and search for meaning in life. *Journal of Counseling Psychology*, 53, 80–93.
- STUDY GROUP ON HOMELESSNESS (1993). *Homelessness – Report Prepared by the Study Group on Homelessness*. Council of Europe Press, Strasbourg.
- SUSSER, E. S., LIN S., CONOVER, S., & STRUENING, E. L. (1991). Childhood antecedents of homelessness in psychiatric patients. *American Journal of Psychiatry*, 148(8), 1026–1030.

- SZOBOSZLAI, K. (2011). Nők fedél nélkül – utak a hajléktalanságba: „... egyetlen egy férfi sem kell nekem lakásképpen.”. PhD-értekezés (témavezető: Ferge Zsuzsa). ELTE, Budapest.
- SZOKOLSZKY, Á. (2004). *Kutatómunka a pszichológiában. Metodológia, módszerek, gyakorlat*. Osiris Kiadó, Budapest.
- TAKAHASHI, L. M., & WOLCH, J. R. (1994). Differences in health and welfare between homeless and homed welfare applicants in Los Angeles county. *Social Science and Medicine*, Vol. 38(10), 1401-1413.
- OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER FOR HUMAN RIGHTS (OHCHR) (1991). The right to adequate housing. General comment, forrás: https://www.ohchr.org/Documents/Publications/FS21_rev_1_Housing_en.pdf, letöltve: 2019. május 15. 10:00.
- TIPPLE, G., & SPEAK, S. (2005). Definitions of homelessness in developing countries. *Habitat International*, 29(2), 337-352.
- TORO, P. A., TRICKETT, E. J., WALL, D. D., & SALEM, D. A. (1991). Homelessness in the United States: An ecological perspective. *American Psychologist*, 46, 1208–1218.
- TORO, P. A., BELLAVIA, CH. W., DAESCHLER, CH. V., OWENS, B. J., WALL, D. D., PASSERO, J. M., & THOMAS, D. M. (1995). Distinguishing From Poverty: A Comarative Study. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 63(2), 280-289.
- TORO, P. A. (1998). Homelessness. In A.S. Bellack & M. Hersen (Eds.), *Comprehensive clinical psychology, Ch. 8 in Vol. 9, Applications in diverse populations*. Pergamon, New York. 119–135.
- TORO, P. A. (2007). Towards an International Understanding of Homelessness. *Journal of Social Issues*, 63(3), 461–481.
- TOTTON, N. (2015). *Egy bevezetés a szomato-pszichoterápiába*. Oriold és Társai, Budapest
- TOTTON, N., & EDMONDSON, E. (1988). *The Water in the Glass: Body and Mind in Psychoanalysis*. Rebus, London.
- TOYE, J. (2008). Emotionally homeless. *Therapy Today*, 19(9), 26-30.
- UDVARHELYI, É. T. (2014). *Az igazság az utcán hever: Válaszok a magyarországi lakhatási válságra*. Napvilág Kiadó, Budapest.
- VASS, Z. (2005). Az Élettér-teszt (Personal Sphere Model: Schmiedek, 1973) hazai adaptációja. *A Magyar Pszichiátriai Társaság XII. Jubileumi Vándorgyűlése*, Budapest, 2005. 01. 26-29.

- VASS, Z. (2011). *A képi kifejezéspszichológia alapkérdései – szemlélet és módszer*. L'Harmattan, Budapest.
- VOSTANIS, P., TISCHLER, V., CUMELLA S., & BELLERBY, T. (2001). Mental Health Problems and Social Supports Among Homeless Mothers and Children Victims of Domestic and Community Violence. *International Journal of Social Psychiatry*, 47(4), 30-40.
- WARDHAUGH, J. (2012). Feminist Perspectives on Homelessness. In S. J. Smith (Ed.), *International Encyclopedia of Housing and Home*. Elsevier, Rotterdam. 163–171.
- WATSON, S., & AUSTERBERRY, H. (1986). *Housing and Homelessness. A feminist perspective*. Routledge and Kegan Paul plc., London, Boston and Henley.
- WHITBECK, L. B., & HOYT, D. R. (1999). *Nowhere to Grow: Homelessness and Runaway Adolescents and their Families*. Aldine de Gruyter, New York.
- WISEMAN, J. (1970). *Stations of The Lost: The Treatment of Skid Row Alcoholics*. University of Chicago Press, Chicago.

MELLÉKLETEK

1 A HAOT kérdőívcsomag anyagai

1.1 Tájékoztató nyilatkozat

Tisztelt Hölgem/Uram!

Ön egy tudományos kutatásban vesz részt, melyet Kántor Árpád az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Pszichológiai Doktori Iskola doktorandusz hallgatója (kutatásvezető: Dr Dúll Andrea) végez. A vizsgálat lebonyolítását pszichológusok és szociális munkások segítik.

A vizsgálat célja

A kutatás során azt vizsgáljuk, hogy a különböző lakhatási viszonyok közt élő emberek lelkületükben mennyire otthonosak illetve otthontalanok. E cél érdekében egy kérdőív és teszt csomagot (HAOT kérdőívcsomag) veszünk fel.

A vizsgálat menete

A vizsgálat során, kérdezőbiztosunk egy különböző kérdésekből (kérdőívekből és tesztekéből) álló vizsgálati anyagot vesz fel Önnel. A kérdések zömében az Ön tapasztalataira, élményeire, véleményére, körülményeire és állapotára vonatkoznak. A kérdéseket kérdezőbiztosunk szóban teszi fel és az Ön által adott válaszokat írásban rögzíti. A vizsgálat egésze körülbelül 1-1,5 órát vesz igénybe.

A folyamatot kb. 30 percenként megszakítjuk, hogy az ne legyen fárasztó. Emellett az Ön kérésére azt bármikor véglegesen is befejezhetjük.

Adatkezelés, részvétel

Szigorúan bizalmasan kezelünk minden olyan információt, amit a kutatás keretén belül gyűjtünk össze. A kutatás során nyert adatokat kóddal ellátva biztonságos számítógépen, a válaszlapokat elzárt szekrényben őrizzük. Az egyéni kódot minden kérdőív esetében a kutatásban résztvevő asszisztens adja, és csak ő ismeri. A kutatás során nyert adatokat összegezzük, statisztikai elemzéseket végzünk rajta, amelyekből egyetlen résztvevő azonossága sem állapítható meg.

A kutatásban való részvétel teljesen önkéntes. A vizsgálatot bármikor indoklás nélkül megszakíthatja, vagy a kérdések megválaszolását megtagadhatja. A vizsgálatban történt részvétel anyagi honorálással nem jár.

Eredmény: a vizsgálat eredményéről orvosi jellegű zárójelentés, laborlet nem készül. A vizsgálat során találtokról természetesen a kívánságnak megfelelően szóbeli tájékoztatást adunk.

Kérjük, amennyiben egyetért a fenti feltételekkel, és hozzájárul a kutatásban való részvételhez, ezt aláírásával igazolja. Együttműködését előre is köszönjük!

A kutatásban való részvételem körülményeiről részletes tájékoztatást kaptam, a feltételekkel egyetértek, a részvételhez hozzájárulok.

Kelt: ..... 20 .....év .....hó .....nap

---

a személy aláírása

1.2 Beleegyző nyilatkozat

Kijelentem, hogy a Kántor Árpád doktorandusz hallgató (Eötvös Lóránd Tudományegyetem Pszichológiai Doktori Iskola, kutatásvezető: Dr Dúll Andrea) által végzett vizsgálatban önként veszek részt. A vizsgálat jellegéről annak megkezdése előtt kielégítő tájékoztatást kaptam.

Tudomásul veszem, hogy az azonosításomra alkalmas személyi adataimat bizalmasan kezelik. Hozzájárulok ahhoz, hogy a vizsgálat során a rólam felvett, személyem azonosítására nem alkalmas adatok más kutatók számára is hozzáférhetőek legyenek.

Fenntartom a jogot arra, hogy a vizsgálat során annak folytatásától bármikor elállhassak. Ilyen esetben a rólam addig felvett adatokat törölni kell.

Tudomásul veszem, hogy a vizsgálat eredményéről külön laboratóriumi lelet, orvosi zárójelentés nem készül.

Kelt: ..... 20 .....év .....hó .....nap

---

a személy aláírása

1.3 Az Intézményvezetőknek küldött kutatási kérelem

Tárgy: Kutatási kérelem

Tisztelt ..... Igazgató Asszony/Úr!

Az engedélyét szeretném kérni ahhoz, hogy az Ön által vezetett intézményekben ellátott hajléktalan sorban élő emberek közül 90 véletlenszerűen kiválasztott személyt bevonhassunk az Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Pszichológia Doktori Iskola, Magatartáspszichológiai Programjának keretében végzett kérdőíves vizsgálatba. Illetve ahhoz is az engedélyét kérem, hogy a kérdőívek felvételével az n intézményében dolgozó szociális munkásokat is megbízhassak.

Kutatásunk középpontjában az úgynevezett „otthonalansági” élmény áll. Központi célunk pedig az otthonalansági élmény (és az ezzel opponáló otthonossági élmény) alaposabb megismerése, valamint ezen élmény és a hajléktalanság viszonyának vizsgálata. Egyrészt azt vizsgáljuk, hogy a hajléktalan-nem hajléktalan kontinuum különböző pontjain elhelyezkedő emberek lelkületükben milyen mértékben és formában otthonosak illetve otthonalanok. Másrészt pedig azt, hogy ezen két mutató és más a hajléktalan kutatások során hangsúlyt kapó mutatók („hajléktalanságra veszélyeztető életesemények jelenléte az életúton” illetve „a hajléktalan embereknél megfigyelt és/vagy feltételezett pszichés jellemzők”) milyen kapcsolatban állnak egymással.

Kutatásunk további célja az is, hogy a szubjektív otthonalansággal legerősebben korreláló itemeket támpontul véve összeállítsunk egy az otthonalansági élményt mérő kérdőívet.

A kutatás részletesebb leírását és kereteit a mellékelt nyomtatvány tartalmazza. Segítségét előre is köszönöm!

Tisztelettel:

Budapest, 2013. április 30.

Az Intézményvezetőknek küldött kérelem melléklete

A kutatást végzi	Kántor Árpád
Tudományos fokozata	PhD hallgató
Intézmény	ELTE-PPK, Magatartápszichológiai Doktori Program
A kutatás címe	Az otthontalanság lelki vonatkozásai
A kutatás	Dr. Dúll Andrea
Elérhetőségek	
A kutatás kezdete és várható befejezése	2006. szeptember (a PhD hallgatói jogviszonyom kezdete)-2013. november 15.
A kutatás célja:	A hajléktalanság kutatása a pszichológia berkeiben meglehetősen elhanyagolt. A kutatások zöme a jelenség látható, szociológiai illetve igazgatási szempontból megragadható dimenzióival (pl. a hajléktalan emberek demográfiai és egészségügyi jellemzői) foglalkozik. Mindemellett viszont többnyire figyelmen kívül marad hajléktalanság kevésbé „látványos” oldala, a hajléktalan ember élményvilága. Kutatásunk középpontjában ez a sajátos hajléktalansági illetve az élmény összetett érzelmi vonatkozásait jobban megragadó kifejezéssel élve „otthontalansági” élmény áll. Munkánk központi célja az otthontalansági élmény (és az ezzel opponáló otthonossági élmény) alaposabb megismerése, valamint ezen élmények és a nagyvárosainkban szembetűnő effektív hajléktalanság viszonyának vizsgálata. Egyrészt azt vizsgáljuk, hogy a hajléktalan-nem hajléktalan kontinuum különböző pontjain elhelyezkedő emberek lelkületükben milyen mértékben és formában otthonosak illetve otthontalanok. Másrészt pedig azt, hogy ezen két mutató és más a hajléktalan kutatások során hangsúlyt kapó mutatók („hajléktalanságra veszélyeztető életesemények jelenléte az életúton” illetve „a hajléktalan embereknél megfigyelt és/vagy feltételezett pszichés jellemzők”) milyen kapcsolatban állnak egymással. Kutatásunk további célja az is, hogy a szubjektív otthontalansággal legerősebben korreláló itemeket támpontul véve összeállítsunk egy az otthontalansági élményt mérő kérdőívet.
A vizsgált személyek	A vizsgált csoportjaink (szocio-fizikai szempontból a hajléktalanság különböző fokán álló jelenleg Budapesten élő személyek): 1) utcán alvók 2) éjjeli menedékhelyen alvók 3) hajléktalan szállón lakók 4) albérletben élők 5) saját tulajdonú lakással rendelkezők A mintavétel alapját a hajléktalan populáció demográfiai sajátosságai adják (csoportonként 30 és 60 év közti személyek; csoportonként 30 férfi és 60 nő)

	A vizsgálatban résztvevő személy neve mindössze a „Beleegyző nyilatkozaton” szerepel, az adatok nyilvántartása pedig a tesztlap fejlécén látható „Kérdői sorszám” alapján történik. A résztvevők Beleegyző nyilatkozatai a tesztlapoktól elkülönítve, és mindössze a kutatás végzője és a kutatás felügyelője által ismert helyen kerülnek tárolásra. A felvett adatokat statisztikai úton dolgozzuk fel a „Kérdőív sorszám alapján”.
	A kutatás során a hajléktalanság és az otthonosság különböző aspektusainak vizsgálatára összeállított HAOT (hajléktalanság- otthonosság) kérdőívcsomag kerül felvételre. A HAOT kérdőívcsomagban szereplő mérőeszközök 5 nagyobb csoportot képeznek. Ezek a következők: 1) az „objektív” otthontalanság fokának mércéi 2) az otthontalanság szubjektív élményének mércéi (az otthontalansági illetve otthonossági élményt mérő itemek) 3) hajléktalanságra veszélyeztető életesemények jelenlétét detektáló itemek 4) az effektív hajléktalanságnál megfigyelt lélektani jellemzők mérőeszközei 5) az alapvető demográfiai jellemzőkre kérdező itemek. A vizsgálat során a következő kérdésekre szeretnénk választ kapni: • Milyen összefüggések vannak az „objektív” otthontalanság foka és az otthontalanság szubjektív élménye? • Korrelál-e az „objektív” otthontalanság foka a szakirodalom szerint hajléktalanságra veszélyeztető életesemények előfordulási gyakoriságával az életúton? Ha igen, akkor mely életeseményekkel és milyen mértékben? • Az otthontalanság szubjektív élménye korrelál-e a hajléktalanságra veszélyeztető események jelenlétével az életúton? Ha igen, akkor mely életeseményekkel és milyen mértékben? • Az „objektív” otthontalanság foka mely a szakirodalom szerint a hajléktalanságnál megfigyelt lelkiállapotra jellemző pszichés paraméterekkel korrelál? És milyen mértékben? • Az otthontalanság szubjektív élménye mely a szakirodalom szerint a hajléktalanságnál megfigyelt lelkiállapotra jellemző pszichés paraméterekkel korrelál? És milyen mértékben? • Milyen kapcsolat található a hajléktalanságra veszélyeztető események jelenléte és az érintett személy vizsgált lélektani jellemzői között? • Milyen összefüggések vannak a mért demográfiai paraméterek és a többi mért jellemző között? A vizsgálat menete: A vizsgálatban használt kérdőívcsomagot kérdezőbiztosok (szociális munkások) töltik ki a vizsgált személyek válaszai alapján. A 180 vizsgált személy tesztfelvételét 6 kérdezőbiztos fogja végezni. Minden kérdezőbiztos 30 (vizsgált csoportonként 5 férfi és 1 nő) személyen végzi el a vizsgálatot. A kérdőív felvételének várható átlagos időtartama 1-1,5 óra.

1.4 HAOT Kérdőívcsomag tesztkérdései

A KÉRDŐÍV SORSZÁMA: _____

HAOT Kérdőívcsomag

A felvevő kódja: ..... **felvétel időpontja:** ___ év ___ hó ___ nap **Kezdés:** ___ óra ___ perc
Helyszín..... **A kérdezett személy neme:** 1. ffi
 2. nő

VIZSGÁLATBA KERÜLÉSI SZŰRŐ

Először néhány, személyével, életvitelével kapcsolatos kérdést szeretnék feltenni.

- 1) **Születési dátuma:** ___ év ___ hó ___ nap
- 2) **Legmagasabb iskolai végzettsége** (karikázd be a megfelelő sorszámát)
1. kevesebb mint 8 általános	4. szakközépiskolai érettségi
2. 8 általános	5. gimnáziumi érettségi
3. szakmunkásképző	6. főiskolai v. egyetemi diploma
- 3) **Mi az Ön hivatalos családi állapota?** (karikázd be a megfelelő sorszámát)
1. nőtlen, hajadon, egyedülálló	4. elvált
2. házas, házastársával együtt él	5. özvegy
3. házas, házastársával nem él együtt	6. élettársi kapcsolatban él

4) Hol lakik? Hol tölti az éjszakáit? (Olvasd fel az öt választható kategóriát, majd karikázd be a megfelelő kategória alatti számot!)				
Saját tulajdonú ház, lakás, öröklakás	Albérlet, szobabérlet, ágybérlet, szívességi lakáshasználat	Bentlakásos intézmény (pl. munkásszálló, hajléktalan otthona, hajléktalan személyek rehabilitációs intézménye, hajléktalan személyek átmeneti szállása, öregek otthona)	Fapados – Hajléktalanok éjszakai menedékhelye (stabil lakhatással nem rendelkezik, nap mint nap meg kell küzdenie, hogy éjszaka valahol megalhasson)	Fedél nélkül él, szabad ég alatt (éjszakáit közterületen, szabad ég alatt vagy valamely nem lakhatást szolgáló zugban tölti)
1	2	3	4	5
5) Az elmúlt egy évben döntően hol töltötte az éjszakáit? (Olvasd fel a 4-es kérdés öt választható kategóriáját, majd karikázd be a megfelelő számot az alábbi számsorból!)				
1	2	3	4	5
6) A felsoroltak közül melyiket tartja a fő lakóhelyének? (Olvasd fel a 4-es kérdés öt választható kategóriáját, majd karikázd be a megfelelő számot az alábbi számsorból!)				
1	2	3	4	5

7) Jelenleg Ön...

1. közalkalmazott 2. alkalmazott 3. vállalkozó 4. alkalmi munkás 5. feketén dolgozik
6. munkanélküli 7. nyugdíja 8. rokkantnyugdíjas 9. tanuló 10. háztartásbeli
11. GYES, GYED 11. eltartott 12. egyéb, és pedig.....

HAJLÉKTALANSÁG

8) Ön hajléktalannak tartja-e magát? 1 - Igen 2 - Nem (A megfelelőt karikázd be! Ha nemmel válaszol, ugord át a 9-es, 10-es és 11-es kérdéseket!)

9) Melyik évben volt az első hajléktalanul töltött éjszakája? _____ év

10) Mióta tartja magát hajléktalannak? _____ év _____ hónap

11) Hogyan lett hajléktalan? Meg tudná fogalmazni egy mondattal?

.....
.....

LAKHATÁS

12) Hányadik kerületben él?

(Ha többet mond: „Melyiket tartja tartózkodási helyének?”) _____ kerület

13) Hány gyermeke van? (ha nincs gyermeke jelöljön 0-t) _____ fő

14) Kikkel él együtt?.....

.....

(4. és 5. csoportba tartozók - fizikailag hajléktalanok - esetén folytasd a 18-os kérdéssel!)

15) Hány m²-es a lakás/lakóhely amiben lakik? _____ m²

16) Jelenlegi lakásában a lakószobák száma? _____ szoba

17) Önnel együtt hányan élnek a lakásban/a lakóhelyén? _____ fő

18) Mennyire engedhet meg magának egy olyan otthont, amely Önnek és családjának is megfelel? Értékelje 1-től 5-ig, ahol az 1-es jelentése egyáltalán nem, az 5-ös jelentése teljes mértékben.

Egyáltalán nem	1	2	3	4	5	Teljes mértékben

19) Mennyire elégedett jelenlegi lakóhelyével? Értékelje 1-től 5-ig, ahol az 1-es jelentése egyáltalán nem, az 5-ös jelentése teljes mértékben.

Egyáltalán nem	1	2	3	4	5	Teljes mértékben

Kérem néhány mondatban indokolja választát!.....

.....
.....

ANYAGI HELYZET

(Add oda a borítékot és a jelen kérdőív utolsó lapjaként szereplő válaszlapot, majd olvasd fel az instrukciót!) A következő kérdések az anyagi helyzetére vonatkoznak. Még egyszer megerősítem, hogy a kérdőív adatait név nélkül, statisztikai módszerekkel dolgozzuk fel. Mikor kitöltötte a válaszlapot, kérem hajtsa össze, tegye be a borítékba és ragassza le! (A válaszlap a 20-, 21 és 22-es kérdést tartalmazza.)

20) Kérem ítélje meg, hogy jelenleg forintban kifejezve körülbelül mekkora vagyonnal rendelkezik!.....Ft.

21) Kérem jelölje be a megfelelő betű bekarikázásával, hogy a válaszlapon lévő kategóriák közül **Önök** mennyi a havi nettó jövedelme?

- A 30 ezer vagy kevesebb
- B 31-50 ezer Ft
- C 51-70 ezer Ft
- D 71-90 ezer Ft
- E 91-110 ezer Ft
- F 111-130 ezer Ft
- G 131-150 ezer Ft
- H 151-200 ezer Ft
- J 201-250 ezer Ft
- K 251-300 ezer Ft
- L 301-350 ezer Ft
- M 351-400 ezer Ft
- N 401-450 ezer Ft
- P 451-500 ezer Ft
- R 501 ezer Ft és felette

22) Kérem jelölje be a megfelelő összegek melletti betűt bekarikázásával, hogy **az Önök háztartásának** mennyi a havi nettó jövedelme,

- A 30 ezer vagy kevesebb
- B 31-50 ezer Ft
- C 51-100 ezer Ft
- D 101-150 ezer Ft
- E 151-200 ezer Ft
- F 201-250 ezer Ft
- G 251-300 ezer Ft
- H 301-400 ezer Ft
- J 401-500 ezer Ft
- K 501-600 ezer Ft
- L 601-700 ezer Ft
- M 701-800 ezer Ft
- N 801-900 ezer Ft
- P 901 ezer Ft és felette

23) Hányan élnek ebből a pénzből? .....fő

24) Országos viszonylatban milyenek tarja anyagi helyzetét? Kérem egy 1-es és 10-es közötti szám kiválasztásával válaszoljon! Az 1-es azt jelenti, Ön országos viszonylatban rossznak tartja anyagi helyzetét, a 10-es azt jelenti, hogy jónak!

ROSSZ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	JÓ

25) Eleget-e a jövedelme, hogy az élethez alapvetően szükséges cikkeket meg tudja vásárolni?

- 1 - igen
- 2 – nem

HELYHEZ KÖTŐDÉS

26) Van-e olyan hely, ami fontos az Ön számára (ahol szeret lenni, vagy ahol sok időt tölt)?

.....
.....
.....

27) Jelenleg melyik az a hely az életében, ahol leginkább otthon érzi magát?

.....

(Ha mindkét előző mondatra nemleges választ adott, és nem említett meg semmilyen számára fontos vagy otthonos helyet, vagy csak egy helyet nevezett meg, akkor folytasd a 29-es kérdéssel!)

28) Az Önben felmerült helyek közül melyik a legfontosabb az Ön számára?

.....

29) A most következő kérdések erre az/egy Ön által kiválasztott helyre vonatkoznak, és többnyire úgy kezdődnek, hogy "Mennyire ...". Kérem, válaszoljon az alábbiak szerint egy 1 és 5 közé eső számmal.

1	2	3	4	5
egyáltalán nem				nagyon

1. ....Mennyire szeret ezen a helyen lenni?
2. ....Mennyire szívesen foglalkozik ezzel a hellyel, mennyire szívesen tesz-vesz itt?
3. ....Egészében véve, mennyire érez kötődést ehhez a helyhez?
4. ....Mennyire érzi otthon magát itt?
5. ....Egészében véve, mennyire érzi magáénak ezt a helyet?
6. ....Mit gondol, ez a hely egészében mennyire jeleníti meg azt, amilyen Ön?
7. ....Mennyire sajnálná, ha el kellene hagynia ezt a helyet?
8. ....Mennyire ismeri azokat az embereket, akik ehhez a helyhez kapcsolódnak?
9. ....Milyen gyakran kerül az ehhez a helyhez kapcsolódó emberekkel kapcsolatba?
10. ....Mennyire fontos Önnek, hogy pont ezek között az emberek között éljen?
11. ....Mennyire sajnálná, ha ezek az emberek elmennének innen?
12. ....Milyen lehetőségei vannak ezen a helyen a kapcsolatai ápolására?
13. ....Mennyire kötődnek ezek a kapcsolatok ehhez a helyhez?
14. ....Mennyire érzi megfelelőnek a rendelkezésre álló tér nagyságát, mennyire fér el?
15. ....Mennyire csinálhatja ezen a helyen éppen azt, amit akar?
16. ....Mennyire vannak ezen a helyen kéznél a dolgai?
17. ....Mennyire ragaszkodik az itteni dolgaihoz?

30) Mennyi ideje fontos ez a hely az Ön életében? _____ év _____ hónap

31) És miért fontos?.....
.....

ÉLETTÉR TESZT

32) **Élettér teszt** (Olvasd fel az instrukciót, majd add oda a tesztlapot, a ceruzát és a radírt! A tesztfelvétel során jegyezd fel a rajzoláshoz szükséges időt!)

Instrukció:

„Rajzoljon a lap közepére egy kis kört, körülbelül 2 cm átmérőjűt. Ez a kör Önt fogja képviselni a rajzon” Ha kész: „Ez a lap az Ön életének szimbolikus térképe. Ábrázoljon rajta mindent, ami fontos az életében.

- Rajzolja le azokat az **embereket, helyeket, tárgyakat, dolgokat** akik számítanak Önnek, illetve amelyekhez kötődik
- Kérem ábrázoljon a rajzon azt is, ha vannak olyan a **gondolatok, tervek, vágyak**, amelyek nagyon fontosak az Ön számára.

Bármilyen formában ábrázolhat, úgy, ahogy Önnek jólesik.

Írja oda mindenhez, hogy mit jelölt vele! Minden rajzot kössön össze az Önt ábrázoló körrel **egy-két, vagy három vonallal, aszerint, hogy mennyire fontosak** az Ön számára. Minél több vonalat húz, annál fontosabb az adott dolog: három vonal jelzi a legnagyobb fontosságot.

Ha **törés, vagy megszakadás** volt a kapcsolatban, azt is jelölje: **keresztben húzza át a vonalat** egy, két, vagy három rövid vonalkával. A három vonalka itt is a legjelentősebb törést jelenti.”

A rajz befejezése után **beszéld meg a vizsgált személlyel, hogy mit rajzolt, és szükség esetén jelöld a rajzon, hogy mi micsoda!**

OTTHONOSSÁG

33) **Életünk egyes szakaszaiban különböző mértékben érezzük magunkat otthon a világban. Van, amikor azt éljük meg, hogy teljesen otthon vagyunk, máskor viszont egyáltalán nem találjuk a helyünket és otthontalanságot élünk át.**

1. Próbálja meg felidézni az élete egy olyan pillanatát vagy időszakát, amikor valamilyen szempontból otthon érezte magát? (pl. Azt érezte, hogy hazaérkezett?) Mihez kapcsolódik ez az élménye? Ön szerint mi volt az élmény kiváltója? Mi történt akkor? Kérem írja le ezt az élményét!

2. Kérem fejezze be a következő mondatokat:

- Számomra az otthon....

- Az én otthonom...

3. Próbálja meg felidézni az élete egy olyan pillanatát vagy időszakát, amikor valamilyen szempontból otthontalannak érezte magát! Mihez kapcsolódik ez az élménye? Ön szerint mi volt az élmény kiváltója? Mi történt akkor? Kérem írja le ezt az élményét!

4. Kérem fejezze be a következő mondatokat:

- Számomra az otthontalanság...

- Az én otthontalanságom...

5. Kérem ítélje meg 1-től 5-ig, hogy jelen élethelyzetében mennyire érzi magát otthonosnak illetve otthontalannak? Az 1-es azt jelenti, hogy teljesen otthontalan, az 5-ös pedig, hogy teljesen otthonos.

TELJESEN						...TELJESEN
OTTHONTALAN	1	2	3	4	5	OTTHONOS

6. Kérem ítélje meg 1-től 5-ig, hogy az elmúlt évben általánosságban mennyire érezte magát otthonosnak illetve otthontalannak?

TELJESEN						TELJESEN
OTTHONTALAN	1	2	3	4	5	OTTHONOS

7. Kérem ítélje meg 1-től 5-ig, hogy az egész életére visszatekintve összességében mennyire érezte magát otthonosnak illetve otthontalannak?

TELJESEN						TELJESEN
OTTHONTALAN	1	2	3	4	5	OTTHONOS

KÉRDŐÍVEK

(Az egyes kérdőíveknél mindig add oda az adott kérdőívre vonatkozó válaszlehetőségeket tartalmazó kártyát!)

34) Kérem ítélje meg, hogy az alábbi állítások mennyire jellemzőek Önre!

1 Egyáltalán nem jellemző rám

5 Nagyon jellemző rám

1. Nehéznek találom, hogy másoktól függjek.	1	2	3	4	5
2. Nagyon fontos számomra, hogy függetlennek érezzem magam.	1	2	3	4	5
3. Jól érzem magam szoros érzelmi kapcsolatok nélkül.	1	2	3	4	5
4. Teljesen meghitt, bensőséges érzelmi kapcsolatokra vágyom.	1	2	3	4	5
5. Aggaszt, hogy mások nem értékelnek engem olyan sokra, mint én őket.	1	2	3	4	5
6. Nagyon fontos számomra, hogy önálló legyek.	1	2	3	4	5
7. Úgy érzem, hogy mások vonakodnak olyan közel kerülni hozzám, mint ahogy én szeretném.	1	2	3	4	5
8. Jobban szeretem, ha nem függök másoktól.	1	2	3	4	5
9. Aggaszt, hogy mások nem fogadnak el.	1	2	3	4	5

35) Az alábbi állítások az emberek hozzáállására, véleményére, bizonyos helyzetekben való reakciójára vonatkoznak. Mennyire ért egyet vagy nem ért egyet az állításokkal? Egyáltalán nem ért egyet, inkább nem ért egyet, inkább egyetért vagy teljesen egyetért?

		Egyáltalán nem ért egyet	Inkább nem ért egyet	Inkább egyetért	Teljesen egyetért
1.	A legtöbb ember azért becsületes, mert fél a leleplezéstől.	1	2	3	4
2.	Senki sem törődik azzal, hogy mi történik a másikkal.	1	2	3	4
3.	Minden hozzátartozóm jóindulatú velem.	1	2	3	4
4.	A legbiztosabb senkiben sem bízni.	1	2	3	4
5.	Ha egy jó ismerősöm sikereiről hallok, úgy érzem, mintha magam kudarcot vallottam volna.	1	2	3	4
6.	Az emberek általában aljasak, önzőek és ki akarják használni a másikat.	1	2	3	4

36) Arra kérem ítélje meg, hogy az alábbi állítások mennyire jellemzőek Önre! Nem jellemző, alig jellemző, jellemző vagy nagyon jellemző?

	Nem jellemző	Alig jellemző	Jellemző	Nagyon jellemző	
1.	Jól megvagyok a körülöttem levő emberekkel.	1	2	3	4
2.	Nincs társaságom.	1	2	3	4
3.	Mindig van kihez fordulnom.	1	2	3	4
4.	Egyedül érzem magam.	1	2	3	4
5.	Egy baráti társaság részének érzem magam.	1	2	3	4
6.	A körülöttem lévő emberekkel sok hasonlóságot érzek.	1	2	3	4
7.	Úgy érzem, már nem vagyok igazán közel senkihez.	1	2	3	4
8.	Érdeklődésünk és gondolataink közösek a körülöttem levő emberekkel.	1	2	3	4
9.	Társaságkedvelő ember vagyok.	1	2	3	4
10.	Vannak, akikhez közel érzem magam.	1	2	3	4
11.	Mellőzöttnek érzem magam.	1	2	3	4
12.	A kapcsolataim felületeseek.	1	2	3	4
13.	Úgy érzem, senki nem ismer engem igazán.	1	2	3	4
14.	Elszigeteltnek érzem magam.	1	2	3	4
15.	Találok magamnak társaságot, ha akarok.	1	2	3	4
16.	Vannak, akik igazán megértenek engem.	1	2	3	4
17.	Nem örülök annak, hogy olyan visszahúzódó vagyok.	1	2	3	4
18.	Vannak körülöttem emberek, de nincsenek velem.	1	2	3	4
19.	Vannak, akikkel tudok beszélgetni.	1	2	3	4

37) Mennyire ért egyet vagy nem ért egyet az állításokkal? Egyáltalán nem ért egyet, inkább nem ért egyet, inkább egyetért vagy teljesen egyetért?

	Egyáltalán nem ért egyet	Inkább nem ért egyet	Inkább egyetért	Teljesen egyetért	
1.	Nem esik nehezemre, hogy kitartsak szándékaim mellett és elérjem a céljaimat.	1	2	3	4
2.	Megfelelő erőfeszítéssel majdnem minden problémára találok megoldást.	1	2	3	4
3.	Biztos vagyok benne, hogy jól tudok boldogulni a váratlan helyzetekben.	1	2	3	4
4.	Bármi történik, általában kezelni tudom a helyzeteket.	1	2	3	4
5.	Mindig sikerül megoldanom a nehéz problémákat, ha nagyon akarom.	1	2	3	4
6.	Ha valaki szembeszegül velem megtalálom a módját, hogy elérjem, amit szeretnék.	1	2	3	4
7.	Ötletességemnek köszönhetően, tudom miként kezeljem a váratlan helyzeteket.	1	2	3	4
8.	Meg tudom őrizni a nyugalmamat a nehézségekkel szemben, mert támaszkodni tudok megoldóképességemre.	1	2	3	4
9.	Ha szembesülök egy problémával, általában több ötletem támad a megoldásra.	1	2	3	4
10.	Ha sarokba szorítanak, rendszerint kitalálom, hogy mitévő legyek.	1	2	3	4

38) Kérem, hogy egy pillanatra gondolkodjon el azon, hogy mitől érzi az életét, létét fontosnak és jelentősnek. Kérem, hogy az alábbi állításokra válaszoljon olyan pontosan és őszintén, amennyire csak lehetséges, és azt is vegye figyelembe, hogy ezek nagyon szubjektív kérdések, melyekre nincsen jó vagy rossz válasz. Állításokat fogok felsorolni, és arra kérem hogy válaszoljon ennek a skálának a segítségével:

	egyáltalán NEM igaz 1	nagyrészt NEM igaz 2	valamelyest NEM igaz 3	bizonytalan, a kettő között 4	valamelyest igaz 5	nagyrészt igaz 6	tökéletesen igaz 7				
1.	Tudom, hogy mi az életem értelme.					12	3	4	5	6	7
2.	Keresek valamit, amitől értelmesnek érezhetem az életemet.					12	3	4	5	6	7
3.	Mindig azon vagyok, hogy megtaláljam életem célját.					12	3	4	5	6	7
4.	Az életemnek világos célja van.					12	3	4	5	6	7
5.	Pontosan tudom, hogy mi az, ami értelmessé teszi az életemet.					12	3	4	5	6	7
6.	Olyan életcél-találtam, amivel elégedett vagyok.					12	3	4	5	6	7
7.	Állandóan valami olyat keresek, amitől fontosnak érezhetem az életemet.					12	3	4	5	6	7
8.	Valamilyen célt vagy küldetést próbálok találni életemnek.					12	3	4	5	6	7
9.	Az életemnek nincs világos célja.					12	3	4	5	6	7
10.	Keresem az értelmet az életemben.					12	3	4	5	6	7

39) Hogyan érezte magát az elmúlt időszakban? Kérem, válaszoljon az előbbi kérdésekhez hasonlóan! **Egyáltalán nem jellemző, alig jellemző, jellemző vagy teljesen jellemző?**

	Egyáltalán nem jellemző	Alig jellemző	Jellemző	Teljesen jellemző
1. Sötéten látom a jövőmet.	0	1	2	3
2. Sosem fognak úgy alakulni a dolgok, ahogy én akarom.	0	1	2	3
3. Főleg igazán törni magam valamiért, amit akarok, mert valószínűleg úgysem érem el.	0	1	2	3

40) Kérem jelezze, hogy mennyire ért egyet vagy nem ért egyet az alábbi állításokkal! **Egyáltalán nem ért egyet, inkább nem ért egyet, inkább egyetért vagy teljesen egyetért?**

	Egyáltalán nem ért egyet	Inkább nem ért egyet	Inkább Egyetért	Teljesen egyetért
1. Aki vinni akarja valamire, rákényszerül arra, hogy egyes szabályokat áthágjon.	1	2	3	4
2. Az ember az egyik napról a másikra él, nincs értelme előre terveket szőni.	1	2	3	4
3. Minden olyan gyorsan változik, hogy az ember azt sem tudja már, miben higgyen.	1	2	3	4
4. Manapság alig tudok eligazodni az élet dolgaiban.	1	2	3	4

41) A következő kérdések azokra az érzésekre és gondolatokra vonatkoznak, amelyek Önt **AZ ELMÚLT HÓNAP SORÁN** jellemezték. Kérem, hogy minden egyes kérdésnél írja be, hogy az elmúlt hónap során **MILYEN GYAKRAN** volt jellemző Önre az adott érzés vagy gondolat! Néhány kérdés ugyan hasonlóknak tűnik, de valójában különbözőek, ezért kérjük, hogy valamennyit külön kérdésként kezelje! A legjobb, ha minden kérdésre gyorsan válaszol. Tehát ne próbálja megszámlolni, hogy hányszor érezte magát egy adott módon, hanem írja be azt a választ, ami a leginkább jellemzőnek tűnik!

	Soha	Szinte soha	Néha	Elég gyakran	Nagyon gyakran
1 Az elmúlt hónap során milyen gyakran érezte úgy, hogy képtelen kézben tartani azokat a dolgokat, amelyek fontosak az életében?	1	2	3	4	5
2 Az elmúlt hónap során milyen gyakran bízott magában, hogy képes megoldani személyes problémáit?	1	2	3	4	5
3 Az elmúlt hónap során milyen gyakran érezte úgy, hogy a dolgok az Ön kedve szerint alakulnak?	1	2	3	4	5
4 Az elmúlt hónap során milyen gyakran érezte úgy, hogy a nehézségek úgy felhalmozódtak, hogy már nem tud úrrá lenni rajtuk?	1	2	3	4	5

42) Az alábbi kérdőívben olyan állításokat talál, amelyeket az emberek gyakran használnak saját véleményük, hangulatuk, viselkedésük vagy lelki állapotuk jellemzésére.

Mindegyik állításhoz kétféle válaszlehetőség tartozik: "igaz" vagy "nem igaz". Jelölje be azt a választ amelyik meggyőződése szerint jobban ráillik Önre. Ne töprengjen túlságosan sokáig az egyes válaszokon! Előfordulhat, hogy némelyik megállapításra nehéz egyértelmű "igaz" vagy "nem igaz" választ adnia – ilyenkor karikázza be azt, amelyik viszonylag jobban jellemző az Ön érzéseire vagy a véleményére.

Ez a kérdőív nem "vizsga": nincsenek benne helyes vagy helytelen, "jó" vagy "rossz" válaszok, hiszen az emberek érzései és véleményei különbözőek. Ezért habozás nélkül karikázza be minden esetben az Önhöz személy szerint közelebb álló válaszokat, és ne legyen tekintettel arra hogy mit gondolnának ugyanarról mások.

		Igaz	Nem igaz
1.	Hiszem, hogy csodák tényleg megtörténnek.	1	2
2.	Amikor valami leköti a figyelmemet, könnyen megfeledekzem az idő múlásáról.	1	2
3.	Gyakran olyan közel érzem magamhoz a körülöttem lévő embereket mintha nem is lenne közöttünk választóvonal.	1	2
4.	Gyakran szórakozottnak látszom, mert úgy el tudok merülni a dolgaimban, hogy minden másról megfeledekzem.	1	2
5.	Aktívan segítem a veszélyeztetett állatok és növények védelmét.	1	2
6.	Vonzanak az élet olyan jelenségei, amelyekre nincs tudományos magyarázat.	1	2
7.	Kikapcsolódás közben sokszor váratlanul megvilágosodnak előttem a dolgok összefüggései.	1	2
8.	Néha olyan közel érzem magam a természethez, mintha minden egyetlen élő szervezet része volna.	1	2
9.	Egy "hatodik érzékemmel" néha pontosan megérezem és előre tudom, hogy mi fog történni.	1	2
10.	Időnként úgy érzem, mintha része lennék egy térben és időben végtelen valaminek.	1	2
11.	Néha úgy érzem, hogy szavakkal megmagyarázhatatlan, közvetlen lelki	1	2

		Igaz	Nem igaz
	kapcsolatba kerülök másokkal.		
12.	Sokszor úgy érzem, mintha egészen eggyé válnék a körülöttem lévő világgal.	1	2
13.	Az életem igazi célját vallásos élményeim segítettek megérteni.	1	2
14.	Boldogan kockára tenném az életemet is azért, hogy a világ jobb legyen.	1	2
15.	Megtanultam még hosszas töprengés után is jobban bízni a megérzéseimben, mint a logikus érvekben.	1	2
16.	Néha úgy érzem, hogy az életemet egy emberek felett álló szellemi erő irányítja.	1	2
17.	Szerintem a telepátia vagy a jövőbelátás valóságosan létezik.	1	2
18.	Azt hiszem, a legtöbb csodának nevezett esemény egyszerűen a véletlen műve.	1	2
19.	Gyakran úgy leköt amivel foglalkozom, hogy közben a helyről és az időről is teljesen megfeledkezem.	1	2
20.	Sokszor érzek erős és közvetlen lelki, érzelmi kapcsolatot minden körülöttem lévő emberrel.	1	2
21.	Oktalanság olyan dolgokban hinni, amikre nincs tudományos magyarázat.	1	2
22.	Gyakran úgy elmerülök a munkámban, hogy egy ideig még arról is megfeledkezem, hogy hol vagyok.	1	2
23.	Személyes áldozatokat is hozok azért, hogy a világ jobb legyen (segítem pl. a háborúk, a szegénység, a jogtiprás elleni mozgalmakat).	1	2
24.	Voltak olyan nagyszerű, elragadtató élményeim, amelyekből világosan megértettem, hogy mi a dolgom az életben.	1	2
25.	Azt hiszem, saját magam is képes vagyok telepátiára vagy jövőbelátásra.	1	2
26.	Személyesen is éreztem már kapcsolatot titokzatos természetfeletti, isteni erővel.	1	2
27.	Voltak olyan boldog pillanataim, amikor világosan és tisztán egynek éreztem magam minden létezővel.	1	2
28.	Sokszor úgy érzem, mintha része volnék egy hatalmas és minden életet irányító szellemi erőnek.	1	2
29.	Hiszek abban, hogy az életet mindenestől egy lényegében kifürkészhetetlen szellemi erő irányítja.	1	2
30.	Sokszor ránézek egy hétköznapi dologra, és mintha csoda történne: úgy érzem, mintha most látnám először életemben.	1	2
31.	A misztikusnak mondott élmények egyszerűen csak vágyteljesítő fantáziák.	1	2
32.	Sokszor mintha nem is ebben a világban élnék, úgy meg tudok feledkezni a körülöttem zajló dolgokról.	1	2
33.	A tavasszal nyíló virágok nekem ugyanakkora örömet okoznak, mint egy régi barátom viszontlátása.	1	2

HAJLÉKTALANSÁGRA VESZÉLYEZTETŐ ESEMÉNYEK AZ ÉLETÚTON

43) Az alábbi események közül melyek szerepeltek az életútján?				Csak a 3, 4, és 5-ös csoport tagjai esetén töltendő ki, vagy ha a kitöltő hajléktalannak tartja magát! (Lásd 8. kérdés!)										Mindenkire vonatkozik!				
Előfordult-e Önnel, hogy...			Hány szor?	Melyik évben illetve ettől meddig?	Összesen mennyi ideig?	Az esemény hajléktalanná válása előtt vagy után következett be?		Az adott esemény hozzájárult-e hajléktalanná válásához (1-egyáltalán nem, 5-teljes mértékben, annak elsődleges oka volt)					Az adott esemény elmozdította-e az otthonosság-otthonatlanság tengelyen? (1-sokkal otthonosabbá tette, 5-sokkal otthonosabbá tett)					
	ig en	ne m				hajl előtt	hajl után	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
Elvált házastársától?	ig en	ne m				hajl előtt	hajl után	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
családi konfliktus miatt el kellett hagynia korábbi lakóhelyét?	ig en	ne m				hajl előtt	hajl után	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
elúzták saját tulajdonú lakásából?	ig en	ne m				hajl előtt	hajl után	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
valamilyen szenvedélybetegsége miatt súlyos veszteség érte?	ig en	ne m				hajl előtt	hajl után	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
Mi volt ez a szenvedélybetegség? ....Milyen veszteséget okozott?																		
eladta a lakását?	ig en	ne m				hajl előtt	hajl után	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
el kellett hagynia korábbi lakóhelyét annak érdekében, hogy munkát találjon egy másik településen?	ig en	ne m				hajl előtt	hajl után	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
kitették az albérletből amiben lakott?	ig en	ne m				hajl előtt	hajl után	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
munkahelyéről elbocsátották?	ig en	ne m				hajl előtt	hajl után	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
kilakoltatták?	ig en	ne m				hajl előtt	hajl után	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
állami gondozásban részesült?	ig en	ne m		.....		hajl előtt	hajl után	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
börtönben ült?	ig en	ne m		.....		hajl előtt	hajl után	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	

43) Az alábbi események közül melyek szerepeltek az életútján?				Csak a 3, 4, és 5-ös csoport tagjai esetén töltendő ki, vagy ha a kitöltő hajléktalannak tartja magát! (Lásd 8. kérdés!)					Mindenkire vonatkozik!							
Előfordult-e Önnel, hogy...	Hány szor?		Melyik évben illetve ettől meddig?	Összesen mennyi ideig?	Az esemény hajléktalanná válása előtt vagy után következett be?		Az adott esemény hozzájárult-e hajléktalanná válásához (1-egyáltalán nem, 5-teljes mértékben, annak elsődleges oka volt)					Az adott esemény elmozdította-e az otthonosság-otthonalanság tengelyen? (1-sokkal otthonosabbá tette, 5-sokkal otthonosabbá tett)				
	ig en	ne m			hajl előtt	hajl után	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
a munkásszállót amelyben lakott azért kellett elhagynia, mert az megszűnt?	ig en	ne m	.....		hajl előtt	hajl után	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Kórházban ápolták?	ig en	ne m	.....		hajl előtt	hajl után	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
elmeosztályon ápolták?	ig en	ne m	.....		hajl előtt	hajl után	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
önkéntesen csövezett?	ig en	ne m	.....		hajl előtt	hajl után	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

44) Összességében hogyan minősíti saját egészségi állapotát? (Olvasd fel az öt választási lehetőséget!)

5	4	3	2	1
Nagyon rossz	Rossz	Közepes	Jó	Kiváló

45) Egészeben véve mennyire tartja boldognak saját magát? Kérem, ismét 1 és 10 közötti számmal osztályozzon. A 10-es azt jelent, hogy Ön teljesen boldognak tartja magát, az 1-es pedig azt, hogy teljesen boldogtalanak!

TELJESEN BOLDOG 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1 TELJESEN BOLDOGTALAN

46) Kérem, 1 és 10 között osztályozza, hogy egészsébeben véve mostanában mennyire elégedett az életével? A 10-es azt jelent, hogy teljesen elégedett, az 1-es azt, hogy teljesen elégedetlen!

TELJESEN ELÉGEDETT 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1 TELJESEN ELÉGEDETLEN

Nézd át még egyszer a kérdőívet, hogy minden kérdésre választ kaptál-e! Ha van olyan kérdés amire nem, térj vissza rá!

Ez volt az utolsó kérdés. Köszönöm, hogy időt szánt az interjúra!

A kérdőív felvétel vége: ___óra ___perc

ZÁRÓ KÉRDÉSEK

47) Hogy érezte magát az interjúfelvétel során?

48) Hogy érzi magát most?

49) Van-e még valami, amit szívesen megosztana vagy üzenne?

Az interjúkészítő tölts ki!!!

50) Kérlek ítéld meg a tesztkitöltőről szerzett benyomásaidat az alábbi skálák segítségével:

1. Kérlek ítéld meg 1-től 5-ig, hogy az **összbenyomásod alapján** a tesztkitöltőt mennyire érzed otthonosnak illetve otthontalannak? Az 1-es azt jelenti, hogy teljesen otthontalan, az 5-ös pedig, hogy teljesen otthonos.

TELJESEN						TELJESEN
OTTHONTALAN	1	2	3	4	5	OTTHONOS

2. Kérlek ítéld meg 1-től 5-ig, hogy a tesztkitöltőt **lelkülete alapján** hajléktalannak ítélnéd-e? Az 1-es azt jelenti, hogy igen, teljesen, az 5-ös pedig, hogy egyáltalán nem.

IGEN,						EGYÁLTALÁN
TELJESEN	1	2	3	4	5	NEM

3. Kérlek ítéld meg 1-től 5-ig, hogy a tesztkitöltőt **külseje** (pl. ápoltsága, öltözködése, viselkedése) **alján** hajléktalannak ítélnéd-e? Az 1-es azt jelenti, hogy igen, teljesen, az 5-ös pedig, hogy egyáltalán nem.

IGEN,						EGYÁLTALÁN
TELJESEN	1	2	3	4	5	NEM

51) Ha bármilyen speciális körülményt tapasztaltál, vagy valamilyen megjegyzésed van, kérlek jegyezd le ide:

52) Volt-e valamilyen tényező, ami véleményed szerint befolyásolta a tesztkitöltést? (pl. alkohol vagy egyéb tudatmódosító szer befolyása alatt állt a tesztkitöltő, extrém fáradtság, rossz egészségi állapot, zavartság, zavaró külső körülmények)

1.5 A kérdezőbiztosokkal kötött megállapodás

Megállapodás,

Mely létrejött

Név: Kántor Árpád (továbbiakban: Vizsgálatvezető)

Szig. szám:

Lakcím:

és

Név:

(továbbiakban: Kérdezőbiztos)

Szig. szám.

Lakcím:

Között az alábbi feltételekkel.

A Kérdezőbiztos vállalja, hogy a Vizsgálatvezetőtől átvett kérdőíveket a vizsgálat kvótája által meghatározott vizsgálati személyekkel a vizsgálat etikai és módszertani alapelveinek (melyeket részben ajelen megállapodáshoz mellékelt táblázat, részben pedig a szóbeli felkészítés tartalmaz) megfelelő módon kitölteti és azokat a Vizsgálatvezetőnek a közös megegyezés szerinti határidőre átadja.

A Vizsgálatvezető vállalja, hogy a Kérdezőbiztossal ismerteti a vizsgálat szakszerű tesztfelvételhez szükséges etikai és módszertani alapelveit, valamint a kérdőívcsomagot, ellátja a kérdezőbiztost a tesztfelvételhez szükséges felkészítéssel, a kérdezőbiztosoknak átadja a kitöltendő tesztanyagokat (HAOT kérdőívcsomag, Tájékoztató nyilatkozat, Beleegyező Nyilatkozat, 1 db golyóstoll, 1 db ceruza, 1 db Radír, 1 db hegyező) és a Kérdezőbiztosnak minden a vizsgálati kvótának megfelelő személyiel szabályszerűen kitöltött és a Vizsgálatvezetőnek határidőre átadott kérdőívcsomag után (az átvételtől számított egy héten belül) kifizet 1250 ft {azaz ezerkétszázötven} ft-ot.

Budapest, 20.....

.....
Vizsgálatvezető

.....
Kérdezőbiztos

Információk a HAOT kérdőívcsomag felvételéhez
(A Kérdezőbiztosokkal kötött megállapodás melléklete)

A kutatást végző neve :	Kántor Arpád
Tudományos fokozata:	PhD hallgató
Intézmény:	ELTEPPK, Magatartáspszichológiai Doktori Program
A kutatás címe:	Az otthontalanság lelki vonatkozásai
A kutatás felügyelője:	Dr. Düll Andrea
A felvett kérdőívek leadásának első határideje:	2013. május 30.
Kérdőívek leadásának végső határideje:	2013. június 27.
A kutatás rövid leírása	A hajléktalanság kutatása a pszichológia berkeiben meglehetősen elhanyagolt. A kutatások zöme a jelenség látható, szociológiai illetve igazgatási szempontból megragadható dimenzióival (pl. a hajléktalan emberek demográfiai és egészségügyi jellemzői) foglalkozik. Mindemellett viszont többnyire figyelmen kívül marad hajléktalanság kevésbé „látványos” oldala, a hajléktalan ember élményvilága. Kutatásunk középpontjában ez a sajátos hajléktalansági illetve az élmény összetett érzelmi vonatkozásait jobban megragadó kifejezéssel élve „otthontalansági” élmény áll. Munkánk központi célja az otthontalansági élmény (és az ezzel opponáló otthonossági élmény) alaposabb megismerése, valamint ezen élmények és a nagyvárosainkban szembetűnő effektív hajléktalanság viszonyának vizsgálata.
A vizsgált személyek	A vizsgált csoportok: 6) utcán alvók 7) éjjeli menedékhelyen alvók 8) hajléktalan szállón lakók 9) albérletben élők 10) saját tulajdonú lakással rendelkezők A vizsgálatba bekerülő utcán, éjjeli menedékhelyen, hajléktalan szállón alvó személyek budapesti hajléktalan ellátó intézmények adatbázisában szereplő ellátottak közül véletlenszerű kiválasztással kerülnek ki. Az albérletben élők és a saját tulajdonú lakásban lakó vizsgálati személyek kiválasztására kvóta szerinti mintavételt használunk, melynek alapját a hajléktalan populáció demográfiai sajátosságai adják (csoportonként 30 és 60 év közti személyek- ezen belül kb. 80% 40-60 év közti; csoportonként 30 férfi és 6 nő; iskolai végzettség tekintetében 90% középfokú végzettségű). A szociális értelemben nem hajléktalan csoportok (4-es és 5-ös csoport) tagjai a kérdező biztosok ismeretségi köréből kerülnek ki hólabda módszert alkalmazva.
A vizsgálat helyszíne:	A teszt felvételére a vizsgálatba bekerülő személyek lakó (illetve éjszakázó) helyén kerül sor.
Szükséges eszközök	2B jelzésű ceruza és radír, golyóstoll, hegyező, a/4-es nyomtatópapír
a felvett adatok bizalmas kezelésének biztosítása	A vizsgálatban résztvevő személy neve mindössze a „Beleegyző nyilatkozaton” szerepelhet, az adatok nyilvántartása pedig a tesztlap fejlécén látható „Kérdői sorszám” alapján történik.

2 Kódolási kategóriák

2.1 A „Hogyan lett hajléktalan?” kérdésre adott válaszok kódolási kategóriái

Kategóriák											
I. Mihez kapcsolódik	0. Nincs válasz – ide soroljuk azt is, ami nem sorolható a többi kategóriába (nem válaszol, nem fontos, nem tudom, nem akarok beszélni róla, ha csak megismétli a befejezendő mondatkezdetet: az én otthontalanságom; otthontalanság; hontalanság)	1. Fizikai (ahol fizikai jellemzők szerepelnek, vagy a lakás ténye van hangsúlyozva vagy a fizikai kereset: pl. az utcán van; ha nem lenne állásom és hol laknom; hogy betegem most nem tudok pénzhez jutni; addig tart, amíg nem találok munkát) Határokkal rendelkező kollektív hely (Magyarország, a hazám, a szülővárosom, az állam, az ország)	2. Szociofizikai (ahol személyt és fizikai jellemzőt egyaránt említ: pl. hajléktalan, anyátlan voltam; nincs családi otthon; ha a legszorosabb környezete m és az emberek az életemből távol lennének)	3. Interperszonális (család, társ, családcentrikus, illetve ahol egyértelműen kapcsolat által nyújtott minőséget említ: pl. szétszakadt a család; kirekesztettség, magányos; hogy egyedül maradtam; a magány; kevés embert érdeklek, a mindennapi utcai tortúra; hogy egyedül maradtam)	4. Autopersonális (pl. az én bajom; érzelmi volt; a magányom; a bizonytalanságom, mintha a szőnyeg kicsúszott volna a talpam alól; az az enyém; az én bizonytalanságom, nagy fájdalom nekem; a magány; akkor van, amikor nagyon rossz passzban vagyok; hogy így vagyok; akkor van, amikor nem vagyok jól); következménye; nem találok a helyemet)	5. Transzperszonális (az élet értelmetlensége; amikor elveszik az értelem a dolgok mögül; elveszett ember voltam; ahol nincs jövőm; pokol; bűn; átok)	6. Pozitív minőség konkrét referencia nélkül (pl. szerintem jó)	7. Negatív minőség konkrét referencia nélkül (pl. bizonytalanság, kilátástalanság; elég szomorú; tiszta szőnyeg);	8. Közös felelősség (az én hibám is, és a párom és az ő családjának a hibája; az állam is tehet róla)	9. Saját felelősség (az alkoholizmusom, az én kudarcom; saját magamnak köszönhetem; saját bűnöm, felelőtlenségem, saját szerencsétlenségem)	10. Más felelőssége (köszönhető nagyrészt az államnak)
II. Idő	0. Nincs utalás az időre – illetve ami nem sorolható a többi idővel kapcs. alkategóriába	1. Nem volt még soha otthontalan pl. nincs; nem érzem otthontalanul magam; számomra nem létezik; olyan nincs, a családom szétesése lenne)	2. Otthontalan (pl. már megszoktam; már régóta megvan; rendszeresen van; akkor van amikor nem vagyok jól)	3. Volt (ha múlt időben beszél róla, vagy kifejti, hogy már nincs, kivéve ha periódus pl. érzelmi volt; szétszakadt a család; keresés volt, megszűnt; szomorúságot jelentett; már megszűnt)	4. Pozitív perspektíva – ami tartalmazza a hajléktalanságból való kiút vágyát vagy lehetőségét, (átmeneti, remélhetőleg nem sokáig tart, túlélendő, szeretném hogyha elmúlna, nem tart örökké, megváltoztatható, nem végleges; addig tart amíg nem találok munkát) ide sorolandó az is, amikor valamilyen hozamát, értelmét látja (pl. ne legyen követendő a jövő fiataljai számára; a gyerekkori otthon megteremtésére ösztönöz)	5. Negatív perspektíva – végletességet, kilátástalanságot fogalmaz meg (végtelen szakadék, és ebben már benne is maradok; megpecsételődt, egy sírkereszt)	6. Nem itt van/ nem elérhető (hogy nem élhetek a Balaton mellett)				

III. Az alábbi minőségek közül minden válasznál több is jelölhető (1-essel jelöld azokat a minőségeket, amelyek szerepelnek a válaszbán)
III.1. Magány (magány, kitaláltság, egyedüllét, sehova nem tartozás, minden kapcsolat megszűnése, egyedül, elhagyatottság, árvaság érzése)
III.2. Reménytelenség (kilátástalanság, nincs jövő, reménytelenség, esélye sincs lakást venni, azt érezte vége az életének, nem volt kilátása, nincs kiút, nincs visszaút, kétségbeesettség)
III.3. Bizonytalanság (bizonytalanság, elbizonytalanodás)
III.4. Üresség/sivárság (üresség, minden eltűnt, csak néztem magam elé, hiányérzet, semmit sem éreztem, közömbösség, semmi nem érdekelt)
III.5. Értelmetlenség (káosz, értelmetlenség, zavar, nem tudom felfogni, nem értettem miért, mit keresek itt? sodródni a világban)
III.6. Nehéz (nehéz, fárasztó, megterhelő, kihívás, nem egy leányálom)
III.7. Védtelesség (kiszolgáltatottság, nem biztonságos, megaláztatás, fenyegető, félelem, biztonság megszerzésére ösztönöz, az ember sárba tiprása, mintha kihúzták volna a talajt a lába alól, mintha a szőnyeget kihúzták volna a lába alól; mindig elérték, ugráltatták, istentelenség, megerősakolták)
III.8. Nincstelenség (nincstelenség, nyomor)
III.9. Nem találja a helyét (nem találja a helyét, nincs hová lefeküdnöm, nem akarták; két világ határán volt, sehol; azt mondták nem illik ide, elveszett, nem érezte jól magát sehol, idegenség, kívülállóság, mint egy kivetűt kutya, kirekesztettség, nincs hová lefeküdni, honvágy, hazátlanság)
III.10. Boldogtalanság (boldogtalanság, szomorú, lehangoló, elkeserítő, nagyon bánt, elkeseredettség)
III.11. Kényszer/szabadság hiánya (szabadság hiánya, kényszer, nem volt más lehetősége, mindig függött valakitől, szabadság elvesztése, bezártság)
III.12. Félelem (ijesztő, félelmetes, borzasztó, borzalom, rémálom, pokol)
III.13. Fájdalom
III.14. Nyugtalanság (békétlenség, nyugtalanság, nyugalom hiánya)
III.15. Barátságtalanság (rideg, kellemetlen, hideg, barátságtalan)
III.16. Senkinek lenni (nem néztek semmibe, senki lett, elvesztettem a lelkemet, nem találtam magamat sehol)

2.2 „Az élete egy pillanata vagy időszaka, amikor valamilyen szempontból otthon érezte magát” – Kódolási kategóriák

Kategóriák										
I/1. Fizikai	0. Nincs fizikai	1. Szülői lakás elhagyása, vagy elvesztése (pl. a legotthonatlanabb érzés otthon volt; folyton költöztünk)	2. Saját felnőttkori lakás elvesztése vagy elköltözés	3. albérllet, ismerős, élettárs lakásából kitétek vagy albérlletbe kényszerült (albérlletet kerestek; idegennek érezte magát az új albérlletében)	4. szálló (munkásszálló, hajléktalan szálló, kollégium, szolgálati lakás)	5. Intézmény (minden „kötelező” tartózkodási hely: pl. gyermektábor, nevelőintézet, kórház, börtön; intézményben lét; kikerülés; bekerülés)	6. Egyéb hely (az utcán nap mint nap; mikor egyedül aludtam az utcán; amikor utcára kerültem)	7. Munka elvesztése, nem volt elég jövedelme, anyagi ellehetetlenedés (pl. anyagi ellehetetlenedés; kirakták a munkahelyéről; elvesztette a munkahelyét; nem volt semmi pénze)	8. Munka/anyagiak és lakhatás elvesztése (mikor a munkahelyemről és az albérlletből is kiraktak; elvesztette a munkáját és fapadra került) vagy lehetetlen munkahely és lakhatás (mikor külföldön dolgoztam és a munkahelyemen is laktam)	9. Tágabb, de határos kollektív környezet (egy település, ország, világ, a környék)
I/2. Szociális	0. nincs szociális	1. szülő, nagyszülő, gyermekkori család elvesztése, ide kapcsolódó konfliktus (pl. meghalt az anyukám; otthon, a szüleimnek nem volt otthona, és külön éltek)	2. saját család, családi konfliktus (hiányzott a családja karácsonykor)	3. Párkapcsolati konfliktus, válás, szakítás, társ halála (feleségem hosszú betegség után meghalt; amikor a feleségem elhagyott)	4. testvér, gyermek, unoka, egyéb rokon kitéte vagy elhagyta (nem szülő)	5. Baráttal, ismerőssel, egyéb személlyel való konfliktus, veszteség (pl. szocmunkás, pap, pszichológus)	6. konkrét kisebb csoport (barátnőjével és családjával összeveszett, verekedés, szándékos bántás, lakásmaffia; baráti társaság; munkatársak ugráltatták; osztály; hozzácsapódott pár hajléktalan emberhez, elkezdett alkoholizálni; betörték hozzá)	7. nagy csoport, társadalom, tágabb szoc. közeg, személytelen szociális helyzet (csalódás az emberekben)	8. Egyedül lét, magány (ha egyedül marad)	
I/3. Transzperszonális	0. nincs tp.		1. Haláleset	2. tágabb nem perszonális környezet/ kollektív (pl. a mindenség, a világ, sehol sincs helye)		3. Vallási ünnep , (pl. karácsony, húsvét; meghittség; Karácsonyhoz kapcsolódó élmény)		4. Transzperszonális élmény (látomás, módosult tudatállapot, droghatás vagy vallási révület)		
I/4. Autoperszonális	0. nincs autopersz.		1. Össz saját magában; elidegenedés magától vagy a birtoklás ténye (önmagában otthonlan, egyszerűen üresnek érezte magát; bennem van, egy élmény – mivel nem derül ki, hogy mitől függ) amikor a tetében (2) és lelkében (3) feltételei egyaránt teljesülnek			2. Testében (pl. betegség; majdnem megfagyott)	3. Lelkében (elkezdtem másképp gondolkodni az életről; amikor tudatosult benne, hogy elvesztett mindent, amiért eddig dolgoztam)		4. Önhiba, életvitel saját döntés, adottság (pl. összevesztünk gépezés, pia miatt; naív volt; fogtam magam és hetekig nem mentem haza; sokszor volt ilyen, elhagyta a feleségét többször, jött-ment; mindig függtem valakitől)	

III. Az alábbi minőségek közül minden válasznál több is jelölhető (1-essel jelöld azokat a minőségeket, amelyek szerepelnek a válaszban)
III.1. Magány (magány, kitaszítottság, egyedüllét, sehova nem tartozás, minden kapcsolat megszűnése, egyedül, elhagyatottság, árvaság érzése)
III.2. Reménytelenség (kilátástalanság, nincs jövő, reménytelenség, esélye sincs lakást venni, azt érezte vége az életének, nem volt kilátása, nincs kiút, nincs visszaút, kétségbeesettség)
III.3. Bizonytalanság (bizonytalanság, mintha kihúzták volna a talajt a lába alól, mintha a szőnyeget kihúzták volna a lába alól)
III.4. Üresség/sivárság (üresség, minden eltűnt, csak néztem magam elé, hiányérzet, semmit sem éreztem, közömbösség, semmi nem érdekelt)
III.5. Értelmetlenség (káosz, értelmetlenség, zavar, nem tudom felfogni, nem érttem miért, mit keresek itt? sodródni a világban, napról-napra élés)
III.6. Nehéz (nehéz, fárasztó, megterhelő, kihívás, nem egy leányálom)
III.7. Védtelenség (kiszolgáltatottság, nem biztonságos, megaláztatás, fenyegető, félelem, biztonság megszerzésére ösztönöz, az ember sárba tiprása; mindig elérték, ugráltatták, istentelenség, megerőszakolták)
III.8. Nincstelenség (nincstelenség, nyomor, nyomorult, tönkrement)
III.9. Nem találja a helyét (nem találja a helyét, nincs hová lefeküdnöm, nem akarták; két világ határán volt, sehol; azt mondták nem illik ide, elveszett, nem érezte jól magát sehol, idegenség, kivülállóság, mint egy kivert kutya, kirekesztettség, nincs hová lefeküdni, honvágy, hazátlanság)
III.10. Boldogtalanság (boldogtalanság, szomorú, lehangoló, elkeserítő, nagyon bánt, elkeseredettség)
III.11. Kényszer/szabadság hiánya (szabadság hiánya, kényszer, nem volt más lehetősége, mindig függött valakitől, szabadság elvesztése, bezártság, ahol a „kell” szó szerepel)
III.12. Félelem (ijesztő, félelmetes, borzasztó, borzalom, rémálom)
III.13. Fájdalom
III.14. Nyugtalanság (békétlenség, nyugtalanság, nyugalom hiánya)
III.15. Barátságtalanság (rideg, kellemetlen, hideg, barátságtalan)
III.16. Senkinek lenni (nem néztek semmibe, senki lett, elvesztettem a lelkeket, nem találtam magamat sehol)

2.3 „Az élete egy pillanata vagy időszaka, amikor valamilyen szempontból otthonalannak érezte magát” – Kódolási kategóriák

Kategóriák										
I/1. Fizikai	0. Nincs fizikai	1. Szülői lakás elhagyása, vagy elvesztése (pl. a legotthonalabb érzés otthon volt; folyton költöztünk)	2. Saját felnőttkori lakás elvesztése e vagy elköltözése (kitettek a lakásomból)	3. albérlés, ismerős, élettárs lakásából kitétek vagy albérlésbe kényszerült (albérlés keresett; idegennek érezte magát az új albérlésében)	4. szálló (munkásszálló, hajléktalan szálló, kollégium, szolgálati lakás)	5. Intézmény (minden „kötelező” tartózkodási hely: pl. gyermektábor, nevelő intézet, kórház, börtön; intézményben lét; kikerülés; bekerülés)	6. Egyéb hely (az utcán nap mint nap; mikor egyedül aludtam az utcán; amikor utcára kerültem)	7. Munka elvesztése, nem volt elég jövedelme, anyagi ellehetetlenedés (pl. anyagi ellehetetlenedés; kirakták a munkahelyéről; elvesztette a munkahelyét; nem volt semmi pénze)	8. Munka/anyagiak és lakhatás együttes elvesztése (mikor a munkahelyemről és az albérlésből is kiraktak; elvesztette a munkáját és fapadra került) vagy lehetetlen munkahely és lakhatás (mikor külföldön dolgoztam és a munkahelyemen is laktam)	9. Tágabb, de határos kollektív környezet (egy település, ország, világ, a környék)
I/2. Szociális	0. nincs szociális	1. szülő, nagyszülő, gyermekkori család elvesztése, ide kapcsolódó konfliktus (pl. meghalt az anyukám; otthon, a szüleimnek nem volt otthona, és külön éltek)	2. saját család, családi konfliktus (hiányzott a családja karácsonykor)	3. Párkapcsolati konfliktus, válás, szakítás, társ halála (feleségem hosszú betegség után meghalt; amikor a feleségem elhagyott)	4. testvér, gyermek, unoka, egyéb rokon kitéte vagy elhagyta (nem szülő)	5. Baráttal, ismerőssel, egyéb személlyel való konfliktus, veszteség (pl. szocmunkás, pap, pszichológus)	6. konkrét kisebb csoport (barátnőjével és családjával összeveszett, verekedés, szándékos bántás, lakásmaffia; baráti társaság; munkatársak ugráltatták; osztály; hozzácsapódott pár hajléktalan emberhez, elkezdett alkoholizálni; betörték hozzá)	7. nagy csoport, társadalom, tágabb szoc. közeg, személytelen szociális helyzet (csalódás az emberekben)	8. Egyedüllét, magány (ha egyedül marad)	
I/3. Transzperszonális	0. nincs tp.	1. Haláleset	2. tágabb nem perszonális környezet/ kollektív (pl. a mindenség, a világ, sehol sincs helye)			3. Vallási ünnep , (pl. karácsony, húsvét; meghittség; Karácsonyhoz kapcsolódó élmény)		4. Transzperszonális élmény (látomás, módosult tudatállapot, droghatás vagy vallási révület)		
I/4. Autoperszonális	0. nincs autopersz.	1. Össz saját magában; elidegenedés magától vagy a birtoklás ténye (önmagában otthonalannak, egyszerűen üresnek érezte magát; bennem van, egy élmény – mivel nem derül ki, hogy mitől függ) amikor a tetében (2) és lelkében (3) feltételei egyaránt teljesülnek			2. Testében (pl. betegség; majdnem megfagyott)		3. Lelkében (elkezdtem másképp gondolkodni az életről; amikor tudatosult benne, hogy elvesztett mindent, amiért eddig dolgoztam)		4. Önhiba, életvitel saját döntés, adottság (pl. összevesztünk gépezés, pia miatt; naív volt; fogtam magam és hetekig nem mentem haza; sokszor volt ilyen, elhagyta a feleségét többször, jött-ment; mindig függtem valakitől)	

III. Az alábbi minőségek közül minden válasznál több is jelölhető (1-essel jelöld azokat a minőségeket, amelyek szerepelnek a válaszban)
III.1. Magány (magány, kitaszítottság, egyedüllét, sehova nem tartozás, minden kapcsolat megszűnése, egyedül, elhagyatottság, árvaság érzése)
III.2. Reménytelenség (kilátástalanság, nincs jövő, reménytelenség, esélye sincs lakást venni, azt érezte vége az életének, nem volt kilátása, nincs kiút, nincs visszaút, kétségbeesettség)
III.3. Bizonytalanság (bizonytalanság, mintha kihúzták volna a talajt a lába alól, mintha a szőnyeget kihúzták volna a lába alól)
III.4. Üresség/sivárság (üresség, minden eltűnt, csak néztem magam elé, hiányérzet, semmit sem éreztem, közömbösség, semmi nem érdekelt)
III.5. Értelmetlenség (káosz, értelmetlenség, zavar, nem tudom felfogni, nem értettem miért, mit keresek itt? sodródni a világban, napról-napra élés)
III.6. Nehéz (nehéz, fárasztó, megterhelő, kihívás, nem egy leányálom)
III.7. Védtelesség (kiszolgáltatottság, nem biztonságos, megaláztatás, fenyegető, félelem, biztonság megszerzésére ösztönöz, az ember sárba tiprása; mindig elérték, ugráltatták, istentelenség, megerőszakolták)
III.8. Nincstelenség (nincstelenség, nyomor, nyomorult, tönkrement)
III.9. Nem találja a helyét (nem találja a helyét, nincs hová lefeküdnöm, nem akarták; két világ határán volt, sehol; azt mondták nem illik ide, elveszett, nem érezte jól magát sehol, idegenség, kivülállóság, mint egy kivert kutya, kirekesztettség, nincs hová lefeküdni, honvágy, hazátlanság)
III.10. Boldogtalanság (boldogtalanság, szomorú, lehangoló, elkeserítő, nagyon bánt, elkeseredettség)
III.11. Kényszer/szabadság hiánya (szabadság hiánya, kényszer, nem volt más lehetősége, mindig függött valakitől, szabadság elvesztése, bezártság, ahol a „kell” szó szerepel)
III.12. Félelem (ijesztő, félelmetes, borzasztó, borzalom, rémálom)
III.13. Fájdalom
III.14. Nyugtalanság (békétlenség, nyugtalanság, nyugalom hiánya)
III.15. Barátságtalanság (rideg, kellemetlen, hideg, barátságtalan)
III.16. Senkinek lenni (nem néztek semmibe, senki lett, elvesztettem a lelkemet, nem találtam magamat sehol)

2.4 „Számomra az otthon...” – Kódolási kategóriák

Kategóriák									
I. Mihez kapcsolódik	0. Nincs válasz – ide soroljuk azt is, ami nem sorolható a többi kategóriába (nem válaszol, nem fontos, nem tudom, nem akarok beszélni róla, ha csak megismétli a befejezendő mondatkezdetet: otthon)	1. Fizikai -ahol fizikai jellemzők szerepelnek, vagy a lakás ténye van hangsúlyozva vagy a fizikai kereset (), kollektív határokkal rendelkező hely is (pl. Magyarország)	2. Szociofizikai (ahol a megfáradt nap után megpihenhetek, senki sem zavar, nyugodtan lehajthatom éjszakára a fejemet)	3. Interperszonális (ahol a családommal élek; ahol a családommal lehetek)	5. Autoperszonális – a birtoklás ténye (amikor tudok magamban bízni; bennem van, egy élmény; a nyugodt élet)	6. Transzperszonális (az élet; az életem, az egész golyóbis; az emberi mivolt) kollektív határtalan is (pl, atmoszféra, a világ)	7. Pozitív minőség – konkrét referencia nélkül (pl. jó, melegség)	8. Negatív minőség konkrét referencia nélkül (pl. bizonytalanság, kilátástalanság; elég szomorú; tiszta széken;)	10. Komplex (pl.hely, ahol bármit tudok csinálni és szeretet venne körül; ahol születtem és mindenem megvolt; meghitt hely)
II. Idő		Jelen		Múlt		Perspektíva (Jövő vagy térben máshol)			
	0. Nincs utalás az időre – illetve ami nem sorolható a többi idővel kapcs. alkategóriába (pl. nem érdekel	1. Nincs (Negatív, nem volt még soha otthonlan pl. nincs; nem érzem otthonlanul magam; számomra nem létezik; olyan nincs; hiányzik) ill. ahol feltételesen fogalmaz (egy szép ház lenne, a családom szétesése lenne)	2. Van -állandóan, vagy időnként de van (ahol a családommal élek	3. Volt (ha múlt időben beszél róla, vagy kifejti, hogy már nincs, kivéve ha periódus pl. érzelmi volt; szétszakadt a család; keresés volt, megszűnt; szomorúságot jelentett; már megszűnt)		4. Pozitív perspektíva – ami tartalmazza a hajléktalanságból való kiút vágyát vagy lehetőségét, (jó lenne ha lenne, egyelőre nincs, egyelőre az utca; ha lenne egy társam; vágy; egyelőre nem létezik; csak lenne; nagyon jó lenne)		5. Negatív perspektíva – Nem itt van/ nem elérhető (délibáb; elérhetetlen, nagyon távoli)	

III. Az alábbi minőségek közül minden válasznál több is jelölhető (1-essel jelöld azokat a minőségeket, amelyek szerepelnek a válaszbán)
III.1. Szeretetet (szeretem őket, szeretet, megkedveltek, nagyon kedvelem őket)
III.2. Melegség (meghitt, meleg, barátságos, kedves, kellemes)
III.3. Nyugalom (nyugalom, nyugodt, békés, csendes)
III.4. Biztonság (biztonság, biztonságos, védettség, védelem, védett, nem rettegni, búvóhely, ahol nem bántanak, ahol megajánlás nélkül tudok élni, biztosíték)
III.5. Fontos (a mindennem, létfontosságú, fontos, létfontosságú, sokat jelent)
III.6. Pihenés (pihenés, megpihenés, teljesen elengedettnek érzem magam)
III.7. Szabadság (szabadság, az lehetek aki vagyok, azt tehetek amit akarok, ahol bármit csinálhatok, önállóság, felszabadultság, szabad élet, ahol felszabadult vagyok, nem kell senkihez se alkalmazkodni, szabadság élmény)
III.8. Gondtalanság (gondtalanság, kikapcsolódva vagyok, olyan élmény, hogy semmi gond nincs, nem gondolok semmire.)
III.9. Elégedettség (elégedettség, úgy érezte mindene megvan, teljesértékűnek érezte magát, nem idegesítette semmi)
III.10. Otthonérzés (otthonosság)
III.11. Megérkezés élménye (úgy érezte megtalálta a helyét, megérkezés élménye, hazaérkeztem, végre otthon vagyok)
III.12. Valahova tartozás/együtt levés élménye (együtt levés, valahova tartozás, közösségben levés)
III.13. Gondoskodás (figyelem, megértés, bármit kértem megadták, mindent megadtak)
III.14. Megbecsülés (megbecsültek, emberi hangon beszéltek hozzám, nem kiabáltak velem, tiszteltek)
III.15. Boldogság (boldogság, öröm, életvidámság)

2.5 „Számomra az otthontalanság...” – Kódolási kategóriák

Kategóriák										
I. Mihez kapcsolódik	0. Nincs válasz – ide soroljuk azt is, ami nem sorolható a többi kategóriába (nem válaszol, nem fontos, nem tudom, nem akarok beszélni róla, ha csak megismétli a befejezendő mondatkezdetet: otthontalanság; ha nincs otthonom)	1. Fizikai - ahol fizikai jellemzők szerepelnek, vagy a lakás ténye van hangsúlyozva a vagy a fizikai kereset (ahol élek; ha nincs hol lefeküdnöm, mosakodnom, borotválkozom)	2. Szociofizikai (család nélküliség és fedélnélküliség; kitalizott, magányos hely)	3. Interperszonális (teljes egyedüllét; árvaság; amikor egyedül van az ember; egyenlő a megaláztatással; párkapcsolat nélküliség)	5. Autoperszonális (a birtoklás ténye, idegösszeroppanás, bennem van)	6. Transzperszonális (az élet értelmetlensége; amikor elveszik az értelem a dolgok mögül; elveszett ember voltam; ahol nincs jövőm; pokol; bűn; átok)	7. Pozitív minőség konkrét referencia nélkül (pl. szerintem jó)	8. Negatív minőség konkrét referencia nélkül (pl. negatív minőség, bizonytalanság)	9. Saját felelősség (az én kudarcom, a játékgépnek köszönhetem; saját magamnak köszönhetem; saját bűnöm, felelőtlenégem, saját szerencsétlenségem következménye, a legnagyobb bűn)	10. Más felelőssége (játékgépnek köszönhetem)
II. Idő	0. Nincs utalás az időre – illetve ami nem sorolható a többi idővel kapcs. alkategóriába (pl. nem érdekel)	Jelen		Múlt	Perspektíva (Jövő vagy térben máshol)					
		1. Nincs (ahol negatív vagy pozitív perspektíva van az 4-5-be kerül)(pl. nem volt még soha otthontalan pl. nincs; nem érzem otthontalanul magam; számomra nem létezik; olyan nincs; hiányzik) ill. ahol feltételesen fogalmaz (egy szép ház lenne, a családom szétesése lenne)	2. Van (otthontalan pl. már megszoktam; már régóta megvan; mindennapos)	3. Volt - ha múlt időben beszél róla, vagy kifejti, hogy már nincs pl. érzelmi volt; szétszakadt a család; keresés volt, megszűnt; szomorúságot jelentett; már megszűnt)	4. Pozitív perspektíva – ami tartalmazza a hajléktalanságból való kiút vágyát vagy lehetőségét, (van miben reménykedni; nagyon rossz, és a lényeg az, hogy nem szabad feladni; tanulságos; addig tart amíg nem találok munkát)	5. Negatív perspektíva – végletességet, kilátástalanságot fogalmaz meg (az élet értelmetlensége; már nincs kiút belőle; kilátástalanság, már megszoktam; ahol nincs jövőm) pokol is, mert nincs belőle kiút	6. Nem itt van/ nem elérhető (távol a családtól; távoli dolog)			

III. Az alábbi minőségek közül minden válasznál több is jelölhető (1-essel jelöld azokat a minőségeket, amelyek szerepelnek a válaszban)
III.1. Magány (magány, kítaszítottság, egyedüllet, sehova nem tartozás, minden kapcsolat megszűnése, egyedül, elhagyatottság, árvaság érzése)
III.2. Reménytelenség (kilátástalanság, nincs jövő, reménytelenség, esélye sincs lakást venni, azt érezte vége az életének, nem volt kilátása, nincs kiút, nincs visszaút, kétségbeesettség)
III.3. Bizonytalanság
III.4. Üresség/sivárság (üresség, minden eltűnt, csak néztem magam elé, hiányérzet, semmit sem éreztem, közömbösség, semmi nem érdekelt)
III.5. Értelmetlenség (káosz, értelmetlenség, zavar, nem tudom felfogni, nem értettem miért, mit keresek itt? sodródni a világban)
III.6. Nehéz (nehéz, fárasztó, megterhelő, kihívás, nem egy leányálom)
III.7. Védtelesség (kiszolgáltatottság, nem biztonságos, megaláztatás, fenyegető, félelem, biztonság megszerzésére ösztönöz, az ember sárba tiprása, mintha kihúzták volna a talajt a lába alól, mintha a szőnyeget kihúzták volna a lába alól; mindig elérték, ugráltatták, istentelenség, megerőszakolták)
III.8. Nincstelenség (nincstelenség, nyomor)
III.9. Nem találja a helyét (nem találja a helyét, nincs hová lefeküdnöm, nem akarták; két világ határán volt, sehol; azt mondták nem illik ide, elveszett, nem érezte jól magát sehol, idegenség, kívülállóság, mint egy kivert kutya, kirekesztettség, nincs hová lefeküdni, honvágy, hazátlanság)
III.10. Boldogtalanság (boldogtalanság, szomorú, lehangoló, elkeserítő, nagyon bánt, elkeseredettség)
III.11. Kényszer/szabadság hiánya (szabadság hiánya, kényszer, nem volt más lehetősége, mindig függött valakitől, szabadság elvesztése, bezártság)
III.12. Félelem (ijesztő, félelmetes, borzasztó, borzalom, rémálom)
III.13. Fájdalom
III.14. Nyugtalanság (békétlenség, nyugtalanság, nyugalom hiánya)
III.15. Barátságtalanság (rideg, kellemetlen, hideg, barátságtalan)
III.16. Senkinek lenni (nem néztek semmibe, senki lett, elvesztettem a lelkemet, nem találtam magamat sehol)

2.6 „Az én otthonom...” kódolsi kategóriák

Kategóriák									
I. Mihez kapcsolódik	0. Nincs válasz (nem válaszol, nem fontos, nem tudom, nem akarok beszélni róla, ha csak megismétli a befejezendő mondatkezdetet: „az én otthonom”, ahol otthon érzem magam, klisék: pl. az én otthonom a váram)	1. Fizikai (ahol egyértelműen fizikai jellemzők szerepelnek (pl. kicsi, kényelmes, szolid), vagy a lakás ténye van hangsúlyozva vagy a fizikai kereset: pl. az éjjeli menedékhely, a házam; egy hely, az utca; ahol jelenleg lakom; jelenleg az albérletem, ahol lakok)	2. Szociofizika i (ahol személyt és fizikai jellemzőt egyaránt említ: pl. keresztapám lakása; a családi házunk, hely ahol bármit tehetek és ahol szeretet vesz körül; környezet, ahol családommal lehetek, szülőház, családi ház, barátnőmnél, családi fészek)	3. Interperszonális s (család, társ, családcentrikus, illetve ahol egyértelműen kapcsolat által nyújtott minőséget említ (pl. családi; a szeretet otthona; ahol együtt vagyunk; ezt jelenti: megértést, figyelmet, szeretetet; meleg és szeretetteljes; ahol a családommal élek)	5. Autoperszonális (pl. bennem van; az én kis magánvilágom; az én otthonom; azt csinálók ott, amit akarok; az én váram?; birtoklás – konkrét referencia nélkül vagy énreferenciával: pl. ami az enyém; nem másé)/érzelmi volt	6. Transzperszonális (Kollektív – pl a Föld, a Balaton, a természet, Magyarország, a hazám, a szülővárosom, mindenhol van, a nagyvilág, a periféria; nem e világból való)	7. Pozitív minőség konkrét referencia nélkül (pl. jó, tágas, csendes, szép, fontos, biztonságos, nyugalom, szabad, tiszta)	8. Negatív minőség konkrét referencia nélkül (pl. nem úgy ahogy szeretném, rossz, fájdalmas; nem felel meg)/ördögi kör, végelethetetlen szakadék	9. inter+ autoperszonális (pl. rólam szóljon, és azokról, akiket szeretek)
II. Idő	Jelen		Múlt		Perspektíva (Jövő vagy térben máshol)				
	0. Nincs utalás az időre	1. Nincs (Negatív pl. nincs;)	2. Van (pl. van; jelenleg a ...; ...-ot ad számomra, ha olyat nevez meg, ami tudvalevőleg van – pl. a hazám, a Balaton)	3. Volt (ha múlt időben beszél róla, vagy kifejti, hogy már nincs pl. ezt jelentette...; elveszett, ahol kiskoromban laktam, elvették tőle, megszűnt, már nincs; hiányzik nekem, amilyen akkor volt; ahol gyerekkoromban laktam; ahol születtem és mindenem megvolt ezt jelentette: ....; már nem létezik)	4. Pozitív perspektíva – ami tartalmazza a hajléktalanságból való kiút vágyát vagy lehetőségét, (jó lenne ha lenne; a közeljövőben talán megvalósul; még nincs; a jövőben van); ahol feltételes módon fogalmaz, vízója van róla (pl. szép lenne; két szobája lenne)	5. Negatív perspektíva (pl. nincs és nem is lesz pl. sajnos már elveszett; kilátástalan)	6. Nem itt van/ nem elérhető (pl. a családom mellett van, de jelenleg nem mehetek haza, valahol máshol van; a lakásom, csak most a lányom lakik benne és amíg tanul nem veszem el a feje fölül; jelenleg nem felel meg)		

III. Az alábbi minőségek közül minden válasznál több is jelölhető (1-essel jelöld azokat a minőségeket, amelyek szerepelnek a válaszban)
III.1. Szeretetet (szeretem őket, szeretet, megkedveltek, nagyon kedvelem őket)
III. 2. Melegség (meghitt, meleg, barátságos, kedves, kellemes)
III.3. Nyugalom (nyugalom, nyugodt, békés, csendes)
III.4. Biztonság (biztonság, biztonságos, védettség, védelem, védett, nem rettegni, búvóhely, ahol nem bántanak, ahol megajánlás nélkül tudok élni, biztosíték)
III.5. Fontos (a mindennem, létfontosságú, fontos, létfontosságú, sokat jelent)
III.6. Pihenés (pihenés, megpihenés, teljesen elengedettnek érzem magam)
III.7. Szabadság (szabadság, az lehetek aki vagyok, azt tehetek amit akarok, ahol bármit csinálhatok, önállóság, felszabadultság, szabad élet, ahol felszabadult vagyok, nem kell senkihez se alkalmazkodni, szabadság élmény)
III.8. Gondtalanság (gondtalanság, kikapcsolódva vagyok, olyan élmény, hogy semmi gond nincs, nem gondolok semmire,)
III.9. Elégedettség (elégedettség, úgy érezte mindene megvan, teljesértékűnek érezte magát, nem idegesítette semmi)
III.10. Otthonérzés (otthonosság)
III.11. Megérkezés élménye (úgy érezte megtalálta a helyét, megérkezés élménye, hazaérkeztem, végre otthon vagyok)
III.12. Valahova tartozás/együtt levés élménye (együtt levés, valahova tartozás, közösségben levés, a hozzátartozóimnak is otthon)
III.13. Gondoskodás (figyelem, megértés, bármit kértem megadták, mindent megadtak)
III.14. Megbecsülés (megbecsültek, emberi hangon beszéltek hozzám, nem kiabáltak velem, tiszteltek)
III.15. Boldogság (boldogság, öröm, életvidámság)

2.7 „Az én otthontalanságom...” kódolsi kategóriák

Kategóriák											
I. Mihez kapcsolódik	0. Nincs válasz – ide soroljuk azt is, ami nem sorolható a többi kategóriába (nem válaszol, nem fontos, nem tudom, nem akarok beszélni róla, ha csak megismétli a befejezendő mondatkezdetet: az én otthontalanságom; otthontalanság; ontalanság)	1. Fizikai (ahol fizikai jellemzők szerepelnek, vagy a lakás ténye van hangsúlyozva vagy a fizikai kereset: pl. az utcán van; ha nem lenne állásom és hol laknom; hogy betegen most nem tudok pénzhez jutni; addig tart, amíg nem találok munkát) Határokkal rendelkező kollektív hely (Magyarország, a hazám, a szülővárosom, az állam, az ország)	2. Szociofizikai (ahol személyt és fizikai jellemzőt egyaránt említ: pl. hajléktalan, anyátlan voltam; nincs családi otthon; ha a legszorosabb környezetem és az emberek az életemből távol lennének)	3. Interperszonális (család, társ, családcentrikus, illetve ahol egyértelműen kapcsolat által nyújtott minőséget említ: pl. szétszakadt a család; kirekesztettség, magányos; hogyan egyedül maradtam; a magány; kevés embert érdeklek, a mindennapi utcai tortúra; hogyan egyedül maradtam)	4. Autoperszonális (pl. az én bajom; érzelmi volt; a magányom; a bizonytalanságom, mintha a szőnyeg kicsúszott volna a talpam alól; az az enyém; az én bizonytalanságom, nagy fájdalom nekem; a magány; akkor van, amikor nagyon rossz passzban vagyok; hogyan így vagyok; akkor van, amikor nem vagyok jól); következménye; nem találok a helyemet)	5. Transzperszonális (az élet értelmetlensége; amikor elveszik az értelem a dolgok mögül; elveszett ember voltam; ahol nincs jövőm; pokol; bűn; átok)	6. Pozitív minőség konkrét referenciák nélkül (pl. szerinte jó)	7. Negatív minőség konkrét referenciák nélkül (pl. bizonytalanság, kilátástalanság; elég szomorú; tiszta szegényen;	8. Közös felelősség (az én hibám is, és a párom és az ő családjának a hibája; az állam is tehet róla)	9. Saját felelősség (az alkoholizmusom, az én kudarcom; saját magamnak köszönhető; saját bűnöm, felelőtlenségem, saját szerencsétlenségem)	10. Más felelőssége (köszönhető nagyrészt az államnak)
II. Idő	0. Nincs utalás az időre – illetve ami nem sorolható a többi idővel kapcsol. kategóriába	Jelen		Múlt	Perspektíva (Jövő vagy térben máshol)						
		1. Nem volt még soha otthontalan pl. nincs; nem érzem otthontalanul magam; számomra nem létezik; olyan nincs, a családom szétesése lenne)	2. Otthontalan (pl. már megszoktam; már régóta megvan; rendszeresen van; akkor van amikor nem vagyok jól)	3. Volt (ha múlt időben beszél róla, vagy kifejti, hogy már nincs, kivéve ha periódus pl. érzelmi volt; szétszakadt a család; keresés volt, megszűnt; szomorúságot jelentett; már megszűnt)	4. Pozitív perspektíva – ami tartalmazza a hajléktalanságból való kiút vágyát vagy lehetőségét, (átmeneti, remélhetőleg nem sokáig tart, túlélendő, szeretném hogyha elmúlna, nem tart örökké, megváltoztatható, nem végleges; addig tart amíg nem találok munkát) ide sorolandó az is, amikor valamilyen hozamát, értelmét látja (pl. ne legyen követendő a jövő fiataljai számára; a gyerekkori otthon megteremtésére ösztönöz)		5. Negatív perspektíva – végtelenséget, kilátástalanságot fogalmaz meg (végtelen szakadék, és ebben már benne is maradok; megpecsételődt, egy sírkereszt)		6. Nem itt van/ nem elérhető (hogyan nem élhetek a Balaton mellett)		

III. Az alábbi minőségek közül minden válasznál több is jelölhető (1-essel jelöld azokat a minőségeket, amelyek szerepelnek a válaszban)
III.1. Magány (magány, kitaszítottság, egyedüllét, sehova nem tartozás, minden kapcsolat megszűnése, egyedül, elhagyatottság, árvaság érzése)
III.2. Reménytelenség (kilátástalanság, nincs jövő, reménytelenség, esélye sincs lakást venni, azt érezte vége az életének, nem volt kilátása, nincs kiút, nincs visszaút, kétségbeesettség)
III.3. Bizonytalanság
III.4. Üresség/sivárság (üresség, minden eltűnt, csak néztem magam elé, hiányérzet, semmit sem éreztem, közömbösség, semmi nem érdekelt)
III.5. Értelmetlenség (káosz, értelmetlenség, zavar, nem tudom felfogni, nem értettem miért, mit keresek itt? sodródni a világban)
III.6. Nehéz (nehéz, fárasztó, megterhelő, kihívás, nem egy leányálom)
III.7. Védtelenség (kiszolgáltatottság, nem biztonságos, megaláztatás, fenyegető, félelem, biztonság megszerzésére ösztönöz, az ember sárba tiprása, mintha kihúzták volna a talajt a lába alól, mintha a szőnyeget kihúzták volna a lába alól; mindig elérték, ugráltatták, istentelenség, megerősakolták)
III.8. Nincstelenség (nincstelenség, nyomor)
III.9. Nem találja a helyét (nem találja a helyét, nincs hová lefeküdnöm, nem akarták; két világ határán volt, sehol; azt mondták nem illik ide, elveszett, nem érezte jól magát sehol, idegenség, kívülállóság, mint egy kivert kutya, kirekesztettség, nincs hová lefeküdni, honvágy, hazátlanság)
III.10. Boldogtalanság (boldogtalanság, szomorú, lehangoló, elkeserítő, nagyon bánt, elkeseredettség)
III.11. Kényszer/szabadság hiánya (szabadság hiánya, kényszer, nem volt más lehetősége, mindig függött valakitől, szabadság elvesztése, bezártság)
III.12. Félelem (ijesztő, félelmetes, borzasztó, borzalom, rémálom, pokol)
III.13. Fájdalom
III.14. Nyugtalanság (békétlenség, nyugtalanság, nyugalom hiánya)
III.15. Barátságtalanság (rideg, kellemetlen, hideg, barátságtalan)
III.16. Senkinek lenni (nem néztek semmibe, senki lett, elvesztettem a lelkeket, nem találtam magamat sehol)

3 Kódolólapok

3.1 A „Hogyan lett hajléktalan?” kérdésre adott válaszok kódolólapja

Kód		Kezdetiok	FÚK	Felelős
e01	.	-	-	-
g01	.	-	-	-
g02	Elbocsájtották a munkahelyéről, mert az élettársa miatt nem tudott időben felkelni.	2	1	2
g03	Az alkoholista társa miatt - akitől meg akart szabadulni - eladta a házát, de átverték, és nem kapott pénzt érte.	3	4	3
g04	.	-	-	-
g05	Lakáshitelt nem tudta fizetni.	1	1	0
g06	Családi kapcsolatai nagyon megromlottak a feleségével, és lemondott ingatlanáról a lánya javára.	2	2	0
g07	Elvesztette az ingatlanát az adósságai miatt.	1	1	0
g08	Lakásmaffia.	1	1	3

3.2 „Az élete egy pillanata vagy időszaka amikor valamilyen szempontból otthon érezte magát” kódolólapja

Kód	33)1 Próbálja meg felidézni az élete egy olyan pillanatát vagy időszakát, amikor valamilyen szempontból otthon érezte magát? (pl. Azt érezte, hogy hazaérkezett) Mihez kapcsolódik ez az élmény? Ön szerint mi volt az élmény kiváltója? Mi történt akkor? Kérem írja le ezt az élményt!	I/1. fizikai	I/2 inter per szó nális	I/3 tran szper szon ális	I/4 auto per szó nális															
						Szeretet	Melegség	Nyugalom	Biztonság	Fontos	Pihenés	Szabadság	Gondtalanság	Elégedettség	Otthonérzés	Megérkezés	Vhovatartozás	Gondoskodás	Megbecsülés	Boldogság
e01	.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
g01	A testvéreimmel (23 éves korában) építettünk egy nyaralót Tiszafüreden. 1976-tól 1985-ig tartott. Innen jártam vidékre dolgozni, de alapvetően Pesten laktam. A sok elfoglaltságom és a közös munka a családtagokkal. Amikor Pesten voltam, akkor is mindig a Balatonra gondoltam. 1990 körül lemondott a 2 nővére javára a tulajdonról.	2	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

3.3 Az „élete egy pillanata vagy időszaka amikor valamilyen szempontból otthontalannak érezte magát” kódolólapja

Kód	33)3 Próbálja meg felidézni az élete egy olyan pillanatát vagy időszakát, amikor valamilyen szempontból otthontalannak érezte magát? Mihez kapcsolódik ez az élmény? Ön szerint mi volt az élmény kiváltója? Mi történt akkor? Kérem írja le ezt az élményt!	I/1. fizikai	I/2 interp	I/3 transzp	I/4 autop	Magány	Reménytelen	Bizonytalan	Sivár	Értelmetlen	Nehéz	Védtelen	Nincstelen	Helytelen	Boldogtalan	Kényszer	Félelem	Fájdalom	Nyugtalan	Barátságatlan	Senki
e01	.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
g01	Válás után teljesen padlón éreztem magam. Minden tulajdonomat elvesztettem, csak a munkám maradt. Az anyós miatt romlott meg a házasságom. A feleségem is hibás volt ebben. Jól keresett, de minden pénzt az anyós élt fel. Anyagiak miatt sok volt a vita a családban. Egy idő után inkább eljártam sörözni a barátokkal, hogy minél kevesebbet legyek otthon.	7	3	0	4	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
g02	Amikor az utcára kerültem. Egy albérletben laktam az akkori élettársammal. Az élettársam ellehetetlenítette az életem, és a munkalehetőségeim körülményeit. (pl.: kikapcsolta az ébresztő óráját.) 3 napot voltam kint az utcán, egyedül. Végül egy idős bácsi ajánlott nekem munkát, és a szállóra bekerülem, ahol most is lakok.	8	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

3.4 „Számomra az otthon...” kódolólapja

Kód	33)2)a Számomra az otthon	I. Amih ez kapcs olódik ?	II . I d ő	S z e r e t e t	M e l e g s é g	N y u g a l o m	B i z t o n s á g	F o n t o s	P i h e n é s	S z a b a d s á g	G o n d t a l a n s á g	E l é g e d e t t s é g	O t t h o n é r z é s	M e g é r k e z é s	V h o v a r t o z á s	G o n d o s k o d á s	M e g b e c s ü l é s	B o l d o g s á g
e01	.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
g01	az egy élmény.	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g02	az egy lakás a családdal.	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g03	hiányzik a legjobban.	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g04	egy saját lakás családdal.	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g05	a családi tűzhely melegét jelenti.	3	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g06	a családot jelenti.	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g07	az ami biztosítja a megfelelő életkörülményeket.	7	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g08	sokat jelent.	7	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g09	ahol otthon érzem magam.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
g10	nyugalom és békeség.	7	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

3.5 „Számomra az otthontalanság...” kódolólapja

Kód	33)4)a Számomra az otthontalanság	I. Am ihez kapcsolódók	II. Idő	M agán y	R em én ytel en	Bi zo ny tal an	Si vá r	Ér tel metl en	N eh éz	V éd te le n	N in cs te le n	H el yt el en	B ol d o gt al an	K én ys ze r	F él el e m	F áj da lo m	N yu gt al an	B ar át sá gt al a n
e01	.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
g01	nem állapot, hanem egy szükséges rossz.	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
g02	az utca.	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g03	nagyon rossz dolog, és nem kívánom senkinek.	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g04	tanulságos.	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g05	egyenlő az árvaságérzettel.	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g06	az üresség.	8	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g07	egyenlő a teljes egyedülléttel.	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g08	egyenlő a hajléktalansággal.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g09	amikor egyedül van az ember.	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g10	emberi kapcsolatok megszűnése és teljes kilátástalanság.	3	5	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g11	nem tudom, milyen.	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

3.6 „Az én otthonom...” kódolólapja

Kód	33)2)b Az én otthonom...	I. Amih ez kapcs olódik	II. Id ő	Sz er et et	M el eg sé g	N y u ga lo m	Bi zt o ns ág	F o nt os	Pi he né s	S za ba ds ág	G o n dt al an sá g	El ég ed et ts ég	O tt h o né rz és	M e g ér kez és	V h o v at ar to zá s	G o n d os k o d ás	M e ng b ec sü lé s	B ol d o g s á g
e01	.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
g01	a váram.	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g02	a Dankó utca 15.	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g03	volt a legkedvesebb.	7	3	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g04	tiszta, rendezett lenne.	7	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g05	nem másé!	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g06	nyitott a barátaimnak.	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g07	olyan legyen, amit az életem során magam alakítok ki.	0	4	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
g08	a hozzátartozóimnak is otthon.	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
g09	ahol lakom.	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g10	szép és boldog.	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

3.7 „Az én otthontalanságom...” kódolólapja

Kód	33)4)b Kérem fejezze be a következő mondatot: Az én otthontalanságom...	I. Amikor az iskolák	II. Idő	Magány	Réménytelen	Bizonytalan	Sívalmelen	Értelmez	Névtelen	Vándor	Nincstelen	Helytelen	Boldogtalan	Kétségsem	Fájdalom	Nyugtalan	Bártság	Senki
e01	.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
g01	borzasztó.	7	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
g02	nincsen családi otthon.	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g03	nagy fájdalom nekem.	7	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
g04	.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
g05	ne legyen követendő a jövő (fiatalok) számára.	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g06	. (nem tudja befejezni)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g07	a magány.	3	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Kód	33)4)b Kérem fejezze be a következő mondatot: Az én otthontalanságom...	I. Amih ez k a p cs ol ó di k	II. Idő	M a g á n y	R e n y	B i z y t e l e n	S i v y t l e n	É r t e l e n	N e z e n	V é t e l e n	N i c s t e l e n	H i l t e l e n	B o l d o g t a r	K é l e z e m	F á j d a l m	N y u g t a l a n	B a r t s á g t a l a n	S e n k i
g08	. (hosszas gondolkodás után sem tudta befejezni.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g09	akkor van, amikor nagyon rossz passzban vagyok.	4	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

4 Az eredmények részletes statisztikái

4.1-2. A fizikai szinthez sorolt konstruktumok

4.1. melléklet: A különböző lakhatással rendelkező csoportok összehasonlítása a fizikai szinthez rendelt mutatók mentén

Multiple Comparisons

Bonferroni elemzés

Dependent Variable	(I) Aktuális lakhatás	(J) Aktuális lakhatás	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
OKK: 1.faktor Helykötődés	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	-1,06411	1,72093	1,000	-5,9579	3,8297
		Bentlakásos intézmény	-,28494	1,76325	1,000	-5,2991	4,7292
		Albérlet	-3,52143	1,89600	,650	-8,9131	1,8702
		Saját tulajdonú lakás	-6,27143*	1,77511	,005	-11,319	-1,2235
	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül	1,06411	1,72093	1,000	-3,8297	5,9579
		Bentlakásos intézmény	,77917	1,69565	1,000	-4,0427	5,6011
		Albérlet	-2,45732	1,83331	1,000	-7,6707	2,7561
		Saját tulajdonú lakás	-5,20732*	1,70798	,027	-10,064	-,3503
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	,28494	1,76325	1,000	-4,7292	5,2991
		Hajléktalanok menedékhelye	-,77917	1,69565	1,000	-5,6011	4,0427
		Albérlet	-3,23649	1,87309	,858	-8,5630	2,0900
		Saját tulajdonú lakás	-5,98649*	1,75062	,008	-10,964	-1,0083
	Albérlet	Fedél nélkül	3,52143	1,89600	,650	-1,8702	8,9131
		Hajléktalanok menedékhelye	2,45732	1,83331	1,000	-2,7561	7,6707
		Bentlakásos intézmény	3,23649	1,87309	,858	-2,0900	8,5630
		Saját tulajdonú lakás	-2,75000	1,88426	1,000	-8,1083	2,6083
	Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül	6,27143*	1,77511	,005	1,2235	11,3193
		Hajléktalanok menedékhelye	5,20732*	1,70798	,027	,3503	10,0643
		Bentlakásos intézmény	5,98649*	1,75062	,008	1,0083	10,9647
		Albérlet	2,75000	1,88426	1,000	-2,6083	8,1083
OKK: 3.faktor Tárgyak	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,05714	,51306	1,000	-1,4021	1,5164
		Bentlakásos intézmény	,28958	,52268	1,000	-1,1970	1,7761
		Albérlet	,96825	,56778	,900	-,6466	2,5831
		Saját tulajdonú lakás	-,69841	,52619	1,000	-2,1950	,7982
	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül	-,05714	,51306	1,000	-1,5164	1,4021
		Bentlakásos intézmény	,23243	,50561	1,000	-1,2056	1,6705
		Albérlet	,91111	,55211	1,000	-,6592	2,4814
		Saját tulajdonú lakás	-,75556	,50925	1,000	-2,2039	,6928
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	-,28958	,52268	1,000	-1,7761	1,1970
		Hajléktalanok menedékhelye	-,23243	,50561	1,000	-1,6705	1,2056
		Albérlet	,67868	,56106	1,000	-,9171	2,2744
		Saját tulajdonú lakás	-,98799	,51893	,586	-2,4639	,4879
	Albérlet	Fedél nélkül	-,96825	,56778	,900	-2,5831	,6466
		Hajléktalanok menedékhelye	-,91111	,55211	1,000	-2,4814	,6592
		Bentlakásos intézmény	-,67868	,56106	1,000	-2,2744	,9171
		Saját tulajdonú lakás	-1,66667*	,56434	,036	-3,2717	-,0616
	Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül	,69841	,52619	1,000	-,7982	2,1950
		Hajléktalanok menedékhelye	,75556	,50925	1,000	-,6928	2,2039
		Bentlakásos intézmény	,98799	,51893	,586	-,4879	2,4639
		Albérlet	1,66667*	,56434	,036	,0616	3,2717
ÉT: konkrét helyszám	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,238	,233	1,000	-,43	,90
		Bentlakásos intézmény	,008	,241	1,000	-,68	,69
		Albérlet	-,620	,256	,166	-1,35	,11
		Saját tulajdonú lakás	-,038	,243	1,000	-,73	,65
	Hajléktalanok éjjeli	Fedél nélkül	-,238	,233	1,000	-,90	,43
		Bentlakásos intézmény	-,230	,224	1,000	-,87	,41

	menedékhely	Albérlet	-,857*	,240	,005	-1,54	-,17
	e	Saját tulajdonú lakás	-,276	,226	1,000	-,92	,37
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	-,008	,241	1,000	-,69	,68
		Hajléktalanok menedékhelye	,230	,224	1,000	-,41	,87
		Albérlet	-,627	,248	,122	-1,33	,08
		Saját tulajdonú lakás	-,046	,234	1,000	-,71	,62
	Albérlet	Fedél nélkül	,620	,256	,166	-,11	1,35
		Hajléktalanok menedékhelye	,857*	,240	,005	,17	1,54
		Bentlakásos intézmény	,627	,248	,122	-,08	1,33
		Saját tulajdonú lakás	,581	,249	,208	-,13	1,29
	Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül	,038	,243	1,000	-,65	,73
		Hajléktalanok menedékhelye	,276	,226	1,000	-,37	,92
		Bentlakásos intézmény	,046	,234	1,000	-,62	,71
		Albérlet	-,581	,249	,208	-1,29	,13
ÉT: hely eloszlás	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,07366	,04405	,963	-,0516	,1989
		Bentlakásos intézmény	,00576	,04555	1,000	-,1238	,1353
		Albérlet	-,03524	,04838	1,000	-,1728	,1023
		Saját tulajdonú lakás	,07802	,04584	,906	-,0523	,2084
	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül	-,07366	,04405	,963	-,1989	,0516
		Bentlakásos intézmény	-,06790	,04231	1,000	-,1882	,0524
		Albérlet	-,10890	,04534	,174	-,2378	,0200
		Saját tulajdonú lakás	,00436	,04262	1,000	-,1169	,1256
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	-,00576	,04555	1,000	-,1353	,1238
		Hajléktalanok menedékhelye	,06790	,04231	1,000	-,0524	,1882
		Albérlet	-,04100	,04680	1,000	-,1741	,0921
		Saját tulajdonú lakás	,07226	,04417	1,000	-,0534	,1979
	Albérlet	Fedél nélkül	,03524	,04838	1,000	-,1023	,1728
		Hajléktalanok menedékhelye	,10890	,04534	,174	-,0200	,2378
		Bentlakásos intézmény	,04100	,04680	1,000	-,0921	,1741
		Saját tulajdonú lakás	,11326	,04708	,172	-,0206	,2471
	Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül	-,07802	,04584	,906	-,2084	,0523
		Hajléktalanok menedékhelye	-,00436	,04262	1,000	-,1256	,1169
		Bentlakásos intézmény	-,07226	,04417	1,000	-,1979	,0534
		Albérlet	-,11326	,04708	,172	-,2471	,0206
ÉT: vágyott hely szám	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	-,007	,130	1,000	-,38	,36
		Bentlakásos intézmény	-,100	,135	1,000	-,48	,28
		Albérlet	-,455*	,143	,018	-,86	-,05
		Saját tulajdonú lakás	-,188	,136	1,000	-,57	,20
	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül	,007	,130	1,000	-,36	,38
		Bentlakásos intézmény	-,092	,125	1,000	-,45	,26
		Albérlet	-,447*	,134	,011	-,83	-,07
		Saját tulajdonú lakás	-,180	,126	1,000	-,54	,18
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	,100	,135	1,000	-,28	,48
		Hajléktalanok menedékhelye	,092	,125	1,000	-,26	,45
		Albérlet	-,355	,139	,112	-,75	,04
		Saját tulajdonú lakás	-,088	,131	1,000	-,46	,28
	Albérlet	Fedél nélkül	,455*	,143	,018	,05	,86
		Hajléktalanok menedékhelye	,447*	,134	,011	,07	,83
		Bentlakásos intézmény	,355	,139	,112	-,04	,75
		Saját tulajdonú lakás	,267	,139	,569	-,13	,66
	Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül	,188	,136	1,000	-,20	,57
		Hajléktalanok menedékhelye	,180	,126	1,000	-,18	,54
		Bentlakásos intézmény	,088	,131	1,000	-,28	,46
		Albérlet	-,267	,139	,569	-,66	,13
ÉT: vágyott hely eloszlás	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	-,01037	,01812	1,000	-,0619	,0412
		Bentlakásos intézmény	-,03313	,01874	,788	-,0864	,0202
		Albérlet	-,03957	,01990	,484	-,0962	,0170
		Saját tulajdonú lakás	-,01471	,01886	1,000	-,0683	,0389
	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül	,01037	,01812	1,000	-,0412	,0619
		Bentlakásos intézmény	-,02276	,01741	1,000	-,0723	,0267
		Albérlet	-,02919	,01865	1,000	-,0822	,0238

e	Saját tulajdonú lakás		-,00433	,01754	1,000	-,0542	,0455
Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,03313	,01874	,788	-,0202	,0864
		Hajléktalanok menedékhelye	,02276	,01741	1,000	-,0267	,0723
	Albérlet		-,00644	,01925	1,000	-,0612	,0483
		Saját tulajdonú lakás	,01842	,01817	1,000	-,0333	,0701
Albérlet	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,03957	,01990	,484	-,0170	,0962
		Hajléktalanok menedékhelye	,02919	,01865	1,000	-,0238	,0822
	Bentlakásos intézmény		,00644	,01925	1,000	-,0483	,0612
		Saját tulajdonú lakás	,02486	,01937	1,000	-,0302	,0799
Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,01471	,01886	1,000	-,0389	,0683
		Hajléktalanok menedékhelye	,00433	,01754	1,000	-,0455	,0542
	Bentlakásos intézmény		-,01842	,01817	1,000	-,0701	,0333
		Albérlet	-,02486	,01937	1,000	-,0799	,0302
ÉT: tárgy szám	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	-,123	,161	1,000	-,58	,34
		Bentlakásos intézmény	-,087	,167	1,000	-,56	,39
		Albérlet	-,602*	,177	,008	-1,11	-,10
		Saját tulajdonú lakás	-,316	,168	,613	-,79	,16
Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,123	,161	1,000	-,34	,58
		Bentlakásos intézmény	,036	,155	1,000	-,40	,48
		Albérlet	-,480*	,166	,043	-,95	-,01
		Saját tulajdonú lakás	-,193	,156	1,000	-,64	,25
Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,087	,167	1,000	-,39	,56
		Hajléktalanok menedékhelye	-,036	,155	1,000	-,48	,40
		Albérlet	-,515*	,171	,030	-1,00	-,03
		Saját tulajdonú lakás	-,229	,162	1,000	-,69	,23
Albérlet	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,602*	,177	,008	,10	1,11
		Hajléktalanok menedékhelye	,480*	,166	,043	,01	,95
		Bentlakásos intézmény	,515*	,171	,030	,03	1,00
		Saját tulajdonú lakás	,286	,172	,982	-,20	,78
Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,316	,168	,613	-,16	,79
		Hajléktalanok menedékhelye	,193	,156	1,000	-,25	,64
		Bentlakásos intézmény	,229	,162	1,000	-,23	,69
		Albérlet	-,286	,172	,982	-,78	,20
ÉT: tárgy eloszlás	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	-,01322	,02644	1,000	-,0884	,0620
		Bentlakásos intézmény	,00441	,02734	1,000	-,0733	,0821
		Albérlet	-,04107	,02903	1,000	-,1236	,0415
		Saját tulajdonú lakás	-,00685	,02751	1,000	-,0851	,0714
Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,01322	,02644	1,000	-,0620	,0884
		Bentlakásos intézmény	,01763	,02539	1,000	-,0546	,0898
		Albérlet	-,02785	,02721	1,000	-,1052	,0495
		Saját tulajdonú lakás	,00637	,02558	1,000	-,0664	,0791
Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	-,00441	,02734	1,000	-,0821	,0733
		Hajléktalanok menedékhelye	-,01763	,02539	1,000	-,0898	,0546
		Albérlet	-,04548	,02809	1,000	-,1253	,0344
		Saját tulajdonú lakás	-,01125	,02651	1,000	-,0866	,0641
Albérlet	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,04107	,02903	1,000	-,0415	,1236
		Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	,02785	,02721	1,000	-,0495	,1052
		Bentlakásos intézmény	,04548	,02809	1,000	-,0344	,1253
		Saját tulajdonú lakás	,03423	,02826	1,000	-,0461	,1146
Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	,00685	,02751	1,000	-,0714	,0851
		Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	-,00637	,02558	1,000	-,0791	,0664
		Bentlakásos intézmény	,01125	,02651	1,000	-,0641	,0866
		Albérlet	-,03423	,02826	1,000	-,1146	,0461

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

4.2. melléklet: A klaszterek összehasonlítása a fizikai szintet érintő mutatók mentén
Multiple Comparisons

Bonferroni

Dependent Variable	(I) Klaszterek	(J) Klaszterek	Mean Diff. (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
OKK 1faktor Helykötődés	Külső és lelki otthonos	Külső otthonos lelki otthonos	3,71939	1,43677	,063	-,1155	7,5543
		Külső otthonos lelki otthonos	4,42749*	1,61186	,040	,1252	8,7297
		Külső és lelki otthonos	7,03195*	1,54370	,000	2,9116	11,1523
	Külső otthonos lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-3,71939	1,43677	,063	-7,554	,1155
		Külső otthonos lelki otthonos	,70810	1,65400	1,000	-3,707	5,1228
		Külső és lelki otthonos	3,31257	1,58765	,230	-,9250	7,5502
	Külső otthonos lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-4,4275*	1,61186	,040	-8,73	-,1252
		Külső otthonos lelki otthonos	-,70810	1,65400	1,000	-5,123	3,7066
		Külső és lelki otthonos	2,60447	1,74769	,828	-2,060	7,2693
	Külső és lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-7,032*	1,54370	,000	-11,15	-2,9116
		Külső otthonos lelki otthonos	-3,31257	1,58765	,230	-7,550	,9250
		Külső otthonos lelki otthonos	-2,60447	1,74769	,828	-7,269	2,0603
OKK 3faktor Tárgyak	Külső és lelki otthonos	Külső otthonos lelki otthonos	-,06915	,42835	1,000	-1,213	1,0743
		Külső otthonos lelki otthonos	1,55303*	,47519	,008	,2845	2,8215
		Külső és lelki otthonos	,80263	,45510	,478	-,4122	2,0175
	Külső otthonos lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	,06915	,42835	1,000	-1,074	1,2126
		Külső otthonos lelki otthonos	1,62218*	,49177	,007	,3094	2,9350
		Külső és lelki otthonos	,87178	,47238	,400	-,3892	2,1328
	Külső otthonos lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-1,5530*	,47519	,008	-2,822	-,2845
		Külső otthonos lelki otthonos	-1,6222*	,49177	,007	-2,935	-,3094
		Külső és lelki otthonos	-,75040	,51524	,883	-2,126	,6250
	Külső és lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-,80263	,45510	,478	-2,018	,4122
		Külső otthonos lelki otthonos	-,87178	,47238	,400	-2,133	,3892
		Külső otthonos lelki otthonos	,75040	,51524	,883	-,6250	2,1258
ÉT hely szám	Külső és lelki otthonos	Külső otthonos lelki otthonos	,209	,195	1,000	-,31	,73
		Külső otthonos lelki otthonos	-,493	,219	,153	-1,08	,09
		Külső és lelki otthonos	,219	,209	1,000	-,34	,78
	Külső otthonos lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-,209	,195	1,000	-,73	,31
		Külső otthonos lelki otthonos	-,702*	,225	,013	-1,30	-,10
		Külső és lelki otthonos	,010	,216	1,000	-,57	,59
	Külső otthonos lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	,493	,219	,153	-,09	1,08
		Külső otthonos lelki otthonos	,702*	,225	,013	,10	1,30
		Külső és lelki otthonos	,712*	,238	,019	,08	1,35
	Külső és lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-,219	,209	1,000	-,78	,34
		Külső otthonos lelki otthonos	-,010	,216	1,000	-,59	,57
		Külső otthonos lelki otthonos	-,712*	,238	,019	-1,35	-,08
ÉT fiktív hely szám	Külső és lelki otthonos	Külső otthonos lelki otthonos	,106	,110	1,000	-,19	,40
		Külső otthonos lelki otthonos	-,196	,124	,686	-,53	,13
		Külső és lelki otthonos	,175	,118	,841	-,14	,49
	Külső otthonos lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-,106	,110	1,000	-,40	,19
		Külső otthonos lelki otthonos	-,302	,127	,113	-,64	,04
		Külső és lelki otthonos	,070	,122	1,000	-,26	,40
	Külső otthonos lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	,196	,124	,686	-,13	,53
		Külső otthonos lelki otthonos	,302	,127	,113	-,04	,64
		Külső és lelki otthonos	,372*	,134	,038	,01	,73
	Külső és lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-,175	,118	,841	-,49	,14
		Külső otthonos lelki otthonos	-,070	,122	1,000	-,40	,26
		Külső otthonos lelki otthonos	-,372*	,134	,038	-,73	-,01
ÉT tárgy szám	Külső és lelki otthonos	Külső otthonos lelki otthonos	,290	,136	,206	-,07	,65
		Külső otthonos lelki otthonos	-,132	,153	1,000	-,54	,28
		Külső és lelki otthonos	,237	,146	,642	-,15	,63
	Külső otthonos lelki otthonos	-,290	,136	,206	-,65	,07	
Külső otthonos lelki otthonos	-,422*	,157	,047	-,84	,00		

		Külső és lelki otthontalan	-,053	,151	1,000	-,46	,35
	Külső otthonos lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	,132	,153	1,000	-,28	,54
		Külső otthontalan lelki otthonos	,422*	,157	,047	,00	,84
		Külső és lelki otthontalan	,369	,166	,165	-,07	,81
	Külső és lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	-,237	,146	,642	-,63	,15
		Külső otthontalan lelki otthonos	,053	,151	1,000	-,35	,46
		Külső otthonos lelki otthontalan	-,369	,166	,165	-,81	,07
ÉThelyeloszlás	Külső és lelki otthonos	Külső otthontalan lelki otthonos	-,00504	,03682	1,000	-,1033	,0932
		Külső otthonos lelki otthontalan	-,10813	,04134	,058	-,2185	,0022
		Külső és lelki otthontalan	-,02141	,03958	1,000	-,1270	,0842
	Külső otthontalan lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	,00504	,03682	1,000	-,0932	,1033
		Külső otthonos lelki otthontalan	-,10309	,04256	,099	-,2167	,0105
		Külső és lelki otthontalan	-,01637	,04085	1,000	-,1254	,0927
	Külső otthonos lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	,10813	,04134	,058	-,0022	,2185
		Külső otthontalan lelki otthonos	,10309	,04256	,099	-,0105	,2167
		Külső és lelki otthontalan	,08673	,04497	,333	-,0333	,2067
	Külső és lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	,02141	,03958	1,000	-,0842	,1270
		Külső otthontalan lelki otthonos	,01637	,04085	1,000	-,0927	,1254
		Külső otthonos lelki otthontalan	-,08673	,04497	,333	-,2067	,0333
ÉT fiktív hely eloszlás	Külső és lelki otthonos	Külső otthontalan lelki otthonos	-,00783	,01501	1,000	-,0479	,0322
		Külső otthonos lelki otthontalan	-,03724	,01685	,171	-,0822	,0077
		Külső és lelki otthontalan	,01032	,01614	1,000	-,0327	,0534
	Külső otthontalan lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	,00783	,01501	1,000	-,0322	,0479
		Külső otthonos lelki otthontalan	-,02941	,01735	,551	-,0757	,0169
		Külső és lelki otthontalan	,01815	,01665	1,000	-,0263	,0626
	Külső otthonos lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	,03724	,01685	,171	-,0077	,0822
		Külső otthontalan lelki otthonos	,02941	,01735	,551	-,0169	,0757
		Külső és lelki otthontalan	,04756	,01833	,062	-,0014	,0965
	Külső és lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	-,01032	,01614	1,000	-,0534	,0327
		Külső otthontalan lelki otthonos	-,01815	,01665	1,000	-,0626	,0263
		Külső otthonos lelki otthontalan	-,04756	,01833	,062	-,0965	,0014
ÉT tárgyeloszlás	Külső és lelki otthonos	Külső otthontalan lelki otthonos	,01661	,02200	1,000	-,0421	,0753
		Külső otthonos lelki otthontalan	-,02712	,02470	1,000	-,0931	,0388
		Külső és lelki otthontalan	-,00608	,02365	1,000	-,0692	,0570
	Külső otthontalan lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-,01661	,02200	1,000	-,0753	,0421
		Külső otthonos lelki otthontalan	-,04373	,02543	,524	-,1116	,0241
		Külső és lelki otthontalan	-,02269	,02441	1,000	-,0878	,0425
	Külső otthonos lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	,02712	,02470	1,000	-,0388	,0931
		Külső otthontalan lelki otthonos	,04373	,02543	,524	-,0241	,1116
		Külső és lelki otthontalan	,02104	,02687	1,000	-,0507	,0928
	Külső és lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	,00608	,02365	1,000	-,0570	,0692
		Külső otthontalan lelki otthonos	,02269	,02441	1,000	-,0425	,0878
		Külső otthonos lelki otthontalan	-,02104	,02687	1,000	-,0928	,0507

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

4.3-4. A szociális szinthez sorolt konstruktumok

4.3. melléklet: A különböző lakhatással rendelkező csoportok összehasonlítása a szociális szinthez sorolt konstruktumok mentén

Multiple Comparisons

Bonferroni

Dependent Variable	(I) Aktuális lakhatás	(J) Aktuális lakhatás	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Ellenséges ség	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	1,95556	,78893	,142	-,2885	4,1996
		Bentlakásos intézmény	2,17320	,82125	,089	-,1627	4,5091
		Albérlet	3,76984*	,86531	,000	1,3086	6,2311
		Saját tulajdonú lakás	4,69444*	,80943	,000	2,3921	6,9967

	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül	-1,95556	,78893	,142	-4,1996	,2885
		Bentlakásos intézmény	,21765	,80105	1,000	-2,0608	2,4961
		Albérlet	1,81429	,84617	,335	-,5925	4,2211
		Saját tulajdonú lakás	2,73889*	,78893	,007	,4949	4,9829
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	-2,17320	,82125	,089	-4,5091	,1627
		Hajléktalanok menedékhelye	-,21765	,80105	1,000	-2,4961	2,0608
		Albérlet	1,59664	,87638	,702	-,8961	4,0894
		Saját tulajdonú lakás	2,52124*	,82125	,025	,1853	4,8572
	Albérlet	Fedél nélkül	-3,76984*	,86531	,000	-6,2311	-1,3086
		Hajléktalanok menedékhelye	-1,81429	,84617	,335	-4,2211	,5925
		Bentlakásos intézmény	-1,59664	,87638	,702	-4,0894	,8961
		Saját tulajdonú lakás	,92460	,86531	1,000	-1,5367	3,3859
	Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül	-4,69444*	,80943	,000	-6,9967	-2,3921
		Hajléktalanok menedékhelye	-2,73889*	,78893	,007	-4,9829	-,4949
		Bentlakásos intézmény	-2,52124*	,82125	,025	-4,8572	-,1853
		Albérlet	-,92460	,86531	1,000	-3,3859	1,5367
OKK 2.faktor Szomszédság	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	-,61951	,47637	1,000	-1,9742	,7351
		Bentlakásos intézmény	-1,15676	,48808	,189	-2,5447	,2312
		Albérlet	,17143	,52483	1,000	-1,3210	1,6639
		Saját tulajdonú lakás	-,34444	,49137	1,000	-1,7418	1,0529
	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül	,61951	,47637	1,000	-,7351	1,9742
		Bentlakásos intézmény	-,53724	,46937	1,000	-1,8720	,7975
		Albérlet	,79094	,50748	1,000	-,6522	2,2341
		Saját tulajdonú lakás	,27507	,47279	1,000	-1,0694	1,6195
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	1,15676	,48808	,189	-,2312	2,5447
		Hajléktalanok menedékhelye	,53724	,46937	1,000	-,7975	1,8720
		Albérlet	1,32819	,51849	,113	-,1462	2,8026
		Saját tulajdonú lakás	,81231	,48459	,955	-,5657	2,1903
	Albérlet	Fedél nélkül	-,17143	,52483	1,000	-1,6639	1,3210
		Hajléktalanok menedékhelye	-,79094	,50748	1,000	-2,2341	,6522
		Bentlakásos intézmény	-1,32819	,51849	,113	-2,8026	,1462
		Saját tulajdonú lakás	-,51587	,52158	1,000	-1,9991	,9674
Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül	,34444	,49137	1,000	-1,0529	1,7418	
	Hajléktalanok menedékhelye	-,27507	,47279	1,000	-1,6195	1,0694	
	Bentlakásos intézmény	-,81231	,48459	,955	-2,1903	,5657	
	Albérlet	,51587	,52158	1,000	-,9674	1,9991	
ÉT Személy szám	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	-,148	1,112	1,000	-3,31	3,01
		Bentlakásos intézmény	,455	1,149	1,000	-2,81	3,72
		Albérlet	-,204	1,221	1,000	-3,68	3,27
		Saját tulajdonú lakás	-3,781*	1,157	,013	-7,07	-,49
	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül	,148	1,112	1,000	-3,01	3,31
		Bentlakásos intézmény	,603	1,068	1,000	-2,43	3,64
		Albérlet	-,056	1,144	1,000	-3,31	3,20
		Saját tulajdonú lakás	-3,634*	1,076	,009	-6,69	-,57
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	-,455	1,149	1,000	-3,72	2,81
		Hajléktalanok menedékhelye	-,603	1,068	1,000	-3,64	2,43
		Albérlet	-,659	1,181	1,000	-4,02	2,70
		Saját tulajdonú lakás	-4,236*	1,115	,002	-7,41	-1,07
	Albérlet	Fedél nélkül	,204	1,221	1,000	-3,27	3,68
		Hajléktalanok menedékhelye	,056	1,144	1,000	-3,20	3,31
		Bentlakásos intézmény	,659	1,181	1,000	-2,70	4,02
		Saját tulajdonú lakás	-3,578*	1,188	,030	-6,96	-,20
Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül	3,781*	1,157	,013	,49	7,07	
	Hajléktalanok menedékhelye	3,634*	1,076	,009	,57	6,69	
	Bentlakásos intézmény	4,236*	1,115	,002	1,07	7,41	
	Albérlet	3,578*	1,188	,030	,20	6,96	
ÉT Vágyott személy szám	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,016	,101	1,000	-,27	,30
		Bentlakásos intézmény	,035	,104	1,000	-,26	,33
		Albérlet	-,110	,111	1,000	-,42	,21
		Saját tulajdonú lakás	-,215	,105	,418	-,51	,08

Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül Bentlakásos intézmény Albérlet Saját tulajdonú lakás		-,016	,101	1,000	-,30	,27	
			,019	,097	1,000	-,26	,30	
			-,126	,104	1,000	-,42	,17	
			-,231	,098	,189	-,51	,05	
Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül Hajléktalanok menedékhelye Albérlet Saját tulajdonú lakás		-,035	,104	1,000	-,33	,26	
			-,019	,097	1,000	-,30	,26	
			-,145	,107	1,000	-,45	,16	
			-,251	,101	,141	-,54	,04	
Albérlet	Fedél nélkül Hajléktalanok menedékhelye Bentlakásos intézmény Saját tulajdonú lakás		,110	,111	1,000	-,21	,42	
			,126	,104	1,000	-,17	,42	
			,145	,107	1,000	-,16	,45	
			-,105	,108	1,000	-,41	,20	
Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül Hajléktalanok menedékhelye Bentlakásos intézmény Albérlet		,215	,105	,418	-,08	,51	
			,231	,098	,189	-,05	,51	
			,251	,101	,141	-,04	,54	
			,105	,108	1,000	-,20	,41	
ÉT Személy eloszlás	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,04719	,07777	1,000	-,1740	,2684	
		Bentlakásos intézmény	,06279	,08042	1,000	-,1659	,2915	
		Albérlet	,30322*	,08541	,005	,0603	,5461	
		Saját tulajdonú lakás	,09205	,08094	1,000	-,1381	,3222	
	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül Bentlakásos intézmény Albérlet Saját tulajdonú lakás		-,04719	,07777	1,000	-,2684	,1740
				,01559	,07470	1,000	-,1968	,2280
				,25603*	,08005	,016	,0284	,4837
				,04485	,07526	1,000	-,1692	,2589
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül Hajléktalanok menedékhelye Albérlet Saját tulajdonú lakás		-,06279	,08042	1,000	-,2915	,1659
				-,01559	,07470	1,000	-,2280	,1968
				,24043*	,08262	,041	,0055	,4754
				,02926	,07799	1,000	-,1925	,2510
	Albérlet	Fedél nélkül Hajléktalanok menedékhelye Bentlakásos intézmény Saját tulajdonú lakás		-,30322*	,08541	,005	-,5461	-,0603
				-,25603*	,08005	,016	-,4837	-,0284
				-,24043*	,08262	,041	-,4754	-,0055
				-,21117	,08312	,120	-,4476	,0252
	Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül Hajléktalanok menedékhelye Bentlakásos intézmény Albérlet		-,09205	,08094	1,000	-,3222	,1381
				-,04485	,07526	1,000	-,2589	,1692
				-,02926	,07799	1,000	-,2510	,1925
				,21117	,08312	,120	-,0252	,4476
	ÉT Vágyott személy eloszlás	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,00139	,02162	1,000	-,0601	,0629
			Bentlakásos intézmény	,00401	,02236	1,000	-,0596	,0676
			Albérlet	-,00838	,02375	1,000	-,0759	,0591
			Saját tulajdonú lakás	-,03482	,02250	1,000	-,0988	,0292
Hajléktalanok éjjeli menedékhelye		Fedél nélkül Bentlakásos intézmény Albérlet Saját tulajdonú lakás		-,00139	,02162	1,000	-,0629	,0601
				,00262	,02077	1,000	-,0564	,0617
				-,00977	,02226	1,000	-,0731	,0535
				-,03621	,02092	,853	-,0957	,0233
Bentlakásos intézmény		Fedél nélkül Hajléktalanok menedékhelye Albérlet Saját tulajdonú lakás		-,00401	,02236	1,000	-,0676	,0596
				-,00262	,02077	1,000	-,0617	,0564
				-,01239	,02297	1,000	-,0777	,0529
				-,03883	,02168	,751	-,1005	,0228
Albérlet		Fedél nélkül Hajléktalanok menedékhelye Bentlakásos intézmény Saját tulajdonú lakás		,00838	,02375	1,000	-,0591	,0759
				,00977	,02226	1,000	-,0535	,0731
				,01239	,02297	1,000	-,0529	,0777
				-,02644	,02311	1,000	-,0922	,0393
Saját tulajdonú lakás		Fedél nélkül Hajléktalanok menedékhelye Bentlakásos intézmény Albérlet		,03482	,02250	1,000	-,0292	,0988
				,03621	,02092	,853	-,0233	,0957
				,03883	,02168	,751	-,0228	,1005
				,02644	,02311	1,000	-,0393	,0922
RSQ Önállóság - Függetlenség		Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	1,33333	,85926	1,000	-1,1098	3,7765
			Bentlakásos intézmény	,43243	,88566	1,000	-2,0857	2,9506
			Albérlet	-,03571	,95327	1,000	-2,7461	2,6747
			Saját tulajdonú lakás	1,52778	,89170	,884	-1,0076	4,0631
	Hajléktalanok	Fedél nélkül	-1,33333	,85926	1,000	-3,7765	1,1098	

	éjjeli menedékhelye	Bentlakásos intézmény	-90090	,85299	1,000	-3,3262	1,5244	
		Albérlet	-1,36905	,92300	1,000	-3,9934	1,2553	
		Saját tulajdonú lakás	,19444	,85926	1,000	-2,2487	2,6376	
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	-,43243	,88566	1,000	-2,9506	2,0857
Albérlet			,90090	,85299	1,000	-1,5244	3,3262	
Bentlakásos intézmény			-,46815	,94762	1,000	-3,1625	2,2262	
Saját tulajdonú lakás			1,09535	,88566	1,000	-1,4228	3,6135	
Albérlet	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,03571	,95327	1,000	-2,6747	2,7461	
		Bentlakásos intézmény	1,36905	,92300	1,000	-1,2553	3,9934	
		Bentlakásos intézmény	,46815	,94762	1,000	-2,2262	3,1625	
		Saját tulajdonú lakás	1,56349	,95327	1,000	-1,1469	4,2739	
Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	-1,52778	,89170	,884	-4,0631	1,0076	
		Bentlakásos intézmény	-,19444	,85926	1,000	-2,6376	2,2487	
		Bentlakásos intézmény	-1,09535	,88566	1,000	-3,6135	1,4228	
		Albérlet	-1,56349	,95327	1,000	-4,2739	1,1469	
RSQ Aggodalmas kodás	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,94048	,76980	1,000	-1,2481	3,1291	
		Bentlakásos intézmény	1,81757	,79344	,232	-,4382	4,0734	
		Albérlet	1,35345	,84569	1,000	-1,0509	3,7578	
		Saját tulajdonú lakás	,66667	,79886	1,000	-1,6045	2,9379	
	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül	Bentlakásos intézmény	-,94048	,76980	1,000	-3,1291	1,2481
			Bentlakásos intézmény	,87709	,76418	1,000	-1,2955	3,0497
			Albérlet	,41297	,81830	1,000	-1,9135	2,7394
			Saját tulajdonú lakás	-,27381	,76980	1,000	-2,4624	1,9148
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	-1,81757	,79344	,232	-4,0734	,4382
			Hajléktalanok menedékhelye	-,87709	,76418	1,000	-3,0497	1,2955
			Albérlet	-,46412	,84058	1,000	-2,8539	1,9257
			Saját tulajdonú lakás	-1,15090	,79344	1,000	-3,4067	1,1049
	Albérlet	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	-1,35345	,84569	1,000	-3,7578	1,0509
			Hajléktalanok menedékhelye	-,41297	,81830	1,000	-2,7394	1,9135
			Bentlakásos intézmény	,46412	,84058	1,000	-1,9257	2,8539
			Saját tulajdonú lakás	-,68678	,84569	1,000	-3,0911	1,7176
	Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	-,66667	,79886	1,000	-2,9379	1,6045
			Hajléktalanok menedékhelye	,27381	,76980	1,000	-1,9148	2,4624
			Bentlakásos intézmény	1,15090	,79344	1,000	-1,1049	3,4067
			Albérlet	,68678	,84569	1,000	-1,7176	3,0911
	RSQ Kapcsolat	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,55297	,50291	1,000	-,8768	1,9828
			Bentlakásos intézmény	-,18619	,52117	1,000	-1,6679	1,2955
			Albérlet	-,37165	,55549	1,000	-1,9509	1,2076
			Saját tulajdonú lakás	-1,51746*	,52846	,046	-3,0199	-,0150
Hajléktalanok éjjeli menedékhelye		Fedél nélkül	Bentlakásos intézmény	-,55297	,50291	1,000	-1,9828	,8768
			Bentlakásos intézmény	-,73916	,49920	1,000	-2,1584	,6801
			Albérlet	-,92462	,53493	,857	-2,4455	,5962
			Saját tulajdonú lakás	-2,07043*	,50681	,001	-3,5113	-,6295
Bentlakásos intézmény		Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,18619	,52117	1,000	-1,2955	1,6679
			Hajléktalanok menedékhelye	,73916	,49920	1,000	-,6801	2,1584
			Albérlet	-,18546	,55213	1,000	-1,7552	1,3843
			Saját tulajdonú lakás	-1,33127	,52493	,121	-2,8237	,1611
Albérlet		Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,37165	,55549	1,000	-1,2076	1,9509
			Hajléktalanok menedékhelye	,92462	,53493	,857	-,5962	2,4455
			Bentlakásos intézmény	,18546	,55213	1,000	-1,3843	1,7552
			Saját tulajdonú lakás	-1,14581	,55901	,419	-2,7351	,4435
Saját tulajdonú lakás		Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	1,51746*	,52846	,046	,0150	3,0199
			Hajléktalanok menedékhelye	2,07043*	,50681	,001	,6295	3,5113
			Bentlakásos intézmény	1,33127	,52493	,121	-,1611	2,8237
			Albérlet	1,14581	,55901	,419	-,4435	2,7351
UCLA Magányosság		Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	5,49113*	1,8534	,035	,2177	10,765
			Bentlakásos intézmény	3,84946	1,8978	,441	-1,5504	9,2493
			Albérlet	7,65406*	2,0010	,002	1,9607	13,348
			Saját tulajdonú lakás	7,42789*	1,9235	,002	1,9551	12,901
	Hajléktalanok éjjeli	Fedél nélkül	Bentlakásos intézmény	-5,49113*	1,8534	,035	-10,765	-,2177
			Bentlakásos intézmény	-1,64167	1,7794	1,000	-6,7046	3,4213

menedékhelye	Albérlet	2,16293	1,8891	1,000	-3,2120	7,5378
	Saját tulajdonú lakás	1,93676	1,8068	1,000	-3,2039	7,0775
Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	-3,84946	1,8978	,441	-9,2493	1,5504
	Hajléktalanok menedékhelye	1,64167	1,7794	1,000	-3,4213	6,7046
	Albérlet	3,80460	1,9327	,507	-1,6944	9,3036
	Saját tulajdonú lakás	3,57843	1,8523	,551	-1,6919	8,8487
Albérlet	Fedél nélkül	-7,65406*	2,0010	,002	-13,348	-1,9607
	Hajléktalanok menedékhelye	-2,16293	1,8891	1,000	-7,5378	3,2120
	Bentlakásos intézmény	-3,80460	1,9327	,507	-9,3036	1,6944
	Saját tulajdonú lakás	-,22617	1,9579	1,000	-5,7968	5,3445
Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül	-7,42789*	1,9235	,002	-12,901	-1,9551
	Hajléktalanok menedékhelye	-1,93676	1,8068	1,000	-7,0775	3,2039
	Bentlakásos intézmény	-3,57843	1,8523	,551	-8,8487	1,6919
	Albérlet	,22617	1,9579	1,000	-5,3445	5,7968

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

4.4. melléklet: A klaszterek közti különbségek a szociális szinthez sorolt konstruktumok mentén – részletes statisztikák

Multiple Comparisons

Bonferroni

Dependent Variable	(I) Klaszterek	(J) Klaszterek	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Ellenségesség	Külső és lelki otthonos	Külső otthontalan lelki otthonos	-2,20251*	,70172	,012	-4,0759	-,3292
		Külső otthonos lelki otthontalan	-1,35357	,80257	,561	-3,4962	,7890
		Külső és lelki otthontalan	-3,42857*	,73434	,000	-5,3890	-1,4681
	Külső otthontalan lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	2,20251*	,70172	,012	,3292	4,0759
		Külső otthonos lelki otthontalan	,84894	,82894	1,000	-1,3641	3,0619
		Külső és lelki otthontalan	-1,22606	,76307	,660	-3,2632	,8111
	Külső otthonos lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	1,35357	,80257	,561	-,7890	3,4962
		Külső otthontalan lelki otthonos	-,84894	,82894	1,000	-3,0619	1,3641
		Külső és lelki otthontalan	-2,07500	,85673	,099	-4,3622	,2122
	Külső és lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	3,42857*	,73434	,000	1,4681	5,3890
		Külső otthontalan lelki otthonos	1,22606	,76307	,660	-,8111	3,2632
		Külső otthonos lelki otthontalan	2,07500	,85673	,099	-,2122	4,3622
OKK 2faktor Szomszodok	Külső és lelki otthonos	Külső otthontalan lelki otthonos	-,26276	,40709	1,000	-1,3493	,8238
		Külső otthonos lelki otthontalan	,18561	,45670	1,000	-1,0334	1,4046
		Külső és lelki otthontalan	,70395	,43738	,656	-,4635	1,8714
	Külső otthontalan lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	,26276	,40709	1,000	-,8238	1,3493
		Külső otthonos lelki otthontalan	,44836	,46864	1,000	-,8025	1,6992
		Külső és lelki otthontalan	,96670	,44984	,198	-,2340	2,1674
	Külső otthonos lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	-,18561	,45670	1,000	-1,4046	1,0334
		Külső otthontalan lelki otthonos	-,44836	,46864	1,000	-1,6992	,8025
		Külső és lelki otthontalan	-,51834	,49518	1,000	-,8034	1,8400
	Külső és lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	-,70395	,43738	,656	-1,8714	,4635
		Külső otthontalan lelki otthonos	-,96670	,44984	,198	-2,1674	,2340
		Külső otthonos lelki otthontalan	-,51834	,49518	1,000	-1,8400	,8034
ÉTszemélyeloszlás	Külső és lelki otthonos	Külső otthontalan lelki otthonos	-,15943	,06516	,092	-,3333	,0145
		Külső otthonos lelki otthontalan	,08489	,07316	1,000	-,1104	,2801
		Külső és lelki otthontalan	-,09797	,07005	,982	-,2849	,0890
	Külső otthontalan lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	,15943	,06516	,092	-,0145	,3333
		Külső otthonos lelki otthontalan	,24432*	,07532	,008	,0433	,4453
	Külső otthonos lelki otthontalan	Külső és lelki otthontalan	,06147	,07230	1,000	-,1315	,2544
		Külső és lelki otthonos	-,08489	,07316	1,000	-,2801	,1104
	Külső és lelki otthontalan	Külső otthontalan lelki otthonos	-,24432*	,07532	,008	-,4453	-,0433
		Külső és lelki otthontalan	-,18285	,07959	,137	-,3953	,0296
	Külső és lelki otthonos	,09797	,07005	,982	-,0890	,2849	

	otthonosan	Külső otthonosan lelki otthonos	-,06147	,07230	1,000	-,2544	,1315
		Külső otthonosan lelki otthonosan	,18285	,07959	,137	-,0296	,3953
ÉT fiktív eloszlás	Külső és lelki otthonos	Külső otthonosan lelki otthonos	,02471	,01807	1,000	-,0235	,0729
		Külső otthonosan lelki otthonosan	,02888	,02029	,939	-,0253	,0830
		Külső és lelki otthonosan	,01908	,01943	1,000	-,0328	,0709
	Külső otthonosan lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-,02471	,01807	1,000	-,0729	,0235
		Külső otthonosan lelki otthonosan	,00416	,02089	1,000	-,0516	,0599
		Külső és lelki otthonosan	-,00564	,02005	1,000	-,0592	,0479
	Külső otthonosan lelki otthonosan	Külső és lelki otthonos	-,02888	,02029	,939	-,0830	,0253
		Külső otthonosan lelki otthonosan	-,00416	,02089	1,000	-,0599	,0516
		Külső és lelki otthonosan	-,00980	,02207	1,000	-,0687	,0491
	Külső és lelki otthonosan	Külső és lelki otthonos	-,01908	,01943	1,000	-,0709	,0328
		Külső otthonosan lelki otthonos	,00564	,02005	1,000	-,0479	,0592
		Külső otthonosan lelki otthonosan	,00980	,02207	1,000	-,0491	,0687
ÉT személy szám	Külső és lelki otthonos	Külső otthonosan lelki otthonos	1,083	,962	1,000	-1,48	3,65
		Külső otthonosan lelki otthonosan	-,177	1,080	1,000	-3,06	2,71
		Külső és lelki otthonosan	1,816	1,034	,485	-,94	4,58
	Külső otthonosan lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-1,083	,962	1,000	-3,65	1,48
		Külső otthonosan lelki otthonosan	-1,260	1,112	1,000	-4,23	1,71
		Külső és lelki otthonosan	,733	1,067	1,000	-2,12	3,58
	Külső otthonosan lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	,177	1,080	1,000	-2,71	3,06
		Külső otthonosan lelki otthonos	1,260	1,112	1,000	-1,71	4,23
		Külső és lelki otthonosan	1,993	1,175	,550	-1,14	5,13
	Külső és lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-1,816	1,034	,485	-4,58	,94
		Külső otthonosan lelki otthonos	-,733	1,067	1,000	-3,58	2,12
		Külső otthonosan lelki otthonosan	-1,993	1,175	,550	-5,13	1,14
ÉT fiktív személy szám	Külső és lelki otthonos	Külső otthonosan lelki otthonos	,187	,085	,169	-,04	,41
		Külső otthonosan lelki otthonosan	,167	,095	,477	-,09	,42
		Külső és lelki otthonosan	,149	,091	,616	-,09	,39
	Külső otthonosan lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-,187	,085	,169	-,41	,04
		Külső otthonosan lelki otthonosan	-,020	,098	1,000	-,28	,24
		Külső és lelki otthonosan	-,038	,094	1,000	-,29	,21
	Külső otthonos lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-,167	,095	,477	-,42	,09
		Külső otthonosan lelki otthonos	,020	,098	1,000	-,24	,28
		Külső és lelki otthonos	-,018	,103	1,000	-,29	,26
	Külső és lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-,149	,091	,616	-,39	,09
		Külső otthonosan lelki otthonos	,038	,094	1,000	-,21	,29
		Külső otthonos lelki otthonos	,018	,103	1,000	-,26	,29
RSQ_Önállóság_ Függelenség	Külső és lelki otthonos	Külső otthonosan lelki otthonos	-,67544	,74835	1,000	-2,6726	1,3217
		Külső otthonosan lelki otthonos	-1,11294	,84382	1,000	-3,3649	1,1390
		Külső és lelki otthonos	-,39495	,78226	1,000	-2,4826	1,6927
	Külső otthonosan lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	,67544	,74835	1,000	-1,3217	2,6726
		Külső otthonosan lelki otthonos	-,43750	,87180	1,000	-2,7641	1,8891
		Külső és lelki otthonos	,28049	,81237	1,000	-1,8875	2,4485
	Külső otthonos lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	1,11294	,84382	1,000	-1,1390	3,3649
		Külső otthonosan lelki otthonos	,43750	,87180	1,000	-1,8891	2,7641
		Külső és lelki otthonos	,71799	,90108	1,000	-1,6868	3,1228
	Külső és lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	,39495	,78226	1,000	-1,6927	2,4826
		Külső otthonosan lelki otthonos	-,28049	,81237	1,000	-2,4485	1,8875
		Külső otthonos lelki otthonos	-,71799	,90108	1,000	-3,1228	1,6868
RSQ_Aggodalmaszkodás	Külső és lelki otthonos	Külső otthonosan lelki otthonos	,11958	,66405	1,000	-1,6525	1,8917
		Külső otthonosan lelki otthonos	-,49761	,74561	1,000	-2,4873	1,4921
		Külső és lelki otthonos	-1,08246	,70308	,753	-2,9587	,7938
	Külső otthonosan lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-,11958	,66405	1,000	-1,8917	1,6525
		Külső otthonosan lelki otthonos	-,61719	,76760	1,000	-2,6656	1,4312
		Külső és lelki otthonos	-1,20204	,72636	,598	-3,1404	,7363
	Külső otthonos lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	,49761	,74561	1,000	-1,4921	2,4873
		Külső otthonosan lelki otthonos	,61719	,76760	1,000	-1,4312	2,6656
		Külső és lelki otthonos	-,58485	,80160	1,000	-2,7240	1,5543
	Külső és lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	1,08246	,70308	,753	-,7938	2,9587
		Külső otthonosan lelki otthonos	1,20204	,72636	,598	-,7363	3,1404

		Külső otthonos lelki otthontalan	,58485	,80160	1,000	-1,5543	2,7240
RSQ_Kapcsolat	Külső és lelki otthonos	Külső otthontalan lelki otthonos	1,50510*	,43892	,005	,3338	2,6764
		Külső otthonos lelki otthontalan	,60281	,49241	1,000	-,7112	1,9168
		Külső és lelki otthontalan	1,17857	,46119	,069	-,0522	2,4093
	Külső otthontalan lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-1,50510*	,43892	,005	-2,6764	-,3338
		Külső otthonos lelki otthontalan	-,90229	,50528	,455	-2,2507	,4461
		Külső és lelki otthontalan	-,32653	,47491	1,000	-1,5939	,9408
	Külső otthonos lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	-,60281	,49241	1,000	-1,9168	,7112
		Külső otthontalan lelki otthonos	,90229	,50528	,455	-,4461	2,2507
		Külső és lelki otthontalan	,57576	,52475	1,000	-,8246	1,9761
Külső és lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	-1,17857	,46119	,069	-2,4093	,0522	
	Külső otthontalan lelki otthonos	,32653	,47491	1,000	-,9408	1,5939	
	Külső otthonos lelki otthontalan	-,57576	,52475	1,000	-1,9761	,8246	
UCLA Magányosság	Külső és lelki otthonos	Külső otthontalan lelki otthonos	-4,03232	1,57347	,068	-8,2339	,1692
		Külső otthonos lelki otthontalan	-3,14205	1,74040	,437	-7,7893	1,5052
		Külső és lelki otthontalan	-6,32297*	1,65125	,001	-10,732	-1,9137
	Külső otthontalan lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	4,03232	1,57347	,068	-,1692	8,2339
		Külső otthonos lelki otthontalan	,89028	1,81013	1,000	-3,9432	5,7238
		Külső és lelki otthontalan	-2,29064	1,72459	1,000	-6,8957	2,3144
	Külső otthonos lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	3,14205	1,74040	,437	-1,5052	7,7893
		Külső otthontalan lelki otthonos	-,89028	1,81013	1,000	-5,7238	3,9432
		Külső és lelki otthontalan	-3,18092	1,87814	,553	-8,1960	1,8342
Külső és lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	6,32297*	1,65125	,001	1,9137	10,7322	
	Külső otthontalan lelki otthonos	2,29064	1,72459	1,000	-2,3144	6,8957	
	Külső otthonos lelki otthontalan	3,18092	1,87814	,553	-1,8342	8,1960	

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

4.5-6. A transzperszonális szinthez sorolt konstruktumok

4.5. melléklet: A különböző lakhatással rendelkező csoportok összehasonlítása a transzperszonális szinthez sorolt konstruktumok mentén – részletes statisztikák Multiple Comparisons

Bonferroni

Dependent Variable	(I) Aktuális lakhatás	(J) Aktuális lakhatás	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
ÉT Elvont tartalmak száma	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	-,267	,379	1,000	-1,34	,81
		Bentlakásos intézmény	-,230	,392	1,000	-1,34	,88
		Albérlet	-1,914*	,416	,000	-3,10	-,73
		Saját tulajdonú lakás	-1,750*	,394	,000	-2,87	-,63
	Hajléktalanok menedékhelye	Fedél nélkül	,267	,379	1,000	-,81	1,34
		Bentlakásos intézmény	,038	,364	1,000	-1,00	1,07
		Albérlet	-1,646*	,390	,000	-2,75	-,54
		Saját tulajdonú lakás	-1,483*	,367	,001	-2,52	-,44
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	,230	,392	1,000	-,88	1,34
		Hajléktalanok menedékhelye	-,038	,364	1,000	-1,07	1,00
		Albérlet	-1,684*	,402	,000	-2,83	-,54
		Saját tulajdonú lakás	-1,520*	,380	,001	-2,60	-,44
	Albérlet	Fedél nélkül	1,914*	,416	,000	,73	3,10
		Hajléktalanok menedékhelye	1,646*	,390	,000	,54	2,75
		Bentlakásos intézmény	1,684*	,402	,000	,54	2,83
		Saját tulajdonú lakás	,164	,405	1,000	-,99	1,32
	Saját lakás	Fedél nélkül	1,750*	,394	,000	,63	2,87
		Hajléktalanok menedékhelye	1,483*	,367	,001	,44	2,52
Bentlakásos intézmény		1,520*	,380	,001	,44	2,60	
Albérlet		-,164	,405	1,000	-1,32	,99	
ÉT	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	-,12448	,05488	,246	-,2806	,0316

Elvont tartalmak eloszlása	Bentlakásos intézmény	Albérlet	-,06963	,05675	1,000	-,2310	,0917
		Saját tulajdonú lakás	-,24692*	,06027	,001	-,4183	-,0755
			-,18671*	,05712	,013	-,3491	-,0243
	Hajléktalanok menedékhelye	Fedél nélkül	,12448	,05488	,246	-,0316	,2806
		Bentlakásos intézmény	,05484	,05272	1,000	-,0951	,2048
		Albérlet	-,12245	,05649	,316	-,2831	,0382
		Saját tulajdonú lakás	-,06224	,05311	1,000	-,2133	,0888
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	,06963	,05675	1,000	-,0917	,2310
		Hajléktalanok menedékhelye	-,05484	,05272	1,000	-,2048	,0951
		Albérlet	-,17729*	,05830	,027	-,3431	-,0115
	Albérlet	Saját tulajdonú lakás	-,11708	,05503	,348	-,2736	,0394
		Fedél nélkül	,24692*	,06027	,001	,0755	,4183
		Hajléktalanok menedékhelye	,12245	,05649	,316	-,0382	,2831
		Bentlakásos intézmény	,17729*	,05830	,027	,0115	,3431
	Saját lakás	Saját tulajdonú lakás	,06021	,05866	1,000	-,1066	,2270
		Fedél nélkül	,18671*	,05712	,013	,0243	,3491
Hajléktalanok menedékhelye		,06224	,05311	1,000	-,0888	,2133	
Bentlakásos intézmény		,11708	,05503	,348	-,0394	,2736	
MLQ Értelem megléte	Fedél nélkül	Albérlet	-,06021	,05866	1,000	-,2270	,1066
		Hajléktalanok menedékhelye	-1,27143	1,73482	1,000	-6,205	3,6619
		Bentlakásos intézmény	-3,87063	1,79934	,329	-8,987	1,2461
		Albérlet	-3,27389	1,90338	,872	-8,687	2,1388
	Hajléktalanok menedékhelye	Saját tulajdonú lakás	-3,31429	1,81196	,691	-8,467	1,8384
		Fedél nélkül	1,27143	1,73482	1,000	-3,662	6,2047
		Bentlakásos intézmény	-2,59921	1,72163	1,000	-7,495	2,2966
		Albérlet	-2,00246	1,83010	1,000	-7,207	3,2018
	Bentlakásos intézmény	Saját tulajdonú lakás	-2,04286	1,73482	1,000	-6,976	2,8905
		Fedél nélkül	3,87063	1,79934	,329	-1,246	8,9874
		Hajléktalanok menedékhelye	2,59921	1,72163	1,000	-2,297	7,4950
		Albérlet	,59674	1,89136	1,000	-4,782	5,9752
	Albérlet	Saját tulajdonú lakás	,55635	1,79934	1,000	-4,560	5,6731
		Fedél nélkül	3,27389	1,90338	,872	-2,139	8,6865
		Hajléktalanok menedékhelye	2,00246	1,83010	1,000	-3,202	7,2067
		Bentlakásos intézmény	-,59674	1,89136	1,000	-5,975	4,7817
Saját lakás	Saját tulajdonú lakás	-,04039	1,90338	1,000	-5,453	5,3722	
	Fedél nélkül	3,31429	1,81196	,691	-1,838	8,4670	
	Hajléktalanok menedékhelye	2,04286	1,73482	1,000	-2,891	6,9762	
	Bentlakásos intézmény	-,55635	1,79934	1,000	-5,673	4,5604	
MLQ Értelem keresés	Fedél nélkül	Albérlet	,04039	1,90338	1,000	-5,372	5,4530
		Hajléktalanok menedékhelye	-1,96877	1,92557	1,000	-7,444	3,5061
		Bentlakásos intézmény	-2,06825	2,00782	1,000	-7,777	3,6405
		Albérlet	3,78424	2,12391	,765	-2,255	9,8231
	Hajléktalanok menedékhelye	Saját tulajdonú lakás	4,01508	2,00782	,471	-1,694	9,7238
		Fedél nélkül	1,96877	1,92557	1,000	-3,506	7,4437
		Bentlakásos intézmény	-,09948	1,91077	1,000	-5,532	5,3334
		Albérlet	5,75301	2,03242	,052	-,0257	11,5317
	Bentlakásos intézmény	Saját tulajdonú lakás	5,98385*	1,91077	,020	,5510	11,4167
		Fedél nélkül	2,06825	2,00782	1,000	-3,641	7,7770
		Hajléktalanok menedékhelye	,09948	1,91077	1,000	-5,333	5,5323
		Albérlet	5,85249	2,11050	,062	-,1483	11,8532
	Albérlet	Saját tulajdonú lakás	6,08333*	1,99363	,026	,4149	11,7518
		Fedél nélkül	-3,78424	2,12391	,765	-9,823	2,2546
		Hajléktalanok menedékhelye	-5,75301	2,03242	,052	-11,53	,0257
		Bentlakásos intézmény	-5,85249	2,11050	,062	-11,85	,1483
Saját lakás	Saját tulajdonú lakás	,23084	2,11050	1,000	-5,77	6,2316	
	Fedél nélkül	-4,01508	2,00782	,471	-9,724	1,6937	
	Hajléktalanok menedékhelye	-5,98385*	1,91077	,020	-11,42	-,5510	
	Bentlakásos intézmény	-6,08333*	1,99363	,026	-11,75	-,4149	
Anómia	Fedél nélkül	Albérlet	-,23084	2,11050	1,000	-6,232	5,7699
		Hajléktalanok menedékhelye	1,56213	,71169	,295	-,4616	3,5858
		Bentlakásos intézmény	2,07698	,74209	,057	-,0331	4,1871

		Albérlet	3,49557*	,78500	,000	1,2634	5,7277	
		Saját tulajdonú lakás	3,77143*	,74730	,000	1,6465	5,8964	
Hajléktalanok menedékhelye		Fedél nélkül	-1,56213	,71169	,295	-3,586	,4616	
		Bentlakásos intézmény	,51486	,70622	1,000	-1,493	2,5230	
		Albérlet	1,93344	,75118	,109	-,2025	4,0694	
		Saját tulajdonú lakás	2,20930*	,71169	,022	,1856	4,2330	
Bentlakásos intézmény		Fedél nélkül	-2,07698	,74209	,057	-4,187	,0331	
		Hajléktalanok menedékhelye	-,51486	,70622	1,000	-2,523	1,4933	
		Albérlet	1,41858	,78004	,707	-,7995	3,6366	
		Saját tulajdonú lakás	1,69444	,74209	,236	-,4157	3,8046	
Albérlet		Fedél nélkül	-3,49557*	,78500	,000	-5,728	-1,2634	
		Hajléktalanok menedékhelye	-1,93344	,75118	,109	-4,069	,2025	
		Bentlakásos intézmény	-1,41858	,78004	,707	-3,637	,7995	
		Saját tulajdonú lakás	,27586	,78500	1,000	-1,956	2,5080	
Saját lakás		Fedél nélkül	-3,77143*	,74730	,000	-5,896	-1,6465	
		Hajléktalanok menedékhelye	-2,20930*	,71169	,022	-4,233	-,1856	
		Bentlakásos intézmény	-1,69444	,74209	,236	-3,805	,4157	
		Albérlet	-,27586	,78500	1,000	-2,508	1,9563	
Beck Remény telenség	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	1,70233*	,55082	,023	,1362	3,2684	
		Bentlakásos intézmény	1,73333*	,57434	,029	,1003	3,3663	
		Albérlet	2,91724*	,60755	,000	1,1898	4,6447	
		Saját tulajdonú lakás	2,34444*	,57434	,001	,7114	3,9775	
	Hajléktalanok menedékhelye		Fedél nélkül	-1,70233*	,55082	,023	-3,268	-,1362
			Bentlakásos intézmény	,03101	,54658	1,000	-1,523	1,5851
			Albérlet	1,21492	,58138	,381	-,4381	2,8679
			Saját tulajdonú lakás	,64212	,54658	1,000	-,9120	2,1962
	Bentlakásos intézmény		Fedél nélkül	-1,73333*	,57434	,029	-3,366	-,1003
			Hajléktalanok menedékhelye	-,03101	,54658	1,000	-1,585	1,5231
			Albérlet	1,18391	,60372	,515	-,533	2,9004
			Saját tulajdonú lakás	,61111	,57028	1,000	-1,010	2,2326
	Albérlet		Fedél nélkül	-2,91724*	,60755	,000	-4,645	-1,1898
			Hajléktalanok menedékhelye	-1,21492	,58138	,381	-2,868	,4381
			Bentlakásos intézmény	-1,18391	,60372	,515	-2,900	,5326
			Saját tulajdonú lakás	-,57280	,60372	1,000	-2,289	1,1437
Saját lakás		Fedél nélkül	-2,34444*	,57434	,001	-3,978	-,7114	
		Hajléktalanok menedékhelye	-,64212	,54658	1,000	-2,196	,9120	
		Bentlakásos intézmény	-,61111	,57028	1,000	-2,233	1,0104	
		Albérlet	,57280	,60372	1,000	-1,144	2,2893	
TCI_ST1	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	-,32027	,59761	1,000	-2,019	1,3788	
		Bentlakásos intézmény	-,80927	,61897	1,000	-2,569	,9505	
		Albérlet	-,14384	,65917	1,000	-2,018	1,7302	
		Saját tulajdonú lakás	-,97143	,62313	1,000	-2,743	,8002	
	Hajléktalanok menedékhelye		Fedél nélkül	,32027	,59761	1,000	-1,379	2,0193
			Bentlakásos intézmény	-,48900	,58864	1,000	-2,163	1,1845
			Albérlet	,17642	,63077	1,000	-1,617	1,9697
			Saját tulajdonú lakás	-,65116	,59301	1,000	-2,337	1,0348
	Bentlakásos intézmény		Fedél nélkül	,80927	,61897	1,000	-,9505	2,5690
			Hajléktalanok menedékhelye	,48900	,58864	1,000	-1,185	2,1625
			Albérlet	,66542	,65104	1,000	-1,186	2,5164
			Saját tulajdonú lakás	-,16216	,61454	1,000	-1,909	1,5850
	Albérlet		Fedél nélkül	,14384	,65917	1,000	-1,730	2,0179
			Hajléktalanok menedékhelye	-,17642	,63077	1,000	-1,97	1,6169
			Bentlakásos intézmény	-,66542	,65104	1,000	-2,516	1,1855
			Saját tulajdonú lakás	-,82759	,65500	1,000	-2,69	1,0346
Saját lakás		Fedél nélkül	,97143	,62313	1,000	-,8002	2,7430	
		Hajléktalanok menedékhelye	,65116	,59301	1,000	-1,035	2,3371	
		Bentlakásos intézmény	,16216	,61454	1,000	-1,585	1,9093	
		Albérlet	,82759	,65500	1,000	-1,035	2,6898	
TCI_ST2	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,23455	,57695	1,000	-1,406	1,8749	
		Bentlakásos intézmény	,15598	,59758	1,000	-1,543	1,8549	
		Albérlet	,26502	,63638	1,000	-1,544	2,0743	

		Saját tulajdonú lakás	-,72540	,60160	1,000	-2,436	,9850
Hajléktalanok menedékhelye		Fedél nélkül	-,23455	,57695	1,000	-1,875	1,4058
		Bentlakásos intézmény	-,07857	,56829	1,000	-1,694	1,5371
		Albérlet	,03047	,60897	1,000	-1,7009	1,7618
		Saját tulajdonú lakás	-,95995	,57252	,954	-2,5877	,6678
Bentlakásos intézmény		Fedél nélkül	-,15598	,59758	1,000	-1,855	1,5430
		Hajléktalanok menedékhelye	,07857	,56829	1,000	-1,537	1,6943
		Albérlet	,10904	,62854	1,000	-1,678	1,8960
		Saját tulajdonú lakás	-,88138	,59330	1,000	-2,568	,8054
Albérlet		Fedél nélkül	-,26502	,63638	1,000	-2,074	1,5443
		Hajléktalanok menedékhelye	-,03047	,60897	1,000	-1,762	1,7009
		Bentlakásos intézmény	-,10904	,62854	1,000	-1,896	1,6779
		Saját tulajdonú lakás	-,99042	,63237	1,000	-2,788	,8074
Saját lakás		Fedél nélkül	,72540	,60160	1,000	-,9850	2,4358
		Hajléktalanok menedékhelye	,95995	,57252	,954	-,6678	2,5877
		Bentlakásos intézmény	,88138	,59330	1,000	-,8054	2,5682
		Albérlet	,99042	,63237	1,000	-,8074	2,7883
TCI_ST3	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,72558	,77702	1,000	-1,484	2,9347
		Bentlakásos intézmény	,37297	,80479	1,000	-1,915	2,6610
		Albérlet	2,02069	,85705	,195	-4,160	4,4574
		Saját tulajdonú lakás	2,23333	,81021	,065	-,0701	4,5368
Hajléktalanok menedékhelye		Fedél nélkül	-,72558	,77702	1,000	-2,935	1,4835
		Bentlakásos intézmény	-,35261	,76535	1,000	-2,529	1,8233
		Albérlet	1,29511	,82013	1,000	-1,037	3,6268
		Saját tulajdonú lakás	1,50775	,77104	,521	-,6844	3,6999
Bentlakásos intézmény		Fedél nélkül	-,37297	,80479	1,000	-2,661	1,9151
		Hajléktalanok menedékhelye	,35261	,76535	1,000	-1,823	2,5286
		Albérlet	1,64772	,84649	,532	-,7589	4,0544
		Saját tulajdonú lakás	1,86036	,79903	,210	-,4113	4,1320
Albérlet		Fedél nélkül	-2,02069	,85705	,195	-4,457	,4160
		Hajléktalanok menedékhelye	-1,29511	,82013	1,000	-3,627	1,0366
		Bentlakásos intézmény	-1,64772	,84649	,532	-4,054	,7589
		Saját tulajdonú lakás	,21264	,85164	1,000	-2,209	2,6339
Saját lakás		Fedél nélkül	-2,23333	,81021	,065	-4,537	,0701
		Hajléktalanok menedékhelye	-1,50775	,77104	,521	-3,700	,6844
		Bentlakásos intézmény	-1,86036	,79903	,210	-4,132	,4113
		Albérlet	-,21264	,85164	1,000	-2,634	2,2086
TCI_ST ÖSSZ	Fedél nélkül	Hajléktalanok menedékhelye	,63987	1,59538	1,000	-3,896	5,1756
		Bentlakásos intézmény	-,28031	1,65241	1,000	-4,978	4,4176
		Albérlet	2,14187	1,75971	1,000	-2,861	7,1449
		Saját tulajdonú lakás	,53651	1,66352	1,000	-4,193	5,2660
Hajléktalanok menedékhelye		Fedél nélkül	-,63987	1,59538	1,000	-5,176	3,8959
		Bentlakásos intézmény	-,92018	1,57143	1,000	-5,388	3,5475
		Albérlet	1,50200	1,68391	1,000	-3,286	6,2895
		Saját tulajdonú lakás	-,10336	1,58312	1,000	-4,604	4,3975
Bentlakásos intézmény		Fedél nélkül	,28031	1,65241	1,000	-4,418	4,9782
		Hajléktalanok menedékhelye	,92018	1,57143	1,000	-3,548	5,3879
		Albérlet	2,42218	1,73803	1,000	-2,519	7,3635
		Saját tulajdonú lakás	,81682	1,64057	1,000	-3,847	5,4811
Albérlet		Fedél nélkül	-2,14187	1,75971	1,000	-7,145	2,8611
		Hajléktalanok menedékhelye	-1,50200	1,68391	1,000	-6,29	3,2855
		Bentlakásos intézmény	-2,42218	1,73803	1,000	-7,364	2,5192
		Saját tulajdonú lakás	-1,60536	1,74861	1,000	-6,577	3,3660
Saját lakás		Fedél nélkül	-,53651	1,66352	1,000	-5,266	4,1930
		Hajléktalanok menedékhelye	,10336	1,58312	1,000	-4,398	4,6043
		Bentlakásos intézmény	-,81682	1,64057	1,000	-5,481	3,8474
		Albérlet	1,60536	1,74861	1,000	-3,366	6,5768

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

4.6. melléklet: A klaszterek összehasonlítása a transzperszonális szinthez sorolt konstruktumok mentén – részletes statisztikák

Multiple Comparisons

Bonferroni

Dependent Variable	(I) Klaszterek	(J) Klaszterek	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
ÉT Elvont eloszlás	Külső és lelki otthonos	Külső otthontalan lelki otthonos	,17285*	,04646	,002	,0488	,2968
		Külső otthonos lelki otthontalan	,07555	,05217	,896	-,0637	,2148
		Külső és lelki otthontalan	,12340	,04995	,087	-,0099	,2567
	Külső otthontalan lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-,17285*	,04646	,002	-,2968	-,0488
		Külső otthonos lelki otthontalan	-,09730	,05371	,431	-,2406	,0460
		Külső és lelki otthontalan	-,04945	,05155	1,000	-,1870	,0881
	Külső otthonos lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	-,07555	,05217	,896	-,2148	,0637
		Külső otthontalan lelki otthonos	,09730	,05371	,431	-,0460	,2406
		Külső és lelki otthontalan	,04785	,05675	1,000	-,1036	,1993
	Külső és lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	-,12340	,04995	,087	-,2567	,0099
		Külső otthontalan lelki otthonos	,04945	,05155	1,000	-,0881	,1870
		Külső otthonos lelki otthontalan	-,04785	,05675	1,000	-,1993	,1036
ÉT Elvont tartalmak	Külső és lelki otthonos	Külső otthontalan lelki otthonos	1,677*	,321	,000	,82	2,53
		Külső otthonos lelki otthontalan	,317	,361	1,000	-,65	1,28
		Külső és lelki otthontalan	1,395*	,345	,000	,47	2,32
	Külső otthontalan lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-1,677*	,321	,000	-2,53	-,82
		Külső otthonos lelki otthontalan	-1,359*	,371	,002	-2,35	-,37
		Külső és lelki otthontalan	-,282	,357	1,000	-1,23	,67
	Külső otthonos lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	-,317	,361	1,000	-1,28	,65
		Külső otthontalan lelki otthonos	1,359*	,371	,002	,37	2,35
		Külső és lelki otthontalan	1,077*	,392	,040	,03	2,12
	Külső és lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	-1,395*	,345	,000	-2,32	-,47
		Külső otthontalan lelki otthonos	,282	,357	1,000	-,67	1,23
		Külső otthonos lelki otthontalan	-1,077*	,392	,040	-2,12	-,03
MLQ Értelem megléte	Külső és lelki otthonos	Külső otthontalan lelki otthonos	2,62798	1,49520	,483	-1,363	6,619
		Külső otthonos lelki otthontalan	1,51339	1,68449	1,000	-2,982	6,009
		Külső és lelki otthontalan	2,94861	1,56241	,365	-1,221	7,119
	Külső otthontalan lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-2,62798	1,49520	,483	-6,619	1,363
		Külső otthonos lelki otthontalan	-1,11458	1,73478	1,000	-5,745	3,515
		Külső és lelki otthontalan	,32063	1,61651	1,000	-3,994	4,635
	Külső otthonos lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	-1,51339	1,68449	1,000	-6,009	2,982
		Külső otthontalan lelki otthonos	1,11458	1,73478	1,000	-3,515	5,745
		Külső és lelki otthontalan	1,43521	1,79304	1,000	-3,350	6,221
	Külső és lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	-2,94861	1,56241	,365	-7,119	1,221
		Külső otthontalan lelki otthonos	-,32063	1,61651	1,000	-4,635	3,994
		Külső otthonos lelki otthontalan	-1,43521	1,79304	1,000	-6,221	3,350
MLQ Értelem keresés	Külső és lelki otthonos	Külső otthontalan lelki otthonos	-5,51271*	1,66314	,007	-9,951	-1,074
		Külső otthonos lelki otthontalan	-1,85965	1,86740	1,000	-6,843	3,124
		Külső és lelki otthontalan	-4,55965	1,76088	,063	-9,259	,1394
	Külső otthontalan lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	5,51271*	1,66314	,007	1,075	9,951
		Külső otthonos lelki otthontalan	3,65306	1,92248	,354	-1,477	8,783
		Külső és lelki otthontalan	,95306	1,81919	1,000	-3,902	5,808
	Külső otthonos lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	1,85965	1,86740	1,000	-3,124	6,843
		Külső otthontalan lelki otthonos	-3,65306	1,92248	,354	-8,783	1,477
		Külső és lelki otthontalan	-2,70000	2,00764	1,000	-8,058	2,658
	Külső és lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos	4,55965	1,76088	,063	-,1394	9,259
		Külső otthontalan lelki otthonos	-,95306	1,81919	1,000	-5,808	3,902
		Külső otthonos lelki otthontalan	2,70000	2,00764	1,000	-2,658	8,058
Anómia	Külső és lelki otthonos	Külső otthontalan lelki otthonos	-2,10417*	,62265	,005	-3,766	-,4425
		Külső otthonos lelki otthontalan	-1,87879*	,69468	,045	-3,733	-,0248

	otthonos	Külső és lelki otthontalan	-3,24390*	,65064	,000	-4,980	-1,508
	Külső	Külső és lelki otthonos	2,10417*	,62265	,005	,4425	3,766
	otthontalan	Külső otthonos lelki otthontalan	,22538	,71583	1,000	-1,685	2,136
	lelki otthon	Külső és lelki otthontalan	-1,13974	,67317	,553	-2,936	,6568
	Külső	Külső és lelki otthonos	1,87879*	,69468	,045	,0248	3,733
	otthonos	Külső otthontalan lelki otthonos	-,22538	,71583	1,000	-2,136	1,685
	lelki ott.talan	Külső és lelki otthontalan	-1,36511	,74030	,401	-3,341	,6106
	Külső	Külső és lelki otthonos	3,24390*	,65064	,000	1,5075	4,980
	és lelki	Külső otthontalan lelki otthonos	1,13974	,67317	,553	-,6568	2,936
	otthontalan	Külső otthonos lelki otthontalan	1,36511	,74030	,401	-,6106	3,341
Beck Reménytelen ég	Külső	Külső otthontalan lelki otthonos	-1,31865*	,48354	,042	-2,609	-,0283
	és lelki	Külső otthonos lelki otthontalan	-1,04825	,54828	,345	-2,511	,4149
	otthonos	Külső és lelki otthontalan	-1,95678*	,50828	,001	-3,313	-,6004
	Külső	Külső és lelki otthonos	1,31865*	,48354	,042	,0283	2,609
	otthontalan	Külső otthonos lelki otthontalan	,27041	,56414	1,000	-1,235	1,776
	lelki otthon	Külső és lelki otthontalan	-,63813	,52535	1,000	-2,040	,7638
	Külső	Külső és lelki otthonos	1,04825	,54828	,345	-,4149	2,511
	otthonos	Külső otthontalan lelki otthonos	-,27041	,56414	1,000	-1,776	1,235
	lelki ott.talan	Külső és lelki otthontalan	-,90854	,58548	,735	-2,471	,6539
	Külső	Külső és lelki otthonos	1,95678*	,50828	,001	,6004	3,313
	és lelki	Külső otthontalan lelki otthonos	,63813	,52535	1,000	-,7638	2,040
	otthontalan	Külső otthonos lelki otthontalan	,90854	,58548	,735	-,6539	2,471
TCI_ST1	Külső	Külső otthontalan lelki otthonos	,39599	,51309	1,000	-,9731	1,765
	és lelki	Külső otthonos lelki otthontalan	,55183	,57610	1,000	-,9854	2,089
	otthonos	Külső és lelki otthontalan	,55627	,53933	1,000	-,8829	1,995
	Külső	Külső és lelki otthonos	-,39599	,51309	1,000	-1,765	,9731
	otthontalan	Külső otthonos lelki otthontalan	,15584	,59310	1,000	-1,427	1,739
	lelki otthon	Külső és lelki otthontalan	,16028	,55745	1,000	-1,327	1,648
	Külső	Külső és lelki otthonos	-,55183	,57610	1,000	-2,089	,9854
	otthonos	Külső otthontalan lelki otthonos	-,15584	,59310	1,000	-1,739	1,427
	lelki ott.talan	Külső és lelki otthontalan	,00443	,61594	1,000	-1,639	1,648
	Külső	Külső és lelki otthonos	-,55627	,53933	1,000	-1,995	,8829
	és lelki	Külső otthontalan lelki otthonos	-,16028	,55745	1,000	-1,648	1,327
	otthontalan	Külső otthonos lelki otthontalan	-,00443	,61594	1,000	-1,648	1,639
TCI_ST2	Külső	Külső otthontalan lelki otthonos	,88972	,49189	,433	-,4228	2,202
	és lelki	Külső otthonos lelki otthontalan	,17544	,55230	1,000	-1,298	1,649
	otthonos	Külső és lelki otthontalan	,00471	,51705	1,000	-1,375	1,384
	Külső	Külső és lelki otthonos	-,88972	,49189	,433	-2,202	,4228
	otthontalan	Külső otthonos lelki otthontalan	-,71429	,56859	1,000	-2,232	,8030
	lelki otthon	Külső és lelki otthontalan	-,88502	,53442	,597	-2,311	,5410
	Külső	Külső és lelki otthonos	-,17544	,55230	1,000	-1,649	1,298
	otthonos	Külső otthontalan lelki otthonos	,71429	,56859	1,000	-,8030	2,232
	lelki ott.talan	Külső és lelki otthontalan	-,17073	,59050	1,000	-1,746	1,405
	Külső	Külső és lelki otthonos	-,00471	,51705	1,000	-1,384	1,375
	és lelki	Külső otthontalan lelki otthonos	,88502	,53442	,597	-,5410	2,311
	otthontalan	Külső otthonos lelki otthontalan	,17073	,59050	1,000	-1,405	1,746
TCI_ST3	Külső	Külső otthontalan lelki otthonos	-1,63659	,66163	,086	-3,402	,1289
	és lelki	Külső otthonos lelki otthontalan	,43700	,74289	1,000	-1,545	2,419
	otthonos	Külső és lelki otthontalan	-1,59478	,69548	,138	-3,451	,2610
	Külső	Külső és lelki otthonos	1,63659	,66163	,086	-,1289	3,402
	otthontalan	Külső otthonos lelki otthontalan	2,07359*	,76480	,044	,0328	4,114
	lelki otthon	Külső és lelki otthontalan	,04181	,71884	1,000	-1,876	1,960
	Külső	Külső és lelki otthonos	-,43700	,74289	1,000	-2,419	1,545
	otthonos	Külső otthontalan lelki otthonos	-2,07359*	,76480	,044	-4,114	-,0328
	lelki ott.talan	Külső és lelki otthontalan	-2,03178	,79426	,068	-4,151	,0876
	Külső	Külső és lelki otthonos	1,59478	,69548	,138	-,2610	3,451
	és lelki	Külső otthontalan lelki otthonos	-,04181	,71884	1,000	-1,960	1,876
	otthontalan	Külső otthonos lelki otthontalan	2,03178	,79426	,068	-,0876	4,151
TCI ST ÖSSZ	Külső	Külső otthontalan lelki otthonos	-,35088	1,36275	1,000	-3,987	3,286
	és lelki	Külső otthonos lelki otthontalan	1,16427	1,53012	1,000	-2,919	5,247
	otthonos	Külső és lelki otthontalan	-1,03380	1,43246	1,000	-4,856	2,789

Külső otthontalan lelki otthon	Külső és lelki otthonos Külső otthonos lelki otthontalan Külső és lelki otthontalan	,35088 1,51515 -,68293	1,36275 1,57525 1,48057	1,000 1,000 1,000	-3,286 -2,688 -4,634	3,987 5,719 3,268
Külső otthonos lelki ott.talan	Külső és lelki otthonos Külső otthontalan lelki otthonos Külső és lelki otthontalan	-1,16427 -1,51515 -2,19808	1,53012 1,57525 1,63593	1,000 1,000 1,000	-5,247 -5,719 -6,563	2,919 2,688 2,167
Külső és lelki otthontalan	Külső és lelki otthonos Külső otthontalan lelki otthonos Külső otthonos lelki otthontalan	1,03380 ,68293 2,19808	1,43246 1,48057 1,63593	1,000 1,000 1,000	-2,789 -3,268 -2,167	4,856 4,634 6,563

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

5.7-8. Az autoperszonális szinthez sorolt konstruktumok

4.7. melléklet: A különböző lakhatással rendelkező csoportok összehasonlítása az autoperszonális szinthez sorolt konstruktumok mentén

Multiple Comparisons

Bonferroni

Dependent Variable	(I) Aktuális lakhatás	(J) Aktuális lakhatás	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Énhatékonyság	Fedél nélkül	Menedékhely	-,16246	1,20055	1,000	-3,577	3,2521
		Bentlakás	-,79580	1,25310	1,000	-4,36	2,7682
		Albérlet	,80223	1,31543	1,000	-2,939	4,5435
		Saját lakás	,91849	1,25310	1,000	-2,646	4,4825
	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül	,16246	1,20055	1,000	-3,252	3,5770
		Bentlakás	-,63333	1,19103	1,000	-4,021	2,7541
		Albérlet	,96470	1,25644	1,000	-2,609	4,5382
		Saját lakás	1,08095	1,19103	1,000	-2,307	4,4684
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	,79580	1,25310	1,000	-2,768	4,3598
		Menedékhely	,63333	1,19103	1,000	-2,754	4,0208
		Albérlet	1,59803	1,30675	1,000	-2,119	5,3146
		Saját lakás	1,71429	1,24399	1,000	-1,824	5,2524
	Albérlet	Fedél nélkül	-,80223	1,31543	1,000	-4,544	2,9390
		Menedékhely	-,96470	1,25644	1,000	-4,538	2,6088
		Bentlakás	-1,59803	1,30675	1,000	-5,315	2,1186
		Saját lakás	,11626	1,30675	1,000	-3,600	3,8328
Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül	-,91849	1,25310	1,000	-4,483	2,6455	
	Menedékhely	-1,08095	1,19103	1,000	-4,468	2,3065	
	Bentlakás	-1,71429	1,24399	1,000	-5,252	1,8238	
	Albérlet	-,11626	1,30675	1,000	-3,833	3,6003	
PSS_összeg	Fedél nélkül	Menedékhely	,84252	,74989	1,000	-1,29	2,9747
		Bentlakás	1,88968	,78192	,167	-,3335	4,1129
		Albérlet	2,58030*	,82713	,021	,2285	4,9321
		Saját lakás	2,05635	,78192	,093	-,1669	4,2796
	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül	-,84252	,74989	1,000	-2,975	1,2896
		Bentlakás	1,04716	,74413	1,000	-1,069	3,1629
		Albérlet	1,73777	,79150	,294	-,5127	3,9882
		Saját lakás	1,21382	,74413	1,000	-,9019	3,3296
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	-1,88968	,78192	,167	-4,113	,3335
		Menedékhely	-1,04716	,74413	1,000	-3,163	1,0686
		Albérlet	,69061	,82191	1,000	-1,646	3,0275
		Saját lakás	,16667	,77639	1,000	-2,041	2,3742
	Albérlet	Fedél nélkül	-2,58030*	,82713	,021	-4,932	-,2285
		Menedékhely	-1,73777	,79150	,294	-3,988	,5127
		Bentlakás	-,69061	,82191	1,000	-3,028	1,6463
		Saját lakás	-,52395	,82191	1,000	-2,861	1,8130
	Saját tulajdonú	Fedél nélkül	-2,05635	,78192	,093	-4,28	,1669

	lakás	Menedékhely	-1,21382	,74413	1,000	-3,33	,9019
		Bentlakás	-,16667	,77639	1,000	-2,374	2,0408
		Albérlet	,52395	,82191	1,000	-1,813	2,8609
Boldogság	Fedél nélkül	Menedékhely	-,348	,515	1,000	-1,81	1,12
		Bentlakás	-,561	,533	1,000	-2,08	,96
		Albérlet	-2,061*	,568	,004	-3,68	-,45
		Saját lakás	-2,177*	,537	,001	-3,70	-,65
	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül	,348	,515	1,000	-1,12	1,81
		Bentlakás	-,212	,507	1,000	-1,65	1,23
		Albérlet	-1,713*	,543	,019	-3,26	-,17
		Saját lakás	-1,829*	,511	,004	-3,28	-,38
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	,561	,533	1,000	-,96	2,08
		Menedékhely	,212	,507	1,000	-1,23	1,65
		Albérlet	-1,500	,561	,082	-3,09	,09
		Saját lakás	-1,616*	,529	,026	-3,12	-,11
	Albérlet	Fedél nélkül	2,061*	,568	,004	,45	3,68
		Menedékhely	1,713*	,543	,019	,17	3,26
		Bentlakás	1,500	,561	,082	-,09	3,09
		Saját lakás	-,116	,564	1,000	-1,72	1,49
Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül	2,177*	,537	,001	,65	3,70	
	Menedékhely	1,829*	,511	,004	,38	3,28	
	Bentlakás	1,616*	,529	,026	,11	3,12	
	Albérlet	,116	,564	1,000	-1,49	1,72	
Elgedettsg	Fedél nélkül	Menedékhely	-,610	,555	1,000	-2,19	,97
		Bentlakás	-,947	,575	1,000	-2,58	,69
		Albérlet	-2,201*	,612	,004	-3,94	-,46
		Saját lakás	-2,834*	,579	,000	-4,48	-1,19
	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül	,610	,555	1,000	-,97	2,19
		Bentlakás	-,338	,547	1,000	-1,89	1,22
		Albérlet	-1,591	,586	,073	-3,26	,07
		Saját lakás	-2,224*	,551	,001	-3,79	-,66
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	,947	,575	1,000	-,69	2,58
		Menedékhely	,338	,547	1,000	-1,22	1,89
		Albérlet	-1,253	,605	,396	-2,97	,47
		Saját lakás	-1,887*	,571	,011	-3,51	-,26
	Albérlet	Fedél nélkül	2,201*	,612	,004	,46	3,94
		Menedékhely	1,591	,586	,073	-,07	3,26
		Bentlakás	1,253	,605	,396	-,47	2,97
		Saját lakás	-,633	,608	1,000	-2,36	1,10
Saját lakás	Fedél nélkül	2,834*	,579	,000	1,19	4,48	
	Menedékhely	2,224*	,551	,001	,66	3,79	
	Bentlakás	1,887*	,571	,011	,26	3,51	
	Albérlet	,633	,608	1,000	-1,10	2,36	
Szubjektív egészség	Fedél nélkül	Menedékhely	-,35357	,24364	1,000	-1,047	,3393
		Bentlakás	-,00079	,24988	1,000	-,7114	,7098
		Albérlet	-,75271*	,26433	,049	-1,504	-,0010
		Saját lakás	-1,05635*	,24988	,000	-1,767	-,3457
	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül	,35357	,24364	1,000	-,3393	1,0465
		Bentlakás	,35278	,24183	1,000	-,3350	1,0405
		Albérlet	-,39914	,25673	1,000	-1,129	,3310
		Saját lakás	-,70278*	,24183	,041	-1,391	-,0150
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	,00079	,24988	1,000	-,7098	,7114
		Menedékhely	-,35278	,24183	1,000	-1,041	,3350
		Albérlet	-,75192*	,26266	,047	-1,499	-,0049
		Saját lakás	-1,05556*	,24811	,000	-1,761	-,3499
	Albérlet	Fedél nélkül	,75271*	,26433	,049	,0010	1,5044
		Menedékhely	,39914	,25673	1,000	-,3310	1,1293
		Bentlakásos	,75192*	,26266	,047	,0049	1,4989
		Saját lakás	-,30364	,26266	1,000	-1,051	,4433
Saját tulajdonú	Fedél nélkül	1,05635*	,24988	,000	,3457	1,7670	

lakás	Menedékhely	,70278*	,24183	,041	,0150	1,3905
	Bentlakásos	1,05556*	,24811	,000	,3499	1,7612
	Albérlet	,30364	,26266	1,000	-,4433	1,0506

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

4.8. melléklet: A klasztorok összehasonlítása az autoperszonális szinthez sorolt konstruktumok mentén Multiple Comparisons

Bonferroni

Dependent Variable	(I) Klaszterek	(J) Klaszterek	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Énhatékonyság	Külső és lelki otthonos	Külső otthonos lelki otthonos	,48176	1,01982	1,000	-2,241	3,2040
		Külső otthonos lelki otthonos	2,21889	1,15408	,337	-,8617	5,2995
		Külső és lelki otthonos	1,61150	1,05962	,781	-1,2169	4,4399
	Külső otthonos lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-,48176	1,01982	1,000	-3,2040	2,2405
		Külső otthonos lelki otthonos	1,73713	1,19280	,883	-1,4468	4,9211
		Külső és lelki otthonos	1,12974	1,10167	1,000	-1,8109	4,0704
	Külső otthonos lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-2,21889	1,15408	,337	-5,2995	,8617
		Külső otthonos lelki otthonos	-1,73713	1,19280	,883	-4,9211	1,4468
		Külső és lelki otthonos	-,60740	1,22700	1,000	-3,8826	2,6678
	Külső és lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-1,61150	1,05962	,781	-4,4399	1,2169
		Külső otthonos lelki otthonos	-1,12974	1,10167	1,000	-4,0704	1,8109
		Külső otthonos lelki otthonos	,60740	1,22700	1,000	-2,6678	3,8826
PSS_összeg	Külső és lelki otthonos	Külső otthonos lelki otthonos	-1,38704	,62259	,163	-3,0485	,2744
		Külső otthonos lelki otthonos	-1,41064	,70594	,283	-3,2945	,4732
		Külső és lelki otthonos	-3,21780*	,65444	,000	-4,9642	-1,4714
	Külső otthonos lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	1,38704	,62259	,163	-,2744	3,0485
		Külső otthonos lelki otthonos	-,02360	,72637	1,000	-1,9620	1,9148
		Külső és lelki otthonos	-1,83076*	,67642	,045	-3,6359	-,0257
	Külső otthonos lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	1,41064	,70594	,283	-,4732	3,2945
		Külső otthonos lelki otthonos	,02360	,72637	1,000	-1,9148	1,9620
		Külső és lelki otthonos	-1,80716	,75384	,105	-3,8189	,2045
	Külső és lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	3,21780*	,65444	,000	1,4714	4,9642
		Külső otthonos lelki otthonos	1,83076*	,67642	,045	,0257	3,6359
		Külső otthonos lelki otthonos	1,80716	,75384	,105	-,2045	3,8189
Boldogság	Külső és lelki otthonos	Külső otthonos lelki otthonos	1,901*	,420	,000	,78	3,02
		Külső otthonos lelki otthonos	1,802*	,471	,001	,54	3,06
		Külső és lelki otthonos	2,910*	,441	,000	1,73	4,09
	Külső otthonos lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-1,901*	,420	,000	-3,02	-,78
		Külső otthonos lelki otthonos	-,099	,485	1,000	-1,39	1,20
		Külső és lelki otthonos	1,009	,456	,169	-,21	2,23
	Külső otthonos lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-1,802*	,471	,001	-3,06	-,54
		Külső otthonos lelki otthonos	,099	,485	1,000	-1,20	1,39
		Külső és lelki otthonos	1,108	,504	,175	-,24	2,45
	Külső és lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-2,910*	,441	,000	-4,09	-1,73
		Külső otthonos lelki otthonos	-1,009	,456	,169	-2,23	,21
		Külső otthonos lelki otthonos	-1,108	,504	,175	-2,45	,24
Elgedettség	Külső és lelki otthonos	Külső otthonos lelki otthonos	1,676*	,455	,002	,46	2,89
		Külső otthonos lelki otthonos	2,375*	,510	,000	1,01	3,74
		Külső és lelki otthonos	3,226*	,478	,000	1,95	4,50
	Külső otthonos lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-1,676*	,455	,002	-2,89	-,46
		Külső otthonos lelki otthonos	,699	,525	1,000	-,70	2,10
		Külső és lelki otthonos	1,550*	,494	,012	,23	2,87
	Külső otthonos lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-2,375*	,510	,000	-3,74	-1,01
		Külső otthonos lelki otthonos	-,699	,525	1,000	-2,10	,70
		Külső és lelki otthonos	,851	,546	,725	-,61	2,31
	Külső és lelki otthonos	-3,226*	,478	,000	-4,50	-1,95	

	otthonosan	Külső otthonosan lelki otthonos	-1,550*	,494	,012	-2,87	-,23
		Külső otthonosan lelki otthonosan	-,851	,546	,725	-2,31	,61
Szubjektív egészség	Külső és lelki otthonos	Külső otthonosan lelki otthonos	,93969*	,20869	,000	,3827	1,4967
		Külső otthonosan lelki otthonosan	,43969	,23531	,380	-,1884	1,0678
		Külső és lelki otthonosan	,67206*	,22137	,017	,0812	1,2629
	Külső otthonosan lelki otthonos	Külső és lelki otthonos	-,93969*	,20869	,000	-1,4967	-,3827
		Külső otthonosan lelki otthonosan	-,50000	,24311	,247	-1,1489	,1489
		Külső és lelki otthonosan	-,26763	,22965	1,000	-,8806	,3453
	Külső otthonosan lelki otthonosan	Külső és lelki otthonos	-,43969	,23531	,380	-1,0678	,1884
		Külső otthonosan lelki otthonos	,50000	,24311	,247	-,1489	1,1489
		Külső és lelki otthonosan	,23237	,25409	1,000	-,4458	,9106
	Külső és lelki otthonosan	Külső és lelki otthonos	-,67206*	,22137	,017	-1,2629	-,0812
		Külső otthonosan lelki otthonos	,26763	,22965	1,000	-,3453	,8806
		Külső otthonosan lelki otthonosan	-,23237	,25409	1,000	-,9106	,4458

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

4. 9-10. A begyökerezettség szintje szerint nem specifikus konstrukciók

4.9. melléklet: A különböző lakhatással rendelkező csoportok összehasonlítása a begyökerezettség szintje szerint nem specifikus konstrukciók mentén

Multiple Comparisons

Bonferroni

Dependent Variable	(I) Aktuális lakhatás	(J) Aktuális lakhatás	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
ÉT motívum szám	Fedél nélkül	Menedékhely	-,424	1,211	1,000	-3,87	3,02
		Bentlakás	,046	1,252	1,000	-3,51	3,61
		Albérlet	-3,518	1,329	,089	-7,30	,26
		Saját lakás	-6,101*	1,260	,000	-9,68	-2,52
	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül	,424	1,211	1,000	-3,02	3,87
		Bentlakás	,470	1,163	1,000	-2,84	3,78
		Albérlet	-3,095	1,246	,140	-6,64	,45
		Saját lakás	-5,677*	1,171	,000	-9,01	-2,35
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	-,046	1,252	1,000	-3,61	3,51
		Menedékhely	-,470	1,163	1,000	-3,78	2,84
		Albérlet	-3,565	1,286	,062	-7,22	,09
		Saját lakás	-6,147*	1,214	,000	-9,60	-2,70
	Albérlet	Fedél nélkül	3,518	1,329	,089	-,26	7,30
		Menedékhely	3,095	1,246	,140	-,45	6,64
		Bentlakás	3,565	1,286	,062	-,09	7,22
		Saját lakás	-2,582	1,294	,475	-6,26	1,10
Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül	6,101*	1,260	,000	2,52	9,68	
	Menedékhely	5,677*	1,171	,000	2,35	9,01	
	Bentlakás	6,147*	1,214	,000	2,70	9,60	
	Albérlet	2,582	1,294	,475	-1,10	6,26	
ÉT_kötődésiindex	Fedél nélkül	Menedékhely	,00468	,17299	1,000	-,4873	,4966
		Bentlakás	-,25604	,17887	1,000	-,7647	,2526
		Albérlet	-,08410	,18997	1,000	-,6243	,4561
		Saját lakás	-,10914	,18002	1,000	-,6211	,4028
	Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül	-,00468	,17299	1,000	-,4966	,4873
		Bentlakás	-,26071	,16615	1,000	-,7332	,2118
		Albérlet	-,08878	,17805	1,000	-,5951	,4175
		Saját lakás	-,11382	,16739	1,000	-,5898	,3622
	Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	,25604	,17887	1,000	-,2526	,7647
		Menedékhely	,26071	,16615	1,000	-,2118	,7332
		Albérlet	,17193	,18377	1,000	-,3506	,6945

	Saját lakás		,14689	,17346	1,000	-,3464	,6402
Albérlet	Fedél nélkül		,08410	,18997	1,000	-,4561	,6243
	Menedékhely		,08878	,17805	1,000	-,4175	,5951
	Bentlakás		-,17193	,18377	1,000	-,6945	,3506
	Saját lakás		-,02504	,18489	1,000	-,5508	,5007
Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül		,10914	,18002	1,000	-,4028	,6211
	Menedékhely		,11382	,16739	1,000	-,3622	,5898
	Bentlakás		-,14689	,17346	1,000	-,6402	,3464
	Albérlet		,02504	,18489	1,000	-,5007	,5508
ÉT_szeparációsindex	Fedél nélkül	Menedékhely	,02621	,09487	1,000	-,2436	,2960
		Bentlakás	,09666	,09760	1,000	-,1809	,3742
		Albérlet	,22669	,10366	,301	-,0681	,5215
		Saját lakás	,32165*	,09823	,013	,0423	,6010
Hajléktalanok éjjeli menedékhelye	Fedél nélkül	Menedékhely	-,02621	,09487	1,000	-,2960	,2436
		Bentlakás	,07045	,09116	1,000	-,1888	,3297
		Albérlet	,20049	,09762	,415	-,0771	,4781
		Saját lakás	,29544*	,09183	,015	,0343	,5566
Bentlakásos intézmény	Fedél nélkül	Menedékhely	-,09666	,09760	1,000	-,3742	,1809
		Menedékhely	-,07045	,09116	1,000	-,3297	,1888
		Albérlet	,13004	,10027	1,000	-,1551	,4152
		Saját lakás	,22499	,09465	,186	-,0442	,4942
Albérlet	Fedél nélkül	Menedékhely	-,22669	,10366	,301	-,5215	,0681
		Menedékhely	-,20049	,09762	,415	-,4781	,0771
		Bentlakás	-,13004	,10027	1,000	-,4152	,1551
		Saját lakás	,09496	,10088	1,000	-,1920	,3819
Saját tulajdonú lakás	Fedél nélkül	Menedékhely	-,32165*	,09823	,013	-,6010	-,0423
		Menedékhely	-,29544*	,09183	,015	-,5566	-,0343
		Bentlakás	-,22499	,09465	,186	-,4942	,0442
		Albérlet	-,09496	,10088	1,000	-,3819	,1920

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

4.10. melléklet: A négy klaszter összehasonlítása a begyökerezettség szintre nem specifikus konstruktumok

Multiple Comparisons

Bonferroni

Dependent Variable	(I) Klaszterek	(J) Klaszterek	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
ÉT motívum szám	1	2	3,323*	1,051	,011	,52	6,13
		3	-,620	1,180	1,000	-3,77	2,53
		4	3,895*	1,129	,004	,88	6,91
	2	1	-3,323*	1,051	,011	-6,13	-,52
		3	-3,944*	1,214	,008	-7,19	-,70
		4	,571	1,166	1,000	-2,54	3,68
	3	1	,620	1,180	1,000	-2,53	3,77
		2	3,944*	1,214	,008	,70	7,19
		4	4,515*	1,283	,003	1,09	7,94
	4	1	-3,895*	1,129	,004	-6,91	-,88
		2	-,571	1,166	1,000	-3,68	2,54
		3	-4,515*	1,283	,003	-7,94	-1,09
ÉT kötődésiindex	1	2	-,15033	,14219	1,000	-,5298	,2292
		3	-,00731	,15966	1,000	-,4334	,4188
		4	,27554	,15286	,439	-,1324	,6835
	2	1	,15033	,14219	1,000	-,2292	,5298
		3	,14302	,16437	1,000	-,2957	,5817
		4	,42586*	,15777	,046	,0048	,8469
	3	1	,00731	,15966	1,000	-,4188	,4334

		2	-,14302	,16437	1,000	-,5817	,2957
		4	,28284	,17368	,631	-,1807	,7464
	4	1	-,27554	,15286	,439	-,6835	,1324
		2	-,42586*	,15777	,046	-,8469	-,0048
		3	-,28284	,17368	,631	-,7464	,1807
ÉT_szeperációsindex	1	2	-,26044*	,07568	,004	-,4624	-,0584
		3	-,23104*	,08497	,043	-,4578	-,0042
		4	-,44090*	,08201	,000	-,6598	-,2220
	2	1	,26044*	,07568	,004	,0584	,4624
		3	,02940	,08748	1,000	-,2041	,2629
		4	-,18046	,08461	,206	-,4063	,0454
	3	1	,23104*	,08497	,043	,0042	,4578
		2	-,02940	,08748	1,000	-,2629	,2041
		4	-,20987	,09301	,152	-,4581	,0384
	4	1	,44090*	,08201	,000	,2220	,6598
		2	,18046	,08461	,206	-,0454	,4063
		3	,20987	,09301	,152	-,0384	,4581

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

5. A klaszterek áronkénti összehasonlítása

5.1-2. A külső és lelki otthonos és a külső és lelki otthontalan klaszter összehasonlítása

5.1. melléklet: A külső és lelki otthonos és a külső és lelki otthontalan klaszter összehasonlítása a konstruktumok mentén – Csoport statisztikák

Group Statistics

	Klaszterek	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Szubjektív egészség	Külső és lelki otthonos	57	3,8772	1,01893	,13496
	Külső és lelki otthontalan	39	3,2051	1,15119	,18434
ÉT motívum szám	Külső és lelki otthonos	57	7,89	5,885	,779
	Külső és lelki otthontalan	38	4,00	2,230	,362
ÉT személy szám	Külső és lelki otthonos	57	4,37	4,835	,640
	Külső és lelki otthontalan	38	2,55	2,063	,335
ÉT hely szám	Külső és lelki otthonos	57	,72	,978	,129
	Külső és lelki otthontalan	38	,50	,830	,135
ÉT tárgy szám	Külső és lelki otthonos	57	,47	,782	,104
	Külső és lelki otthontalan	38	,24	,490	,079
ÉT fiktív szám	Külső és lelki otthonos	57	2,11	2,102	,278
	Külső és lelki otthontalan	38	,71	1,088	,177
ÉT fiktív személy szám	Külső és lelki otthonos	57	,23	,682	,090
	Külső és lelki otthontalan	38	,08	,273	,044
ÉT fiktív hely szám	Külső és lelki otthonos	57	,23	,732	,097
	Külső és lelki otthontalan	38	,05	,226	,037
ÉT kötődési index	Külső és lelki otthonos	57	2,3733	,61151	,08100
	Külső és lelki otthontalan	38	2,0978	,74768	,12129
ÉT szeperációs index	Külső és lelki otthonos	57	,1288	,20123	,02665
	Külső és lelki otthontalan	37	,5697	,62753	,10317
ÉT hely eloszlás	Külső és lelki otthonos	57	,0985	,14696	,01947
	Külső és lelki otthontalan	38	,1200	,19962	,03238
ÉT fiktív hely eloszlás	Külső és lelki otthonos	57	,0191	,05281	,00700
	Külső és lelki otthontalan	38	,0088	,04240	,00688
ÉT fiktív eloszlás	Külső és lelki otthonos	57	,2838	,27217	,03605
	Külső és lelki otthontalan	38	,1604	,23107	,03748
ÉTszerélyeloszlás	Külső és lelki otthonos	57	,5475	,34080	,04514
	Külső és lelki otthontalan	38	,6455	,35124	,05698

ÉT fiktív eloszlás	Külső és lelki otthonos	57	,0366	,14090	,01866
	Külső és lelki otthontalan	38	,0175	,06756	,01096
ÉTtárgyeloszlás	Külső és lelki otthonos	57	,0538	,09287	,01230
	Külső és lelki otthontalan	38	,0599	,13914	,02257
Boldogság	Külső és lelki otthonos	57	7,11	1,906	,252
	Külső és lelki otthontalan	41	4,20	2,124	,332
Elgedettség	Külső és lelki otthonos	57	6,86	2,108	,279
	Külső és lelki otthontalan	41	3,63	2,395	,374
Beck Reménytelenség	Külső és lelki otthonos	57	1,7018	1,93617	,25645
	Külső és lelki otthontalan	41	3,6585	2,61352	,40816
MLQ Értelem megléte	Külső és lelki otthonos	56	25,6071	6,82689	,91228
	Külső és lelki otthontalan	41	22,6585	7,97060	1,24480
MLQ Értelem keresése	Külső és lelki otthonos	57	21,1404	9,35689	1,23935
	Külső és lelki otthontalan	40	25,7000	7,85836	1,24252
Anómia	Külső és lelki otthonos	56	8,0000	2,89828	,38730
	Külső és lelki otthontalan	41	11,2439	3,28467	,51298
PSS	Külső és lelki otthonos	57	1,3114	,70121	,09288
	Külső és lelki otthontalan	41	2,1159	,68715	,10732
RSQ Önállóság Függetlenség	Külső és lelki otthonos	57	15,8246	4,12797	,54676
	Külső és lelki otthontalan	41	16,2195	3,32800	,51975
RSQ Aggodalmaskodás	Külső és lelki otthonos	57	7,0175	3,25955	,43174
	Külső és lelki otthontalan	40	8,1000	3,04496	,48145
RSQ_Kapcsolat	Külső és lelki otthonos	56	8,1786	2,21653	,29620
	Külső és lelki otthontalan	41	7,0000	2,28035	,35613
TCI_ST1	Külső és lelki otthonos	57	15,8246	2,53633	,33594
	Külső és lelki otthontalan	41	15,2683	2,54975	,39820
TCI_ST2	Külső és lelki otthonos	57	14,1754	2,46492	,32649
	Külső és lelki otthontalan	41	14,1707	2,65426	,41453
TCI_ST3	Külső és lelki otthonos	57	18,6491	3,56817	,47262
	Külső és lelki otthontalan	41	20,2439	3,31497	,51771
TCI_ST_ÖSSZ	Külső és lelki otthonos	57	48,6491	7,28867	,96541
	Külső és lelki otthontalan	41	49,6829	7,23339	1,12967
UCLA Magányosság	Külső és lelki otthonos	55	36,5455	7,01801	,94631
	Külső és lelki otthontalan	38	42,8684	7,90542	1,28243
Énhatékonyság	Külső és lelki otthonos	56	31,9286	4,85370	,64860
	Külső és lelki otthontalan	41	30,3171	5,28885	,82598
OKK 1faktor Helykötődés	Külső és lelki otthonos	56	27,8214	5,98212	,79939
	Külső és lelki otthontalan	38	20,7895	9,00198	1,46031
OKK 2faktor Szomszdek	Külső és lelki otthonos	56	7,1250	2,18310	,29173
	Külső és lelki otthontalan	38	6,4211	1,96773	,31921
OKK 3faktor Tárgyak	Külső és lelki otthonos	56	8,2500	2,03827	,27238
	Külső és lelki otthontalan	38	7,4474	2,69832	,43773
Ellenségesség	Külső és lelki otthonos	56	11,9464	3,35976	,44897
	Külső és lelki otthontalan	40	15,3750	3,99158	,63112

5.2. melléklet: A külső és lelki otthonos és a külső és lelki otthontalan klaszter összehasonlítása a konstruktumok mentén – Független mintás T-próba

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Szubjektív egészség	Equal variances assumed	1,232	,270	3,010	94	,003	,6721	,2233	,2288	1,115
	Equal variances not assumed			2,942	75,028	,004	,6721	,2285	,217	1,127
ÉT motívum szám	Equal variances assumed	7,991	,006	3,892	93	,000	3,895	1,001	1,908	5,882
	Equal variances not assumed			4,532	77,295	,000	3,895	,859	2,184	5,606
ÉT személy szám	Equal variances assumed	5,231	,024	2,183	93	,032	1,816	,832	,164	3,467
	Equal variances not assumed			2,513	81,545	,014	1,816	,723	,378	3,253
ÉT hely szám	Equal variances assumed	1,344	,249	1,136	93	,259	,219	,193	-,164	,603
	Equal variances not assumed			1,174	87,575	,244	,219	,187	-,152	,591
ÉT tárgy szám	Equal variances assumed	9,364	,003	1,662	93	,100	,237	,143	-,046	,520
	Equal variances not assumed			1,815	92,710	,073	,237	,130	-,022	,496
ÉT fiktív szám	Equal variances assumed	16,28	,000	3,764	93	,000	1,395	,371	,659	2,131
	Equal variances not assumed			4,231	88,447	,000	1,395	,330	,740	2,050
ÉT fiktív személyszám	Equal variances assumed	6,710	,011	1,280	93	,204	,149	,117	-,082	,381
	Equal variances not assumed			1,482	79,272	,142	,149	,101	-,051	,349
ÉT fiktív hely szám	Equal variances assumed	8,532	,004	1,430	93	,156	,175	,123	-,068	,419
	Equal variances not assumed			1,692	70,985	,095	,175	,104	-,031	,382
ÉT kötődési index	Equal variances assumed	1,907	,171	1,967	93	,052	,2755	,1401	-,003	,5538
	Equal variances not assumed			1,889	68,374	,063	,2755	,1459	-,015	,5665
ÉT szeparációsindex	Equal variances assumed	25,16	,000	-4,94	92	,000	-,441	,0893	-,618	-,264
	Equal variances not assumed			-4,14	40,849	,000	-,441	,1066	-,656	-,226
ÉT hely eloszlás	Equal variances assumed	5,907	,017	-,602	93	,549	-,021	,0356	-,092	,0492
	Equal variances not assumed			-,567	63,125	,573	-,021	,0378	-,097	,0541
Étvágyott hely eloszlás	Equal variances assumed	4,074	,046	1,007	93	,316	,0103	,0103	-,010	,0307
	Equal variances not assumed			1,052	89,711	,296	,0103	,0098	-,009	,0298
ÉT vágyott eloszlás	Equal variances assumed	1,218	,273	2,296	93	,024	,1234	,0537	,0167	,2301
	Equal variances not assumed			2,373	87,590	,020	,1234	,0520	,0200	,2268
ÉT személy eloszlás	Equal variances assumed	,195	,660	-1,36	93	,178	-,098	,0723	-,241	,0455
	Equal variances not assumed			-1,35	77,777	,182	-,098	,0727	-,243	,0468
ÉT fiktív eloszlás	Equal variances assumed	1,961	,165	,776	93	,440	,0191	,0246	-,03	,0679
	Equal variances not assumed			,881	85,832	,381	,0191	,0216	-,024	,0621
ÉT tárgy eloszlás	Equal variances assumed	1,830	,179	-,256	93	,799	-,006	,0238	-,053	,0412
	Equal variances not assumed			-,237	58,812	,814	-,006	,0257	-,058	,0454
Boldogság	Equal variances assumed	1,838	,178	7,107	96	,000	2,910	,409	2,097	3,723
	Equal variances not assumed			6,982	80,466	,000	2,910	,417	2,081	3,740
Elgedettség	Equal variances assumed	1,243	,268	7,056	96	,000	3,226	,457	2,318	4,133
	Equal variances not assumed			6,910	79,386	,000	3,226	,467	2,296	4,155
BeckRemény telenség	Equal variances assumed	6,428	,013	-4,26	96	,000	-1,96	,4594	-2,87	-1,05
	Equal variances not assumed			-4,06	70,021	,000	-1,96	,4820	-2,92	-,995
MLQÉrtelem megléte	Equal variances assumed	1,776	,186	1,957	95	,053	2,949	1,507	-,043	5,94
	Equal variances not assumed			1,911	78,118	,060	2,949	1,543	-,124	6,021
MLQÉrtelem keresés	Equal variances assumed	3,381	,069	-2,52	95	,013	-4,56	1,81	-8,15	-,967
	Equal variances not assumed			-2,6	91,873	,011	-4,56	1,755	-8,05	-1,07
Anómia	Equal variances assumed	1,037	,311	-5,15	95	,000	-3,24	,6304	-4,5	-1,99
	Equal variances not assumed			-5,05	79,753	,000	-3,24	,6428	-4,52	-1,97
PSS	Equal variances assumed	,003	,955	-5,65	96	,000	-,804	,1424	-1,09	-,522
	Equal variances not assumed			-5,67	87,356	,000	-,804	,1419	-1,09	-,522
RSQÖnálló-	Equal variances assumed	1,227	,271	-,506	96	,614	-,395	,7813	-1,95	1,156

Függetlenség	Equal variances not assumed			-,524	94,689	,602	-,395	,7544	-1,89	1,103
RSQAggodalma- kódás	Equal variances assumed	1,453	,231	-1,65	95	,101	-1,08	,6545	-2,38	,2169
	Equal variances not assumed			-1,67	87,526	,098	-1,08	,6467	-2,37	,2028
RSQ Kapcsolat	Equal variances assumed	,171	,680	2,556	95	,012	1,179	,4612	,2631	2,094
	Equal variances not assumed			2,544	84,925	,013	1,179	,4632	,2576	2,1
TCI_ST1	Equal variances assumed	,001	,980	1,069	96	,288	,5563	,5205	-,477	1,59
	Equal variances not assumed			1,068	86,062	,289	,5563	,521	-,479	1,592
TCI_ST2	Equal variances assumed	1,194	,277	,009	96	,993	,0047	,5213	-1,03	1,039
	Equal variances not assumed			,009	82,377	,993	,0047	,5277	-1,04	1,054
TCI_ST3	Equal variances assumed	,459	,500	-2,25	96	,027	-1,6	,7095	-3,00	-,186
	Equal variances not assumed			-2,28	89,868	,025	-1,6	,701	-2,99	-,202
TCI_ST ÖSSZ	Equal variances assumed	,001	,981	-,695	96	,489	-1,03	1,488	-3,99	1,92
	Equal variances not assumed			-,696	86,722	,488	-1,03	1,486	-3,99	1,92
UCLA Magányosság	Equal variances assumed	1,208	,275	-4,06	91	,000	-6,32	1,559	-9,42	-3,23
	Equal variances not assumed			-3,97	73,360	,000	-6,32	1,594	-9,5	-3,15
Énhatékony- ság	Equal variances assumed	,803	,373	1,555	95	,123	1,612	1,036	-,446	3,669
	Equal variances not assumed			1,534	81,893	,129	1,612	1,050	-,478	3,701
OKK 1faktor Helykötődés	Equal variances assumed	12,63	,001	4,554	92	,000	7,032	1,544	3,965	10,1
	Equal variances not assumed			4,224	58,937	,000	7,032	1,665	3,701	10,36
OKK 2faktor Szomszodok	Equal variances assumed	,834	,364	1,596	92	,114	,704	,4412	-,172	1,580
	Equal variances not assumed			1,628	84,815	,107	,704	,4324	-,156	1,564
OKK 3faktor Tárgyak	Equal variances assumed	8,402	,005	1,642	92	,104	,8026	,4889	-,168	1,774
	Equal variances not assumed			1,557	64,677	,124	,8026	,5156	-,227	1,832
Ellenséges- ség	Equal variances assumed	1,788	,184	-4,56	94	,000	-3,43	,7526	-4,92	-1,93
	Equal variances not assumed			-4,43	74,865	,000	-3,43	,7745	-4,97	-1,89

5.3-4. A két lelki otthontalan klaszter összehasonlítása

5.3. melléklet: A két lelki otthontalan klaszter összehasonlítása – Csoport statisztikák

Group Statistics

	Klaszterek	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Szubjektív egészség	Külső otthonos lelki otthontalan	32	3,44	,948	,168
	Külső és lelki otthontalan	39	3,21	1,151	,184
ÉT Motívum szám	Külső otthonos lelki otthontalan	33	8,52	8,906	1,550
	Külső és lelki otthontalan	38	4,00	2,230	,362
ÉT személy szám	Külső otthonos lelki otthontalan	33	4,55	8,679	1,511
	Külső és lelki otthontalan	38	2,55	2,063	,335
ÉT hely szám	Külső otthonos lelki otthontalan	33	1,21	1,293	,225
	Külső és lelki otthontalan	38	,50	,830	,135
ÉT tárgy szám	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,61	1,029	,179
	Külső és lelki otthontalan	38	,24	,490	,079
ÉT fiktív szám	Külső otthonos lelki otthontalan	33	1,79	2,190	,381
	Külső és lelki otthontalan	38	,71	1,088	,177
Étfiktív személy	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,06	,242	,042
	Külső és lelki otthontalan	38	,08	,273	,044
ÉT fiktív hely szám	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,42	,708	,123
	Külső és lelki otthontalan	38	,05	,226	,037
ÉT_kötődésiindex	Külső otthonos lelki otthontalan	33	2,3806	,43902	,07642
	Külső és lelki otthontalan	38	2,0978	,74768	,12129
ÉT_sze- parációsind ex	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,3599	,27084	,04715
	Külső és lelki otthontalan	37	,5697	,62753	,10317
ÉT hely eloszlás	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,2067	,23169	,04033
	Külső és lelki otthontalan	38	,1200	,19962	,03238
ÉT fiktív hely eloszlás	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,0563	,11150	,01941
	Külső és lelki otthontalan	38	,0088	,04240	,00688
ÉT fiktív eloszlás	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,2083	,20500	,03569

	Külső és lelki otthontalan	38	,1604	,23107	,03748
Ét személy eloszlás	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,4626	,31332	,05454
	Külső és lelki otthontalan	38	,6455	,35124	,05698
ÉT fiktív személy eloszlás	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,0077	,03584	,00624
	Külső és lelki otthontalan	38	,0175	,06756	,01096
ÉT tárgy eloszlás	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,0809	,13478	,02346
	Külső és lelki otthontalan	38	,0599	,13914	,02257
Boldogsg	Külső otthonos lelki otthontalan	33	5,30	2,069	,360
	Külső és lelki otthontalan	41	4,20	2,124	,332
Elgedettsg	Külső otthonos lelki otthontalan	33	4,48	2,093	,364
	Külső és lelki otthontalan	41	3,63	2,395	,374
Beck Reménytelenség	Külső otthonos lelki otthontalan	32	2,7500	2,17018	,38364
	Külső és lelki otthontalan	41	3,6585	2,61352	,40816
MLQ Értelem megléte	Külső otthonos lelki otthontalan	32	24,0938	6,80777	1,20346
	Külső és lelki otthontalan	41	22,6585	7,97060	1,24480
MLQ Értelem keresés	Külső otthonos lelki otthontalan	33	23,0000	7,68521	1,33782
	Külső és lelki otthontalan	40	25,7000	7,85836	1,24252
Anómia	Külső otthonos lelki otthontalan	33	9,8788	2,75860	,48021
	Külső és lelki otthontalan	41	11,2439	3,28467	,51298
PSS	Külső otthonos lelki otthontalan	32	1,6641	,72292	,12780
	Külső és lelki otthontalan	41	2,1159	,68715	,10732
RSQ Önáll.Függetlenség	Külső otthonos lelki otthontalan	32	16,9375	3,15142	,55710
	Külső és lelki otthontalan	41	16,2195	3,32800	,51975
RSQ Aggodalmaskodás	Külső otthonos lelki otthontalan	33	7,5152	3,41066	,59372
	Külső és lelki otthontalan	40	8,1000	3,04496	,48145
RSQ Kapcsolat	Külső otthonos lelki otthontalan	33	7,5758	1,69614	,29526
	Külső és lelki otthontalan	41	7,0000	2,28035	,35613
TCI_ST1	Külső otthonos lelki otthontalan	33	15,2727	2,28135	,39713
	Külső és lelki otthontalan	41	15,2683	2,54975	,39820
TCI_ST2	Külső otthonos lelki otthontalan	33	14,0000	2,47487	,43082
	Külső és lelki otthontalan	41	14,1707	2,65426	,41453
TCI_ST3	Külső otthonos lelki otthontalan	33	18,2121	3,32376	,57859
	Külső és lelki otthontalan	41	20,2439	3,31497	,51771
TCI_ST_ÖSSZ	Külső otthonos lelki otthontalan	33	47,4848	6,02143	1,04820
	Külső és lelki otthontalan	41	49,6829	7,23339	1,12967
UCLA Magányosság	Külső otthonos lelki otthontalan	32	39,6875	7,97349	1,40953
	Külső és lelki otthontalan	38	42,8684	7,90542	1,28243
Énhatékonyosság	Külső otthonos lelki otthontalan	31	29,7097	5,09374	,91486
	Külső és lelki otthontalan	41	30,3171	5,28885	,82598
OKK 1faktor Helykötődés	Külső otthonos lelki otthontalan	33	23,3939	8,41479	1,46483
	Külső és lelki otthontalan	38	20,7895	9,00198	1,46031
OKK 2faktor Szomszédság	Külső otthonos lelki otthontalan	33	6,9394	2,06063	,35871
	Külső és lelki otthontalan	38	6,4211	1,96773	,31921
OKK 3faktor Tárgyak	Külső otthonos lelki otthontalan	33	6,6970	2,20064	,38308
	Külső és lelki otthontalan	38	7,4474	2,69832	,43773
Ellenségesség	Külső otthonos lelki otthontalan	30	13,3000	3,69669	,67492
	Külső és lelki otthontalan	40	15,3750	3,99158	,63112

5.4. melléklet: A két lelki otthonatlan klaszter összehasonlítása – Független mintás T-próba
Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Szubjektív egészség	Equal variances assumed	,852	,359	,915	69	,363	-,232	,254	-,274	,739
	Equal variances not assumed			,933	68,99	,354	-,232	,249	-,265	,729
ÉT Motivum szám	Equal variances assumed	7,826	,007	3,021	69	,004	4,515	1,495	1,534	7,497
	Equal variances not assumed			2,836	35,49	,007	4,515	1,592	1,285	7,746
ÉTszemély szám	Equal variances assumed	2,873	,095	1,373	69	,174	1,993	1,452	-,903	4,888
	Equal variances not assumed			1,288	35,14	,206	1,993	1,547	-,148	5,134
ÉT hely szám	Equal variances assumed	2,725	,103	2,797	69	,007	,712	,255	,204	1,220
	Equal variances not assumed			2,715	53,12	,009	,712	,262	,186	1,238
ÉT tárgy szám	Equal variances assumed	10,81	,002	1,971	69	,053	,369	,187	-,004	,743
	Equal variances not assumed			1,884	44,34	,066	,369	,196	-,026	,764
ÉT fiktív	Equal variances assumed	10,86	,002	2,677	69	,009	1,077	,402	,275	1,880
	Equal variances not assumed			2,564	45,39	,014	1,077	,420	,231	1,923
ÉT fiktív személy	Equal variances assumed	,356	,553	-,297	69	,767	-,018	,062	-,141	,105
	Equal variances not assumed			-,300	68,96	,765	-,018	,061	-,140	,104
ÉT fiktív hely	Equal variances assumed	48,8	,000	3,062	69	,003	,372	,121	,129	,614
	Equal variances not assumed			2,888	37,67	,006	,372	,129	,111	,632
ÉTkötődési index	Equal variances assumed	9,027	,004	1,905	69	,061	,2828	,1484	-,01328	,57897
	Equal variances not assumed			1,973	61,08	,053	,2828	,1434	-,00381	,56950
Étszeparációs index	Equal variances assumed	7,634	,007	-,178	68	,080	-,21	,1180	-,44539	,02566
	Equal variances not assumed			-,185	50,15	,070	-,21	,1134	-,43768	,01794
ÉT hely eloszlás	Equal variances assumed	,115	,735	1,695	69	,095	,0867	,0512	-,01538	,18883
	Equal variances not assumed			1,677	63,67	,099	,0867	,0517	-,01662	,19007
ÉT fiktív hely eloszl.	Equal variances assumed	18,92	,000	2,436	69	,017	,0476	,0195	,00862	,08650
	Equal variances not assumed			2,310	39,99	,026	,0476	,0206	,00594	,08918
ÉT fiktív eloszlás	Equal variances assumed	,966	,329	,917	69	,362	,0479	,0522	-,05628	,15198
	Equal variances not assumed			,925	68,96	,358	,0479	,0518	-,05540	,15110
ÉTszemély eloszlás	Equal variances assumed	2,038	,158	-,23	69	,025	-,183	,0795	-,34149	-,02422
	Equal variances not assumed			-,232	68,94	,023	-,183	,0789	-,34021	-,02550
ÉT fiktív szem.eloszl	Equal variances assumed	2,356	,129	-,747	69	,458	-,01	,0131	-,03599	,01639
	Equal variances not assumed			-,777	57,85	,440	-,01	,0126	-,03504	,01544
ÉT tárgy eloszlás	Equal variances assumed	,285	,595	,645	69	,521	,0210	,0326	-,04406	,08614
	Equal variances not assumed			,646	68,15	,520	,0210	,0326	-,04392	,08601
Boldogság	Equal variances assumed	,118	,733	2,256	72	,027	1,108	,491	,129	2,087
	Equal variances not assumed			2,263	69,38	,027	1,108	,490	,131	2,085
Elégedettség	Equal variances assumed	,370	,545	1,605	72	,113	,851	,530	-,206	1,907
	Equal variances not assumed			1,629	71,48	,108	,851	,522	-,191	1,892
Beck Reménytelenség	Equal variances assumed	,901	,346	-,159	71	,117	-,909	,5732	-,20514	,23434
	Equal variances not assumed			-,162	70,7	,109	-,909	,5602	-,20255	,20847
MLQÉrtelem megléte	Equal variances assumed	1,173	,282	,813	71	,419	1,435	1,766	-,20853	4,9557
	Equal variances not assumed			,829	70,38	,410	1,435	1,731	-,20177	4,8881
MLQÉrtelem keresés	Equal variances assumed	,159	,691	-,148	71	,144	-,270	1,83	-,63485	,94848
	Equal variances not assumed			-,148	68,93	,144	-,270	1,826	-,63425	,94248
Anómia	Equal variances assumed	1,228	,272	-,191	72	,061	-,137	,7161	-,27927	,06242
	Equal variances not assumed			-,194	71,85	,056	-,137	,7027	-,27659	,03569
PSS	Equal variances assumed	,813	,370	-,273	71	,008	-,452	,1658	-,78243	-,12115
	Equal variances not assumed			-,271	65,06	,009	-,452	,1669	-,78506	-,11852
RSQÖnálló Független	Equal variances assumed	,035	,852	,936	71	,352	,718	,7671	-,81158	2,2476
	Equal variances not assumed			,942	68,33	,349	,718	,7619	-,80223	2,2382
RSQAggod almaskodás	Equal variances assumed	1,338	,251	-,774	71	,442	-,585	,7560	-,20924	,92266
	Equal variances not assumed			-,765	64,9	,447	-,585	,7644	-,21115	,94180
RSQ	Equal variances assumed	3,745	,057	1,206	72	,232	,5758	,4774	-,37597	1,5275

Kapcsolat	Equal variances not assumed			1,245	71,60	,217	,5758	,4626	-,34653	1,4980
TCI_ST1	Equal variances assumed	,613	,436	,008	72	,994	,0044	,5693	-1,1304	1,1392
	Equal variances not assumed			,008	71,15	,994	,0044	,5624	-1,117	1,1258
TCI_ST2	Equal variances assumed	,827	,366	-,283	72	,778	-,171	,6025	-1,3717	1,0302
	Equal variances not assumed			-,286	70,40	,776	-,171	,5979	-1,3630	1,0216
TCI_ST3	Equal variances assumed	,019	,892	-2,62	72	,011	-2,03	,7762	-3,579	-,48451
	Equal variances not assumed			-2,62	68,58	,011	-2,03	,7764	-3,581	-,48274
TCI_ST_Ö SSZ	Equal variances assumed	2,240	,139	-1,4	72	,166	-2,2	1,572	-5,332	,93563
	Equal variances not assumed			-1,43	71,90	,158	-2,2	1,541	-5,27	,87403
UCLAMag ányosság	Equal variances assumed	,011	,919	-1,67	68	,099	-3,18	1,904	-6,981	,61885
	Equal variances not assumed			-1,67	65,79	,100	-3,18	1,906	-6,986	,62400
Énhaté- konyság	Equal variances assumed	,245	,622	-,490	70	,626	-,607	1,239	-3,079	1,8639
	Equal variances not assumed			-,493	65,97	,624	-,607	1,233	-3,068	1,8535
OKK1fakt. Helykötődé	Equal variances assumed	,166	,685	1,253	69	,214	2,605	2,078	-1,5418	6,7507
	Equal variances not assumed			1,259	68,61	,212	2,605	2,068	-1,522	6,7312
OKK2faktor Szomszéd.	Equal variances assumed	,079	,780	1,083	69	,283	,5183	,4786	-,43643	1,4731
	Equal variances not assumed			1,079	66,62	,284	,5183	,4802	-,44019	1,4769
OKK3faktor Tárgyak	Equal variances assumed	4,527	,037	-1,27	69	,208	-,750	,5901	-1,9276	,42682
	Equal variances not assumed			-1,29	68,75	,201	-,750	,5817	-1,9109	,41010
Ellensé- gesség	Equal variances assumed	,052	,821	-2,22	68	,030	-2,08	,9344	-3,9395	-,21054
	Equal variances not assumed			-2,25	64,96	,028	-2,08	,924	-3,9204	-,22956

5.5-6.A két lelki otthonos klaszter összehasonlítása

5.5. melléklet: A két lelki otthonos klaszter összehasonlítása – Csoport statisztikák Group Statistics

	Klaszterek	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Szubjektív_egeszseg	Külső és lelki otthonos	57	3,88	1,019	,135
	Külső otthontalan lelki otthonos	48	2,94	1,119	,161
ÉT motívum szám	Külső és lelki otthonos	57	7,89	5,885	,779
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	4,57	2,776	,397
ÉT személy szám	Külső és lelki otthonos	57	4,37	4,835	,640
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	3,29	2,669	,381
ÉT hely szám	Külső és lelki otthonos	57	,72	,978	,129
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,51	,916	,131
ÉT tárgy szám	Külső és lelki otthonos	57	,47	,782	,104
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,18	,391	,056
ÉT fiktív szám	Külső és lelki otthonos	57	2,11	2,102	,278
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,43	,736	,105
ÉT fiktív személy szám	Külső és lelki otthonos	57	,23	,682	,090
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,04	,200	,029
ÉT fiktív hely szám	Külső és lelki otthonos	57	,23	,732	,097
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,12	,389	,056
ÉT_kötődésiindex	Külső és lelki otthonos	57	2,3733	,61151	,08100
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	2,5236	,96146	,13735
ÉT_szeparációsindex	Külső és lelki otthonos	57	,1288	,20123	,02665
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,3893	,38634	,05519
ÉThelyeloszlás	Külső és lelki otthonos	57	,0985	,14696	,01947
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,1036	,19241	,02749
ÉTvágyotthelyeloszlás	Külső és lelki otthonos	57	,0191	,05281	,00700
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,0269	,09202	,01315
ÉTvágyotteloszlás	Külső és lelki otthonos	57	,2838	,27217	,03605
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,1110	,22227	,03175
ÉTszemélyeloszlás	Külső és lelki otthonos	57	,5475	,34080	,04514

	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,7070	,32734	,04676
ÉT fiktív eloszlás	Külső és lelki otthonos	57	,0366	,14090	,01866
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,0119	,05893	,00842
ÉTtárgyeloszlás	Külső és lelki otthonos	57	,0538	,09287	,01230
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,0372	,09421	,01346
Boldogság	Külső és lelki otthonos	57	7,11	1,906	,252
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	5,20	2,483	,355
Elgedettség	Külső és lelki otthonos	57	6,86	2,108	,279
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	5,18	2,659	,380
Beck_Reménytelenség	Külső és lelki otthonos	57	1,7018	1,93617	,25645
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	3,0204	3,05839	,43691
MLQ_Értelem_meglét	Külső és lelki otthonos	56	25,6071	6,82689	,91228
	Külső otthontalan lelki otthonos	48	22,9792	8,57381	1,23752
MLQ_Értelem_keresés	Külső és lelki otthonos	57	21,1404	9,35689	1,23935
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	26,6531	8,60366	1,22909
Anómia	Külső és lelki otthonos	56	8,0000	2,89828	,38730
	Külső otthontalan lelki otthonos	48	10,1042	3,59219	,51849
PSS	Külső és lelki otthonos	57	1,3114	,70121	,09288
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	1,6582	1,01126	,14447
RSQ_Önállóság_Függetlenség	Külső és lelki otthonos	57	15,8246	4,12797	,54676
	Külső otthontalan lelki otthonos	48	16,5000	4,21244	,60801
RSQ_Aggodalmaskodás	Külső és lelki otthonos	57	7,0175	3,25955	,43174
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	6,8980	3,83104	,54729
RSQ_Kapcsolat	Külső és lelki otthonos	56	8,1786	2,21653	,29620
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	6,6735	2,54450	,36350
TCI_ST1	Külső és lelki otthonos	57	15,8246	2,53633	,33594
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	15,4286	3,00694	,42956
TCI_ST2	Külső és lelki otthonos	57	14,1754	2,46492	,32649
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	13,2857	2,51661	,35952
TCI_ST3	Külső és lelki otthonos	57	18,6491	3,56817	,47262
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	20,2857	3,30404	,47201
TCI_ST_ÖSSZ	Külső és lelki otthonos	57	48,6491	7,28867	,96541
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	49,0000	7,04746	1,00678
UCLA Magányosság	Külső és lelki otthonos	55	36,5455	7,01801	,94631
	Külső otthontalan lelki otthonos	45	40,5778	8,56655	1,27703
Énhatékonyság	Külső és lelki otthonos	56	31,9286	4,85370	,64860
	Külső otthontalan lelki otthonos	47	31,4468	5,42061	,79068
OKK 1faktor Helykötődés	Külső és lelki otthonos	56	27,8214	5,98212	,79939
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	24,1020	6,52956	,93279
OKK 2faktor Szomszdek	Külső és lelki otthonos	56	7,1250	2,18310	,29173
	Külső otthontalan lelki otthonos	49	7,3878	2,05970	,29424
OKK 3faktor Tárgyak	Külső és lelki otthonos	56	8,2500	2,03827	,27238
	Külső otthontalan lelki otthonos	47	8,3191	1,77061	,25827
Ellenségesség	Külső és lelki otthonos	56	11,9464	3,35976	,44897
	Külső otthontalan lelki otthonos	47	14,1489	3,25696	,47508

5.6. melléklet: A két lelki otthonos klaszter összehasonlítása – Független mintás T-róba

Independent Samples Test

Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means					
F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of

								rence	the Difference	
									Low er	Uppe r
Szubjektív egeszseg	Equal variances assumed	,735	,393	4,502	103	,000	,940	,209	0,526	1,354
	Equal variances not assumed			4,465	96,205	,000	,940	,210	0,522	1,357
ÉT Motivum szám	Equal variances assumed	5,083	,026	3,620	104	,000	3,323	,918	1,503	5,144
	Equal variances not assumed			3,800	82,315	,000	3,323	,875	1,584	5,063
ÉT személy szám	Equal variances assumed	3,000	,086	1,395	104	,166	1,083	,776	-,457	2,622
	Equal variances not assumed			1,453	89,605	,150	1,083	,745	-,398	2,564
ÉT hely szám	Equal variances assumed	,849	,359	1,130	104	,261	,209	,185	-,158	,576
	Equal variances not assumed			1,136	103,21	,259	,209	,184	-,156	,574
ÉT tárgy szám	Equal variances assumed	20,92	,000	2,355	104	,020	,290	,123	,046	,534
	Equal variances not assumed			2,465	84,978	,016	,290	,118	,056	,524
ÉT fiktív szám	Equal variances assumed	39,00	,000	5,309	104	,000	1,677	,316	1,050	2,303
	Equal variances not assumed			5,635	71,420	,000	1,677	,298	1,083	2,270
ÉT fiktív személy	Equal variances assumed	14,29	,000	1,854	104	,067	,187	,101	-,013	,388
	Equal variances not assumed			1,977	66,979	,052	,187	,095	-,002	,376
ÉT fiktív hely	Equal variances assumed	3,449	,066	,905	104	,367	,106	,117	-,126	,337
	Equal variances not assumed			,945	87,768	,347	,106	,112	-,117	,328
ÉT kötődési index	Equal variances assumed	1,131	,290	-,974	104	,332	-,150	,1544	-,456	,1558
	Equal variances not assumed			-,943	78,999	,349	-,150	,1595	-,468	,167
ÉTszepe- rációs index	Equal variances assumed	23,83	,000	-4,44	104	,000	-,260	,0587	-,377	-,144
	Equal variances not assumed			-4,25	69,747	,000	-,260	,0613	-,383	-,138
ÉT hely eloszlás	Equal variances assumed	2,046	,156	-,153	104	,879	-,005	,0330	-,071	,060
	Equal variances not assumed			-,150	89,025	,881	-,005	,0337	-,072	,0619
ÉT fiktív hely eloszlás	Equal variances assumed	1,572	,213	-,546	104	,586	-,008	,0143	-,036	,0206
	Equal variances not assumed			-,526	73,953	,601	-,008	,0149	-,038	,0219
ÉT fiktív eloszlás	Equal variances assumed	5,837	,017	3,544	104	,001	,1729	,0488	,0761	,2696
	Equal variances not assumed			3,598	103,75	,000	,1729	,0480	,0776	,2681
ÉT személy eloszlás	Equal variances assumed	,392	,533	-2,45	104	,016	-,159	,0652	-,289	-,030
	Equal variances not assumed			-2,45	102,7	,016	-,159	,0650	-,288	-,031
ÉT fiktív szem.eloszlás	Equal variances assumed	4,295	,041	1,144	104	,255	,0247	,0216	-,018	,0676
	Equal variances not assumed			1,207	77,368	,231	,0247	,0205	-,016	,0655
ÉT tárgy eloszlás	Equal variances assumed	,898	,346	,912	104	,364	,0166	,0182	-,02	,0527
	Equal variances not assumed			,911	101,17	,365	,0166	,0182	-,02	,0528
Boldogság	Equal variances assumed	4,400	,038	4,454	104	,000	1,901	,427	1,055	2,748
	Equal variances not assumed			4,367	89,291	,000	1,901	,435	1,036	2,766
Elégedettség	Equal variances assumed	5,777	,018	3,617	104	,000	1,676	,463	,757	2,595
	Equal variances not assumed			3,555	91,094	,001	1,676	,471	,740	2,612
Beck Rem- énytelenség	Equal variances assumed	16,42	,000	-2,69	104	,008	-1,32	,4904	-2,29	-,346
	Equal variances not assumed			-2,60	78,759	,011	-1,32	,5066	-2,33	-,310
MLQÉrtelem megléte	Equal variances assumed	3,283	,073	1,739	102	,085	2,628	1,511	-,369	5,625
	Equal variances not assumed			1,709	89,401	,091	2,628	1,537	-,427	5,683
MLQÉrtelem keresés	Equal variances assumed	1,380	,243	-3,14	104	,002	-5,51	1,757	-8,1	-2,03
	Equal variances not assumed			-3,16	103,51	,002	-5,51	1,745	-8,97	-2,05
Anómia	Equal variances assumed	5,033	,027	-3,31	102	,001	-2,10	,6366	-3,37	-,841
	Equal variances not assumed			-3,25	90,109	,002	-2,10	,6472	-3,39	-,818
PSS	Equal variances assumed	10,27	,002	-2,07	104	,041	-,347	,1672	-,678	-,015
	Equal variances not assumed			-2,02	83,633	,047	-,347	,1718	-,688	-,005
RSQ Önálló- Függetlenség	Equal variances assumed	,042	,839	-,827	103	,410	-,675	,8163	-2,29	,9434
	Equal variances not assumed			-,826	99,268	,411	-,675	,8177	-2,3	,9470
RSQ Aggo- dalmaskodás	Equal variances assumed	,681	,411	,174	104	,862	,1196	,6886	-1,25	1,485
	Equal variances not assumed			,172	94,847	,864	,1196	,6971	-1,26	1,504
RSQ Kapcsolat	Equal variances assumed	2,030	,157	3,240	103	,002	1,505	,4646	,5837	2,427
	Equal variances not assumed			3,210	95,976	,002	1,505	,4689	,5744	2,436
TCI_ST1	Equal variances assumed	2,015	,159	,736	104	,464	,396	,5384	-,672	1,464
	Equal variances not assumed			,726	94,402	,470	,396	,5453	-,687	1,479
TCI_ST2	Equal variances assumed	,064	,800	1,835	104	,069	,8897	,4849	-,072	1,851
	Equal variances not assumed			1,832	100,96	,070	,8897	,4856	-,074	1,853
TCI_ST3	Equal variances assumed	1,194	,277	-2,44	104	,017	-1,64	,6719	-2,97	-,304

	Equal variances not assumed			-2,45	103,41	,016	-1,64	,668	-2,96	-,312
TCI_ST	Equal variances assumed	,929	,337	-,251	104	,802	-,351	1,398	-3,12	2,422
ÖSSZ	Equal variances not assumed			-,252	102,54	,802	-,351	1,395	-3,12	2,416
UCLA	Equal variances assumed	2,634	,108	-2,59	98	,011	-4,03	1,558	-7,12	-,940
Magányosság	Equal variances not assumed			-2,54	84,764	,013	-4,03	1,589	-7,2	-,872
Énhatékony- ság	Equal variances assumed	,971	,327	,476	101	,635	,4818	1,013	-1,53	2,491
	Equal variances not assumed			,471	93,375	,639	,4818	1,023	-1,55	2,513
OKK 1faktor	Equal variances assumed	1,717	,193	3,046	103	,003	3,72	1,221	1,297	6,141
Helykötődés	Equal variances not assumed			3,028	98,179	,003	3,72	1,228	1,282	6,157
OKK 2faktor	Equal variances assumed	,785	,378	-,632	103	,529	-,263	,416	-1,09	,5622
Szomszédság	Equal variances not assumed			-,634	102,4	,527	-,263	,4144	-1,08	,5591
OKK 3faktor	Equal variances assumed	,172	,680	-,182	101	,856	-,069	,3800	-,823	,6847
Tárgyak	Equal variances not assumed			-,184	100,87	,854	-,069	,3754	-,814	,6755
Ellenséges- ség	Equal variances assumed	,033	,857	-3,36	101	,001	-2,20	,6555	-3,50	-,902
	Equal variances not assumed			-3,37	98,888	,001	-2,20	,6537	-3,5	-,905

6.7-8. A külső otthontalan klaszterek összehasonlítása

6.7. melléklet: A külső otthontalan klaszterek összehasonlítása – csoport statisztikák

Group Statistics

	Klaszterek	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Szubjektív egészség	Külső otthontalan lelki otthonos	48	2,94	1,119	,161
	Külső és lelki otthontalan	39	3,21	1,151	,184
ÉT Motívum szám	Külső otthontalan lelki otthonos	49	4,57	2,776	,397
	Külső és lelki otthontalan	38	4,00	2,230	,362
ÉT személy szám	Külső otthontalan lelki otthonos	49	3,29	2,669	,381
	Külső és lelki otthontalan	38	2,55	2,063	,335
ÉT hely szám	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,51	,916	,131
	Külső és lelki otthontalan	38	,50	,830	,135
ÉT tárgy szám	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,18	,391	,056
	Külső és lelki otthontalan	38	,24	,490	,079
ÉT fiktív szám	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,43	,736	,105
	Külső és lelki otthontalan	38	,71	1,088	,177
ÉT fiktív személy szám	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,04	,200	,029
	Külső és lelki otthontalan	38	,08	,273	,044
ÉT fiktív hely	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,12	,389	,056
	Külső és lelki otthontalan	38	,05	,226	,037
ÉT kötődési index	Külső otthontalan lelki otthonos	49	2,5236	,96146	,13735
	Külső és lelki otthontalan	38	2,0978	,74768	,12129
ÉT szeparációs index	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,3893	,38634	,05519
	Külső és lelki otthontalan	37	,5697	,62753	,10317
ÉT hely eloszlás	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,1036	,19241	,02749
	Külső és lelki otthontalan	38	,1200	,19962	,03238
ÉT fiktív hely eloszlás	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,0269	,09202	,01315
	Külső és lelki otthontalan	38	,0088	,04240	,00688
ÉT fiktív eloszlás	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,1110	,22227	,03175
	Külső és lelki otthontalan	38	,1604	,23107	,03748
ÉT személy eloszlás	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,7070	,32734	,04676
	Külső és lelki otthontalan	38	,6455	,35124	,05698
ÉT fiktív személy eloszlás	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,0119	,05893	,00842
	Külső és lelki otthontalan	38	,0175	,06756	,01096
ÉT tárgy eloszlás	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,0372	,09421	,01346
	Külső és lelki otthontalan	38	,0599	,13914	,02257

Boldogság	Külső otthontalan lelki otthonos	49	5,20	2,483	,355
	Külső és lelki otthontalan	41	4,20	2,124	,332
Elégedettség	Külső otthontalan lelki otthonos	49	5,18	2,659	,380
	Külső és lelki otthontalan	41	3,63	2,395	,374
Beck Reménytelenség	Külső otthontalan lelki otthonos	49	3,0204	3,05839	,43691
	Külső és lelki otthontalan	41	3,6585	2,61352	,40816
MLQ Értelem megléte	Külső otthontalan lelki otthonos	48	22,9792	8,57381	1,23752
	Külső és lelki otthontalan	41	22,6585	7,97060	1,24480
MLQ Értelem keresés	Külső otthontalan lelki otthonos	49	26,6531	8,60366	1,22909
	Külső és lelki otthontalan	40	25,7000	7,85836	1,24252
Anómia	Külső otthontalan lelki otthonos	48	10,1042	3,59219	,51849
	Külső és lelki otthontalan	41	11,2439	3,28467	,51298
PSS	Külső otthontalan lelki otthonos	49	1,6582	1,01126	,14447
	Külső és lelki otthontalan	41	2,1159	,68715	,10732
RSQ Önállóság-Függetlenség	Külső otthontalan lelki otthonos	48	16,5000	4,21244	,60801
	Külső és lelki otthontalan	41	16,2195	3,32800	,51975
RSQ Aggodalmaskodás	Külső otthontalan lelki otthonos	49	6,8980	3,83104	,54729
	Külső és lelki otthontalan	40	8,1000	3,04496	,48145
RSQ Kapcsolat	Külső otthontalan lelki otthonos	49	6,6735	2,54450	,36350
	Külső és lelki otthontalan	41	7,0000	2,28035	,35613
TCI_ST1	Külső otthontalan lelki otthonos	49	15,4286	3,00694	,42956
	Külső és lelki otthontalan	41	15,2683	2,54975	,39820
TCI_ST2	Külső otthontalan lelki otthonos	49	13,2857	2,51661	,35952
	Külső és lelki otthontalan	41	14,1707	2,65426	,41453
TCI_ST3	Külső otthontalan lelki otthonos	49	20,2857	3,30404	,47201
	Külső és lelki otthontalan	41	20,2439	3,31497	,51771
TCI_ST ÖSSZ	Külső otthontalan lelki otthonos	49	49,0000	7,04746	1,00678
	Külső és lelki otthontalan	41	49,6829	7,23339	1,12967
UCLA Magányosság	Külső otthontalan lelki otthonos	45	40,5778	8,56655	1,27703
	Külső és lelki otthontalan	38	42,8684	7,90542	1,28243
Énhatékonyság	Külső otthontalan lelki otthonos	47	31,4468	5,42061	,79068
	Külső és lelki otthontalan	41	30,3171	5,28885	,82598
OKK 1faktor Helykötődés	Külső otthontalan lelki otthonos	49	24,1020	6,52956	,93279
	Külső és lelki otthontalan	38	20,7895	9,00198	1,46031
OKK 2faktor Szomszédság	Külső otthontalan lelki otthonos	49	7,3878	2,05970	,29424
	Külső és lelki otthontalan	38	6,4211	1,96773	,31921
OKK 3faktor Tárgyak	Külső otthontalan lelki otthonos	47	8,3191	1,77061	,25827
	Külső és lelki otthontalan	38	7,4474	2,69832	,43773
Ellenségesség	Külső otthontalan lelki otthonos	47	14,1489	3,25696	,47508
	Külső és lelki otthontalan	40	15,3750	3,99158	,63112

6.8. melléklet: A külső otthontalan klaszterek összehasonlítása – Független mintás T-próba

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Szubjektív egészs.	Equal variances assumed	,080	,778	-1,095	85	,276	-,268	,244	-,753	,218
	Equal variances not assumed			-1,092	80,41	,278	-,268	,245	-,755	,220
ÉTMotívumszám	Equal variances assumed	3,323	,072	1,035	85	,303	,571	,552	-,526	1,669
	Equal variances not assumed			1,064	84,88	,290	,571	,537	-,496	1,639
ÉTszevályszám	Equal variances assumed	1,786	,185	1,399	85	,165	,733	,524	-,309	1,775
	Equal variances not assumed			1,445	85,00	,152	,733	,507	-,276	1,742
ÉT helyszám	Equal variances assumed	,044	,834	,054	85	,957	,010	,190	-,368	,388
	Equal variances not assumed			,054	82,88	,957	,010	,188	-,363	,384
ÉT tárgy szám	Equal variances assumed	1,537	,218	-,563	85	,575	-,053	,094	-,241	,135
	Equal variances not assumed			-,547	69,57	,586	-,053	,097	-,247	,141
ÉT fiktív szám	Equal variances assumed	5,256	,024	-1,439	85	,154	-,282	,196	-,671	,108
	Equal variances not assumed			-1,372	61,90	,175	-,282	,205	-,693	,129
ÉT fiktív személy	Equal variances assumed	2,292	,134	-,752	85	,454	-,038	,051	-,139	,063
	Equal variances not assumed			-,723	65,40	,472	-,038	,053	-,143	,067
ÉT fiktív hely	Equal variances assumed	4,098	,046	,984	85	,328	,070	,071	-,071	,211
	Equal variances not assumed			1,048	79,41	,298	,070	,067	-,063	,202
Étkötődési ind.	Equal variances assumed	,001	,972	2,252	85	,027	,4259	,1891	,04987	,80185
	Equal variances not assumed			2,324	84,99	,023	,4259	,1832	,06153	,79019
ÉT szep. index	Equal variances assumed	3,604	,061	-1,644	84	,104	-,181	,1098	-,39877	,03784
	Equal variances not assumed			-1,542	56,11	,129	-,18	,1170	-,41483	,05391
ÉT hely eloszlás	Equal variances assumed	,623	,432	-,387	85	,700	-,016	,0423	-,10043	,06769
	Equal variances not assumed			-,385	78,22	,701	-,016	,0425	-,10093	,06819
ÉT fiktív hely elo.	Equal variances assumed	5,262	,024	1,126	85	,264	,0182	,0161	-,01391	,05021
	Equal variances not assumed			1,223	70,98	,225	,0182	,0148	-,01144	,04773
ÉT fiktív eloszlás	Equal variances assumed	1,678	,199	-1,012	85	,315	-,049	,0489	-,14664	,04774
	Equal variances not assumed			-1,007	78,14	,317	-,049	,0491	-,14725	,04835
ÉT szem. eloszlás	Equal variances assumed	,982	,325	,841	85	,402	,0615	,0731	-,08378	,20671
	Equal variances not assumed			,834	76,78	,407	,0615	,0737	-,08532	,20825
ÉTfiktív szem. elo.	Equal variances assumed	,605	,439	-,415	85	,679	-,006	,0136	-,03264	,02136
	Equal variances not assumed			-,408	73,75	,684	-,006	,0138	-,03318	,02190
ÉT tárgy eloszlás	Equal variances assumed	3,345	,071	-,905	85	,368	-,023	,0251	-,07251	,02714
	Equal variances not assumed			-,863	61,95	,391	-,023	,0263	-,07522	,02985
Boldogság	Equal variances assumed	,610	,437	2,049	88	,043	1,009	,492	,030	1,988
	Equal variances not assumed			2,078	87,95	,041	1,009	,486	,044	1,974
Elégedettség	Equal variances assumed	1,227	,271	2,879	88	,005	1,550	,538	,480	2,619
	Equal variances not assumed			2,906	87,5	,005	1,550	,533	,490	2,609
BeckRem énytelen.	Equal variances assumed	1,770	,187	-1,052	88	,295	-,638	,6063	-,1843	,56685
	Equal variances not assumed			-1,067	87,95	,289	-,638	,5979	-,1826	,55009
MLQÉrtel meg.	Equal variances assumed	,192	,663	,182	87	,856	,3206	1,765	-,3,188	3,8297
	Equal variances not assumed			,183	86,35	,855	,3206	1,755	-,3,169	3,8098
MLQ Ért. keresés	Equal variances assumed	,412	,523	,540	87	,590	,9531	1,764	-,2,553	4,4591
	Equal variances not assumed			,545	85,87	,587	,9531	1,748	-,2,5214	4,4275
Anómia	Equal variances assumed	1,084	,301	-1,552	87	,124	-1,14	,7346	-,2,6	,32029
	Equal variances not assumed			-1,563	86,58	,122	-1,14	,7294	-,2,59	,31006
PSS	Equal variances assumed	8,951	,004	-2,460	88	,016	-,458	,1860	-,82737	-,08801
	Equal variances not assumed			-2,543	84,66	,013	-,458	,18	-,81553	-,09985
RSQÖnálló-Függet	Equal variances assumed	1,664	,200	,344	87	,731	,2805	,8148	-,1,339	1,8999
	Equal variances not assumed			,351	86,51	,727	,2805	,7999	-,1,31	1,8705
RSQAgg odalmas	Equal variances assumed	2,795	,098	-1,611	87	,111	-1,20	,7459	-,2,6847	,28060
	Equal variances not assumed			-1,649	86,95	,103	-1,20	,7289	-,2,6509	,24678
RSQKap	Equal variances assumed	,891	,348	-,635	88	,527	-,327	,5139	-,1,348	,69474

csolat	Equal variances not assumed			-,642	87,56	,523	-,327	,5089	-1,338	,68484
TCI_ST1	Equal variances assumed	1,612	,208	,270	88	,788	,1603	,5944	-1,021	1,3415
	Equal variances not assumed			,274	87,98	,785	,1603	,5857	-1,0037	1,3243
TCI_ST2	Equal variances assumed	,678	,413	-1,621	88	,109	-,885	,5461	-1,970	,20023
	Equal variances not assumed			-1,613	83,46	,111	-,885	,5487	-1,976	,20626
TCI_ST3	Equal variances assumed	,156	,694	,060	88	,953	,0418	,7004	-1,3500	1,4337
	Equal variances not assumed			,060	85,12	,953	,0418	,7006	-1,3511	1,4347
TCI_ST_	Equal variances assumed	,831	,365	-,452	88	,652	-,683	1,51	-3,6830	2,3172
	Equal variances not assumed			-,451	84,40	,653	-,683	1,513	-3,6919	2,3260
UCLA Magány.	Equal variances assumed	,225	,637	-1,257	81	,212	-2,29	1,822	-5,9163	1,3350
	Equal variances not assumed			-1,266	80,34	,209	-2,29	1,81	-5,8920	1,3107
Énhatéko nyság	Equal variances assumed	,005	,941	,986	86	,327	1,13	1,146	-1,1472	3,4066
	Equal variances not assumed			,988	84,90	,326	1,13	1,143	-1,1437	3,4032
OKK1fak Helyköt.	Equal variances assumed	6,347	,014	1,989	85	,050	3,313	1,665	,00158	6,6236
	Equal variances not assumed			1,912	65,01	,060	3,313	1,733	-,14808	6,7732
OKK2fak Szomsz.	Equal variances assumed	,002	,967	2,214	85	,030	,9667	,4367	,09847	1,8349
	Equal variances not assumed			2,227	81,33	,029	,9667	,4341	,10296	1,8304
OKK3fak Tárgyak	Equal variances assumed	13,53	,000	1,790	83	,077	,8718	,487	-,09683	1,8404
	Equal variances not assumed			1,715	61,27	,091	,8718	,5082	-,14441	1,888
Ellensé- gesség	Equal variances assumed	1,447	,232	-1,578	85	,118	-1,23	,7772	-2,7712	,31911
	Equal variances not assumed			-1,552	75,24	,125	-1,23	,79	-2,7996	,34751

6.9-10. A külső otthonos klaszterek összehasonlítása

6.9. melléklet: A külső otthonos klaszterek összehasonlítása – csoport statisztikák

Group Statistics

	Klaszterek	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Szubjektív egeszseg	Külső és lelki otthonos	57	3,88	1,019	,135
	Külső otthonos lelki otthontalan	32	3,44	,948	,168
ÉT Motivum szám	Külső és lelki otthonos	57	7,89	5,885	,779
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	8,52	8,906	1,550
ÉT személy szám	Külső és lelki otthonos	57	4,37	4,835	,640
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	4,55	8,679	1,511
ÉT hely szám	Külső és lelki otthonos	57	,72	,978	,129
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	1,21	1,293	,225
ÉT tárgy szám	Külső és lelki otthonos	57	,47	,782	,104
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,61	1,029	,179
ÉT fiktív szám	Külső és lelki otthonos	57	2,11	2,102	,278
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	1,79	2,190	,381
ÉT fiktív személy szám	Külső és lelki otthonos	57	,23	,682	,090
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,06	,242	,042
ÉT fiktív hely szám	Külső és lelki otthonos	57	,23	,732	,097
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,42	,708	,123
ÉT_kötődésiindex	Külső és lelki otthonos	57	2,3733	,61151	,08100
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	2,3806	,43902	,07642
ÉT_szeperációsindex	Külső és lelki otthonos	57	,1288	,20123	,02665
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,3599	,27084	,04715
ÉThelyeloszlás	Külső és lelki otthonos	57	,0985	,14696	,01947
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,2067	,23169	,04033
ÉTvágyotthelyeloszlás	Külső és lelki otthonos	57	,0191	,05281	,00700
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,0563	,11150	,01941
ÉTvágyotteloszlás	Külső és lelki otthonos	57	,2838	,27217	,03605
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,2083	,20500	,03569
ÉTszemélyeloszlás	Külső és lelki otthonos	57	,5475	,34080	,04514
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,4626	,31332	,05454

ÉT fiktív eloszlás	Külső és lelki otthonos	57	,0366	,14090	,01866
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,0077	,03584	,00624
ÉTtárgyeloszlás	Külső és lelki otthonos	57	,0538	,09287	,01230
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,0809	,13478	,02346
Boldogság	Külső és lelki otthonos	57	7,11	1,906	,252
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	5,30	2,069	,360
Elgedettség	Külső és lelki otthonos	57	6,86	2,108	,279
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	4,48	2,093	,364
Beck Reménytelenség	Külső és lelki otthonos	57	1,7018	1,93617	,25645
	Külső otthonos lelki otthontalan	32	2,7500	2,17018	,38364
MLQ Értelem meglét	Külső és lelki otthonos	56	25,6071	6,82689	,91228
	Külső otthonos lelki otthontalan	32	24,0938	6,80777	1,20346
MLQ Értelem keresés	Külső és lelki otthonos	57	21,1404	9,35689	1,23935
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	23,0000	7,68521	1,33782
Anómia	Külső és lelki otthonos	56	8,0000	2,89828	,38730
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	9,8788	2,75860	,48021
PSS	Külső és lelki otthonos	57	1,3114	,70121	,09288
	Külső otthonos lelki otthontalan	32	1,6641	,72292	,12780
RSQ Önállóság - Függetlenség	Külső és lelki otthonos	57	15,8246	4,12797	,54676
	Külső otthonos lelki otthontalan	32	16,9375	3,15142	,55710
RSQ Aggodalmaskodás	Külső és lelki otthonos	57	7,0175	3,25955	,43174
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	7,5152	3,41066	,59372
RSQ Kapcsolat	Külső és lelki otthonos	56	8,1786	2,21653	,29620
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	7,5758	1,69614	,29526
TCI_ST1	Külső és lelki otthonos	57	15,8246	2,53633	,33594
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	15,2727	2,28135	,39713
TCI_ST2	Külső és lelki otthonos	57	14,1754	2,46492	,32649
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	14,0000	2,47487	,43082
TCI_ST3	Külső és lelki otthonos	57	18,6491	3,56817	,47262
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	18,2121	3,32376	,57859
TCI_ST_ÖSSZ	Külső és lelki otthonos	57	48,6491	7,28867	,96541
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	47,4848	6,02143	1,04820
UCLA Magányosság	Külső és lelki otthonos	55	36,5455	7,01801	,94631
	Külső otthonos lelki otthontalan	32	39,6875	7,97349	1,40953
Énhatékonyság	Külső és lelki otthonos	56	31,9286	4,85370	,64860
	Külső otthonos lelki otthontalan	31	29,7097	5,09374	,91486
OKK 1faktor Helykötődés	Külső és lelki otthonos	56	27,8214	5,98212	,79939
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	23,3939	8,41479	1,46483
OKK 2faktor Szomszédok	Külső és lelki otthonos	56	7,1250	2,18310	,29173
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	6,9394	2,06063	,35871
OKK 3faktor Tárgyak	Külső és lelki otthonos	56	8,2500	2,03827	,27238
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	6,6970	2,20064	,38308
Ellenségesség	Külső és lelki otthonos	56	11,9464	3,35976	,44897
	Külső otthonos lelki otthontalan	30	13,3000	3,69669	,67492

6.10. melléklet: A külső otthonos klaszterek összehasonlítása – Független mintás T-próba
Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Szubj. egészség	Equal variances assumed	,023	,880	2,002	87	,048	,440	,220	,003	,876
	Equal variances not assumed			2,043	68,323	,045	,440	,215	,010	,869
ÉT Mot. szám	Equal variances assumed	1,017	,316	-,398	88	,692	-,620	1,560	-3,72	2,48
	Equal variances not assumed			-,358	48,453	,722	-,620	1,735	-4,11	2,87
ÉT szem. szám	Equal variances assumed	,363	,548	-,124	88	,901	-,177	1,422	-3,00	2,65
	Equal variances not assumed			-,108	43,728	,915	-,177	1,641	-3,49	3,13
ÉT hely szám	Equal variances assumed	,923	,339	-2,043	88	,044	-,493	,241	-,972	-,01
	Equal variances not assumed			-1,898	53,337	,063	-,493	,260	-1,01	,028
ÉT tárgy szám	Equal variances assumed	1,397	,240	-,688	88	,493	-,132	,192	-,515	,250
	Equal variances not assumed			-,640	53,537	,525	-,132	,207	-,547	,282
ÉT fiktív szám	Equal variances assumed	,015	,904	,680	88	,498	,317	,467	-,610	1,25
	Equal variances not assumed			,672	64,704	,504	,317	,472	-,626	1,26
ÉT fiktív személy	Equal variances assumed	7,606	,007	1,359	88	,178	,167	,123	-,077	,412
	Equal variances not assumed			1,680	76,708	,097	,167	,100	-,031	,366
ÉT fiktív hely	Equal variances assumed	2,645	,107	-1,239	88	,219	-,196	,158	-,511	,118
	Equal variances not assumed			-1,250	68,797	,215	-,196	,157	-,509	,117
ÉT kötő. index	Equal variances assumed	4,216	,043	-,060	88	,952	-,007	,12140	-,249	,234
	Equal variances not assumed			-,066	83,826	,948	-,007	,11136	-,229	,215
ÉTszepear index	Equal variances assumed	9,524	,003	-4,612	88	,000	-,231	,05009	-,331	-,13
	Equal variances not assumed			-4,266	52,649	,000	-,231	,05416	-,34	-,12
ÉT hely eloszlás	Equal variances assumed	5,816	,018	-2,710	88	,008	-,108	,03990	-,187	-,03
	Equal variances not assumed			-2,415	47,181	,020	-,108	,04478	-,198	-,02
ÉT fiktív hely elo.	Equal variances assumed	13,231	,000	-2,145	88	,035	-,037	,01736	-,072	-,00
	Equal variances not assumed			-1,805	40,462	,079	-,037	,02063	-,079	,004
ÉT fiktív eloszlás	Equal variances assumed	3,940	,050	1,382	88	,170	,076	,05465	-,033	,184
	Equal variances not assumed			1,489	81,900	,140	,076	,05073	-,025	,176
ÉT szem. eloszlás	Equal variances assumed	1,255	,266	1,172	88	,244	,085	,07242	-,059	,229
	Equal variances not assumed			1,199	71,643	,234	,085	,07080	-,056	,226
ÉT fiktív szem. elo.	Equal variances assumed	4,685	,033	1,153	88	,252	,029	,02504	-,021	,079
	Equal variances not assumed			1,467	67,736	,147	,029	,01968	-,010	,068
ÉT tárgy eloszlás	Equal variances assumed	5,324	,023	-1,128	88	,263	-,027	,02406	-,075	,021
	Equal variances not assumed			-1,024	49,856	,311	-,027	,02649	-,080	,026
Boldogság	Equal variances assumed	,815	,369	4,190	88	,000	1,80	,430	,947	2,66
	Equal variances not assumed			4,098	62,536	,000	1,80	,440	,923	2,68
Elégedettség	Equal variances assumed	,218	,641	5,163	88	,000	2,38	,460	1,46	3,29
	Equal variances not assumed			5,173	67,340	,000	2,38	,459	1,46	3,29
BeckRem énytelen	Equal variances assumed	2,432	,123	-2,346	87	,021	-1,05	,44679	-1,94	-,16
	Equal variances not assumed			-2,272	58,436	,027	-1,05	,46146	-1,97	-,12
MLQÉrtelen meg.	Equal variances assumed	,010	,920	1,001	86	,319	1,51	1,5113	-1,49	4,52
	Equal variances not assumed			1,002	64,803	,320	1,51	1,5102	-1,50	4,53
MLQÉrtelen kere.	Equal variances assumed	4,514	,036	-,968	88	,336	-1,86	1,9218	-5,68	1,96
	Equal variances not assumed			-1,020	77,765	,311	-1,86	1,8237	-5,49	1,77
Anómia	Equal variances assumed	,044	,835	-3,006	87	,003	-1,88	,62494	-3,12	-,64
	Equal variances not assumed			-3,045	69,950	,003	-1,88	,61693	-3,11	-,65
PSS	Equal variances assumed	,748	,389	-2,252	87	,027	-,353	,15662	-,664	-,04

	Equal variances not assumed			-2,232	62,711	,029	-,353	,15798	-,668	-,04
RSQÖnál	Equal variances assumed	,833	,364	-1,323	87	,189	-1,11	,84134	-2,79	,559
Függetl.	Equal variances not assumed			-1,426	78,939	,158	-1,11	,78058	-2,67	,441
RSQAgg	Equal variances assumed	,035	,853	-,686	88	,494	-,498	,72519	-1,94	,944
odalmas.	Equal variances not assumed			-,678	64,486	,500	-,498	,73410	-1,96	,969
RSQKap	Equal variances assumed	2,351	,129	1,346	87	,182	,603	,44782	-,287	1,49
csolat	Equal variances not assumed			1,441	81,054	,153	,603	,41822	-,229	1,43
TCI_ST1	Equal variances assumed	,654	,421	1,031	88	,305	,552	,53519	-,512	1,62
	Equal variances not assumed			1,061	72,864	,292	,552	,52017	-,485	1,59
TCI_ST2	Equal variances assumed	,006	,939	,325	88	,746	,175	,53997	-,898	1,25
	Equal variances not assumed			,325	66,732	,747	,175	,54055	-,904	1,25
TCI_ST3	Equal variances assumed	,255	,615	,574	88	,568	,437	,76149	-1,08	1,95
	Equal variances not assumed			,585	70,909	,560	,437	,74708	-1,05	1,93
TCI_ST_	Equal variances assumed	2,283	,134	,776	88	,440	1,16	1,4995	-1,82	4,14
ÖSSZ	Equal variances not assumed			,817	77,464	,416	1,16	1,4250	-1,67	4,00
UCLA	Equal variances assumed	1,350	,249	-1,915	85	,059	-3,14	1,6410	-6,40	,121
Magány	Equal variances not assumed			-1,851	58,429	,069	-3,14	1,6977	-6,54	,256
Énhaté-	Equal variances assumed	,081	,777	2,007	85	,048	2,22	1,1058	,020	4,42
konyság	Equal variances not assumed			1,979	59,533	,052	2,22	1,1215	-,025	4,46
OKK1fak	Equal variances assumed	9,606	,003	2,892	87	,005	4,43	1,531	1,38	7,47
Helyköt.	Equal variances not assumed			2,653	51,254	,011	4,43	1,6688	1,08	7,78
OKK2fak	Equal variances assumed	,320	,573	,395	87	,693	,186	,46938	-,747	1,12
Szomsz.	Equal variances not assumed			,401	70,408	,689	,186	,46236	-,736	1,11
OKK3fak	Equal variances assumed	,109	,742	3,371	87	,001	1,55	,46073	,637	2,47
Tárgyak	Equal variances not assumed			3,304	63,143	,002	1,55	,47004	,614	2,49
Ellensé-	Equal variances assumed	1,101	,297	-1,719	84	,089	-1,35	,78731	-2,92	,212
gesség	Equal variances not assumed			-1,670	54,697	,101	-1,35	,81061	-2,98	,271

6.11-12. A külső otthontalan lelki otthonos és a külső otthonos lelki otthontalan klaszterek összehasonlítása

6.11. melléklet: A külső otthontalan lelki otthonos és a külső otthonos lelki otthontalan klaszterek összehasonlítása a konstruktumok mentén – Csoport statisztikák

Group Statistics

	Klaszterek	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Szubjektív egészség	Külső otthontalan lelki otthonos	48	2,94	1,119	,161
	Külső otthonos lelki otthontalan	32	3,44	,948	,168
ÉT Motívum szám	Külső otthontalan lelki otthonos	49	4,57	2,776	,397
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	8,52	8,906	1,550
ÉT személy szám	Külső otthontalan lelki otthonos	49	3,29	2,669	,381
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	4,55	8,679	1,511
ÉT hely szám	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,51	,916	,131
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	1,21	1,293	,225
ÉT tárgy szám	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,18	,391	,056
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,61	1,029	,179
ÉT fiktív szám	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,43	,736	,105
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	1,79	2,190	,381
ÉT fiktív személy	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,04	,200	,029
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,06	,242	,042
ÉT fiktív hely	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,12	,389	,056
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,42	,708	,123
ÉT kötődési index	Külső otthontalan lelki otthonos	49	2,5236	,96146	,13735
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	2,3806	,43902	,07642

ÉT szeparációs index	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,3893	,38634	,05519
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,3599	,27084	,04715
ÉT hely eloszlás	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,1036	,19241	,02749
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,2067	,23169	,04033
ÉT fiktív hely eloszlás	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,0269	,09202	,01315
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,0563	,11150	,01941
ÉT fiktív eloszlás	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,1110	,22227	,03175
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,2083	,20500	,03569
ÉT személy eloszlás	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,7070	,32734	,04676
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,4626	,31332	,05454
ÉT fiktív eloszlás	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,0119	,05893	,00842
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,0077	,03584	,00624
ÉT tárgy eloszlás	Külső otthontalan lelki otthonos	49	,0372	,09421	,01346
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	,0809	,13478	,02346
Boldogság	Külső otthontalan lelki otthonos	49	5,20	2,483	,355
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	5,30	2,069	,360
Elégedettség	Külső otthontalan lelki otthonos	49	5,18	2,659	,380
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	4,48	2,093	,364
Beck Reménytelenség	Külső otthontalan lelki otthonos	49	3,0204	3,05839	,43691
	Külső otthonos lelki otthontalan	32	2,7500	2,17018	,38364
MLQ Értelem megléte	Külső otthontalan lelki otthonos	48	22,9792	8,57381	1,23752
	Külső otthonos lelki otthontalan	32	24,0938	6,80777	1,20346
MLQ Értelem keresés	Külső otthontalan lelki otthonos	49	26,6531	8,60366	1,22909
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	23,0000	7,68521	1,33782
Anómia	Külső otthontalan lelki otthonos	48	10,1042	3,59219	,51849
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	9,8788	2,75860	,48021
PSS	Külső otthontalan lelki otthonos	49	1,6582	1,01126	,14447
	Külső otthonos lelki otthontalan	32	1,6641	,72292	,12780
RSQ Önállóság Függetlenség	Külső otthontalan lelki otthonos	48	16,5000	4,21244	,60801
	Külső otthonos lelki otthontalan	32	16,9375	3,15142	,55710
RSQ Aggodalmaskodás	Külső otthontalan lelki otthonos	49	6,8980	3,83104	,54729
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	7,5152	3,41066	,59372
RSQ Kapcsolat	Külső otthontalan lelki otthonos	49	6,6735	2,54450	,36350
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	7,5758	1,69614	,29526
TCI_ST1	Külső otthontalan lelki otthonos	49	15,4286	3,00694	,42956
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	15,2727	2,28135	,39713
TCI_ST2	Külső otthontalan lelki otthonos	49	13,2857	2,51661	,35952
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	14,0000	2,47487	,43082
TCI_ST3	Külső otthontalan lelki otthonos	49	20,2857	3,30404	,47201
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	18,2121	3,32376	,57859
TCI_ST_ÖSSZ	Külső otthontalan lelki otthonos	49	49,0000	7,04746	1,00678
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	47,4848	6,02143	1,04820
UCLA Magányosság	Külső otthontalan lelki otthonos	45	40,5778	8,56655	1,27703
	Külső otthonos lelki otthontalan	32	39,6875	7,97349	1,40953
Énhatékonyság	Külső otthontalan lelki otthonos	47	31,4468	5,42061	,79068
	Külső otthonos lelki otthontalan	31	29,7097	5,09374	,91486
OKK 1faktor Helykötődés	Külső otthontalan lelki otthonos	49	24,1020	6,52956	,93279
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	23,3939	8,41479	1,46483
OKK 2faktor Szomszdek	Külső otthontalan lelki otthonos	49	7,3878	2,05970	,29424
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	6,9394	2,06063	,35871
OKK 3faktor Tárgyak	Külső otthontalan lelki otthonos	47	8,3191	1,77061	,25827
	Külső otthonos lelki otthontalan	33	6,6970	2,20064	,38308
Ellenségesség	Külső otthontalan lelki otthonos	47	14,1489	3,25696	,47508
	Külső otthonos lelki otthontalan	30	13,3000	3,69669	,67492

6.12. melléklet: A külső otthonatlan lelki otthonos és a külső otthonos lelki otthonatlan klaszterek összehasonlítása a konstruktumok mentén – Független mintás T-próba
Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Szubjektív egészség	Equal variances assumed	,427	,515	-2,078	78	,041	,500	,241	-,979	-,021
	Equal variances not assumed			-2,148	73,5	,035	,500	,233	-,964	-,036
ÉTMotívum szám	Equal variances assumed	6,647	,012	-2,905	80	,005	-3,944	1,36	-6,65	-1,24
	Equal variances not assumed			-2,464	36,2	,019	-3,944	1,60	-7,19	-,699
ÉTszemély szám	Equal variances assumed	2,285	,135	-,954	80	,343	-1,260	1,32	-3,89	1,37
	Equal variances not assumed			-,808	36,1	,424	-1,260	1,56	-4,42	1,90
ÉT hely szám	Equal variances assumed	2,332	,131	-2,879	80	,005	-,702	,244	-1,19	-,217
	Equal variances not assumed			-2,696	53,2	,009	-,702	,260	-1,22	-,180
ÉT tárgy szám	Equal variances assumed	20,406	,000	-2,613	80	,011	-,422	,162	-,744	-,101
	Equal variances not assumed			-2,251	38,3	,030	-,422	,188	-,802	-,043
ÉT fiktív szám	Equal variances assumed	27,123	,000	-4,030	80	,000	-1,359	,337	-2,03	-,688
	Equal variances not assumed			-3,437	36,9	,001	-1,359	,396	-2,16	-,558
ÉT fiktív személy	Equal variances assumed	,650	,422	-,403	80	,688	-,020	,049	-,117	,078
	Equal variances not assumed			-,388	59,7	,699	-,020	,051	-,122	,082
ÉT fiktív hely	Equal variances assumed	23,119	,000	-2,482	80	,015	-,302	,122	-,544	-,060
	Equal variances not assumed			-2,231	45,1	,031	-,302	,135	-,574	-,029
ÉTkötődési index	Equal variances assumed	3,905	,052	,799	80	,427	,14302	,179	-,213	,499
	Equal variances not assumed			,910	72	,366	,14302	,157	-,170	,456
ÉT szep. index	Equal variances assumed	3,552	,063	,379	80	,706	,02940	,078	-,125	,184
	Equal variances not assumed			,405	79,8	,687	,02940	,073	-,115	,174
ÉT hely eloszlás	Equal variances assumed	1,019	,316	-2,190	80	,031	-,1031	,047	-,197	-,009
	Equal variances not assumed			-2,112	60,0	,039	-,1031	,049	-,201	-,005
ÉT fiktív eloszlás	Equal variances assumed	3,017	,086	-1,303	80	,196	-,0294	,023	-,074	,016
	Equal variances not assumed			-1,255	59,7	,214	-,0294	,023	-,076	,017
ÉT fiktív eloszlás	Equal variances assumed	,148	,701	-2,005	80	,048	-,0973	,049	-,194	-,001
	Equal variances not assumed			-2,037	72,5	,045	-,0973	,048	-,193	-,002
ÉTszemély eloszlás	Equal variances assumed	,285	,595	3,371	80	,001	,24432	,072	,100	,389
	Equal variances not assumed			3,401	70,8	,001	,24432	,072	,101	,388
ÉT fiktív eloszlás	Equal variances assumed	,618	,434	,363	80	,718	,00416	,011	-,019	,027
	Equal variances not assumed			,397	79,3	,692	,00416	,010	-,017	,025
ÉT tárgy eloszlás	Equal variances assumed	7,195	,009	-1,731	80	,087	-,0437	,025	-,094	,007
	Equal variances not assumed			-1,617	52,7	,112	-,0437	,027	-,098	,011
Boldogság	Equal variances assumed	1,040	,311	-,189	80	,851	-,099	,524	-1,14	,944
	Equal variances not assumed			-,196	76,3	,845	-,099	,506	-1,11	,908
Elgedettség	Equal variances assumed	3,085	,083	1,267	80	,209	,699	,551	-,398	1,8
	Equal variances not assumed			1,328	78	,188	,699	,526	-,349	1,75
BeckReménytelenség	Equal variances assumed	5,032	,028	,434	79	,666	,27041	,624	-,971	1,51
	Equal variances not assumed			,465	78,4	,643	,27041	,581	-,887	1,43
MLQÉrtelmem megléte	Equal variances assumed	2,141	,147	-,617	78	,539	-1,115	1,81	-4,71	2,48
	Equal variances not assumed			-,646	75,5	,520	-1,115	1,73	-4,55	2,32
MLQ Értelmem keresés	Equal variances assumed	,982	,325	1,967	80	,053	3,6531	1,86	-,043	7,35
	Equal variances not assumed			2,011	73,8	,048	3,6531	1,82	,033	7,27
Anómia	Equal variances assumed	4,874	,030	,304	79	,762	,22538	,742	-1,25	1,70

	Equal variances not assumed			,319	78	,751	,22538	,707	-1,18	1,63
PSS	Equal variances assumed	4,390	,039	-,029	79	,977	-,0059	,207	-,417	,405
	Equal variances not assumed			-,031	78,3	,976	-,0059	,193	-,39	,378
RSQÖnálló	Equal variances assumed	1,224	,272	-,501	78	,618	-,4375	,873	-2,18	1,30
-Független	Equal variances not assumed			-,531	76,9	,597	-,4375	,825	-2,08	1,20
RSQAggod	Equal variances assumed	,270	,605	-,747	80	,457	-,6172	,826	-2,26	1,03
almaskodás	Equal variances not assumed			-,764	73,9	,447	-,6172	,807	-2,23	,992
RSQ	Equal variances assumed	8,090	,006	-1,786	80	,078	-,9023	,505	-1,91	,103
Kapcsolat	Equal variances not assumed			-1,927	80	,058	-,9023	,468	-1,83	,03
TCI_ST1	Equal variances assumed	3,840	,054	,253	80	,801	,15584	,617	-1,07	1,38
	Equal variances not assumed			,266	78,8	,791	,15584	,585	-1,01	1,32
TCI_ST2	Equal variances assumed	,022	,883	-1,269	80	,208	-,7143	,563	-1,84	,406
	Equal variances not assumed			-1,273	69,6	,207	-,7143	,561	-1,83	,405
TCI_ST3	Equal variances assumed	,255	,615	2,780	80	,007	2,0736	,746	,589	3,56
	Equal variances not assumed			2,777	68,5	,007	2,0736	,747	,584	3,56
TCI_ST	Equal variances assumed	,212	,647	1,011	80	,315	1,5152	1,5	-1,47	4,5
ÖSSZ	Equal variances not assumed			1,043	75,5	,301	1,5152	1,45	-1,38	4,41
UCLAMag	Equal variances assumed	,124	,725	,462	75	,645	,89028	1,93	-2,95	4,73
ányosság	Equal variances not assumed			,468	69,7	,641	,89028	1,90	-2,90	4,68
Énhaté-	Equal variances assumed	,312	,578	1,418	76	,160	1,7371	1,22	-,702	4,18
konyság	Equal variances not assumed			1,437	67,1	,155	1,7371	1,21	-,676	4,15
OKK1fakt.	Equal variances assumed	4,323	,041	,428	80	,670	,70810	1,65	-2,58	4
Helykötöd.	Equal variances not assumed			,408	57	,685	,70810	1,74	-2,77	4,19
OKK2fakt.	Equal variances assumed	,056	,813	,966	80	,337	,44836	,464	-,475	1,37
Szomszdek	Equal variances not assumed			,966	68,8	,337	,44836	,464	-,478	1,37
OKK3fakt.	Equal variances assumed	,532	,468	3,647	78	,000	1,6222	,445	,737	2,51
Tárgyak	Equal variances not assumed			3,511	59,2	,001	1,6222	,462	,698	2,55
Ellenséges-	Equal variances assumed	,892	,348	1,058	75	,293	,84894	,802	-,75	2,45
ség	Equal variances not assumed			1,029	56,2	,308	,84894	,825	-,804	2,50

7. melléklet.

¹⁴ADATLAP a doktori értekezés nyilvánosságra hozatalához

I.A doktori értekezés adatai

A szerző neve:.....Kántor Árpád.....
MTMT-azonosító:..... 10023123.....
A doktori értekezés címe és alcíme:..... A külső és lelki otthontalanság együttes kutatása.....
DOI-azonosító¹⁵:..... 10.15476/ELTE.2019.195.....
A doktori iskola neve:..... Pszichológiai Doktori Iskola.....
A doktori iskolán belüli doktori program neve:..... Szocializáció és társadalmi folyamatok.....
A témavezető neve és tudományos fokozata:...Dr. Dúll Andrea, egyetemi tanár.....
A témavezető munkahelye:.....ELTE PPK PI.....

II. Nyilatkozatok

1. A doktori értekezés szerzőjeként¹⁶

a) hozzájárok, hogy a doktori fokozat megszerzését követően a doktori értekezésem és a tézisek nyilvánosságra kerüljenek az ELTE Digitális Intézményi Tudástárban. Felhatalmazom a...Pszichológiai Doktori Iskola.....Doktori Iskola hivatalának ügyintézőjét ... Barna Ildikót....., hogy az értekezést és a téziseket feltöltse az ELTE Digitális Intézményi Tudástárba, és ennek során kitöltse a feltöltéshez szükséges nyilatkozatokat.

b) kérem, hogy a mellékelt kérelemben részletezett szabadalmi, illetőleg oltalmi bejelentés közzétételéig a doktori értekezést ne bocsássák nyilvánosságra az Egyetemi Könyvtárban és az ELTE Digitális Intézményi Tudástárban;¹⁷

c) kérem, hogy a nemzetbiztonsági okból minősített adatot tartalmazó doktori értekezést a minősítés (dátum)-ig tartó időtartama alatt ne bocsássák nyilvánosságra az Egyetemi Könyvtárban és az ELTE Digitális Intézményi Tudástárban;¹⁸

d) kérem, hogy a mű kiadására vonatkozó mellékelt kiadó szerződésre tekintettel a doktori értekezést a könyv megjelenéséig ne bocsássák nyilvánosságra az Egyetemi Könyvtárban, és az ELTE Digitális Intézményi Tudástárban csak a könyv bibliográfiai adatait tegyék közzé. Ha a könyv a fokozatszerzést követően egy évig nem jelenik meg, hozzájárlok, hogy a doktori értekezésem és a tézisek nyilvánosságra kerüljenek az Egyetemi Könyvtárban és az ELTE Digitális Intézményi Tudástárban.¹⁹

2. A doktori értekezés szerzőjeként kijelentem, hogy

a) az ELTE Digitális Intézményi Tudástárba feltöltendő doktori értekezés és a tézisek saját eredeti, önálló szellemi munkám és legjobb tudásom szerint nem sértem vele senki szerzői jogait;

b) a doktori értekezés és a tézisek nyomtatott változatai és az elektronikus adathordozón benyújtott tartalmak (szöveg és ábrák) mindenben megegyeznek.

3. A doktori értekezés szerzőjeként hozzájárlok a doktori értekezés és a tézisek szövegének plágiumkereső adatbázisba helyezéséhez és plágiumellenőrző vizsgálatok lefuttatásához.

Kelt:

a doktori értekezés szerzőjének aláírása

¹⁴ Beiktatta az Egyetemi Doktori Szabályzat módosításáról szóló CXXXIX/2014. (VI. 30.) Szen. sz. határozat. Hatályos: 2014. VII.1. napjától.

¹⁵ A kari hivatal ügyintézője tölti ki.

¹⁶ A megfelelő szöveg aláhúzendó.

¹⁷ A doktori értekezés benyújtásával egyidejűleg be kell adni a tudományági doktori tanácshoz a szabadalmi, illetőleg oltalmi bejelentést tanúsító okiratot és a nyilvánosságra hozatal elhalasztása iránti kérelmet.

¹⁸ A doktori értekezés benyújtásával egyidejűleg be kell nyújtani a minősített adatra vonatkozó közokiratot.

¹⁹ A doktori értekezés benyújtásával egyidejűleg be kell nyújtani a mű kiadásáról szóló kiadói szerződést.